

SKAUTING

9-10

ROČNÍK 33 KVĚTEN - ČERVEN 1995

Z OBSAHU:

SNĚM OS

KVĚTNEM 1945
SKONČILA
VÁLKA...

PŘEDĚL 95

NÁPADY
NA TÁBOR

SOUTĚŽ
- 6. BOD ZÁKONA

CO JE TO USA?

SOS - JSME
LHOSTEJNÍ?

PŘÍLOHY
NA TÁBOR

OBSAH:

Z redakce	2
Slovo náčelníkov	3
Slovo k VIII. sněmu Junáka v Brně	3
Co můžeme odkázat těm, kdo co nás vystřídají	4
K VIII. řádnému sněmu Junáka	4
Oldskauti a oldskautky sněmovali	5
Lesní školy před sněmem	6
Proč nevychází časopis Skaut-Junák	6
Výstup na Ivančenu 1995. Tehdy před padesáti lety	7
Slovenskému Skautingu se blíží na časy	8
Květnem 1945 sice skončila válka, ale...	8
Poslední výprava, ...to byl jen začátek...	
Vůdce, zákon a paragrafy	10
Malý průvodce náboženstvími	11
Rozhovor s ThMgr. Milanem Matyášem, Dobro, pravda a krása na skautském táboře	
Vlčata a světlušky	12-13
I dítě už je osobnost. Masky ze světýlka, Světýlko - občasník pro nejmenší? Tanec Ká - tanec hladu, Tanec Baghyra, SOS výchově vlčat a světlušek, Fit trojboj (pro vlčata)	
R&R	14-15
Předěl 1995	14
Noční závod, Holandsko-české kursy, Chvály zadní země, Nebudme lhotejší, Poslušnost,	
Z vůdcova zápisníku	16-19
Celoroční program oddílů - V., Chystáte se na tábor - V. část, Tábor, tábor, tábor, 3 nápady do táborového programu, Ekologie na táboře, Oddílové nálepky a peníze	
Sponzorství a co s tím souvisí	20
Revoluční změna ve stavbě táborů	21
Táborový inspiromat	22-24
Návštěvní den aneb tábor otevřených dveří, Napadení dravou zvěří, Táborový skřítek, Oblečení k táborovým ohnům	
Tábor úplně pro všechny	24
Toulavý misijní autobus	25
Hrdost	26
O kápětzkách	26
Giwellské kurzy v zahraničí	27
Trochu gramatiky pro skauty	
Vaření na táboře jinak, ekologické ohniště	28-29
Prknovka	30
Co jsou to Peer programy?	31
Úzkost	31
Od vesmíru k hlubinám lidské duše	32-35
Člověk spotřebitel, Místo člověka v přírodě 9-10 - Trvale udržitelný rozvoj, Základní životní potřeby člověka, Slovníček, Pestří a zelení, Země na misce vah, Stav ekologického myšlení, Vosy, Recyklovat lze skoro všechno, Ekologické drobnosti	
Výprava na Rysy	36
Z oddílů, středisek a okresů	37
Brněnský sněm, Volba Velkého Vonta, Skautské zpívání, Tradice budí čtená, Zámecké setkání OS	
Telefonát II.	38
ad, diskuse, názory	39-41
Ad: uvažujte a počítejte se mnou..., Znění nového slovenského slibu, Kolik nás bylo?, Ad LŠ, Poděkování a vysvětlení, Nebudme lhotejší, Erazim Kohák - Zlo, Bratři a sestry!, Taká je moja mienka	
Mosty	41
Přehled skautských zdrojů v síti Internet	42
K pětasedmdesátinám Vlasty Mackové	43
Co to je, když se řekne USA?	44
Průvodce českou skautskou literaturou	45
Konec třicátých let	
Nové knihy	46-47
Pomóóóóóóóóóó, 3x o výchově, Prázdniny na Smaragdovce, Boj o první místo, Šest dní pod Červeným křížem	
Krtek a skauti	48-49
Bezbariérové cestování, Snad je až příliš samozřejmé vidět a slyšet!, Kus chleba za pohlednici, Znova Oldřiška, Ještě Chris	
Blahopřejeme	50
Jožka Kubáčová, Jitka Duchoňová-Sojka, Ota Gavenda-Harry	
Zprávy, inzerce, výročí	51

PŘÍLOHY: Hry na tábor
Rostliny na přežití
Hlášenky táborů 1995

Fotografie na obálce: Michala Rocmanová - Káča (1. strana)
ústřední kolo závodu vlčat a světlušek 1995
Anna Cuhrová (4. strana)

Z REDAKCE

aneb mají uveřejnění příspěvků do Skautingu "předplaceno" jen někteří?

V poslední době rozvířilo poměrně klidnou čtenářskou hladinu Skautingu několik věcí, které se dotýkají celého hnutí. Do redakce začaly proudit dopisy v několikanásobně větším počtu než dřív. Je to pochopitelné - a je to dobré. Dobré? Ale ano, protože kdyby se nikdo neozval, bylo by to podezřelé... dalo by se z toho soudit, buď že je vše v nejlepším pořádku, anebo že jsme už k palčivým problémům zcela neteční a otupělí.

To množství dopisů má ale háček: za poslední čtyři měsíce by se z dosud neotištěných reakcí čtenářů dalo sestavit nejméně jedno mimořádné číslo. Na to však nemáme...

Protože jsou mnohé dopisy a články velmi obsáhlé, snažili jsme se z některých vybrat alespoň část. Zároveň mnohdy vedle sebe stály značně protichůdné názory.

Omlouvám se všem, na jejichž příspěvky se nedostalo.

Nejčastější okruhy témat se týkaly například:

-sněmu, volebního řádu (*Darina, Riki, Dan...*)

-otevřeného dopisu (*Mirko Vosátka, Simba, V. Toulec, Václav Ludvík-Šula, 1. středisko Hradec Králové, Jenda Stöhr, Ladislav Šárka za kruh SLŠ, Pavel Široký...*)

-hospodaření Junáka (*střed. Blaník Praha, střed. Uherský Brod, Vladimír Baier...*)

-archívů a historie (*Bohuslav Adamec, Darina, Karel Lešanovský...*)

-klubů (*Miroslav Chupík, Jenda Potůček, Drak Železnáček, Blanka Chytilová-Cvrček...*)

-časopisů (*František Ulč, Stašek...*)

a dalších.

Všem děkuji za spolupráci. K některým tématům se časem jistě vrátíme.

V příštím ročníku se chystáme otevřít novou rubriku - cosi jako "odpovědnost" či "listámu".

Přesto však mám pro Vás, milí čtenáři, jeden návod, jak a co psát, aby otištění neměli "předplaceno jen někteří".

Co?

Nejvíce nám chybí metodika. Nápady. Konkrétní návody.

Kolik skvělých věcí se dělá ve Vašich oddílech, střediscích, na táborech! Podělte se, prosím, s ostatními.

Jak?

Věcně správně, aktuálně, nezaujatě, čtivě, krátce - nerozvěkle. Tak, aby výsledek měl dopad na celé hnutí, a aby to nebylo vyřizování účtů.

Proč?

Aby i časopis Skauting stoupal stále výš na svoji Horu.

Aby se Vám všem líbil. Aby ho rádi četli i mladí. Aby...

Na dubnové redakční radě pro Vás zaznamenala

a na spolupráci s Vámi se těší

Vaše šéfredaktorka

Káča

OPRAVY

Omlouváme se, šotek zase řádil, a proto si, prosím, opravte: -v č. 7, str.20, Táborové hry - adresa Nakladatelství Mravenec je správně: Masárova 11, P.O.Box 52, 628 00 Brno.

V čísle 8 jsme uvedli novou adresu náčelnictva a sekretariátu Slovenského Skautingu. Chybělo však telefonní spojení a číslo faxu, takže doplňujeme:

Slovenský Skauting (náčelnictvo) tel./fax: 089/623389

Redakce Skautingu nabízí:

Je stále možno si objednat všechna již vydaná čísla tohoto (33.) ročníku (celý za 110 Kč) a jednotlivá čísla starších ročníků za poloviční částku.

JIŽ JSTE SI PŘEDPLATILI NOVÝ ROČNÍK SKAUTINGU?

Jaké typy předplatného jsou Vám nabízeny?

Celoroční předplatné se zasláním domů: 150 Kč

Předplatné s možností vyzvedávat si časopis v redakci (Seno-vážné nám. 24, Praha 1): 120 Kč

Sponzorské předplatné: 200 Kč

Upozorňujeme, že půlroční předplatné činí 80 Kč, nikoliv 75, jak někteří z vás posílají.

SLOVO NÁČELNÍKOVO

A. B. Svojsík, 1925

Blíží se konec dvouletého správního období. Počátkem nového roku svolá Svaz svůj valný sjezd. Vhodná to chvíle, tážati se, jak plní náš skauting své úkoly a hlavně, jak vychovává mládež naši charakter. Jeví se vliv hnutí našeho v duši a srdci hocha nebo dívky tou měrou, že jsme oprávněni to tvrditi?

Snad nejlépe vliv skautingu vystihl skaut, jemuž jsem položil otázku, co změnilo se v jeho životě skautingem.

"Byl jsem klukem, jako jsou dnes skoro všichni. Mohl-li jsem provést svému spolužáku něco nemilého nebo zlomyslného, jistě jsem to provedl k veliké radosti své vlastní i všech soudruhů. Nechápal jsem, ba nenáviděl své učitele, cítil jsem odpor i k klidné domluvě rodičů, byl jsem netečný k jejich práci, starostem i bolestem. Všichni kolem mne byli buď bez vlivu nebo docilovali pravého opaku a já navzájem měl jsem vliv nepříznivý nejen na ně, ale i na sebe.

Když jsem poznal skauting a stal se horlivým junákem, nemohl jsem ani pochopit, jak to bylo možno. Dnes chápu lásku rodičů, rozumím snaze učitelů, je mi největší radostí, mohu-li někomu prospěti a tak se mi zdá, že se ve mně změnilo opravdu všechno. Snažím se být lepším člověkem a rád bych přispěl k tomu, aby jimi byli všichni."

Tak zapůsobil skauting do života tisíců a tisíců naší mládeže. Kde vykazuje takový vliv, plní nejvyšší svůj úkol poctivě. Dává světu člověka, který je pln lásky k bližnímu a vede k tomu, aby děti byly oddány rodičům, žáci učitelům, ale hlásá a vyžaduje stejné lásky oddanosti i od dospělých.

A proč teprve skauting otevřel oči tisícům naší mládeže? Vždyť všechno to slyší mládež také doma, ve školách, v chrámech všech vyznání a čte v knihách!

Tam všude vadilo mládeži povýšené poučování, příkré rozkazy, kárání neb chabost, které z duše nenávidí, ve skautingu našla správnou cestu vlastním poznáním, správným usuzováním, zkušeností, školou vlastní odpovědnosti, životem v přírodě.

Od počátku českého skautingu snažím se o to, aby mládež byla všude slyšena. Její je tato organizace, pro ni především byla vytvářena. Proto nechť uplatní se i při valných shromážděních skautských, prostřednictvím svých zpravodajů a vůdců, nechť povznese svůj hlas a pronese své názory a přání. Nezapomeňte však, že skaut neodsuzuje, nebourá, ale tvoří. Nedovede ani netečně přihlížeti k práci jiných, ale všude ochotně přikládá ruku k dílu. Poukazuje-li na nesprávnosti výchovy dnešní, činí to bez přehánění a jen proto, aby odůvodnil cesty vlastní. Není třeba malovat všechno černě, aby světlo vyniklo jasněji. Chceme slyšeti mládež, aby duše její byla nám knihou otevřenou a je třeba vyniknouti do všech jejích tajů, máme-li vytvářeti typ člověka dokonalého, ušlechtilého, jaký snad tanul na mysli vedoucím duchům ať již v Athénách nebo na pláních Severní Ameriky, ale který byl vždy ideálem těžko dosažitelným. A také my přiblížíme se k této zářné metě jen svomou, usilovnou prací nás všech.

Skaut Junák č. 5 str. 41 - 1925

Předchozí řádky napsal bratr Náčelník-Zakladatel do vinku 6. valnému sjezdu Junáka před 70 lety. Ačkoliv se za tu dobu mnoho změnilo, jistě mají co říci i k dnešní situaci.

A co vzvakují hnutí ti, kteří stáli v čele Junáka poslední tři roky?

Zde jsou slova bratra starosty Jiřího Navrátila, sestry náčelní Jarky Peškové a bratra náčelníka Zdeňka Hájka - Jacka:

Výklad symboliky sněmovního loga:

Poradní oheň symbolizuje sněm.

Pět dřev, z nichž oheň sléhá, představuje: Ústřední radu, včítata a světloušky, skauty a skautky, rovery a rangers a konečně oldskauty spolu se Svojsíkovým oddílem.

Srdce značí lásku ke skautským ideálům.

Lilie se trojlístkem přechází v perutě, znázorňující vzlet, cestu skautského hnutí vzhůru.

Sněmovní logo je doplněno znakem pořádajícího města a datem konání sněmu.

Autorem znaku je Ladislav Rusek-Šaman

SLOVO K VIII. SNĚMU JUNÁKA V BRNĚ

Junák měl až dosud čtyři ústřední orgány, jeden z nich však byl již předem odsouzen vytáhnout si vždycky to nejkratší stéblo - Ústřední rada. Zabývala se vždy záležitostmi nejméně viditelnými, nejméně zábavnými a často vysloveně nepříjemnými, jako například ... ale nechme toho. Její členové navíc vynaložili mnoho času na jednání, která nakonec nepřinesla žádný výsledek, jako je například návrat majetku, o němž skauti v minulosti přišli - díky tomu, že vždycky byli nepříjemní nějaké diktatuře. Bylo třeba vyžadovat i věci kdekomu protivné - kupříkladu pořádek, plnění úkolů, které si lidé na sebe sami vzali, a přijímat opatření velmi nepopulární - jako v poslední době zvýšení příspěvků. Mnoho starostí působil i skautský tisk a divné postoje některých sester a bratrů. Ale nemá smysl si jenom stěžovat. Spousta věcí se povedla a hlavně: Junák vzdor všem obtížím, nepřízním a občas i vzdor zlé vůli žije. A o to tu

jde. Tisíce děvčat a chlapců prožívá znovu a znovu svá malá dobrodružství a krásné dny na táborech i výletech. Poznávají kouzlo vůně ohně, v němž hoří dřevo, slyší svou píseň úplňku. O to nejdůležitější se však nikdo z náčelnictev ani Ústřední rady nezasloužil - to přinesl čas. Děvčata a chlapci, kteří po obnově do Junáka přišli jako dvanácti-, jedenácti-, deseti- a tak dále -letí, se pomalu blíží dospělosti. Rádčují, skládají čekatelské zkoušky, hlásí se na Lesní školy. Ti nejlepší, pro něž skautský slib a zákon nejsou jen něco, co je třeba odříkat, aby měl vůdce radost, kdo pochopili cenu přátelství, bratrství a pospolitosti v dnešním světě, ti jistě pomohou hloubit onu studnu, aby jini - dnešní sedmi, osmi a tak dále -letí mohli pít. Světové skautské hnutí bylo a je především hnutím mladých lidí, i když ty starší samozřejmě nikdo nevylučuje a hnutí je potřebuje. Bylo tomu tak vždy i u nás. A opět bude. Krok za krokem

přichází doba, kdy Junák povedou mladí - a tak to má být.

Těm, které vbrzku zvolí VIII. sněm, projeví delegáti svou důvěru. Důvěru v jejich lidské a skautské schopnosti. A jde především o to, že je třeba novému, nyní již jen jedinému ústřednímu orgánu důvěru zachovávat. Jistě, nadávát na "ty nahoře" je národní zvyk v celé naší společnosti, oblíbený a běžný. Pokusme se však s ním u skautů něco udělat. Ústřední činovník cítí jako člověk. Ti "nahoře i "dole" se přece dobrovolně a rádi pustili do něčeho, co by vůbec dělat nemuseli. Rozdíl je jen v tom, že skautovat na schůzích a u psacího stolu je mnohem, mnohem méně lákavé. Někdo to však dělat musí. Hůr nebo líp.

A kromě důvěry přejeme budoucí Ústřední radě ještě jednu důležitou věc: aby byla dobrá parta, protože jenom tak může práce odsejpat.

Jiří Navrátil,
starosta Junáka

Co můžeme odkázat těm, kdo nás vystřídají

Především můžeme odkázat otázky, na které je třeba společně hledat odpovědi. Jedna z nich zní: Co podstatně určuje naši dobu, co je pro ni příznačné? Čemu musí rozumět skautská vůdkyně a skautský vůdce, má-li vést svěřenou mládež k péči o trvale udržitelné životní prostředí a k důstojnému lidskému životu?

Abychom pochopili smysl otázky, musíme se zároveň zeptat, co bylo podstatné pro dobu vzniku skautingu ve světě i u nás. Zůstaneme-li v Čechách, můžeme říci, že za Svojsíka a Vlasty Štěpánové-Koseově šlo především o návrat k přírodě, o porozumění řádu, o snahu osvědčit se v náročných podmínkách, dosáhnout soběstačnosti. Pro ženu bylo pak v neposlední řadě důležité dosáhnout postavení rovnocenného s muži. V dívčím skautingu šlo původně - a jde dodnes především o to, připravit dívky a mladé ženy do života tak, aby partnerství jak v rodině a na půdě ekonomických aktivit, tak v jiných náročných oblastech dovedly nést a unést.

V době "Sasaneck" to byl boj proti maloměstským předsudkům, které si už dnešní generace nedovedou představit. Mezi válkami byl nejvyšší hodnotou řád přírody a úcta k němu jako k základu řádu mezilidských vztahů a obrana vlasti jako realizace tohoto řádu v konkrétních životních podmínkách. Vlast pro mou generaci znamenala více než režim, více než politikum. Chápali jsme pod tímto pojmem všechno to, co nám bylo vlastní, přírodu i lidské výtvoř, řád vesmíru i

lidskou svobodu. Válka akcentovala tyto motivy, akcentovala odpovědnost a službu.

Krátce po válce přišla obtížná doba, která dokázala znehodnotit některé podstatné dimenze lidského soužití. Před námi všemi stála otázka, jak původní hodnoty ubránit, jak docílit toho, aby mladí lidé dokázali odlišit vlast od režimů, odpovědnost za sebe i za druhého od pouhých proklamací. Žel, mnozí s režimem odmítli to, co by nám mělo být bytostně vlastní, s proklamacemi kolektivismu odmítli službu, odpovědnost za sebe i za bližního. Zbavili se nepřijemného břemene s pocitem zaslůžného díla. Nyní, kdy máme za sebou pět let práce ve svobodné zemi, často zjišťujeme, že ani dnes to není lehké. Doba, ve které žijeme, neumožňuje snadnou orientaci v tom, co znamená jednoznačné správné řešení a co špatné. Celá světová veřejnost trpí přesvědčením, že nejdůležitější je rozvoj technických prostředků, managementu jako techniky ovládnutí lidí. Trpíme ilusí o "udělatelnosti všech lidských vztahů". Téměř půl století absence skutečné politiky vede k tendenci zpolitizovat naprosto všechno.

Myšlenka, že "skautské ideály spojují svět", která byla trnem v oku všech totalitních režimů, jež se u nás i v Evropě v minulých desetiletích vystřídaly, jakoby i dnes mnohým překážela. Zdá se mi, že jsme promarnili příliš mnoho času v diskusích o tom, zda jsme měli či neměli obnovit hnutí v podmínkách "pražského jara" či zda je skauting schopný spojit všechny národy a generace bez ohledu na to, zda vyjadřujeme vztah k bytostným základům duchovní dimenze lidstva

konfesijským či nekoni fesijským způsobem, křesťanským či mimokřesťanským ritem nebo odlišnou formou, respektující i tradice předkřesťanského nebo mimokřesťanského filosofického myšlení. Promarnili jsme dlouhé měsíce diskusemi o stanovách a na posledním místě se nedobrovolně ocitly problémy doby, ve které žijeme doma, v Evropě i ve světě. Ani televize ani škola nedokáže mladým činovníkům, rangers, roverům či skautům a skautkám otevřít cestu k jejich porozumění. Nepodceňují stanovy. Mám jen trochu jiný žebříček toho, co je pro budoucnost nás všech to nejdůležitější. Boj o stanovy byl často spíše jen bojem o pozice v hnutí, o rozhodovací procedury. Za procedurami je vždy nejpodstatnější to, o co běží. Dnes běží o budoucnost lidstva, ne o zviditelnění toho či onoho pohledu, té či oné generace, Konec tisíciletí nese s sebou hluboké poznání, že naděje do budoucnosti je skryta v otázce, zda dokážeme své různé pohledy vedené z různých úhlů, spojit do jednoho ohniska, ve kterém se spolu setkáme ve jménu společné odpovědnosti za udržení lidského rodu, za udržení života na Zemi. Zda skautské hnutí dokáže viditelně přispět světu, za to jsme odpovědní my všichni, generace odcházející i nastupující. To nejtěžší, co nás čeká, je konečně pochopit, že skautské hnutí, má-li mít své místo v naší zemi /a samozřejmě i ve světě/, nemůže hrát roli jedné z mnoha institucí, zajišťující ušlechtilé trávení volného času dětmi a mládeží. A máme-li jít dál, pak to znamená "vyznat se v sobě" a pochopit rozpory, s nimiž se potkáváme ve světě.

Jarka Pešková
náčelní DK

K VIII. řádnému sněmu Junáka

Jako náčelník, jemuž končí volební mandát, cítím povinnost říci několik slov všem sestřím a bratrům před VIII. sněmem. Opět končí jedna etapa v historii našeho hnutí. Není to jen proto, že vejdu v platnost nové stanovy, schválené VII. mimořádným sněmem, ale je to především doba rekonstrukce hnutí od revoluce 1989 až do dnešních dnů. Byla to doba, kdy jsme si mysleli, že se náš skauting natolik zkonsoliduje, že se všichni co nejdříve budeme věnovat opravdu výchově naší mládeže. Je však jasné, že konsolidace probíhala velice zdoluhavě nejen v ústředních orgánech, ale problémy jsou i ve vedení oddílů.

Všichni víme, že nám chybí dvě generace vůdců a vůdkyň, ale nevíme často, jak z toho ven. Je pochopitelné, že v každém městě nebo obci se to musí řešit jinak. Není možno se stále spoléhat na generaci šedesátníků a starší, protože jednak nemají již tu energii, bohužel často nás již opouštějí a naše mládež potřebuje mít jako vůdce mladší muže či ženy. To si jistě všichni uvědomujeme.

U chlapců víme, že ti, kteří by měli oddíly už převzít, odcházejí třeba na vyšší školy do větších měst a nebo dokonce na studium na vysokých školách, čeká je vojna, ale především se velká část této generace snaží podnikat a to jim bere pochopitelně všechn čas. Je samozřejmé, že pokud má vůdce vést dobře oddíl, potřebuje na přípravu programu hodně času. Vzpomínám si sám na dobu, kdy jsem ztratil jeden semestr na vysoké škole v roce 1948, protože po únorovém puči jsme museli celou činnost oddílů přeorganizovat a oddíl "uklidit". Oddíl pracoval dál až do roku 1951 a pak jako roverský klub pokračoval až do doby oldskautské, což je dodneška. Jsou případy i dnes, kdy vysokoškolák vede oddíl, zvládne i funkci na ústředí a vlastní práci s oddílem může dělat jen přes vikendy. Ono když se chce, všechno jde.

U děvčat jsou všechny výše uvedené problémy zkombinované navíc tím, že často v této době zakládají rodiny a pokud manžel není skaut nebo není aspoň tolerantní, má tato sestra někdy peklo na zemi. Známe však skautskou rodinu, kde vedení domácnosti a starost o děti převzal manžel, neboť man-

želka vydělává tolik, že uživi celou rodinu. Je samozřejmé, že manželovi pomůže a nenechá starost jenom na něm.

Co jsem chtěl říci těmito řádky? Chtěl jsem upozornit, že každý, kdo si myslí, že je skautem, musí si být vědom určitých obětí vůči našemu hnutí. Je přece nutné, abychom si všichni rozdělili práci pro oddíl nebo pro vedení hnutí a práci v normálním zaměstnání, musí si i trochu upravit soukromý život, eventuálně své podnikání, aby čas správně využili. Všichni starší potvrdí, že práce v oddílech byla tím nejkrásnějším obdobím skautování a dodneška na to vzpomínají.

Je to trochu jako poselství mladší generaci, kdy určitou organizaci svého života musí zvládnout chybějící dvě generace vůdců a vůdkyň. Můžeme to učinit pouze tím, že si všichni uvědomíme svou skautskou povinnost vrátit to, co jsme od skautingu dostali. Vždyť skauting dle našich představ je stylem života každého z nás a to znamená, že tento styl života chceme předat i mladším generacím. Tak si to všichni uvědomme a podle toho v příštím období jednejme.

Zdeněk Hájek - Jack

Oldskauti a oldskautky sněmovali

29. dubna 1995 se v Havlíčkově Brodě konal 2. sněm kmene OS.

Hned po příjezdu do Havlíčkova Brodu milé překvapení. Přesto, že jsme měli velmi slušnou mapku s označením místa konání (kulturní dům), čekal na nádraží skautík, který nás na místo odvedl.

Po překročení prahu kulturního domu na mě dýchla správná skautská atmosféra. Spousta známých z různých seminářů a setkání. Na stolech se prodávало mnoho věcí se skautskou tematikou.

Bohužel jsem nenašel ani odznak ani vlaječku z OS sněmu. Upoutal mě však keramický skautský klobouk z Jihlavy, který se opravdu líbil asi každému.

Na dolní fotografii zleva je nově zvolený náčelník OS br. Ivo Slaviček - Thor, sestra Gerda-Maria, starosta Junáka Jiří Navrátil, bývalý náčelník OS Vladimír Kopřiva - Vik

Již od 9 hod. před zahájením vyhrávala účastníkům legendární skautská dechová hudba z Hradce Králové, která před 48 lety doprovázela naši velkou výpravu na poválečné "Jamboree minú" ve Francii. Tato hudba také zahájila sněm OS junáckou hymnou.

Uvítání hostů a úvodní meditace nás uvedla do té správné sněmové pohody. Sněm OS přišli pozdravit a zúčastnit se jej - starosta Junáka bratr Jiří Navrátil, vůdce Svojsíkova oddílu bratr Jarmil Burghauser, místonáčelník chlapeckého kmene Junáka bratr Karel Dolejš a předseda smírčí rady Junáka bratr Zdeněk Šandera.

Současné byli přivítání zvlášť milí a vzácní hosté: velký ohlas a potlesk vyvolal pozdrav br. Jaroslava Loebla za Slovenské oldskauty a rakouská sestra Gerda-Marie Pazdera, zástupkyně rakouských oldskautů a Mezinárodního společenství dospělých skautů a skautek IFOF-SAG, přednesla dokonce svůj pozdrav v češtině. Působivé bylo též vystoupení br. Libora Žáka, starosty místního Sokola. Pozdrav sněmu zaslali čestná náčel-

ni sestra Vlasta Macková a čestný náčelník bratr Václav Břicháček. Jejich poselství byla vložena do graficky zpracované obálky se sněmovými materiály pro účastníky sněmu.

Činnost náčelnictva a současné postavení kmene OS v Junáku rozhodl ve svém vystoupení odstupující náčelník bratr Vladimír Kopřiva - Vik, program náčelnictva pro další období formuloval

čelní byla provedena dodatečně na pracovním setkání okresních a oblastních zpravodajů (viz "usnesení" v JH).

Průběh sněmu zhodnotili v jeho závěru bratři Burghauser a Navrátil: jednání probíhalo korektně, věcně a ve velmi dobré přátelské a dělné atmosféře; živý zájem o projednávané otázky se projevoval zcela zákonitě i v rozdílnosti názorů. Jednání sněmu však vyústilo v tvůrčí a věcné závěry a úkoly do dalšího období jak pro činnost náčelnictva, tak i celého kmene OS.

Že sněm měl velmi pěknou atmosféru, svědčily slzy v očích mnohých delegátů při loučení.

Večer pokračoval sněm OS "nepovinným" programem - prohlídkou pamětnosti města s perfektním výkladem bratra Štáfila a také koncertem vážné hudby. V neděli se uskutečnil zájezd účastníků na myslivnu Orlový, kde A. B. Svojsík před více než osmdesáti lety kladl základy českého skautingu práci na svých "Základech junáctví", k pomníčku skauta Jiřího Wolkera, dále pak na Lipnici a k dalšímu skautskému památníku ve Světlé nad Sázavou. Zájezd končil prohlídkou pěkných místních kluboven.

Závěrem je nutno vysoce ocenit obětavost a nadšení, s jakým se havlíckobrodští skauti a oldskauti ujali a perfektně zvládli organizační přípravu i průběh oldskautského sněmu i všechny doprovodné aktivity s ním spojené.

Vladimír Kopřiva - Vik
Václav Hurých-Gryzly,
zpravodaj OS Praha

fotografie Květoslav Korba-Kobra

2. sněm kmene OS
29. dubna 1995
Havlíčkův Brod

NOVÁ KNIHA od Václava Břicháčka

Skautské putování po stezce životem

vyjde

na přelomu května a června 1995
a bude možné si ji zakoupit
na VIII. sněmu Junáka

či již nyní objednat na adrese:

Nadace FONS
p.o. box č. 35
110 07 Praha 1

Cena: 45 Kč + poštovné 16 Kč

LESNÍ ŠKOLY před sněmem

(Závěr diskuse na Ústřední lesní škole 1. - 2. dubna 1995.)

V období přípravy na VIII. sněm máme starost o osud našeho hnutí. Pesimisté ztotožňují současné dění s koncem skautské éry Junáka, optimisté čekají obrodu od reorganizace ústředí, jehož přesnou strukturu si zatím neumějí představit. Život jde však dál a jistě si najde rozumné formy i lidi, kteří budou jejich nositeli. Už pět let hovoříme o potřebě výměny stráží v ústředí, o nutnosti nástupu mladé generace k odpovědnosti za český skauting. Přesto vidíme, jak málo jsme na to skutečně připraveni a obáváme se, že v nepřiměřeně krátkém období mezi VII. mimořádným a VIII. řádným sněmem není dost času k serióznímu výběru kandidátů. Máme-li je však navrhnout a potom volit, musíme mít především jasno, jakou koncepci skautingu sledujeme.

Na první pohled se zdá, že dnes u nás jde o generační problém mladých a starých, kteří už nechápou potřeby dnešní mládeže. Ve skutečnosti však jde o rozdílný pohled na svět (ovšem i na skauting), o rozdílný přístup k životním hodnotám, jak jej vidíme v celé společnosti. Jde o změnu způsobu myšlení - od obecně lidsky filosofického s jeho kategoriemi a vertikální stupnicí hodnot, k technickému, více plošnému, jak se projevuje v moderní komerční společnosti. Nelze říci jednoduše, že je to myšlení horší, je jen jiné. O rozdíle mezi generacemi jde potud, že mládí - ale zdaleka ne všichni - jsou jeho nositeli. Chápu odlišné hodnotu vzdělání, zejména humanitního, snaží se spíše o sběr prakticky rychle využitelných informací s cílem být rychle něčím, místo pomalejší snahy stát se osobností, někým. Podobný je vztah ke kultuře, která oslovuje, jak se zdá, stále méně lidí. Jde také o odlišné pojetí demokracie ve skautingu, kde byla dosud

tradičně spojena s vůdcovským principem.

Klíčovou postavou v hnutí je skautský vůdce. Tím se člověk stává svými schopnostmi vést druhé, rozvíjenými cílevědomou prací na sobě, mravními postoji, získáváním odborné a skautské kvalifikace. Vůdce nelze na rozdíl od poslance či manažera do skautské funkce zvolit tím, že se mu podaří shromáždit větší počet hlasů, což už je myšlenka Platonova. Liší se i pojetí svobody, jejímž plodem je odpovědnost, tj. že vůdce koná to, co má a ne to, co chce.

Náš tradiční skauting je výchovné hnutí, které chápe výchovu jako určitý, řízený proces - výchovným vzorem je pedagog po vzoru B. P. , Svojské, Plajnerové. Zdá se, že se tento typ mění na ekonomického manažera a skauting se stává spíše systémem pro radostné, byť užitečné využití volného času. Tento předpoklad pozorujeme u našich bratří na západě, kteří se s údivem, ale také trochu se závisť divají na nás jako na skansen. Není to jen tím, že se u nás čtyřicetiletým přerušením styku se světovým skautingem, ostatně ne úplným, zastavil čas: uchování původních hodnot skautingu u nás, zejména mravních, ale také důsledkem osobní oběti starých skautů, kteří si skauting jako nutný celoživotní styl museli zasloužit.

Toto dobře nepochopí skauti na západě, kteří se celá ta léta těšili svobodě a které skautování mnoho nestálo. Skautské asociace jsou tam hospodářsky nezávislé a dobře technicky fungují díky profesionálnímu výkoným činovníkům. U nás jsme zůstali u amatérského způsobu práce volených dobrovolných pracovníků, na placené nemáme prostředky - připomeňme jen odpor chudé členské základny k zvýšení příspěvků na ten účel.

Málo to však chápou i někteří naši členové, zejména ti, kteří získali zkušenosti v jiných organizacích za bolševismu a přijali tam jiné tradice než má naše skautská generace. Mají odpor k řádům, kroji, chtějí větší volnost. Po technické stránce tábořnické praxe jsou třeba dokonatí, ale nepřijali duchovní podstatu skautingu, byť se - stejně jako na západě -

sebevíc proklamovala. Nechápe se, že výrazem duchovní dimenze je služba podle zásad povinnosti - odpovědnosti - kázeň, neustálá snaha o naplňování skautského zákona, který platí pro všechny po celý život.

Že nežijeme podle zákona a usilujeme o sebezviditelnost i osobní prospěch úplně stejně jako naši neskautečtí spoluobčané, je hlavní příčina krizových jevů v hnutí a také snahy o stále ohrožování jeho jednoty. Patří sem bohužel i cynismus lidí zaprodaných bolševickému režimu, kteří se stále derou do popředí a tváří se, jako když se jich to netýká. Už kvůli nim je správné, aby nastoupili mladí - a známe z pětiletého působení v lesních školách celou řadu výborných, kteří by dokázali s moudrostí a láskou řídit loď našeho skautingu. Postrádáme je však na kandidátních listinách.

Víme, že lesní školy nejsou v hnutí zdaleka tak populární jako dříve. Viděli jsme to třeba z reakce delegátů na sněmu v Olomouci na návrh LŠ. Někteří vůdci si myslí, že je nepotřebují. Nemyslí však, že by naše lesní školy byly špatné - pochopitelně jsou na nich výstupy instruktorů různé kvality, ale pokud mohu hodnotit školy, kterých jsem se účastnil, mají stoupající úroveň. Že roveří někdy hodnotí lesní kursy jako lepší je dáno jejich rozdílnou povahou, ale také nás to nutí k úsilí, aby lesní škola byla pro mladé vůdce skutečně přínosem. V lesní škole je však podstatný skautský duch, který dává frekvenciantům zažít a vytváří kruh sester a bratří, který má být všude krystalizačním jádrem skautského hnutí.

V tomto kruhu LŠ vidím v současné situaci záruku kontinuity hnutí z minulosti (vzpomeňme hesla ILŠ 1969 a 1991 *Sursum ad fontes*, k pramenům) do budoucnosti, kdy má být určující pro koncepci, nové metody a reakce na současné potřeby hnutí. V lesních školách vidím také s určitým optimismem záruku, že naše hnutí bude v budoucnu skautské, že dokáže jít proti proudu soudobého pragmatismu a že se mu podaří překonat nepříznivé postavení Junáka ve společnosti a jednou ji i pozitivně ovlivnit.

Jan Pisko, ILŠ

PROČ NEVYCHÁZÍ ČASOPIS SKAUT-JUNÁK

Vážení čtenáři, milí předplatitelé!

Obracejeme se na Vás touto cestou, protože nemáme jinou možnost, jak oslovit co nejširší okruh příznivců.

V letošním roce jsme vydali jediné číslo. Číslo 2, 3 a 4 jsou připravena do tisku. Bohužel, potřebné finance na vytištění a distribuci nám zatím chybí.

Velký vliv na to má ztráta z minulého roku, zhruba 110 000 korun na každé číslo.

Zvýšila se i cena papíru, přibližně o 35 procent v letošním roce.

Zaskočilo nás nečekané zvýšení nového výplatného v dubnu tohoto roku zhruba o 300 procent. Chystali jsme překvapení, překvapení jsme my.

Chybí nám příjem z reklamy, inzerenti nemají zájem umisťovat svou reklamu

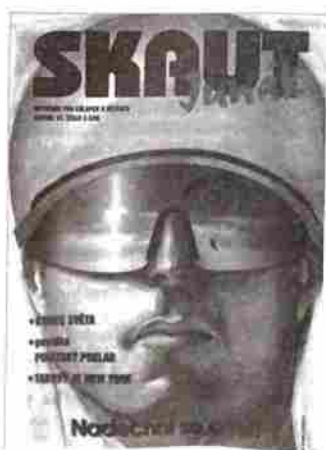
v časopise, který z výše uvedených příčin nevychází pravidelně.

Snažíme se celou situaci řešit, vydavatel jedná s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR, jednáme s velkými podniky o možnostech dotací nebo sponzorských darů.

Vážení čtenáři, milí předplatitelé, prosíme vás o trpělivost, ať bude situace jakákoliv, v žádném případě o své peníze nepřijedete. Vaše předplatné nepoužijeme dřív, dokud nebude zajištěna finanční částka chybějící na vydání jednotlivých čísel.

Redakce časopisu Skaut Junák

Pokud byste nám mohli pomoci, zatelefonujte prosím do redakce na číslo 02/26 91 92, nebo napište.

VÝSTUP NA IVANČENU 1995

Když náš postarší autokar projížděl po dvouhodinové cestě od Olomouce krásným údolím Ostravice, bylo vidět Lysou horu s prořídou čepičkou sněhu, jak se rýsuje proti dokonale modrému nebi. Lepší den pro tradiční výstup ke kamenné mohyle, tentokrát ke 50. výročí tragické smrti pěti skautů, umučených na samém konci války nacisty, jsme si ani nemohli přát!

Na sportovním stadionu ve Frýdlantě už probíhal úvodní nástup. Šátky žluté, hnědé, šedé i světlemodré, vlajky skautských středisek a odílů z mnoha míst naší vlasti, i ze Slovenska, což obzvláště zahřálo...

Z Malenovic k mohyle cesta stmĕ stoupá a nezná slitování: chceš-li se dostat k mohyle na holém návrší, ležícím ještě asi tři sta metrů pod vrcholem Lysé hory, musíš zdolat převýšení asi půl tisíce metrů.

Po přestálé delší nemoci jsem trochu váhal, zda svému unavenému srdci a odvyklým nohám mám uložit tuto námahu. Ale chtěl jsem "být při tom" a velmi jsem se na tuto jubilejní akci těšil. A když jsem při výstupu a potom u mohyly viděl bratry i sestry ještě starší, nesoucí kromě batohu ještě víc než sedm křížů na zádech, až jsem se zastyděl...

Představte si nepetržitý proud skautské mládeže od šesti do téměř osmdesáti let, jak se vine po serpentinách stezky na úbočí mohutné hory. Ti starší se častěji zastavovali, aby se nejen potěšili nádherným rozhledem, ale aby i popadli dech a trochu zklidnili své zrychlené bušící srdce; ti nejmladší stoupali rychle a jejich smích dokazoval, že bez větší námahy.

Pochybují, že někdo ten výstup vzdal. Když jsem se občas ohlédl a viděl ten vinoucí se živý proud ve skautských košilích, vzpomněl jsem si na Londonovo líčení výstupu na Chilcootský průsmyk na Aljašce, při tom velkém "runu" za zlatem někdy před stoletím - ale pak jsem se musel usmát nad tím nevhodným srovnáním: tehdy, ve smrtících podmínkách severské zimy, to byly hordy drsných zlatokopů, ženoucích se za vidinou zbohatnutí; tady je to usměvavá mládež, která s radostí obětuje trochu námahy - je-li to vůbec pro ni nějaká námaha! - aby uctila památku pěti umučených bratrů. Ano, je třeba nést to světlo dál, tak jako bylo proneseno i zlymi léty totality až k dnešnímu půlstoletému jubileu!

Na návrší kolem mohyly už bylo plno, když jsem dorazil. Mnozí seděli v suché trávě na hřebeni, který je z větší části obnažen: průmyslové dýmy postupně vyhubily okolní les... Kolem zbytku mohyly, letos v zimě poničené záškodníky, tlačilo se v houstnoucím shluku mnoho set skautů i skautek; blížila se chvíle, kvůli níž výstup uskutečnili.

V pravé poledne zazněla polnice, skautský signál přiměl aspoň ty, kteří byli na doslech, aby se ztišili a vyslechli projevy, které trochu zanikaly v čírem horském vzduchu a v šumu stále ještě docházejícího proudu účastníků. Bylo jasno a slunečno, byla sobota 22. dubna 1995, bylo dva dny před svatým Jiřím, před svátkem, který byl zvláštní náhodou i dnem smrti těch pěti roverů z Ostravy...

Několik mužů v rozmetané motyly poklepalo na základní kámen, který bude stát v budoucím, důstojném pomníku: představitel "nadace Ivančena", který předtím měl delší proslov k historii i budoucnosti Ivančeny; starosta obce Malenovic, u něhož jsou zatím uloženy rozbité desky s nápisy, které během totality každoročně přibývaly v živelné narůstající mohyle; starosta Junáka bratr Jiří Navrátil, po něm i vydavatel Trampa Zdeněk Vašíček jménem trampského hnutí, které udržuje památnou tradici Ivančeny po dlouhá desetiletí. Nakonec vysvětlil základní kámen bratr biskup Lobkowicz, jeho zvucný kazatelský hlas se rozlehl daleko po návrší. Dvojice trubačů pak tříkrát zopakovala překrásný motiv skautské večerky, při němž se někdy dere vlaha do očí a podivně dojetí do srdce: "Hasne den, slunka svit vymizel z údolí, z temen hor..." Den ještě zdaleka nehasl, když jsem tím slunným, vonícím jarním dnem sestupoval z míst, zvaných Ivančena, se srdcem přeplněným radostí. Jsem si jist, že tutéž radost toho dne cítilo mnoho sester a bratrů, pro něž výstup na Ivančenu nebyl jen krásným jarním výletem!

Tak jako povstává z trosek ta rozmetaná kamenná mohyla, povstává - věřím - náš český skauting, tříkrát zahnaný do ilegality a přes půl století násilně potlačovaný. Ta kamenná mohyla, u níž se letos sešly tisíce skautů a skautek z celé republiky, stává se tak jedinečným symbo-

lem nezdolnosti i statečnosti, která je předpokladem i nadějí našeho hnutí do budoucnosti.

Ladislav Rusek - Šaman
24.4.1995

Tehdy před padesáti lety

Od roku 1946 skauti, trampové a turisté při výstupu na Lysou horu v Beskydech přinášejí kameny a kladou je na mohylu na Ivančeně na paměť skautů, zavražděných 24. dubna 1945. Skauti byli zastřeleni před osvobozením Ostravy ranou do týla ostravskými gestapáky bez soudu na židovském hřbitově v Polském Těšíně. Spolu s nimi bylo zastřeleno i 150 polských vlastenců. Před tím si sami museli vykopat hroby.

Jsem jedním ze 4 skautů, kteří přežili tím, že si nás gestapáci vybrali k likvidaci všech dokumentů gestapa v kotelně jejich budovy v Ostravě na Fifejdách, kde jsme je pálili skoro celý týden. Naše organizace začala pracovat v roce 1943. Přeložením Dr. Komárka ze Slovácka začátkem května 1944 se naše skupina napojila na skupinu Clay Eva a v měsíci září 1944 na brigádu J. Žižky z Trocnova.

Já jsem o činnosti naší organizace mnoho nevěděl, neboť jsem byl hlavní spojkou s občasnými výjezdy při doručování zpráv a balíčků do Starých Hamer a na Bílou Konečnou. Více jsem se dozvěděl až z výsledku zatčených gestapáků a konfidentů.

Během věznění na gestapu jsem se dvakrát setkal s naším velitelem Vládou Čermákem. Jednou při převozu autem z budovy gestapa do věznice u Ostravice. Seděl jsem vedle něho, chytli jsme se za ruce a on mi morseovkou sdělil důležitou zprávu o bratru Kleinovi. Druhé naše setkání bylo na chodbě vězení gestapa, kde jsme se holili. Jeho levé oko byla jedna krvavá skvrna a měl i další rány na hlavě. Bylo to 23. dubna, den před jeho zastřelením.

Přeji naší mladé generaci, aby se po vzoru skautů z Ivančeny naučila žít podle skautských zásad a aniž by musela platit vlastní životy, stala se tak přínosem pro naši vlast.

Bedřich Polák, Opava
foto František Bobek, 24. 4. 1995

SLOVENSKÉMU SKAUTINGU se blýská na časy

Donedávna státní činitelé ve Slovenské republice nejvíce o rozvoj skautského hnutí zájem. Sloveňští bratři a sestry jsou v daleko horším postavení než my v Junáku - jejich práce je ztížena už tím, že je jich desetkrát méně než nás. Nedo- stávali dosud žádné státní dotace ani fi- nanční podpory na pomoc dětem ze so- ciálně slabších rodin na tábory - jediným příjmem byly členské příspěvky. Neměli ani jinak velkou podporu.

Zdá se, že 75. výročí Slovenského skautingu konečně vzbudilo zasloužený zájem a blýská se na lepší časy.

K 75. výročí Slovenského skautingu v závěru minulého roku byla přijatá "Vý- zva všem, kterým záleží na zodpově- děné výchově dětí a mládeže Slovenska", kterou přednesl náčelník Slovenského skautingu brat Ing. Marian Schmidt. Na výzvu odpovídali významní slovenští čí- nitelé. Ako prvý pozval delegáciu náčel- nictva Slovenského skautingu otec Ján Chrzostom kardinál Korec. Ako bývalý skaut, poznajúc skautskú výchovu i his- tóriu skautingu, sa veľmi zaujímal o naše hnutie. Prejavil spokojnosť s prácou orga- nizácie a tiež nádej, že pomôže vychovať mládež, ktorá bude príkladom pre budú- ce generácie. Pri tomto stretnutí jeho Eminencia prijala funkciu čestného predsedu duchovnej rady Slovenského skautingu.

Vzpáti prijal vedenie našej organizácie predseda parlamentu pán Ivan Gašpa-

rovič, ktorý prejavil veľký záujem o naše hnutie.

Kancelária prezidenta republiky zareagovala a dohodla stretnutie s pánom prezidentom Kováčom. Počas tohto stretnutia brat náčelník požiadal pána prezidenta, či by nebol ochotný prijať protektorát nad Slovenským skautin- gom. Pán prezident prijal náš návrh a brat náčelník pánovi prezidentovi od- ovzdal preukaz Príaznivca Slovenske- ho skautingu s číslom 1. Počas našej návštevy sa pán prezident živo zaují- mal o našu prácu s mládežou, o histó- riu skautingu, o jeho ciele a perspekti- vy, medzinárodné styky a spoluprácu so zahraničnými organizáciami. Na zá- věr prejavil vôľu v decembri tohto roku držať záštitu nad Betlehémským svet- lom.

Peter Janota,
miestonáčelník Slovenského Skautingu

KVĚTNEM 1945 SICE SKONČILA VÁLKA, ale...

Bombardování Prahy

Když vzpomínám na léta prvé republiky, objevují se mi především roky těsně před druhou světovou válkou. Pro mne je to vzpomínka na to, že můj táta koupil zcela nový výkonný radiový přijímač a bylo vyřazeno rádio s odděleným ampli- onem, které chrčelo a pískalo, i když mělo přijímat jen Prahu. Ve škole jsme cvičili nástup do sklepů a každý dostal plynovou masku. My děti jsme z toho

ké flaky plýtvají municí. Jednou mne při takovém pozorování mohl úlomek pro- tilietadlového šrapnelu zranit, protože dopadl těsně vedle mne. Ještě ho mám schovanou, jak říká Čochtan v Divotvor- ném hmci.

Skutečný nálet celou Prahu poděsil a od té doby jsme ochotnější při zaznění sirén chodili do krytů. Bydleli jsme s rodiči v Dejvicích na Hanspaulce a měli jsme krásný výhled na celou Prahu. Fotogra- foval jsem tenkrát po bombardování

kouř nad Prahou, ale na obrázku toho mnoho vidět nebylo. Zato druhý den jsem si tajně vzal do školy tátův fotoa- parát a protože nás jako starší školáky poslali na odklizení trosek, využil jsem to k fotografování. Na Karlově náměstí nám dali horkou polívku, aby se nám lépe pracovalo. Byla to vodová šichta, ale za války si nikdo moc nevybíral. Naši skupinu poslali na odklizení trosek klá- štera v Emauzích, který do té doby sloužil jako lazaret. Když jsme měli část práce hotovou a měli jsme chvíli odpočinek, popadl jsem tašku s fotoaparátem a ztratil se na druhou stranu kostela, kde byla spoušť největší a kde nikdo nebyl, jak jsem se domníval.

Musím připomenout, že za války na ja- kékoliv fotografování trosek byl trest smrti, jako ostatně skoro na všechno. Například na radiu, které muselo mít vymontovány krátké vlny, musel každý mít pověšenou cedulku s nápisem: Pa- matuj, že poslouchání cizího rozhlasu se trestá smrtí! Samozřejmě nejdříve německy. Stačilo ale i jen nemít tuto ce- dulku na radiu při náhodné prohlídce gestapa. To ale nikomu nevadilo, aby neposlouchal "Kroměříš" (jinotaj: stani- ce mimo německou říši). Po domácku se tenkrát vyráběli z kusu drátu tak zva- ní "Cerčilci", kteří vykuhané krátké vlny dokonale nahradili a každý poslouchal anglickou BBC s typickou znělkou.

měli více méně zábavu, ale dospělí brali veškerá cvičení velmi vážně, protože hrozba války s Německem znamenala možnost použití nejen výbušných bomb, ale i plynu.

Teprve na jaře roku 1945, když už se válka chýlila ke konci, vzlétl Prahu ná- let se skutečnými bombami. Do té doby si každý Pražák připadal jistý, že k žá- dnému bombardování nedojde, i když po- plachů s houkáním sirén bylo i více za den. Zejména při hezkém počasí jsme sledovali americké bombardéry vys- ko na obloze s typickými bílými stopa- mi a sbírali jemné staniolové proužky, které letadla shazovala. Ne pro naši radost, ale jako obranu proti zaměřeníšky, ve které letěla. A my jsme se zadostiučiněním pozorovali, jak němec-

Ale abych se vrátil k vyprávění. Vyfotografoval jsem si nejhorší trosky, když se za mnou ozvalo zavolání. Krve by se ve mne nedořezal, ale byl to český policajt. Tenkrát ovšem každá uniforma vzbuzovala nedůvěru, a i mezi našimi lidmi bylo pár horlivců, kteří donášeli Němcům. Je nomže tentokrát to dopadlo docela jinak, ten neznámý jen chtěl, abych ho na těch troskách vyfotil. Dal mi tenkrát i svou adresu a já mu fotografie poslal. A tak jen on a já máme dokumentární fotografie, jak tenkrát Emauzi vypadaly, dříve než dostaly nové moderní věže.

Sejček - 535. OS, Praha 10

Poslední výprava

(ze starých kronik)

Před padesátí lety, 8. května 1945, byla kapitulací nacistického Německa ukončena 2. světová válka v Evropě.

Na nejrůznějších bojištích této nejstrašnější války moderních lidských dějin bojovalo za svobodu a demokracii mnoho skautů a skautek. Řada z nich těmto vznešeným cílům obětovala to nejcenější - své životy.

Vzpomeňme na ně a poděkujme jim v duchu za životy své. Uchovejme jejich památku ve svých srdcích.

Vzpomeňme i těch bratrů a sester, kteří v revolučních dnech května 1945 prokázali, že rozumí svému skautskému heslu. Dokázali jej naplnit příkladnou obětavostí a odvahou. Jim všem patří naše úcta a obdiv.

Na dramatický závěr z války v Klatovech vzpomíná dnes bratr Sir.

Ono květnové ráno bylo zamračené, zasmušilé. Obloha byla zatažená, slunce nevyvázelo, zůstávalo za mraky. Ale to jistě nebyl hlavní důvod, proč na tradičním místě srazu k výpravám klatovských skautů, u pomníku padlých na kraji městského parku, se krčilo v raním chladu jen málo postavíček. Pískovcový pomník byl už dávno rozebrán a uložen na dvoře muzea, ale sraz býval stále ohlašován jako "u pomníku padlých". Rovněž hodina srazu byla tradiční: 6,00 hodin. Proč tak brzy? Důvod byl jednoduchý, cesta probouzející se přírodou měla pro skauty svůj zvláštní půvab a hlavní část cesty bylo možno vykonat ještě dříve než začne nepřijemné polední horko.

Když už bylo jasné, že nikdo víc nerozšíří řady dnešních účastníků, byl pro případného ivánka na místě zanechán dopis s údajem o dnešní trase. A tak jsme vyšli jen tři: rádce, Mirek Sekera a Jirka Smola, řečený Kytičkář (jak první z družiny prokázal znalost 50 květin).

Cesta vedla po červené turistické značce proti proudu Dřmohého potoka. Ve třech sice na výpravě nelze zařadit program předpokládající větší počet účastníků, ale naši skauti se nenudili. Znali se už dlouho a tak bylo stále o čem povídat.

Kytičkář přišel v úplně nové bundě a vzpomínal na mamčinu pokyn: "Ta bunda stála hodně peněz, dávej na ni pozor, ne abys lezl do křoví, abys ji potřhal, ať ji nikde nezamažeš!" Ostatně takové připomínky maminek jsou obecně známé.

Cestou skauti nepotkali ani človička. Život však kypěl po všech stranách: občas přeběhl přes cestu zajíc, smka, uká-

zala se veverka, bylo slyšet a vidět plno ptáků. Pokročilé jaro ukazovalo už všude plno květů. Na obloze bylo vidět kroužící, lovcí dravce a také nízko letící letadla se sympatickou bílou hvězdou na křídlech.

Za Spáleným lesem u osady Hejná bylo vybráno místo pro polední zastávku. Na mýtině byly naskládány oloupané kmeny a vzedch byl prosycen vůní syrového dřeva.

Oběd proběhl hladce, ohniště uklizeno, nastal čas návratu. Avšak běda! Kytičkář se svou novou bundou se usadil na smrkových kmenech. Po styku se smolou bunda změnila svou původní barvu a byla pokryta čemajicími skvrnami. Kytičkář se hrozil návratu domů a jistě nevládněho mamčinu pítvání. Při tom pronesl památnou větu: "Dneska by mne od průšvihů zachránil jen konec války." Pochopitelně, že to všem zkazilo dobrou náladu, ale v dané situaci se nedalo nic dělat.

Vraceli jsme se stejnou cestou, brzy jsme byli tam, kde jsme ráno začínali - v městském parku u Dřmohého potoka. A tu najednou bylo slyšet střelbu. Proti nám se vyřítla skupina zděšených lidí, kteří před ní prchali a varovali nás. My se však přece vraceli domů. Poslední úsek byl zdoluhavý. Postupovali jsme přísky a kryli se v hustém porostu. Střelba utichla. Zdálo se, že nebezpečí už nehrozí.

Pár kroků od místa, kde stával pomník padlým, ležel obilíčkem k zemi v tratošti krve člověk. Nikdo mu nepomáhal. Už mu nebylo pomoci. Brzy jsme se dozvěděli, že to byl Áda Zýka, zastřelený kulkou z německého oberlandráty.

Rodiče skautů byli šťastni, že se jim jejich potomci vrátili živi a zdraví.

Po klatovské dlabě zahřměly pásy amerických tanků a Kytičkářova úvaha se naplnila - na poškozenou bundu se úplně zapomnělo. Byla to poslední naše výprava pod ochrannými křídly Klubu českých turistů, poslední výprava ve válce. Bylo to 5. května Léta Páně 1945. Po ní však následovalo mnoho výprav dalších.

Sir
převzato z časopisu Čin

...to byl jen začátek...

"Ivančena" je dosud nejvýznamnějším dokladem a zároven i symbolem odporu Junáka proti totalismu /tehdy fašisticko - nacistickému/. V souvislosti s oslavami 50. výročí ukončení druhé světové války - tedy porážky fašismu - jde o symbol tím závažnější.

Jak nedávno upozornil zejména členové výboru "Oni byli první", bylo však vítězství nad fašismem spojeno, bohužel, i s prvními příznaky nastupujícího totalismu bolševického: např. ruští a ukrajinští příslušníci antibolševické emigrace byli zcela protiprávně /Masarykovo Československo jim poskytl azyl, mnozí z nich tou dobou již byli řádnými občany ČSR/ odvlečeni do sovětských koncentračních táborů, kde většina z nich "zmizela beze stop". Zatýkáni postihovali postupně stále větší a větší území "osvobozené" ČSR - v souladu s tím, jak sovětská armáda postupovala na západ. Zájemcům o podrobnější informace mohou doporučit další dvě publikace (2, 3) již zmíněného výboru Oni byli první. - Hlavním smyslem tohoto příspěvku je pouká-

zat na souvztažnost těchto problémů i s československým skautingem. - Jak se lze dočíst např. v jedné z prací R. Plajnera (4):

"Vítězství komunistických idejí zavinilo, že ukrajinští skauti byli přinuceni hledati pohostinství mimo hranice své vlasti... Na mnohých místech Československa, Francie, Německa vznikaly oddíly ukrajinských Old - skautů." - "Ruští skauti jména A. V. Duchovniče /Alexandr Duchovnič 1803 - 1865 byl velký podkarpatský buditel Rusinů a spisovatel/... přihlásili se do Svazu skautů v roce 1931. Byli to převážně děti ruských skautů, emigrovaných do ČSR... Vrcholu svého rozvoje dosáhla autonomní organizace ruských skautů v polovině třicátých let" /str. 41, 46/.

Ruská i ukrajinská autonomní skautská organizace ve SJSR RČS, tedy v Masarykově Československu, vyvíjela zcela regulérní činnost a navíc - zejména v období kolem Mnichova - byla jednou z významných složek celostátního odporu proti neustále narůstajícímu nebezpečí fašismu. I o tom se můžeme přesvědčit přímo z pera R. Plajnera 4: "Měsíc po valném sjezdu SJSR RČS /konal se 26. a 27. února 1938 v Praze/, který byl manifestací připravenosti skautů k obraně republiky a výzvou k ještě usilovnější činnosti, konalo se slavnostní zasedání Zemské skautské rady pro Podkarpatskou Rus. Byla to velká společenská událost, vyslaná košickými rozhlasy..." /str. 79/.

Celý československý skauting - tedy včetně ruské a ukrajinské autonomní organizace - stál zcela jednoznačně na straně obrany demokracie a byl ochoten spolupracovat v boji proti nacistickému fašismu. Později to v praxi - a to za cenu obrovských obětí - i prokázal a právě Ivančena je jedním z dokladů priontních. Přesto však činnost autonomních organizací ruských a ukrajinských skautů v "osvobozené" ČSR již obnovena býti nemohla a to jistě nejen proto, že již zmíněná odvlékání a likvidace stoupenců antibolševického antitotalitního odporu se týkala i vedoucích a dalších pracovníků těchto autonomních organizací.

Žijí ještě někteří účastníci či pamětníci těchto bezpráví? Náš časopis by jistě uvítal podrobnější vyličení a zejména pak dokumentaci hrůzostrašných událostí, které "11. května 1945 zahájila sovětská bezpečnostní komanda za pomoci československých komunistů." (1) To vše se dělo celé tři roky před vlastním pučem KSČ, kterým byla československá demokracie a zanedlouho potom i sám Junák zlikvidovány již zcela demonstrativně! I v těchto souvislostech by tedy mělo být letošní Ivančeno vzpomenu. Českoslovenští skauti totiž nepomáhali v boji proti fašismu a nacismu proto, aby zanedlouho upadla naše vlast do totalismu dalšího a v mnohém svým způsobem ještě horšího!

Eduard Pachmann

Citované prameny:

1. Výzva výboru "Oni byli první" k spoluobčanům /materiál z tisk. konference 31. 1. 1995 v Syndikátu novinářů ČR/.
2. V. Bystrov: Zrada dlouhá přes půlstoletí /dtto/.
3. A. Kopřivová - Vukolová: Osudy ruské emigrace v ČSR po r. 1945 /dtto/.
4. R. Plajner: Zavátá junácká stezka III. - Z výsluní do stínu, rkp, Luka p. Med. 1980./

VŮDCE, zákon a paragrafy §

Jak odpovídají vůdce, jeho zástupce nebo řádce za ztrátu či poškození inventáře nebo jiného majetku Junáka? Pokud není s příslušným vůdcem nebo jiným činovníkem uzavřena nějaká pracovní smlouva a dohoda o hmotné odpovědnosti (viz Skauting č. 7/95), řídí se odpovědnost za škodu na majetku § 420 a násl. občanského zákoníku. Pro vznik odpovědnosti za škodu je nezbytné porušení právních povinností, v jehož důsledku vznikla škoda a zavinění ať již úmyslné nebo nedbalostní. Není pravdou, že "za vše zodpovídá vůdce", záleží vždy na konkrétním případě. Zjednodušeně lze říci, že za škodu odpovídá ten, kdo ji způsobil. U osob mladších osmnácti let je však vždy nutno zvážit, zda tato osoba v daném okamžiku věděla, co dělá čili "zda z toho měla rozum" (viz Skauting č. 8/95).

Jsou členové Junáka nějak pojištěni při své práci?

Členové Junáka jsou pojištěni na základě pojistné smlouvy uzavřené mezi Seskupením dětských a mládežnických organizací (jehož členem je i Junák) a pojišťovnou IB a. s. Tato pojistná smlouva se uzavírá vždy na kalendářní rok a vztahuje se pouze na škody na zdraví, tj. úraz nebo smrt následkem úrazu. Podmínkou plnění z této smlouvy je to, aby k úrazu došlo při činnosti pořádané Junákem, tj. musí jít o družinovou schůzku, výpravu nebo skautský tábor apod. To, že skutečně šlo o akci pořádanou Junákem, potvrzuje středisko, kde je dotyčná osoba zaregistrována. V případě že dojde k pochybnosti o tom, zda šlo skutečně o akci pořádanou Junákem, rozhoduje to, zda tato akce byla zahrnuta v plánu činnosti oddílu, střediska nebo příslušné okresní rady. Pozor však na jednu věc: pojišťovna není povinna plnit, jestliže k úrazu došlo při činnosti, kde nebyl zabezpečen dozor odpovědné osoby, tj. vůdce, jeho zástupce nebo alespoň řádce staršího patnácti let nebo pokud by šlo o činnost, která by nebyla odpovědnou osobou povolena nebo která by byla prováděna bez zásadních pokynů odpovědné osoby. V takovém případě by však mohl - za splnění dalších zákonných předpokladů - požadovat náhradu škody přímo na vůdci nebo jiné odpovědné osobě. Celé znění pojistné smlouvy by měl mít každý vůdce spolu s příslušnými formuláři k dispozici.

Na koho se tato smlouva vztahuje? Je podmínkou pojistného plnění registrace?

Pojistná smlouva se vztahuje především na registrované členy Junáka, tj. ty, kteří se zaregistrovali na přihlášce k registraci u příslušné okresní rady a zaplatili si registrační poplatek. V tomto registračním poplatku je zahrnuto i pojistné. Registrace se provádí vždy začátkem kalendářního roku, v červnu je I. doregistrace a v září II. doregistrace. Je povinností vůdce registrovat každého čle-

na. Kromě registrovaných členů se pojistná smlouva vztahuje i na jiné osoby, které nám pomáhaly skautskou akci zabezpečit, tj. např. na rodiče, kteří utrpěli úraz při stavbě tábora, jiné osoby, které zajišťovaly dozor apod. O pojištění Junáka pro rok 1995 se psalo v příloze Junák hlásí v 6. č. Skautingu.

Pakliže jsme pojištěni na základě výše uvedené pojistné smlouvy, proč pro nás význam to, když si naše středisko uzavře ještě nějaké další pojistné smlouvy?

Význam to má, protože pojistná smlouva, kterou uzavřelo Seskupení dětských a mládežnických organizací se vztahuje pouze na pojištění osob a není v ní zahrnuto pojištění majetku nebo odpovědnosti. Individuálními pojistnými smlouvami si lze pojišťovat majetek pro případ krádeže, požáru, povodně nebo jiné události. Rovněž tak lze pojišťovat odpovědnost za škodu na životě, zdraví nebo majetku, kdy škodu, za kterou by jinak odpovídal vůdce nebo jiný činovník, za něj nahradí pojišťovna. Kromě toho se lze ještě "pripoistit" pro případ škody na zdraví a v takovém případě dostane poškozený (za splnění všech zákonných podmínek) při pojistné události (úrazu) plnění ze dvou smluv: z pojistné smlouvy uzavřené Seskupením a z pojistné smlouvy uzavřené střediskem. Jenom pro úplnost připomínám, že pojistnou smlouvu může uzavřít středisko jako právní subjekt a nikoliv oddíl, který právní subjektivitu nemá. Pojistných smluv existuje celá řada, pojistné podmínky mohou být u každé pojistovny jiné. Pro všechny druhy pojistných smluv však platí obecná ustanovení občanského zákoníku o pojistných smlouvách (zejména §§ 778 - 821 obč. zák.).

Ještě jeden dotaz k pracovnímu právu: Je známo, že mnohé oddíly si přivydělávají různými brigádami apod. Lze zaměstnávat i děti?

Odpověď na tuto otázku najdeme v zákonu práce. Podle § 11 zák. práce lze jakékoliv smlouvy, dohody o pracovní činnosti nebo dohody o provedení práce uzavírat pouze s osobami staršími patnácti let s tím, že den nástupu do práce nesmí být před dovršením povinné školní docházky. S osobou mladší patnácti let pracovní smlouvu uzavřít nelze, taková pracovní smlouva by byla neplatná. Co to v praxi znamená? Pokud si středisko (ne oddíl, protože ten nemá právní subjektivitu) sjedná nějakou brigádu, nelze uzavírat s osobami mladšími patnácti let žádné pracovní smlouvy, a to ani tehdy, když by pracovní smlouvu podepsal za tyto osoby dospělý vůdce. Dětem nelze vyplácet žádné pracovní odměny, ale odměnu za tuto brigádu musí dostat středisko. Účast dětí na těchto brigádách by neměla být pravidelná, neboť by tím mohlo dojít k obcházení zákoníku práce. Bohužel nemohu poskytnout přesnější návod, jak v těchto pří-

padech postupovat, neboť legislativa v této oblasti je zastaralá a neúplná, chybí zákon o neziskových organizacích a další právní předpisy, které by reagovaly na tyto skutečnosti.

Na táboře, ale i při výpravách do přírody se často setkáváme s různými chráněnými územími apod. Jaká omezení pro nás z titulu ochrany přírody vyplývají?

Tuto problematiku upravuje zejména zák. č. 114/1992 Sb. a s ohledem na jeho závažnost by se s ním měl každý vůdce seznámit. Zákon upravuje mimo jiné kategorie zvlášť chráněných území, kterými jsou národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky a vymezuje, jak se v nich máme chovat. K obecným pravidlům, která platí pro národní parky, chráněné krajinné oblasti a přírodní rezervace, patří: zákaz táboření a rozdělování ohňů mimo vyhrazená místa, zákaz vstupu mimo vyhrazené cesty, zákaz vjezdu s motorovými vozidly mimo silnice a místní komunikace, zákaz zneškodňování odpadů. Pořádat nějaké hromadné akce je zde možné jen se souhlasem orgánu ochrany přírody, kterým je okresní úřad. Všechny tyto kategorie zvlášť chráněných území musí být viditelně označeny a základní pravidla chování v nich jsou vymezena v návštěvních řádech. K pořádání tábora ve zvlášť chráněných územích musí být kromě ostatních povolení i souhlas příslušného odboru ochrany životního prostředí okresního úřadu, který může stanovit podrobnější podmínky. Pro úplnost nutno dodat, že povolení je zpravidla nezbytné i ke kácení stromů, např. ke stavbě tábora nebo na stožár. Kromě souhlasu vlastníka pozemku, na kterém se strom nachází, potřebujeme i souhlas příslušného obecního úřadu. Nachází-li se strom na území národního parku, vyžaduje souhlas příslušný okresní úřad.

Mgr. René Fischer - Fiša

"Přirozeně, že si o něj dělám starosti, pane doktore. Konečně - spolkl přece moji pětikorunu!"
Ze zahraničního humoru

Dnes vás seznámíme s dalším představitelům křesťanských církví a ústředním duchovním rádcem Junáka za Církev československou husitskou.

Rozhovor s ThMgr. Milanem Matyášem - Asanem

Mohl bys, bratře Asane, představit Církev československou husitskou?

Vznik naší církve souvisí se vznikem samostatné republiky československé v roce 1918. Tehdy mimo jiné nám byla dána plná náboženská svoboda. Řada katolických kněží se tehdy dožadovala církevní reformy - mj. školství, aby bylo na úrovni doby, aby se vážně brala soudobá věda, aby byl dobrovolněn celibát kněží a aby bylo možno sloužit bohoslužby v mateřském jazyce. Když tehdy s požadavky reformy, ve kterých se přihlásili k tradicím české reformace, v roce 1919 neuspěli ve Vatikáně, ThDr. Karel Farský, středoškolský profesor náboženství, vůdčí osobnost reformních katolických kněží, přeložil latinskou mši do českého jazyka. O Vánocích téhož roku potom řada kněží tuto mši sloužila. Bylo to tehdy něco převratného a lid to v mnoha kostelích v Če-

chách a na Moravě přijal a tak se začala fakticky rodit Církev československá. V lednu roku 1920 byla pak slavnostně ustanovena a vyhlášena. Zajímavé bylo, že se k ní přihlásilo mnoho desítek až stovek tisíc věřících a do několika let se stala u nás druhou největší po katolické církvi. Musíme ovšem chápat události spojené se vznikem Církve československé z pohledu doby, v níž se děly - pocity svobody národní, státní i náboženské byly tehdy velmi silné. Pochopitelné, že se zním přišlo mnoho plev, ty ovšem byly později i "díky" komunistům odplaveny.

Československá církev husitská navazuje na duchovní odkaz původní české husitské reformace, zatímco sesterská Církev českokobratrská evangelická navazuje spíše na druhou reformaci, reformaci světovou, Lutherovu a Kalvinovu. Husitům šlo především o to, aby biblická zvěst ovládla celý lidský život - celý lidský život patří pod autoritu Božího zákona, tedy i vztahy mezi lidmi a vše, co s tím souvisí. Před Bohem jsme si všichni rovni. Husité nebyli žádní revolucionáři a jejich reforma nebyla žádnou revolucí, jak se nás snažili v minulosti přesvědčit komunisté. Husité tehdy očekávali brzký druhý příchod Kristův a šlo jim o to, aby tuto zemi, která nám byla Bohem svěřena ke správě, Kristus našel v pořádku, až přijde k poslednímu soudu.

Jak ses stal skautem?

Narodil jsem se roku 1933 v Košicích. V rámci odsunu Čechů ze Slovenska jsme se přestěhovali do Brna a tam jsem přesně v den, kdy začala druhá světová válka (1.9.1939), začal chodit do školy. V raném dětství jsem tedy neměl možnost stát se skautem, ale ke skautingu jsem se dostal přes knihy Jaroslava Foglara, kterého jsem měl už tehdy rád. Po válce jsem se stal členem jednoho

z tábornických oddílů Sokola - v místě mého bydliště nebyl žádný vhodný skautský oddíl. V jednapadesátém roce jsem začal studovat na Husově bohoslovecké fakultě a pak jsem jako farář vedl skupinku dětí v Rudolfově u Českých Budějovic a vedl jsem je takřkajic-polskaskautsky. Později jsme jezdili i na tábory. Když se v osmašedesátém obnovoval skauting, převedli jsme děti do Junáka jako křesťanský oddíl. Já jsem skládal slib ex post do rukou bratra ing. Krčmáře. Přihlásil jsem se bratru Remišerovi ke spolupráci v Duchovní radě a stal jsem se ústředním duchovním rádcem. Po sedmdesátém roce jsem s mládeží pracovat nepřestal a vysloužil jsem si tak ztrátu státního souhlasu k výkonu duchovní služby a stálou pozomost Stb.

Dnes lituji jen toho, že už mi není dvacet let, už bych asi nemohl vést oddíl. Ale snažím se být aktivní alespoň teoreticky v Duchovní radě Junáka. Také bych rád obnovil Pošumavského zpravodaje, se kterým jsem dlouhou dobu spolupracoval.

Blíží se valný sněm Junáka a léto. Co bys vzkázal delegátům sněmu a všem, kteří povedou tábory?

Měli bychom vzít v úvahu, že neseme odpovědnost za tuto zemi. Naše země by měla být jako naše rodina. A kdo jiný než skauti by ji měli chránit, a to i po stránce mravní. Měli by být rytíři věsního dne. Ono to bude znít divně, ale měli bychom se zamyslet nad tím, jak vést děti k lásce k vlasti a tím i k účtě k rodičům a druhým lidem.

Na táborech jsme odkázáni jeden na druhého. Děti by se tam měly především naučit být sobě navzájem bližními - brát se vážně, vzájemně si odpouštět, být k sobě tolerantní.

Děkuji za rozhovor.

Ptal se Marek Bárta

Dobro, pravda a krása na našem skautském táboře

s podtitulem **"táborové lístky pro každý den"**, tak se jmenuje soubor denních hesel pro čtrnáctidenní tábor křesťanských skautů, který vydala Duchovní rada Junáka. Každé heslo dne je zde rozvedeno do krátké úvahy. Vybrala jsem pro Vás z tohoto nevelkého, ale zajímavého dílka alespoň několik příkladů. Autorem je ThDr. Milan Matyáš, ústřední duchovní rádcem.

/2. den/ denní heslo: " ...z upřímného srdce vytvrave se navzájem milujte."

/1 Petrova 1, 22/

přemýšlej: Když jsou lidé pospolu, je to jistě krásné. Nemusi to však dlouho trvat a je tu náhle vážné ohrožení a úskali: vzájemné omrzení se, znesváření a opouštění mnoha dobrých zásad přátelství. Dokážeme prožít těch několik dnů společného života klidně, smírně, bratrsky a sestersky - tedy v opravdové vzájemné laskavosti, a to i ve chvílích nepříznivého počasí a v letním horku? Neomrzí nás být spolu, když nepěje jen o zábavu, ale také o práci a službu jiným?

I náš začínající tábor je zkouškou tvé víry, naděje a lásky!

denní heslo: /5. den/ **"Blaze tichým, neboť oni dostanou zemi za dědicvi"** /Mt 5,5/

přemýšlej: Každý z nás by měl dát ve prospěch našeho táborového společenství své nejlepší vlastnosti i schopnosti a potlačit v sobě vše nedobré - lenost, sobectví, vznětlivost, lajdáctví a kdovi co ještě.

Být tichým znamená být laskavým.

Být laskavým znamená být pro druhé.

Být pro druhé znamená žít pravdivý život.

/10. den/ denní heslo: **"Blaze těm, kdo působí pokoj, neboť oni budou nazváni syny Božími."**

přemýšlej: Slůvka "děkuji" a "prosím" mají čarovnou moc. Vnášejí totiž mezi lidi pokoj a smír, získávají přátele, otevírají dveře. Je to docela drobná až neviditelná práce pro skutečný mír mezi lidmi. A přece, kolikrát na ni nestačíme. Prosím? Děkuji. *Ida*

P. S.: Publikaci lze získat na adrese Duchovní rady na Ústředí Junáka

Linoryt Ladislav Rusek - Šaman

I DÍTĚ UŽ JE OSOBNOST

Doufám, že jste nemávlí rukou, to by nebylo skautské. Zvu totiž k malé besedě na tohle téma, zvláště Vás, co máte starosti se světluškami a vlčaty. O těch se opravdu málo píše, přesto péče o ně je péče o skauty a skautky 3. tisíciletí. Začneme trochu shora, známou pravdou, že jen osobnost zase vychovává osobnosti. Strašně se mi zde chce připomenout kantovské: "Jednej vždy tak, aby ti lidství v osobě tvé i každého druhého bylo vždy cílem, nikdy ne prostředkem".

Ony jsou tu v podstatě dva pohledy na osobnost dítěte: Jeden ji přehlíží, pak organizuje, kontroluje, nařizuje a mění smečku vlčat v kasárna a donucovací pracovní, kde hra je nejspíš za odměnu. Ten druhý, méně frekventovaný, se řídí zásadou ať si dělají, co se jim líbí, jsou malí, práce si ještě užijí dost, jen aby se jim ty mé hry líbily! Vytákat raději nebudu nic, vždyť jsou to ještě děti.

Pečlivě čtení vlčáckého zákona, slibu i stezky ale říká něco docela jiného, mluví o potřebě jemné a citlivé modelace osobnosti dítěte, abych použil sochařského přirovnání.

Je tu tedy ještě třetí cesta, pro vůdce zdánlivě obtížná, ale ve skutečnosti jediná schůdná. Spočívá v malíčosti: Být dobrým pozorovatelem, postřehnout přednosti i záporny svých chlapců a začít je formovat, nejlépe hrou.

Nevyzrálost dětské osobnosti je tu misy na škodu, ale většinou nabízí vůdci výhody. Těch je nesporně víc. Nebojte se, nebudu rozvádět žádnou složitou strukturu psychologie osobnosti, ale pokusím se vzít odtud jen jeden malíčků úsek.

Psychologie učí mimo jiné, že osobnost je utvářena její rodovou a osobní historií. To pochopí každý. Ta první je utvářena dědičností a tradicí, ta druhá nás zajímá více, protože do ní vstupujeme se svým výchovným působením. To je náš výchovný prostor, sice omezený, ale dostatečný.

Jak na to, abychom udělali co nejméně chyb? Především ukáž vlčatům, že je máš rád. Vybírejte dobré hry, které rozvíjejí rozum, postupně zvyšují náročnost, aby silila rodiče se vůle svých chlapců a ve smečce si vytvořte kamarádké vzduší, ať netrpí ničím. Jak? To už záleží na osobnosti vůdce.

Dovolím si nabídnout takové pouťové zrcátko. Jestliže pak odráží potřebné návyky v jednání s vlčaty?

1. Už jsem je poznal? Pak mu mohu nabízet nejrůznější aktivity /stezka i 30 vlčků jsou jich plné/ tak dlouho, až nabudím jeho mravní energii.

2. Vědu je k aktivitě? Opravdu nezakazují, nepotlačují, ale strhují vlastními příkladem a příkladem celé smečky? Ono i to malé vlče ocení: "Pojd' si s námi hrát, pojd' to i ono zkusit, ať to sám poznáš!"

3. Nenechám se unést pocitem vlastního znechucení? To bych ztratil to nejcennější - důvěru svých chlapců.

4. Uvědomuji si, co potřebuji nejvíc vedle důvěry svých vlčat: znalosti, které vy-
pomohou, kde nestačí zkušenost; auto-

ritu, kterou si budují vlastní ohleduplnosti, ne zákazy a křikem; odpovědnost za každé jednání, nic proto nesmím nechat náhodě a připravovat se bez ohledu na zkušenost; optimismus, který pramení z poznání a z víry, že nakonec nad každou krizi zvítězí Láska.

Tady někde leží poklad vlčáckého vůdce. Jmenuje se výchovatelská moudrost. Až ho najdeš, nezakořej ho na Poradní skále, ale sezevi mladší spolupracovníky a začni rozdávat.

Petr Hájek - Balú

Masky ze Světýlka

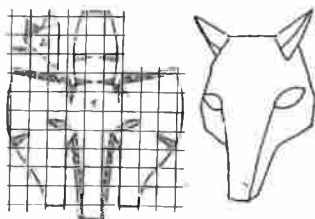
Jistě jste si všimli ve Světýlku návodu na papírové masky Balúha, Vlka a Baghýry, - a dalších postav z Knihy Džungli.

Zkusili jste je s vašimi vlčaty slepit? Pravda, není to tak úplně jednoduché, ale neváhejte a začněte. Masky podle čtvercové sítě překreslete na tuhý papír a zároveň zvětšíte 1:4 tak, aby mohly vlčatům posloužit při drobných dramatizacích (viz Skauting č. 7, str. 7) i při tancích z Knihy Džungli. Určitě s tím zažijete spoustu legrace už při jejich výrobě.

A pokud tak učiníte například při deštivém dni na táboře, určitě se najde využití i při slavnostním táborovém ohni.

Tak už shánějte čtvrtky, nůžky a lepidlo (nejlépe dispersní - Herkules, Gamafix), tempery a štětce, vyzbrojte se trpělivostí, a hurá do toho.

Hodně zábavy s maskami ze Světýlka přeje
Káča

Vy ještě nemáte předplacené

SVĚTÝLKO občasník pro nejmenší?

- 10 čísel do roka za 40 Kč

Pokud chcete platit poštovní poukázkou A, tedy uveďte:

-konstantní symbol 179,
-variabilní symbol - rodné číslo objednatele,

-název účtu adresáta - Junák, 4. středisko Vavěha České Budějovice,
-název peněžního ústavu - ČSOB a. s., hl. pobočka České Budějovice,

-číslo účtu - 8010-212029163/0300. Současně s platbou pošlete objednávku s čitelnou adresou, rod. číslem a počtem kusů na adresu:

Jan Šmajcl,
Mokré 63,
370 01 České Budějovice

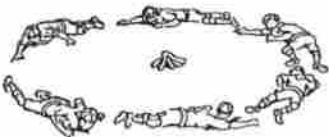

Když v r. 1990 hrálo Kladenské divadlo v Praze v Maltézské zahradě inscenaci Maugliho, s velmi jednoduchou scénou z bambusových tyčí, vlčata si všimla podobnosti divadelního ztvárnění a "svého" tance hada Ká.

To bylo slávy, že "náš" Ká úplně stejně polýká ty drzé opice...

Tanec Ká - tanec hladu

Vedoucí (větší vlče) je hlava Ká, ostatní členové smečky tvoří jeho tělo a ocas. Drží ruce na ramenou předcházejícího vlčete. Hlava klouže vpřed tvořící smyčky a spirály, až nakonec obtočí ocas těsně kolem sebe a pak si hledá cestu ven v opačném směru, probodávajíc se mezi jednotlivými chlapci. Vlčata přitom syčí střídavě hlasitěji a slaběji. Na znamení vedoucího "Bandarlogi" se celý had rozpadne a každé vlče předvádí opici jak nejlépe umí. Na zavolání vedoucího "Ká" ustmou všichni v té poloze, v jaké právě jsou. Hlava Ká položí paže, na ně skloní hlavu a kývá celým tělem. Zasyčí a všechny opice učiní váhavý krok směrem k němu. Ká ukáže prstem na oběť, ta proleze mezi jeho nohama a postaví se za hlavu. To se opakuje, až jsou všechny opice požřeny a celý had znovu vytvořen. Ten se pohybuje zvolna vpřed, až si na pěkném místě ukládne. Pozor, had si musí lehat od ocasu, to je od posledního hráče. Poslední hráč si zvolna lehá a rukama nutí dalšího, aby se také šinul k zemi. Leháme si zvolna, jeden za druhým, až zbudou poslední tři, kteří se chvíli kolébají jako hlava Ká, rozhlížejí se, až si konečně také lehnou.

Tanec Baghýra

Vlčata utvoří kruh kolem "pasoucího se smce", který je ve středu kruhu. Začnou se v kruhu plížit a přitom se rozhlížejí po kořisti. Na dané znamení spatří pasoucího se smce. Zůstanou jako přimrazení na kolenou a divají se do středu. Potom ustoupí plížením dozadu a zvětší tak vzdálenost ke kořisti. Na dané znamení se začnou všichni plížit zpět ke kořisti, tisknouce se těsně k zemi, aby je smec nespátl. Čím blíže ke středu, o to těsněji jsou vlčata vedle sebe a o to pomaleji se plíží. Na znamení "vzhůru, lovci!" se všichni vrhnou na smce a roztáhají ho na kusy. Obrátí se a několika skoky jsou opět na svém místě v kruhu. Každý drží v ruce "kus masa" z ulovené kořisti. Nyní tančí v kruhu a opakuji přesně každý pohyb vedoucího.

převzato ze stezky čs. exilových vlčat

Odbor vřát NCHK je v poslední době považován za jeden ze solidní pracujících "orgánů" Junáka. Podíl na tom má i 4. středisko "VAVÉHA" Č. Budějovice, které se stalo jakýmsi hospodářským zázemím odboru. V současné době se oba partneři blíží hranici svých možností a protože před nimi stojí realizace velice zajímavých a pro vás vedoucí potřebných projektů, obrací se tímto na Vás všechny s SOS - voláním o pomoc. Za pomoc, byt sebedrobnější, předem díky.

SOS výchově vřát a světlušek

Máme v plánu realizovat dva projekty z oblasti výchovy vřát a světlušek.

1) Zpěvem k srdci: Cílem projektu je zpracování a vydání výukové magnetofonové kazety s výběrem pro tento věk vhodných písniček, které se v oddělech našich nejmenších vřát a světlušek zpívají. Samozřejmě s doprovodným zpěvníčkem v podstatně větším rozsahu i nákladem. Důraz je kladen na písničky, které se dětem líbí, které chtějí samy zpívat - a to nejen veselé s pohybovými doprovody, ale i baladické, takové, co rozesmutní, co dokáží oslovit citlivou dětskou dušičku.

Čím můžete pomoci vy? Posláním písniček, které se u vás zpívají, a to na adresu: Zdeněk Mrázek - Faust, Lidická 15, 466 01 Jablonec nad Nisou. Bratr Faust bude nejen návrhy shromažďovat, ale je ochoten stát se garantem náviku vybraných písniček a pořízení nahrávky ve studiu. Dle možnosti posíláte seznamy (i notoricky známých), raději však texty s notami, akordy, popř. kazety s nahrávkami, nabídky další spolupráce apod. Shromažďování je i hlasováním o obsahu budoucí kazety. Následovat bude výběr, nácvik a vlastní nahrávka.

2) Zkus to s námi je název projektu na podporu estetické výchovy a rukodělných prací při pravidelné činnosti smeků a rojů. Podstatou je shromáždění dostatečného množství nápadů a návrhů na úspěšné, u Vás oblíbené drobné rukodělné práce. Důraz je kladen na pojem drobné, tj. takové, které naši nejmenší dokáží dokončit během 15 - 20 minut, a třeba ihned na schůzce poznat ten radostný pocit z úspěchu, z dokončené práce. Máme představu, že ze sebraných návrhů by byla sestavena příručka, v níž by byly návody řazeny chronologicky pro celoroční činnost. **Čím můžete pomoci vy? V první fázi zasláním vlastních nápadů nebo kopií z již vydané literatury** (nezbytné je uvedení titulu knihy, z níž je kopie pořízena a jméno autora) na adresu Hanka Šmajclová - Sluníčko, Mokré 63, 370 01 České Budějovice. Další postup bude obdobný, výběr a konečné zpracování pokud možno jedním ilustrátorem (těch je stále nedostatek, ozvěte se máte-li někdo zájem o spolupráci, třeba i při přípravě příloh do Světýlko).

3.) Odbor vřát i 4. středisko Č. Budějovice mají dále zájem na obnově vydá-

ilustrační foto Hana Jelínková, Kynšperk nad Ohří

vání monotematických drobných příruček pro vedoucí vřát, tj. pokračování edice "Smečka volá".

Třetí v řadě již před časem měly být "Hry v přírodě". Hlavní myšlenkou tohoto svazku je shromáždění osvědčené hry, které by pomohly vůdci v jeho nepříjemných situacích, jako jsou např. cesty v prostředcích hromadné dopravy, průchod rozdávěné smečky vesnici, zrychlení chůze s ohledem na za pár minut odjíždějící vlak a naopak, kdy vlak jede až za tři čtvrtě hodiny, co teď honem. Pomozte a svou trošku do mlýna pošlete na adresu Alexandra Lopourová, Preslova 17, 602 00 Brno, která věří, že Vaše pomoc bude natolik velká, že svazek č. 3 bude k dispozici na podzimní poradní skále.

V nové vlčácké stezce jste jistě objevili bod tance a hry knihy Džunglí. Knihy džunglí jsou 4. svazkem "Smečka volá" a jakékoliv náměty, nápady, hry a vše, co s tímto tématem souvisí sbíráme na adresu Mokré 63, 370 01 České Budějovice. Věříme, že i v tomto případě pomůžete při tvorbě společného díla pro potřeby nás všech.

4.) Jak jste jistě zjistili, začal vycházet občasník pro naše nejmenší - "Světýlko". Počáteční obtíže jsou ohromné, přesto věříme, že se povede zrealizovat více, než jsme slibili. Zájem je veliký, první číslo bude pravděpodobně nutno dotisknout. Děkujeme všem, kteří se snaží, aby nezhaslo, aby bylo z čeho vybírat. Věříme, že nás přispěvatelů bude čím dál víc. Bude to prima.

SOS - volání o pomoc všech ke všem, pro všechny a za všechny vysílá

Riki, odbor vřát NCHK

Tabulka a návod, jak využít Celostní motorický test vyšla v prvním čísle tohoto ročníku.

S velkým zpožděním uveřejňujeme

Fit trojboj (pro vlčata)

FIT TROJBOJ obsahuje tyto disciplíny:

1. skok do dálky z místa
2. kliky ze vzporu ležmo
3. hluboký předklon

Více musí dosáhnout minimálně 30 bodů (ve své kategorii), přičemž nesmí žádná z disciplín dosáhnout pouze 7 bodů.

Jiří Toncar

Jan Křiz

PROVÁDĚNÍ JEDNOTLIVÝCH POLOH:

TABULKA PRO „FIT TROJBOJ“

Věk	6 – 7 let			8 – 9 let			10 – 11 let		
Disc.	1	2	3	1	2	3	1	2	3
Body									
1	90	4	-4	110	5	-4	130	4	-3
2	93	5		113	6		133	5	
3	96	6	-3	116	7	-3	136	6	-2
4	99	7		119	8		139	7	
5	102	8	-2	122	9	-2	142	8	-1
6	105	9	-1	125	10	-1	145	9	0
7	110	10	0	130	11	0	148	10	
8	115	11		135	13		152	11	1
9	120	12	1	140	15	1	155	12	
10	125	13	2	145	17	2	160	13	2
11	130	14	3	150	19	3	165	15	3
12	135	15	4	155	21	4	170	17	5
13	140	16	6	160	23	6	175	19	7
14	145	17	8	165	25	8	180	21	9
15	150	18	9	170	26	9	185	23	10
16	154	19	10	175	27	10	191	25	
17	158	20		180	28		197	26	11
18	162	21	11	185	29	11	203	27	
19	166	22		190	30		209	28	12
20	170	23	12	195	31	12	215	29	13

Motto: Není nic, co nemůžeme udělat.

Předěl - čas mezi myšlenkou a činem
- zlom mezi dětstvím a dospělostí
- rozhodnutí odložit pohodu tepla u televize za zimní dobrodružství u místo v Jizerských horách, kde probíhá rozvodí dvou moří
- a také celostátní zimní setkání roverů a rangers

PŘEDĚL 95

Akce volně navazovala na Ortel 93 - celorepublikový sraz R&R v květnu 1993. S myšlenkou na zimní setkání přišla Iva Macková z NDK a obrátila se opět na nás. Tentokrát organizační tým tvořilo pouze 6 lidí. Do konce ledna přišlo na 170 přihlášek od R&R z celé republiky, což trojnásobně převýšilo předem aví-

zovanou kapacitu setkání. Tudíž jsme byli nuceni provést výběr podle - splnění podmínek účasti - min. 16 let, co nejdřívější datum odeslání přihlášky, uspokojení co největšího počtu kmenů, zastoupení obou pohlaví. Znovu se omlouváme těm, kteří se nemohli zúčastnit. V mnoha případech se objevil starý neduh - přenos informací mezi středisky a rovery (někteří se o akci dozvěděli až v lednu či únoru).

Termin konec února jsme vybrali úmyslně, touto dobou bývá dostatek sněhu. Letošní zima spíše připomínala jaro, ale v Jizerských horách zbylo stále ještě na půl metru sněhu. Toto množství ale ne-

stačil pro původně zamýšlené záhraby, a tak jsme týden předem postavili deset iglů s kapacitou pro asi 30 lidí, vybudovali dvě latríny a připravili ohniště s dostatkem dřeva.

Po posledních přípravách v pátek jsme sešli z hor vstříc vlaku s účastníky. První nemilé překvapení nám připravily státní dráhy neb ani přes upozornění nezvýšily kapacitu vláčku, tudíž účastníci byli nuceni přijet nadvrát s 3/4 hodinovým zpožděním.

Pak už vše šlo tak, jak mělo. Po uvítání a rozdělení se (souběžně probíhal metodický seminář vedoucích R&R pod vedením Ivy na chatě Hubertka) jsme se vydali do začínajícího soumraku vstříc 470 m převýšení. S narůstající nadmořskou výškou ubývalo dechu, ale přibývalo sněhu, a tak se rozplynuly obavy účastníků, že si běžky přivezli zbytečně. S nastupujícím večerem všichni dorazili na tábořiště a upravili si svá místa v iglů nebo ve stanech. Večer zahořel oheň, u kterého se povídalo a seznamovalo. Ještě předtím se pár otužilců šlo vykoupat do nedaleké Jizery.

Ráno po zmrzlé snídani nastalo Velké dobrodružství v zemi Zimní královny. Vytvořili jsme celkem osm družin (Lední medvědi, Sněžní komáři, Sovice sněžné, Tuleni, Losi, Sobi, Tučňáci, Lišky) vždy po pěti odvážných (převážně 3 roveři a 2 rangers). Tyto družiny pak již zápolily mezi sebou a občas i účastníci sami se sebou. Jednotlivé etapy velké hry byly následující: *Cesta pošetých dřevařů* - v co nejkratším čase projít "mimé" krkolomnou trasu na lyžích.

Vítězný oblouk - postavit bránu ze sněhu a projít skrze ni na běžkách.

Prométeuův hřích - jeden z těžších úkolů - přinést oheň z trunu bohů do tábora na vzdálenost cca 500 metrů terénem za pomoci pouze přírodních pomůcek.

Kopa čarostřelců - průjezd družiny pod ostrou palbou sněhovými koulemi ostatních. *Stoupat jak dým* - družiny vždy navázané na jeden 20 m provaz s přivázanou lopatou vyrazily na nejvyšší horu Jizerek Smrk (vzdálenost cca 2 km, převýšení 250 m) - rozhodoval čas.

Šum svistu - parádní a nehodnocené intermezzo - sjezd ze Smrku průsekm (kouzlo ocenil jistě každý účastník).

Múzin polibek - stavba sněhových uměleckých děl včetně vemisáže.

Výprava na mrože - během rychlé jízdy na lyžích hloukou ulovit sněžného mrože - ukázalo se jako velmi těžké.

Družiny se s jednotlivými úkoly vypořádávaly s různou úspěšností. Největší popularity dosáhl přenos ohně, výstup na Smrk a nehodnocené šum svistu. Protože jsme sebou měli dva malamuty, vyzkoušely si některé odvážné rangers rychlou jízdu na lyžích v tahu za psem. Den jsme zakončili Poselstvím. Tmou se k nám přitilo z obzoru světlo - pochoď, kterou nesl Rychlonožka jedoucí na lyžích z úbočí Klinového vrchu. Od

doneseného ohně byla zapálena čtyři světla vycházející z ústředního ohně s poselstvím lesní moudrosti.

Druhou noc v iglů zůstaly jen otrlé rangers, roveři prchli do stanů. V neděli již bylo nutno sbalit a rozloučit se. Pár odvážných odjelo na lyžích přes hory, ostatní se vydali opět na vlak. Všichni si odváželi sobotní skupinové foto a plno různých zážitků a námětů pro další roverskou činnost.

Pochvalu zaslouží vedle roverů z našeho oddílu za obětavou pomoc také všichni účastníci za bojovnost a nasazení ve hře, kamarádkské chování a spolupřevládání výborné atmosféry během celého setkání.

Oldřich Lubojacký

22. oddíl, středisko Stopa Liberec

Předěl pro vedoucí R&R

Chata Hubertka byla vzdálena asi 10 km od tábořiště R&R. Účelem druhého metodického semináře byla původně výměna zkušeností vůdkyň a vůdců R&R a vytvoření zázemí pro příp. potřebu účastníků zimního srazu (pro tento účel jsme měli vysíláčky, trochu výhružně však působila dominantní výzdoba stavení - dřevěná protěza celé nohy z dob prvních lyžníků u nás). Protože se však přihlásilo tolik sněhu a mrazuchtivých R&R, umožnili jsme nejstarším z nich přijet na Předěl 95 "alespoň" jako účastníci semináře. Těto skutečnosti jsme pak přizpůsobili i program.

Takže jsme si např. po vyprávění o svých skautských trapasech vypočetli přednášku o významu komunikace mezi lidmi, o sociálních rolích a o psychologii - náctiletých sestry Ivy Vaňkové, společně

se s bratrem Karlem Švehlou zamýšleli nad obsahem výchovné koncepce R&R a formou hry "Řeka" stanovní největší problémy našeho roveringu (podrobněji v příloze Skautingu č. 8). Pár slov padlo také o smyslu a náplni prestižního odznaku R&R, usměřovaných sestrou Hanou Končickou, a o dalších příp. aktivitách R&R u nás. Sobotní odpoledne proběhlo ve znamení běžek, kdy jsme se s účastníky srazu setkali na Smrk, společně absolvovali nezapomenutelné intermezzo "Šum svistu" a navštívili jejich tábořiště s malamuty. Sobotní večer jsme se pak zamýšleli se sestrou Iva-vou nad přátelstvím a partnerstvím a jejich významem pro život každého z nás. Řešení modelových situací a rolové hry zaplnily pozdní večer a pod heslem "Noc je ještě mladá" jsme seminář zakončili v prvních nedělních hodinách.

V míhotavém svitu svíček, ze kterých jsme na sněhu vytvořili "RS", jsme vyposlechli uprostřed přírody Poselství. To jsme adresovali našim potomkům - skautům, kteří tu budou v roce 2 100. Byla to slova o dnešní naší planetě, vlasti, o mladých lidech a o českém skautingu.

Nedělní zpáteční cesta proběhla ve znamení horlivého ždímání zážitků od přímých účastníků zimního srazu a jejich počítání (to pro jistotu). Předěl 95 skončil. Ať žije celostátní sraz R&R... v roce 1996.

Iva Macková
zpravodajka NDK pro rangers

Předělové ohlasy

Do smrti si budu pamatovat, že Smrk je vysoký 1124 metry. A do smrti budu s radostí vzpomínat na všechny, které jsem tam potkal. A už teď se těším na další Ortel, Předěly...

hlas z Prahy

Ještě pěkných pár let nezapomenu nas cestu na tábořiště, kdy každým krokem byl můj batoh o kilo těžší. Příznivé sněhové podmínky a dobrá organizace nám všem dovolily strávit příjemný víkend. Už se těším na další podobnou akci.

hlas z Lomnice

Mladí vůdci z Liberce zorganizovali zimní sraz R+R Předěl 95, a tak po úspěšném celorepublikovém srazu Ortel 93 obnovili tradici pravidelných setkávání R+R. Náčelnictva obou kmenů jím za to děkují a věří, že pomohou i při dalších podobných akcích.

hlas náčelníka a náčelní

Noční závod

Rangers, roveři, mladí zástupci nebo vůdcové oddílů.

Máte 15 - 20 let a chuť vyzkoušet si svou šikovnost a znalosti ve ztížených nočních podmínkách? Dejte dohromady tříčlennou hličku a přijďte 7. 10. 1995 na náš III. ročník "Nočního závodu roveřů a rangers" do Štítného nad Vláři.

Po závodě se společně zabavíme na setkání "Sluku", který bude součástí oslav 50. výročí skautingu v obci. Večer si zazpíváme, zahrajeme hry a soutěže pro potěchu těla i duše. Mohou přijet i ti, kteří závodit nemohou nebo nechťejí a splňují věkové podmínky.

Nocleh je zabezpečen s vlastními spacáky a lehátky. Stravu s sebou.

Zájemci, napište na adresu:

Vladimír Janečka

763 33 Štítná nad Vláří 252

V srpnu Vám pošleme informační leták. Spěchej, počet hliček je omezen.

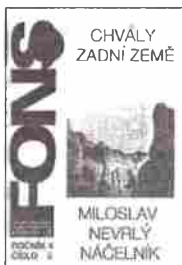
Holandsko - české kursy pro R&R -

předběžné oznámení

Na podzim 1995 bude organizováno několik víkendových kursů, zaměřených na vytváření roverských programů. Hlavní metodou práce budou společné debaty v malých skupinách za účasti holandských a českých instruktorů. Hlavní témata: vývoj programu, sociální činnosti R&R, vzdělávání, sociální komunikace. Dále obecné informace o roverských programech v různých zemích v Evropě. Předpoklad účasti: 18 let, vedení kmenů a aktivní členové se zájmem o další vzdělání. Předběžná data: víkendy kolem 7.10., 14.10., 4.11, 11.11, kursy budou pořádány v různých místech ČR.

Chvály Zadní země

Ti, kdo si oblíbili básnivý jazyk Miloslava Nevrlého z jeho Karpatských her, chňapnou po téhle knize jak ještě rka po mouše. Kdybychom řekli, že je to popis autorových dlouhodobých příprav k napsání knihy o Českém Švýcarsku, měli bychom sice pravdu, ale asi tak jako

když uvidíme krásný obraz a místo toho, abychom jej ocenili, začneme plácát cosi o tom, jaké je tempory autor použil a z jakého dřeva je rám. Chvály Zadní země jsou nádherným

vodopádem, řítícím se proti nám a záplavujícím nás poetickými popisy přírodních krás, obrázky setkání s pozoruhodnými lidmi Českého Švýcarska i s jejich osudy.

Ale škoda papíru. To se nedá popsat, to se prostě musí přečíst.

A nezapomeňte ani na půvabný obrazový doprovod, hezky si vychutnejte staré litografie z konce 19. a začátku 20. století.

V tomto čísle vychází příloha, která by vás mohla zajímat - chcete-li si vyzkoušet, co vydržíte.

Jmenuje se

Rostliny pro přežití aneb Sežratelné kytky.

Nebudme lhotejní

Každý člověk dozrává jako víno. Každý z nás potřebuje různé množství světla, vody, vzduchu a tepla. Taký já jsem jednou dozrála k tomu, že věci, o kterých jsem moc nevěděla a ani mě moc nezajímaly, se mě začaly dotýkat přímo bezprostředně.

A tak jsem zjistila, že je moudré i důležité, abychom všichni postupně jednou dozráli k tomu, že i "mě se to týká a já se o to zajímám!" O čem mluvíme? O našem skautském hnutí. Blíží se volby a do nového ústředního orgánu. Nebudme lhotejní k tomu, kdo bude kandidovat v těchto volbách, a pokud Vy sami nebudete přímo volit, možná by nebylo úplně mámě alespoň se zeptat svých vůdkyň a vůdců: "Kdo kandiduje za naše středisko?" a taky "Proč právě ona/on? Známe ji/ho?"

Potom totiž jednou v budoucnu, až se něco podaří nebo taky nepodaří, budete se moci radovat anebo škripat zuby společně. A nebudete si muset vyčítat, že jste byli lhotejní a že třeba ten váš hlas by to býval mohl olivnit. Přeji Vám všem šťastnou volbu!

Alice

převzata z časopisu OBR&R

Poslušnost

Sluch je našim jediným pojtkem, které pracuje nepřetržitě. Vnímáme informace příjemné, nepříjemné, poutné, varovné a jiné. Poslušnost junáka vnímáme jako poučku podřizující a proto nepříjemnou, nepřírozenou.

Starověké vnímání poslušnosti znamenalo slyšení a plnění dobrovolně. Také římské právo nebylo nesmlouvavé svou formou "audiatur et altera pars", to jest "budiž slyšena druhá strana". To znamená, že u soudu nebyla slyšena jen žaloba, ale také provinilec.

V přírodě kolem nás také nenajdeme nesmlouvavou poslušnost u žádného z živočišných druhů. Vyjdeme-li z přírodních zákonů, budeme chápat poslušnost jako vyslechnutí čehosi v dobrém úmyslu a sami podle našeho nejlepšího svědomí, uvážíme jak se rozhodneme. Tím přejímáme plnou odpovědnost za všechny následky našeho rozhodnutí.

Buď přijmeme, nebo se pokusíme ve vši slušnosti o rozumnou, možnou dohodu. Tím si vyzkoušíme, jak dovedeme řešit sporné situace. Pamatuj - úsměv ti jen pomůže.

Sekula

Nadace FONS hledá pracovníka, který by v rámci civilní služby posílil pražskou pobočku. Znalost práce na PC vítána.

Zájemci se mohou hlásit na adrese redakce.

Z vůdcova zápisníku

Skoč vždy s hochy do všeho rovnýma nohama, nečekej až se rozkývou, protože by se třeba nerozkývali vůbec nebo pozdě. Dělej to tak v táboře, na výletě a hlavně při organizaci her. Žádné dlouhé vysvětlování a hned se do toho dej.

Všechno musí jít mrsk-mrsk! Budeš-li se jí řídit, buď si jist, že nebudeš mít v oddíle nikdy shnilé hochy, že Ti půjde práce rychle, bez průtahů, bez zdržování, že hoši půjdou s nadšením z jednoho do druhého v jednom tempu.

A je to dobře tak. Hoši, plni života a radosti, musí mít stále plné ruce práce, nesmějí se zastavit ani na chvíli, mají rychle myslet, rychle se rozhodovat a rychle jednat.

Velen Fanderlik - Listy Jurovi

CELOROČNÍ PROGRAM ODDÍLU - V.

ČERVEN:

Nejpozději do 1. června odevzdají chlapci, kteří chtějí jet na tábor přihlášky, podepsané rodiči. Do poloviny června by měla být zaplacená záloha na tábor.

I v červnu pořádáme aspoň dva víkendové pobyty na konci týdne. Stanovíme podmínku, že každý účastník tábora se musí před odjezdem zúčastnit aspoň tří víkendových akcí. Na nich dodržíme táborové zvyklosti.

Nezapomeňme také na plavání a vodní hry. Můžeme uspořádat oddílovou plaveckou soutěž.

V polovině června končí druhé období mezidružinové soutěže. Výsledky oznámíme při táborovém ohni nebo na slavnostní oddílové schůzce, které uspořádáme před odjezdem na tábor. Rozloučíme se i s těmi, kteří na tábor nepojdou. Zjistíme si adresy jejich pobytu o prázdninách, abychom s nimi zůstali v písemném styku.

NÁMĚTY NA ČINNOST V TOMTO ODOBÍ

Přistání na neznámé planetě je název a hlavní námět červnového oddílového výletu. Zblízka zkoumáme brouky, jejich fantastické tvary a barvy. Na všechno kolem sebe se díváme, jako kdybychom skutečně vystoupili z kosmické lodi v jiné sluneční soustavě a viděli poprvé tvory, kterými je planeta X obydlena. S překvapením zjišťujeme, že skutečně i v naší přírodě je na každém kroku něco, o čem nevíme naprosto nic, zejména, když zaměříme pozornost na drobné živočichy z říše hmyzu a na malé rostliny, mechy, lišejníky a houby.

Cesta do provhor (nebo cesta do druhohor, cesta do třetihor - podle okolností) nás zavede do vápencového lomu, do pískovcových oblastí, na břidlicnatou stráň, kde se dají nalézt zkameněliny. Je to úžasný zážitek, držet v ruce otisk rostliny nebo živočicha, kteří v těchto místech žili před desítkami, ba stovkami miliónů let. My jsme první, kdo je po této předlohové době vidí na vlastní oči. Pro většinu z nás je překvapením, když od zasvěceného znalce slyšíme, že příroda v naší zemi prodělávala v průběhu dlouhých časových období velké změny. Kdyby

dávno tu bylo tropické počasí a tam, kde je malé městečko, rostly stromy, které bychom dnes našli kdesi v oblasti indomalajské. A ještě dřív tu byla mořská hladina, to dosvědčují mušle v pískovcových blocích, které jsme objevili jen pár kilometrů odtud. Výlet v obyčejné české krajině tak získává příchut' dobrodružství.

Do říše vod se vydáváme v druhé polovině května nebo v červnu, kdy je voda v rybnících již prohrátá a v pobřežních rákosinách nejživější. Hlavním tématem tohoto výletu je pozorování ptáků a rostlin. A třeba i první letošní koupání.

Cesta na severozápad, inspirovaná stejnojmenným dobrodružným románem K. Robertse, je ve znamení mnoha překážek, které musíme překonávat - průchody močály, brodění přes řeku, opakované výstupy na strmé hřebeny a sestupy do hlubokých údolí. Pochodujeme ve stopách "majora Rogerse" a jeho harcovníků, o kterých vůdce vyprávěl u táborového ohně. Obtížný postup přímo terénem mimo cesty, je provázen opakovanými "přepady", bojovými hrami, po nichž musí být "ranění" (zasazení hadrovou koulí) ošetřeni a dopraveni na nouzových nosítkách do jisté vzdálenosti. Namáhavý, ale nezapomenutelný podnik!

Survival hike. Tato anglická slova se čtou servajvl hajk a znamenají pochod, při kterém jde o přežití. Je to jedna z pravidelných akcí některých amerických skautských oddílů. Ve Spojených státech jsou rozsáhlé oblasti neobydlené a zbloudění v hlubokých lesích nebo na poušti může znamenat smrt. Proto skauti při tomto zvláštním výletu nacvičují tyto složky skautské a táborické praxe: zacházení s busolou a mapou, orientaci bez kompasu, budování nouzových přístřešků na přechání noci i za špatného počasí, vyhledávání jedlých rostlin, výrobu primitivních háčků a udic k lovu ryb, sestrojování jednoduchých pastí na chytání drobných zvířat, vysílání nouzových signálů pro pozemní pozorovatele i pátrací letadla.

Dřív se nám mohly některé z těchto znalostí zdát ve středoevropských podmínkách zbytečné, ale dnes začínají být aktuální i pro české a slovenské skauty. Svět se otevíral, léto můžeme trávit v nekonečných skandinávských lesích, af-

rickém buši, jihoamerické džungli, asijských velehorách. I když nám to zatím připadá jako vzdálený sen, protože na takové podniky nemáme většinou dost peněz. Ale časem i tato překážka zmizí a pak budou roverovi nebo oldskautovi užitečné ty znalosti a dovednosti, které získal ve skautském oddíle na výletech pojmenovaných survival hike.

Na výletě **Do pravěku** bude ústředním námětem tématická hra na lovce mamutů, spojená s výrobou kamenného sekeromlatu, nádobky z hlíny a oštěpu. Motivací účastníků zvýší četba nebo vyprávění úryvků z knih Eduarda Štorcha, spisovatele, který patřil k prvním průkopníkům skautingu v Čechách. Podle epizod z Lovců mamutů hrajeme na této výpravě hru spojenou s plížením a pokoušíme se rozdělat oheň třením dřev.

ilustrace použita z knihy *Skautská praxe II.* - edice Skautské prameny

Indiánské měsíce a poznávání přírody.

Červen - měsíc růží.

Nejplodnější čas ve světě brouků a hmyzu vůbec. Obyčejní lidé o něm nevědí skoro nic. Pro skauty se otevírá příležitost k průzkumu tohoto tajemného království malých oblud.

Podle knihy *Skautský oddíl II.* - Program 1 a článku br. dr. K. Skály v *Ju-náckém činovníku* č. 8 ze srpna 1970.

CHYSTÁTE SE NA TÁBOR? - V. část

I v červnu nás čeká ještě spousta práce v souvislosti s přípravou tábora.

Od vůdce střediska si vyžádáme povolení tábora. Hlášení tábora musí být ve dvou vyhotoveních zasláno okresní radě Junáka, do jejíhož obvodu tábořiště spadá. Jedno vyhotovení hlášení potvrzené ORJ musí být zasláno kmenovému náčelnictvu.

Velkou pozornost věnujeme přípravě táborového materiálu a inventáře.

Uskutečňujeme předtáborovou schůzku s rodiči, na které podáme informace a instrukce, které se týkají tábora, finančního zajištění, dopravy. Oznámíme přesnou adresu tábora a vyžádáme si od rodičů písemné prohlášení, na jakou adresu máme v době tábora podat zprávu, kdyby se stalo něco nepředvídaného (rodiče jsou někdy na dovolené mimo domov). Předáme rodičům evidenční listek účastníka tábora. Upozor-

níme je na nutnost prohlášení o tom, že jejich syn nebo dcera nemají karanténu a nedostali se v posledních dnech do styku s nakažlivou nemocí.

Doporučuji uzavřít pojištění účastníků tábora a pojištění vůdce z odpovědnosti (nezapomeňte se informovat na výši pojistného a zahrnout ji do rozpočtu). Zkontrolujeme táborovou lékárníčku a doplníme ji čerstvými léky a obvazovým materiálem.

V den odjezdu na tábor převezmeme evidenční listy účastníků tábora, prohlášení o bezinfekčnosti (nesmí být starší tří dnů) a zdravotní průkazy, eventuelně potvrzení o lékařských prohlídkách táborníků. *Podle knihy Skautský tábor*

TÁBOR, TÁBOR, TÁBOR

Již se blíží ta dlouhá a toužebně očekávaná chvíle odjezdu na tábor. Než ale odjedete, ještě pár dobrých rad.

TÁBOROVÝ ROZPOČET

Musíme ho mít připravený dříve než dáme dětem závaznou přihlášku k táboru, jejíž součástí by měla být i výše příspěvku na tábor.

Největší položkou je obvykle jídlo. Při stanovení průměrné částky na osobu a den můžeme vyjít buď z podkladů loňského tábora (v úvahu musíme vzít reálný růst cen) nebo z výdajů vlastní rodiny na potraviny za měsíc. Tuto částku vynásobíme předpokládaným počtem táborníků a počtem táborových dní.

Do nákladů na dopravu zahrmete osobní jízdné vlakem nebo autobusem do tábora a zpět, dopravu materiálu, eventuelně náklady na cestovné při větších výletech z tábora. Nezapomeňte, že se v letošním roce měnily tarify autobusové i vlakové dopravy. Informujte se o poskytovaných slevách.

Další výdaje, na které nesmíme zapomenout: nájemné za tábořiště; nákup stavebního materiálu (krajinky, kulatina, hřebíky atd.); nákup nebo opravy inventáře, který si nemůžeme vypůjčit; poplatky za rozbor vody; doplnění lékárníčky; benzin do motorového vozidla (pokud máme na táboře vlastní auto nebo motorku); pojištění účastníků tábora.

Od součtu těchto položek odečteme eventuelní dary sponzorů.

K výsledné částce připočítáme 15% jako rezervu pro nepředvídané výdaje. Nevyčerpané peníze z vybrané částky lze se souhlasem rodičů použít pro činnost oddílů v běžném roce nebo na doplnění či opravy táborového inventáře. Doporučuji, vybírat první zálohu na táborový příspěvek při odevzdání závazné přihlášky. Z těchto peněz platíme především výdaje - nakupujeme za ně stavební materiál a inventář. Zbytek příspěvku vybíráme nejpozději týden před odjezdem na tábor.

Po skončení tábora provedeme závěrečné vyúčtování a předložíme je středisku i rodičům.

K dobré skautské tradici vždy patřilo, že celé vedení platilo táborový příspěvek jako řadový členové oddílu.

Všechny příjmy a výdaje od počátku zapisujeme do pokladního deníku. Každý výdaj musí být doložen stvrzenkou s datem a razítkem dodavatele. Na stvrzence nesmí chybět čitelně napsaný údaj o tom, zač byla tato částka zapla-

cena. Nejvhodnější je stvrzenky označené pořadovým číslem (shodně s číslem v pokladním deníku) nalepovat na listy formátu A4. Může se to zdát jako zbytečné úřadování, ale ve financích musí být naprostý pořádek.

Předběžný rozpočet musíme vypracovat skutečně svědomitě, to znamená ověřit si částky, které plánujeme na potraviny i stavební materiál. Jinak by se nám mohlo stát, že týden před koncem tábora dojdou v pokladně peníze.

Podle knihy Skautský tábor

TÁBOROVÝ PROGRAM

Hlavním předpokladem pro zdařilý skautský tábor je dobře připravený program. Nedostatků, plynoucích z malé vybavenosti oddílu technickými pomůckami či výstrojí lze překlenout. Programová nepřipravenost se nám však může vymstít. Takový tábor nesplní svůj hlavní účel spočívající v harmonickém působení všech prvků skautské výchovy na členy tábora. Ideální tábor by měl trvat 4 týdny a uvědomě-li, že program probíhá denně 15 i více hodin, je zcela zřejmé, že právě tábor je prostředím, kde je možno dosáhnout nejlepších výsledků za celý rok.

Tábor Utah - Navigamus 94. Foto František Bobek

Program musíme řádně připravit již na jaře. Posoudíme stav oddílu, chování a vystupování členů, využijeme své poznatky a postřehy z dosavadní činnosti.

Jaké jsou tedy hlavní zásady správného táborového programu?

1. Program má plně zaměstnávat všechny členy tábora. Osobní volný čas má zbyť jen v poledním klidu či večer, pokud není programována činnost družin či oddílů.

2. Program musí být všestranný a harmonický, aby podchycoval zájmy všech členů tábora a působil i harmonicky.

Před táborem si připravíme tzv. **RÁMCOVÝ PROGRAM**, obsahující hlavní obory činnosti oddílu na táboře. Z tohoto rámcového programu se sestavuje program na určitá období tábora. Nejvíce se osvědčuje **TÝDENNÍ PROGRAM**, který obsahuje hrubý rozvrh námětů na jednotlivé dny. Přitom je třeba dbát na vyváženost naplně jednotlivých týdnů a na zastoupení všech prvků rámcového programu v jednotlivých týdnech.

DETAILNÍ PROGRAM připravujeme z programu týdenního vždy na další den. Při tomto způsobu zpracování programu lze přihlížet k vývoji počasí i momentálním potřebám tábora. Praxe zcela jasně ukazuje, že není zcela vhodný program do detailů naplňovaný na jednotlivé dny ještě před táborem, ale ani druhý extrém - improvizace bez řádné přípravy.

PŘÍKLAD RÁMCOVÉHO PROGRAMU TÁBORA

1. MRAVNÍ VÝCHOVA

Prostředí: Táborové ohně, družinové a oddílové besedy, podvečerní či večerní hovory vedoucího s členy oddílu.

Náměty: Vysvětlení zákona, slibu, principů dobrých skutků (co je dobrý skutek a co povinnost), o vzájemných vztazích mezi skauty, skauti vůči okolí, prospěšnost, zdvořilost, čím se skauti liší od dětí z ulice.

Rozvíjení vlastností: pracovitost, samostatnost, osobní pořádek, zachovávaní hygieny, odvaha, statečnost, pevnost, obětavost.

2. PRAXE

Dle stezky - pozorování přírody, stromy, květiny, souhvězdí, uzly, stavba stanů, obvazy, stavba ohnišť, skautské značky, signalizace, morseovka, šifrování, odhady vzdálenosti a času, vaření, práce se dřevem, kreslení v přírodě, stopy zvířet.

3. VZTAH K PŘÍRODĚ

Poznávání přírody (pozorovací čtvorce), kreslení v přírodě, večerní vyprávění o přírodě, soutěže a hry zaměřené na poznávání přírody, noční vycházka, hvězdná obloha.

4. SOUTĚŽENÍ

Mezidružinové celotáborové bodování, bodování jednotlivců, samostatné hodnocení pořádku a čistoty ve stanech i osobních věcech, krátkodobé soutěže (o nejlepší stan, nejlepší kresbu, nejlepší výrobek...), celotáborové tematické soutěže.

5. Pracovní výchova a dovednosti

Výstavba tábora, služby v kuchyni, práce v lese, iniciativní činnost družin, výrobky ze dřeva i jiných materiálů, likvidace tábora.

foto František Bobek,
výstava nymburských oddílů Amulet

6. Tělesná výchova

Pravidelná ranní cvičení, táborové olympiády i recesiády, překážkové běhy a dráhy, šplh, plavecký výcvik, lukostřelba, pochody terénem při výpravách, míčové hry, atletika, málo známé sporty (lakros apod.).

7. Výpravy

Celodenní družinové nebo oddílové, podlenní vycházky (s úkoly), výpravy jednotlivců - zápisy o pozorování, noční vycházky.

8. Hry

Polní hry celooddílové i mezidružinové, celotáborové hry, noční hry, míčové hry, bojové hry, sportovní tumaje, stolní hry a hry pro nepříznivé počasí.

9. Táborové ohně (besedy)

Týdně obvykle jeden táborový oheň, slibový či kritický oheň, podvečerní besedy oddílové i družinové, večery v týpi, hovory v bráně.

10. Doplnky

Program pro nepříznivé počasí - mokrá varianta (výklady, hry), četba, výroba různých upomínkových i uživatelských předmětů, besedy, zpěv, kreslení, soutěže a podobně.

Podle článku *Táborový program* v *Ju-náckém činovníku* č.4 z roku 1970

Na poslední chvíli

Potřebujete nějaké nápady do programu tábora?

Nabízíme vám:

Přílohy v tomto čísle:

1) Hry na tábor - některé méně známé sportovní hry, hry u vody a pryčidla lukostřelby.

2) Rostliny na přežití aneb sežratelné rostliny - vhodné spíše pro rovery

Nápady na stavbu tábora i na táborovou činnost ve Skautingu - vždy v několika předtáborových číslech všech ročníků. Další náměty v tomto čísle, zejména na stranách:

11- táborová hesla, 17-19 - vůdcovské stránky - na co nezapomenout, 20 - sponzoři na tábor, 21 - vázané stavby, 22-24 - táborový inspiromat, 25 - misijní autobus na táborech, 28-29 - vaření na táborech, 30 - areál Prknovka.

3 nápady do táborového programu

Méně nebo vůbec jsou v našich dlouhodobých táborových hrách zastoupeny dávne skautské ctnosti, které se ovšem z života oddílů vytrácejí, bohužel, obecně. Šikovnému vůdci, pokud má zájem na tom uvést tyto hodnoty zpět do paměti svého oddílu, přináší každá dlouhodobá hra mnoho příležitosti:

Vyprat, usušit a vyzehlit skautský kroj je jedním z oněch pokusů o návrat dobré skautské noblesy pomocí dlouhodobé hry. Znamená to vybrat si především počasí pro tuto operaci. Těžko budeme podobný úsek zařazovat, když nám už týden prší.

Navzdory zdánlivé jednoduchosti tohoto úkolu s ním závodící družiny zažijí nejednu přírodu a dobrodružství. Představte si jen jejich nájezdy do vesnic za účelem získání žehliček...

Karel Vláčil - Sten
převzato z časopisu Čin

V jedné ze starších příruček jsem našel hru, která svou povahou chlapcům umožní naučit se orientovat ve vlastním, ale i cizím městě, či obci. Na předem připravený tiskopis napíše adresy nebo názvy obchodů, firem, institucí, pro začátek ve svém městě, později v přilehlých obcích. Chlapcům tyto tiskopisy předám s příkazem doručit jej, nechat potvrdit a vrátit se s ním v co možná nejkratším čase.

Pro lepší představu opis tiskopisu:

I. Junácký oddíl v Jiřkově pořádá cvičení, při kterém zjišťuje, jak jsou jeho členi schopni v případě potřeby zajišťovat spojovací služby při mimořádných událostech /přírodních pohromách apod./
Prosím Vás tímto, abyste na předložený lístek zaznamenali přesný čas, kdy k Vám posel - doručitel tohoto dopisu dorazil a svým podpisem /razítkem/ stvrdili, že tento skaut úkol zdárně splnil.

Děkujeme za ochotu.

Místo a čas doručení:

Podpis:

Na chlapcích samotných pak je, jaký způsob přepravy do sousedních obcí zvolí. Sami si musí vyhledat v jízdním řádu nejpříznivější vlakové či autobusové spojení, mohou použít kolo, jít pěšky. Autostop je zakázán.

Na loňském táboře jsme tuto hru uskutecnili, oblékli kroje a navštívili tamnější obchodníky, u kterých jsme nakupovali. Akce se místním obyvatelům líbila, byli překvapeni "jak to klukům sluší" a celá ves věděla, že u nich táboří skauti.

I našim hochům vyhovuje. Samostatnost je něco neobvyklého a zároveň vzrušujícího.

Milan Miška

Předkové si povídají

Asi většina z vás zná hru pro ukrácení dlouhé cesty - Chytačky, v níž se účastníci pochodu snaží vzájemně natchytat k vyslovení určitých slov - třeba "ano", "ne", "jo". Kdo se poděkne, musí odezvat úspěšnému provokatérovi fant. Kdo má fantů nejvíce, vítězí. Bratr Zapletal ji popsal např. v knížce "Skautské hry v přírodě" na straně 147.

Když jsem vymýšlel program na výpravu, motivovanou tažením Slovanů do střední Evropy někdy v půli prvního tisíciletí, napadla mě nová varianta hry.

My jsme se zkusili přenést do té doby a hovořili pouze o tom, o čem si mohli povídat tehdejší lidé. Znamená to například, že hráči můžou pojmenovávat jen ty produkty, které v té době byly známy, takže z řeči se vytráti nejen slova jako "televize", "cukr", "auto", "za čtvrt hodiny" a všechny produkty současného průmyslu, ale třeba také jména televizních hrdinů. Kdo se poděkuje, odevzdá do společné banky fant. Z praktických důvodů je dovoleno pojmenovávat věci, které mají účastníci výpravy u sebe. Mezi hráči musí být rozhodci, který ve sporných případech dokáže posoudit, zda se dotyčný poděkl či nikoliv.

Bez kvalitních
buzol
se ztratíte v mlze

Buzoly

SILVA
SUUNTO
MOSCOW
FOTON

Ceny již od 199,- Kč

Pořádné
STOPKY
ukončí
dohady!

Oddílům zašleme zdarma katalog

H.S.H.
SPORT

Prodejna:

H.S.H. Sport s.r.o., Gorazdova 5, Praha 2
metro B, Karlovo náměstí,
výstup směr Palackého náměstí
tel./fax.: 02-29 29 62
Po - Pá 8,30 - 17 hod

Variantně lze přenášet hru do libovolných období (doba před vynálezem parního stroje, doba před vynálezem elektrické energie). Hru je nutno přizpůsobit věku a znalostem hráčů nejen ve volbě doby, ale také v tom, že mladší hráči mají zakázány např. jen názvy věci denní potřeby, starší navíc činnosti a nejstarší i abstraktní temata.

Hra není určena jen k ukrácení dlouhé chvíle a pobavení. Hlavním cílem je nenásilně přimět hráče, aby se dokázali odpoutat od spousty balastu, kterým nás současná produkce výrobků a masmédiu zahnuje a dokázali blíže dohlédnout ke kořenům svého bytí. Vedejším cílem je poznání realití zvolené doby.

Pavel Široký

Ekologie na táboře

Jistě není třeba připomínat, jak postavit tábor a přitom co nejméně poškodit přírodu, jak likvidovat odpadky a odpadní vodu...

Přesto by snad neškodilo přechíst si znova v příloze k vedení táborů v 9. čísle Skautingu z r. 1993 část, věnovanou ekologii na str. 6 - 8, případně prolistovat přílohu s medvídkem pandou za poslední dva ročníky.

Napište nám o svých eko-vynálezech!

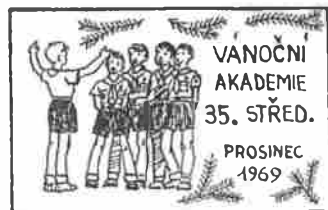
redakce

Oddílové nálepky a peníze

Ve Skautingu se již psalo o oddílových nálepkách i penězích. Chtěl bych ale podrobněji popsat tento druh oddílové činnosti, který se velmi osvědčil a který nejen zpestří, ale i zkvalitní výcvik již od družin výše.

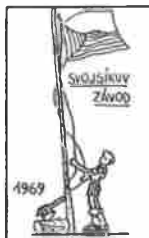
Dlouhodobě byla tato metoda zavedena v našem oddíle již v roce 1969 a podstatným způsobem pomohla rádcům a vůdci oddílu zejména tam, kde požadovaný výcvik pokulhával a nepřílišely ty výsledky, jaké byly nutné.

Nálepky může vytvářet každý, kdo má alespoň trochu výtvarného talentu, ale i ti, kteří neumí kreslit a malovat, mohou přispět k této atraktivní činnosti svými nápěty. Je důležité aby byl dodržen jednotný rozměr nálepky, lze tak posléze utvářet ucelené série.

Při jejich tvorbě a vydávání je nutné dodržovat několik základních zásad:

- 1) Nálepky jsou vydávány k příležitostným akcím, jako jsou tábory, oddílové výpravy, ke dni sv. Jiří, takže po letech vzniká velmi zajímavá sbírka apod.
- 2) Ke tvorbě nálepek se přihlásí každý člen oddílu a předloží k posouzení svoje návrhy vůdci oddílu, nebo oddílové radě, či redakční radě, to již záleží na tom, jak si chce oddíl tuto činnost organizovat.
- 3) Nálepky jsou vyráběny jednotným způsobem, nejlépe xerox - kopírovací metodou.

Jak nálepky použít při oddílové činnosti:
Vydání nálepky má k dispozici vůdce oddílu, nebo jiný činovník oddílu, který je rozdělí do 2 hlavních skupin:

- a) nálepky, které dostane každý účastník akce, ke které byla nálepka vydána.
- b) nálepky, které lze "koupit" za oddílové peníze, o kterých bude psáno později. U těchto nálepek lze stanovit buď jednotnou cenu, nebo ceny diferencovat, podle toho zda budou některé nálepky v nižších seriích a tedy i hodnotnější a obtížněji získatelné.

Další náměty nálepek:

oddílové výpravy; nováčkovská zkouška; 1. stupeň; 2. stupeň; letní tábory; roverská nálepka; významné jubileum oddílu, střediska...; účast na celostátních akcích, př. Svojskúv závod, Závod vícat...; výročí sv. Jiří; 3 orlí pera se jmény držitelů

Ke zkvalitnění výcviku:

1 dobrý skutek denně (30, 60, 90 skutků);

k získání odborky: zdravotník, táborové stavby, plavec...;

zahraniční výročí a akce...;

Oddílové peníze:

Opět je třeba dodržet jednotný rozměr a stanovit hodnotovou řadu např. 1, 5, 10, 20 jednotek. Tyto peníze by měly mít speciální oddílový název, (např. grešle, dublony, tovary apod.). Rozmnožení opět xerosem.

Jak s oddílovými penězi pracovat:

V praxi byly na našich oddílových schůzkách i výpravách, družinových schůzkách a letních táborech označeny některé hry jako "grešlové" a umístění vítězů bylo hodnoceno např. 1. místo - 10 "grešlů"; 2. - 7; 3. - 5 apod.

U činnosti, kde výchova pokulhávala, bylo mimo bodů přikročeno i k odměňování oddílovými penězi, např. při ekologických akcích a tam, kde bylo nutné, aby účast oddílu byla co největší...apod. Snahou všech členů oddílu je, aby měl každý všechny nálepky a žádná nechýběla.

Získané nálepky si majitelé vybarvují podle vlastního vkusu a po roce je uspořádána oddílová (středisková) výstava nálepek. Vítězové obdrží jak příležitostnou nálepku, tak i určený počet "grešlů". A tak lze tuto činnost obměňovat stále dokola. Všem, kteří budou chtít tuto výchovnou metodu použít, přeji mnoho úspěchů.

St. Voženilek - Riki, Zlín

**SPACÍ
PYTLE**

nejlehčí
nejteplejší
nejmenší

LEEDA SPORT

Sladkovského nám. 2
Praha 3 - Žižkov
tel.: 272 152, 627 98 43

tram 5, 9, 26
do stanice Lipanská
Po-Pá 9-18 hod

Kvalitní BATOH = dobrá investice do Vašeho zdraví!

Vhodný batoh pro skauty, trampy,
horolezce, vodáky a turisty!

**GEMMA
alpinist 75**

Vyroběn z nepromokavé látky. Konstrukce bederního pásu umožňuje téměř veškerou tíhu soustředit na bedra.

Zvláštní komora pro spací pytel na dně umožňuje přístup zvenčí bez vybalování celého batohu.

Celkový obsah batohu od 10 do 75l. Hmotnost 1,7 kg, výška 81 cm, šířka v ramenou 39 cm.

SUPER CENA 1.350,-

Základní barvy:

- modrá
- zelená (tmavě)
- běžová
- červená

Zasíláme na dobírku.

K ceně připočítáváme balné 30,- Kč
+ poštovné dle sazeb pošty

Dodává:

Jiráskova 691, 755 01 Vsetín
tel/fax: 0657/81 817, 81

Sponzor - kouzelné slůvko. Určitě jste se setkali s následujícím, či obdobným postojem: "Nemáme prostředky na dostavbu klubovny? Nevadí. Sponzoři to vyřeší!" Jenže to má háček - sponzora. **Kde a jak najít toho nejlepšího, toť otázka.**

ci, spolupráce s místním tiskem a rozhlasem, doporučení významných osob,...),
5) musím vědět přesně, co od sponzora požadují (kolik peněz, jaký materiál, jaké služby),
6) měl bych mít připraven návrh spon-

"Je otrávenej, že jsem munevystavila úvěr..."

SPONZORSTVÍ a co s tím souvisí

Junák - svaz skautů a skautek ČR patří mezi nevládání neziskové organizace. Základ existence těchto organizací je jednak tzv. *fundraising* (tj. získávání finančních a jiných prostředků), jednak *dobrovolnický program* a jednak tzv. *public relations* (tj. vytváření příznivého obrazu v očích veřejnosti).

Dá se říci, že na tom, jaký je obraz organizace v očích veřejnosti závisí, kolik získá sponzorů a dobrovolných spolupracovníků. Dobrovolnický program je Junáku vlastní, vždyť takřka všichni členové jsou dobrovolníci. Vzhledem k tomu, že poslední dobou odcházejí vedoucí oddílů, bylo by dobré zamyslet se nad koncepcí dobrovolnického programu Junáka. Samozřejmě, že dobrovolníci nemusí být jenom vůdci, mohou mít na starosti i jiné záležitosti, např. právě získávání sponzorů nebo public relations.

zorské či darovací smlouvy (viz JH 8/95),
7) musím umět objasnit případnému sponzorovi, jaké výhody mu sponzorství projektu přinese,

8) čím více se problém, který projekt řeší, dotýká sponzora, tím větší naděje, že sponzorství přijme,

9) spíše seženu sponzora na dokončení projektu než na jeho odstartování,

10) měl bych respektovat, když nechce být sponzorem (nesmím se ovšem zapomenout zeptat, proč nechce).

Z bodu 5) vyplývá, že sponzor mne nemusí podporovat jenom penězi. V současné době spíše než peníze získám od sponzorů materiál nebo služby. Sponzorstvím může být sleva při nákupu dřeva na tábor i dlouhodobé zapůjčení počítače pro potřeby střediska.

Pokud vám zejména bod 4) poněkud připomněl žádosti o dotace, máte pravdu. V případě dotací, které dostává Junák od státu, se nejedná o nic jiného než o sponzorství, kde sponzorem je stát.

JACÍ JSOU SPONZOŘI

Sponzory můžeme rozdělit do dvou velkých skupin:

a) sponzoři, kteří vědí, že někomu přispějí,

b) sponzoři, kteří nevědí, že by mohli přispět.

Do první skupiny patří především stát, peněžní ústavy (banky, pojišťovny, makléřské firmy, investiční fondy), velké nadnárodní společnosti, zahraniční firmy a různé nadace a fondy. Pozor, už v únoru vám mohou sdělit, že letošní rozpočet na sponzorství překročili o 40%.

V druhé skupině jsou především příznivci skautingu, drobní dárci a malí a střední podnikatelé. V mnoha případech je našim úkolem naučit tyto případné sponzory dávat. Měli bychom vědět, že podle zákona si mohou fyzické osoby za zdaňovací období odepsat od základu daně dary v úhrnné hodnotě až 10% základu, minimálně však 1000,- Kč. Právnícké osoby si mohou odepsat pouhých 2% ze základu daně,

minimálně však 2000,- Kč. Proto bychom se měli zaměřit nazískávání sponzorů z této skupiny v období, kdy se začínají sestavovat příznání k dani z příjmu.

DLOUHODOBÁ SPOLUPRÁCE

Nesmím si představovat, že v okamžiku, kdy obdržím dar, končí mé povinnosti vůči sponzorovi. Naopak tím okamžikem začíná naše spolupráce. Musím sponzora totiž neustále ujišťovat, že jsem si jeho podporu opravdu zasloužil. To by konečně mělo vyplývat ze sponzorské či darovací smlouvy, kterou se sponzorem musím v každém případě uzavřít. Je nesmírně důležité, aby tato smlouva obsahovala podmínky za jakých má sponzor právo žádat navrácení daru (například, když dar využijeme k jinému účelu, než na jaký jsme jej obdrželi) a podmínky, za jakých máme právo dar sponzorovi vrátit (např. pokud sponzor bude nevhodně zasahovat do našich záležitostí či bude-li poškozovat naše dobré jméno). Smlouva by měla obsahovat i ustanovení o možnosti kontroly ze strany sponzora, jak je s jeho darem nakládáno. **Vzorové znění sponzorské smlouvy vyšlo v letošním osmém čísle Junáka hlásí.**

Z předchozích řádků vyplývá, že bych měl v rámci dobrých vztahů sponzorovi co možná nejvíce ulehčit jeho kontrolu využívání daru.

Samozřejmě, že bychom měli nějakým způsobem sponzorovi poděkovat a čím více lidí si takové poděkování bude moci přečíst nebo poslechnout, tím lépe. V takovém případě ovšem nesmím uvést více než název a sídlo sponzora, jinak by se jednalo o reklamu, tedy sponzorská smlouva by byla spíše smlouvou o dílo a my bychom potom museli zaplatit patřičnou daň. Na to musíme pamatovat i v případě, že sponzorovi nabízíme za jeho sponzorství protislužbu.

Sponzory bychom měli také zvat na různé naše akce, aby měl možnost vidět, jak zasluznou práci konáme a že si jeho podporu zřetbas i v příštím roce určitě zasloužíme. A ještě z jednoho důvodu. Oni sponzoři si mezi sebou sdělují, koho a jak podpořili a jaké s dotyčným obdarovaným mají zkušenosti. Přispívají tak k budování našeho dobrého obrazu v očích veřejnosti. Možná by stálo za to zřít vc rámci Sdružení přátel junáka cosi jako podnikatelskou komoru. Oni totiž známí podnikatelé dokáží nejlépe získávat sponzory. Zní to paradoxně, ale je to tak.

"Karle, musím si s tebou popovídat..."

Marek Bárta

"Honzo, pojď, ještě jednou si promluvíme o tom zvýšení příspěvků!"

CO JE DŮLEŽITÉ VĚDĚT, HLEDÁM-LI SPONZORA.

Musím si uvědomit, že sponzorství je ve své podstatě obchod: já nabízím řešení nějakého problému a sponzor je ode mně kupuje. Je na mně, abych jej přesvědčil, že investice do mého řešení je pro něj tou nejlepší možnou investicí, nebo skromněji řečeno, že to co do mého řešení investuje, nebudou ztracené peníze.

Z toho vyplývá:

- 1) nesmím být přehnaně skromný,
- 2) musím vědět, koho o sponzorství určitě žítad nebudu z důvodů morálních (např. já bych určitě nepřijal sponzorství od podniků tabákového průmyslu i kdyby mi nabízeli statisíce),
- 3) měl bych žádat o sponzorství na konkrétní projekty,
- 4) projekt musím mít dobře zpracován (podrobný rozpočet, harmonogram pra-

REVOLUČNÍ ZMĚNA VE STAVBĚ TÁBORŮ?

Pokud vím, je dlouholetou tradicí českého skautingu stavět všechny konstrukce na táboře ze dřeva a hřebíků.

Neznám důvody, které k tomuto způsobu vedou, ale možná je to proto, že skautské tábory zde vždy trvaly déle než v jiných evropských zemích, a proto i stavby musely být trvanlivější.

Ve většině zemí se však k táborovým stavbám používají provazy. Slovo, které tuto činnost vyjadřuje nejpřesněji, je "pioneering", tedy pionýring - bohužel v bývalých komunistických zemích slovo sluchu nepříliš lahodící.

Když jsem navštívil poprvé český tábor a prohlížel si během bodování stany, překvapilo mne, že každý hoch má ve své výzbroji také kleště.

Ptal jsem se proč? Vysvětlili mi, že na konci tábora je třeba všechny stavby rozebrat a všechny hřebíky ze dřeva vytažat. Nebyla to sice nejoblíbenější činnost, ale bylo jaksi samosebou, že se to udělat musí.

Mezitím se naše skupina pro skauting Východní Evropy rozhodla vyslat dva instruktory, aby na lesních školách šířili umění vázaných staveb. Mělo to úspěch, a tak jsem navštěvoval tábory s holandskými rovery a vůdci a vozili jsme s sebou příručky o pionýringu s mnoha jasnými nákresey a několik klubek sisalového provazu. Společně s českými skauty jsme všude postavili jeden z projektů z příručky: houpačku.

Každý tak viděl, že je možné z kulatiny a provazů sestavit i pohyblivou konstrukci. A navíc se každý chtěl jen tak pro zábavu zhoupnout.

Rozdali jsme asi dvacet knížeček a viděli asi stejně tolik postavených houpaček. Předloni, když jsem se byl podívat na táboře oddílu Oglala z Frýdku-Místku, byli jejich vedoucí houpačkou tak nadšeni, že na příští tábor naplánovali stavbu velké "rodinné" houpačky. A opravdu. Když jsem přijel vloni, viděl jsem ji, velikou, skvěle skonstruovanou a fungující.

Na obrázcích můžete vidět, jak vypadala. Byl to ohromný úspěch.

Ale nejen to. Už když tento projekt připravovali doma, rozhodli se ve všech stavbách jako brána, jídelna, kuchyně, latrina... vynechat hřebíky a nahradit je provazy.

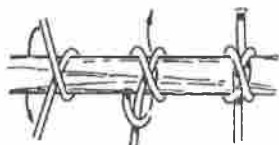
Ani jeden hřebík nebyl v táboře použit. Skvělá práce! Dokonce i hřebíky na pověšení jídelních misek nahradili dřevěnými kolíčky, zasazenými do vyvrtaných děrek.

Abyste našli příručky o vázaných stavbách mohlo čerpat co nejvíce oddílů, můžete se inspirovat zde a v příštím čísle Skautingu.

A pokud byste chtěli na táboře "živou ukázkou", dejte mi vědět a pokusím se to zařadit.

Mnoho štěstí.

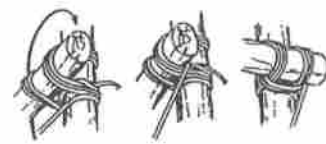
Gerard Waardijk, Holandsko

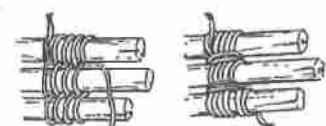
Bezpečná lodní smyčka

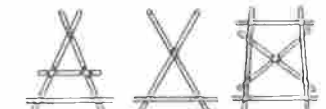
Dřevařská smyčka

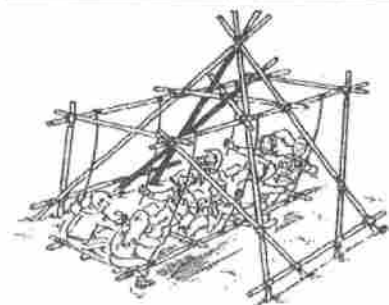
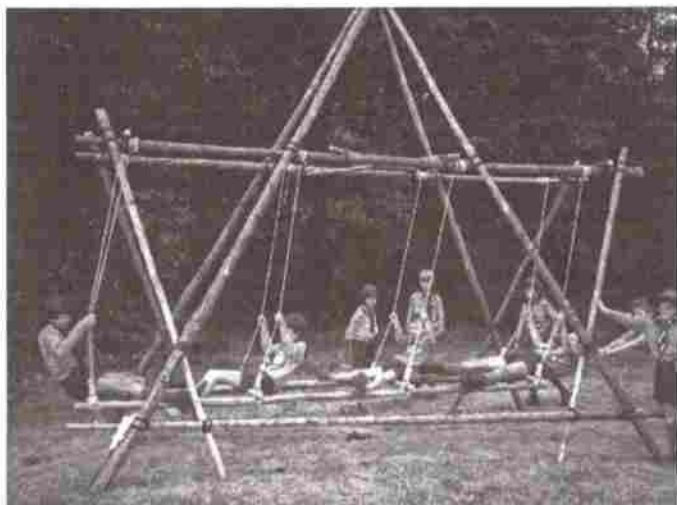
Křížová vazba

Souběžná vazba - trojnožka

Stojky (kozy) s výztuhami typu A, X a H

Při vazbách se užívá mimo základních uzlů (ambulanční, škotová, lodní, dračí) ještě bezpečná lodní a tesařská smyčka, a několik složitějších vazeb, které vidíte na obrázcích.

Musíme vždy vycházet z principu trojúhelníku, neboť je nejpevnějším konstrukčním tvarem. Zkuste si uvázat rám, při jeho postavení zjistíte, že není dost pevný. Přepažte-li ho úhlopříčkou na dva trojúhelníky, jeho pevnost několikrát vzroste.

...TÁBOROVÝ INSPIROMAT...TÁBOROVÝ INSPIROMAT...

Návštěvní den - aneb tábor otevřených dveří

Mnoho diskusí se vede o tom, zda návštěvní den na táboře je vhodný. Vždy jsme po čtácti dnech v třítydenním táboře umožnily setkání děvčat s rodiči, prarodiči, sourozenci, tetami, strýci, atd. V tomto systému byla prezentována i touha pochlubit se, co děvčata dokáží, včetně staveb, vaření, skautských dovedností. Mělo to své výhody, vše se odbylo v jeden den, ale po zvážení jsme zjistily, že v tomto systému návštěv převažují nevýhody. Loni jsme pojaly variantu "tábora otevřených dveří." Ve skutečnosti to znamenalo, že přístup do tábora byl kterýkoli den, kteroukoli hodinu. V krátkosti vyčíslíme výhody tohoto rozhodnutí oddílové rady. Rodiče a další příbuzní děvčat mohou táborový život, práci, pořádek, program, stavby i jídlo hodnotit neočekávaně, takže zde mizí domněnka, že vše klapě jen někdy, (tj. v návštěvní den). Vedení tábora má možnost věnovat se rodičům dětí na krátký rozhovor, pohostit je, protože vždy nějaká ta porce jídla vybyde a věřte, že tento osobní kontakt uprostřed přírody v dění táborového života působí na rodiče daleko příznivěji než při setkání na rodičovských schůzkách v klubovně. Mezi další výhodu patří i ta skutečnost, že každý rodič přiveze do tábora něco na přilepšení. A tak po celý tábor jsme měly pečivo i ovoce většinou darované. Důležité je to slůvko "po celý tábor", protože při minulých táborech se na návštěvní den sešlo tolik jídla na přilepšení, že se to vše dalo těžko čerstvé zkonsumovat. Při jediném návštěvním dnu v dřívějších táborech nebylo v silách vedení tábora věnovat se každému z rodičů, protože stovka lidí, kteří se sešli se svými dětmi a vnoučaty na přilehlých prostorách tábora, bylo úděsné číslo. Tu další výhodu uvádíme až na poslední místo, ačkoliv byla nejdůležitější. Byla to psychická stránka děvčat. Vědomí, že příbuzní mohou přijet kdykoli, odbourala z dřívějších let občasné vstřkání těch nejmenších, které obvykle vrcholilo při hromadném odjezdu rodičů v jediném návštěvním dnu. Naše obavy, že tento způsob návštěv naruší program, byly úplně zbytečné. Rodiče byli dopoledne v zaměstnání, takže přijždli v odpoledních a podvečerních hodinách,

kdy je táborový program zaměřen více na hry a věšte nebo nevěšte, dívky věnovaly návštěvě 30 minut s omluvou, že už si jdou hrát nebo koupat se. A ještě něco. Nikdy se nesešly více než dvě návštěvy, které se při tomto setkání též mezi sebou sblížily. Možnosti návštěvy tábora více než jedenkrát využilo jen mizivé procento rodičů. Jistě není možné všeobecně doporučovat tento náš experiment, ale věříme, že stojí za zamýšlení. Máme v oddíle děti báječných rodičů, kteří pomáhají oddílu podle svých možností na požádání kdykoli a myslíme, že letošní tábor nás sblížil s rodiči dětí ještě víc.

Oddílová rada
2. divího oddílu v Plzni

Napadení dravou zvěří

Čekají na nás v listnatých a smíšených leších s hojným bylinným a křovinným porostem a dostatkem vlhkosti.

Jamí maximum výskytu klíšťat bývá od dubna do června, o prázdninách jsou řidší. Následuje menší podzimní maximum do října (až listopadu).

Vyskytují se všechna stadia současně: šestinohé larvicky, nymfy i dospělá klíšťata. Tato 3 stadia vystřídají za život 3 hostitele. Na člověku se mohou vyskytnout všechna.

Na každém hostiteli sají - pokud je nechá - dosti dlouho. Po každém nasátí krve se na zemi přeměňují v další stadium.

Po pobytu v místech, kde by mohla klíšťata být, se doporučuje pozorně se prohlédnout, včetně hlavy mezi vlasy. Najdeme-li klíště, hledáme případná další. Klíště nesmíme rozmáčkout na kůži ani v prstech. Vhodné je místo dezinfikovat, např. Jodisolem, a vetřít na klíště jakoukoliv masť, aby chom mu znemožnil dýchání. Za chvíli se je pokoušíme (pinzetou ap.) trpělivě vyviklat. Snadnost nebo obtížnost operace závisí na tom, jak brzy jsme je objevili, t.j. jak dobře se už stačilo přichytit. Ranku opět dobře dezinfikujeme.

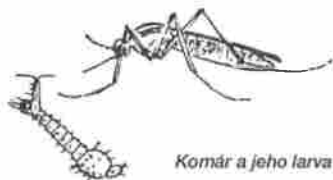
Občas se vyskytne i klíště, které nás slinou nebo po rozmáčknutí může nakazit: Onemocnění klíšťovým zánětem mozku se projeví do 3 týdnů po ssání jako chřipkovité onemocnění, trvající 1 - 2 týdny.

Po dalších 1 - 2 týdnech zdánlivého zdraví se mohou objevit mozkové pří-

znaky. V klíšťové sezoně, při výskytu "chřipkového" onemocnění 1 - 3 týdny po pobytu v místech s možným výskytem klíšťat, je důležité zamezit jakékoliv tělesné námaze, která zhoršuje případný následný průběh.

Někdy se v místě sání mezi 3. až 30. dnem objeví šifíci se zarudlá skvrna. Mohlo by se jednat o nákazu boreliou, která může způsobit i pozdní celkové komplikace. Proto i v tomto případě se radíme s lékařem.

A při návštěvě podezřelých míst si vypomůžeme repelentem, např. Diffusilem H...

Komár a jeho larva

Znáмым kničivým bzučením při náletu se prozradí jen komáři. Malých muchniček a ještě menších trapičů Culicoides (tak malých, že je čeština zapomněla pokřtít) si všimneme, až když nám rejdi po kůži a hledají, kde začít.

Následky jejich hostiny svědčí dost, ale máme aspoň útěchu, že v našich krajích nás neohroží žádnou z chorob, které jejich příbuzní tak štědrě přenášejí v tropech.

Muchiňka

Culicoides

Druhou útěchu je, že jich sají jen polovina, totiž jen samičky, které potřebují živočišnou bílkovinu pro tvorbu vajíček. Samečkové se chovají slušně. Létají kolem svých lihníšť, to jest komárů kolem jakékoliv vody, včetně louží, muchničky se lihnou jen v tekoucí prokysličené vodě. Culicoides ve vodě nebo ve vlhku. Známé svědivé pupinky po pobodání komáři nevzniknou při prvním napadení, ale až po vzniku alergie. Třetí útěchou může být, že po mnohaletém "krmení" komáři, jako u starých baštyrů, kůže přestává reagovat. Rychlejší pomoci je ovšem vhodný repelent.

PRO ZDRAVÍ A POHODLNÝ ODPOČINEK
NABÍZÍME VÁM NÁSLEDUJÍCÍ KARIMATKY PRO OCHRANU PŘED CHLADEM
A VLHKOSTÍ OD ZEMĚ.

KARIMATKA JEDNOVRSTVÁ, tloušťka 8 mm (130,- Kč)

KARIMATKA DVOUVRSTVÁ, tloušťka 12 mm (205,- Kč).

Tyto karimatky jsou vyrobeny z PE pěny o rozměru 180 x 50 cm.

Karimatka US Army - viz obrázek, tloušťka 8 mm (183,- Kč) a tloušťka 12 mm (218,- Kč).

Na povrchu je opatřena fólií s maskáčovým vzorem.

Karimatka Alu - Matte - viz obrázek (160,- Kč), velikost 60 x 190 cm, je z jedné strany opatřena alu vrstvou, která odráží teplo vyzářené z těla zpět. Je velmi oblíbená pro svoji minimální hmotnost - 190 g a malý rozměr ve sbaleném stavu.

Tyto karimatky si můžete objednat na adrese:

YATE s. r. o.

Gočárova 313,

500 02 Hradec Králové

nebo telefonicky na tel.: 049/ 33 209.

Při zaslání na dobírku účtujeme poštovní poplatky.

...TÁBOROVÝ INSPIROMAT...TÁBOROVÝ INSPIROMAT...

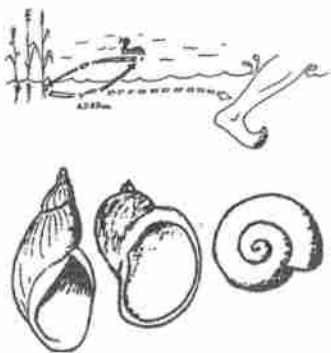
Kromě této trojice ještě dva ovádi pečují o to, abychom se u vody nevyspali: **Bzikavka** a **Slepoočka**, oba dlouzí kolem 1 cm, jsou pachatelé bolestivého bodnutí. Protože všichni jmenovaní záškodníci si nepochybně zapomněli před vpichem vyvařit sosák, doporučuje se postižené místo dezinfikovat.

O výskytu krokodýlů a dravých ryb pyraní v našich mirumilových rybnících a říčkách nemáme zatím od cestovatelů hodnověrné zprávy, ale...

Vyrážka po koupání

Ve vodních ptáčkích cizopasi červíkovité krevničky. Z jejich vajíček v trusu se uvolní larvy, které napadnou vodní plže plovatky a okružáky. V nich dozrají v larvu, opatřenou rozeklaným ocáskem, a ta ve vodě pronikne neporušenou kůží ptáka nebo člověka. V ptáku dospěje, v lidské kůži zahyne.

Od června do září, v mělčí prohráté vodě, zarostlé vodními rostlinami, na nichž se pase dost plíží, z nich za teplého

počasí larvičky na hranici viditelnosti vyhlédají, plavou a hledají hostitele.

Několik minut po vniknutí do kůže (na místech nekrýtych plavkami) se objeví zarudlý, velmi svědivý tuhý pupínek, který se zvětší na 1/2 cm, po koupání v zamořené vodě často mnohočetně. Za několik dní potíže vymizí. Svědění se mimi tekutým pudrem, případně antihistaminiky. Každoročně se vyskytne několik desítek případů. Natřeme-li se předem opalovacím krémem, případně i repelentem, poněkud nás chrání. Lepší je napadení předejít: Kde je mělko, prohráté, zarostlé a "zašněčeno" - tam se nenamáčím. Méně výrazné podráždění mohou vyvolat i látky, uvolňující se z hromadné přemnožených sinic, tzv. vodního květu.

MUDr. Zdeněk Fröhbauer - Chroust

Táborový skřítek...

Před lety jsme s děvčaty na jednom zmoklém táboře začaly hrát hru "Na skřítky". Od té doby neproběhl jediný tábor, kde bychom tuto hru nehrály (my děvčata). Nejen před lety, ale i nyní již pátý rok se na "Skřítky" chystáme. Hra chytla i děvčata z našich přátelských oddílů v Horažďovicích a dalších. V čem spočívají naše pravidla hry? Zcela jednoduché!

První večer na táboře, nejpozději druhý, napíšeme na lističky jména všech přítomných na táboře včetně dospěláků.

Potom si každý vylosuje listíček (vytáhne z klobouku, sejme z tmitého keře apod.) a je jeho velkým tajemstvím, či jméno si vytáhl. Od toho okamžiku ví, komu bude dělat dobrého přítele, pomocníka, rádce - skřítku, či komu občas pohrozi, že nemá zlobit, odmítovat apod. Toto vše musí probíhat naprosto tajně a nenápadně. Dobré skutky, ke kterým děvčata neustále nabádáme, zde mají konkrétní podobu. Vytáhnou-li si listíček se jménem např. Eva, budu se po dobu celého tábora snažit Evě pomáhat, ale vždy tak, aby Eva ne zjistila, že jsem to já! Nesmí mne přistihnout, že ji třeba posbírám papírky kolem stanu, přinesu z vycházky kytičku lesních jahod, pomohu nenápadně při práci v kuchyni apod.

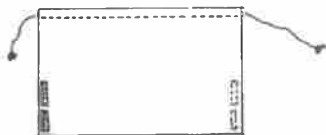
Ale na druhé straně ji třeba strčím do stanu psaníčko, že se nemá se svoji spolubydlici po večerce hádat, že si má umýt boty, aby při ranním bodování zbytečně neztrácela body apod. Občas je některý skřítek odhalen v průběhu tábora, ale ve většině případů tajemno vydrží. A tak nastává poslední táborák, či poslední večerní táborové posezení, kde jedna po druhé vstáváme, vyzvedáme toho svého skřítku, který nám po celou dobu tábora pomáhal, a zde mu přede všemi předáme malý dárek jako poděkování. Dárky zásadně nekupujeme, ale v průběhu tábora na skřítku pamatujeme a dárek vyrobíme (samorost, obrázek, korálky, malované kamínky a další). V každoroční táborové anketě se mezi klady tábora na jednom z prvních míst objevuje táborový skřítek. Hrajte také, máme to na táborech nejméně desetkrát vyzkoušeno a funguje to! Ani vedoucí nezůstává stranou. Mám dodnes doma pár dárků od táborových skřítků a moc se mi líbí a připomínají to hezké z každého tábora.

Marta
převzato z Králováckého kapsy

Oblečení k táborovým ohňům

Na loňském mezinárodním táboře Bla Sommer v Dánsku jsme si všimli zajíma-

vého oblečení včítat a brownies. Oddíly měly - teď nevím, jak to přesně nazvat - snad pláštěnky nebo ponča do večerního chladu. Pláštěnky jednotlivých oddílů se od sebe lišily různými stříhy, základ byl ale jednotný. Byl to obdélník měkké látky, někdy s prostříženým otvorem pro hlavu, jindy po délce přehnutý do záložky s navlečenou šňůrou, která našila látku kolem krku /takovou má vůdkyně na fotografii vlevo nahoře/. Většina pláštěnek měla velkou kapsu a na zádech vyšitě jméno svého nositele. Bylo to praktické, jednoduché a asi levné. Přemýšlela jsem o možnosti vyrobit něco podobného pro svoje světlušky. Zvolila bych typ se šňůrou, který je nejjednodušší a v roztaženém stavu by mohla pláštěnka sloužit přes den jako pokrývka postele ve stanu. Myslím, že by ale bylo vhodnější umístit "otevřenou" část po straně a ve spodní části našít kousek suchého zipu. Pláštěnka by se nerozevřela a otvorem by se dala prostrčit ruka.

Vhodná velikost by byla asi 1 m x 1,5 m. Otázkou zůstává materiál. Před několika léty existovaly úzké pokrývky z netkané textilie, které se dávaly pod prostěradlo. Byly by pro večerní chlad dostatečně teplé, zároveň ale tenké, poddajné a nezabraly by v batohu příliš místa. Bohužel už asi neexistují. Místo nich jsem objevila tzv. "filcové deky" /také netkané/, v ceně do 50,- Kč. Z jedné by se daly udělat pláštěnky dvě. Nevýhodou je značná tloušťka materiálu a možnost, že se "vysedí". Tomu by možná pomohlo olemování okrajů něčím pevnějším. Výhodou je, že takové pláštěnky by se daly nosit i při polámcích výpravách.

Pokud můj nápad vylepšíte a najdete vhodný materiál, prosím, napište mi o tom.

Iva Kudrnová
foto autorka

...TÁBOROVÝ INSPIROMAT...TÁBOROVÝ INSPIROMAT...

Táborová domovenka

Letošní tábory se kvapem blíží a já bych chtěl v krátkosti připomenout jednu zajímavost, která byla na našem táboře. Je tomu přesně čtvrt století, kdy mladoboleslavský 1. oddíl spolu s včiaty z Kosmonos a jednou družinou z Josefova Dolu tábořil v Krčkovicih v Českém ráji. Tábor to byl pěkný, počasí nám přálo a vše probíhalo normálně; různé hry, sportovní soutěže i skládání odborek a Tří orlich per. Měli jsme však navíc jednu drobnost v kroji, každý táborník měl na rukávě hezkou táborovou domovenku s nápisem Krčkovice 1970, siluetou Troseka a písmeny TV. A právě tato dvě

písmena všem chlapcům vrtala hlavou, vědělo to jen pár nejstarších. Předpokládali jsme, že tento tábor je zase na dlouhou dobu posledním a ta písmena znamenala "Tábor věmosti".

Byl to tehdy nápad nezapomenutelného bratra Mandy po dohodě s vedoucím tábora Selimem a já jsem ho realizoval. Drtivá většina účastníků tábora má dodnes tuto domovenku schovanou na památku. Má ji i náš horolezecký reprezentant J. Nežerka, který začínal na pískovcových skalách kolem tábora, kde snil o tom, že se jednou vypraví do himalájského pohorí a na Mt. Everest. Ten sen se mu splnil!

František Ulč, Mladá Boleslav

TÁBOR ÚPLNĚ PRO VŠECHNY

Integrace na táboře

Na konci loňských prázdnin probíhal na základně 17. střediska Junáka v Bmě na Krutí (ve Vranově u Bma) integrovaný tábor astmatiků, alergiků a zdravotně oslabených dětí. Byli tam dva chlapci epileptici a s nejtěžším postižením divenka s DMO (dětská mozkomáha) - lehčí forma. Zhruba polovina dětí byla z pěstounských rodin. Smyslem setkání dětí z různého prostředí bylo, aby poznaly i problémy ostatních a získaly pěkný vztah k přírodě. Kromě rádců družin byli ve vedení tábora 3 dospělí, z nich jedna lékařka. Vedle několika astmatických dětí ze skautských oddílů 17. střediska byla většina dětí na táboře poprvé v životě. Tři týdny prožily v krásném prostředí táborový program. Mimo běžného programu dvacet osm dětí hrálo hodinu denně pod odborným vedením na flétnu a další hodinu cvičilo jógu, speciálně zaměřenou na dýchací cviky, pružnost páteře a hrudníku. Součástí cvičebního programu byly i hry s psychosociální tematikou, které mají pomoci dětem s lehčími psychickými i zdravotními problémy k integraci s větším kolektivem. V průběhu arteterapie znovu získávaly pomoci různých výrazových prostředků kontakt se svými pocity a jejich vlivem na průběh svého onemocnění. Dále jsme se zaměřili na zdravou výživu. Maso jsme zčásti nahradili sojovým ma-

sem a produkty z Nutrikoplexu - Klaso a Lesácká paštika. Klaso se používá a zpracovává jako maso a paštika buď jako pomazánka se zeleninou nebo se opéká a tepelně zpracovává. Během tábora byla 2x kuřata, 2x rybi filé a jedenkrát vepřové maso. Jinak zelenina, ovoce, mléko jedenkrát denně a na svačinu většinou jogurt, termix, šlehaný tvaroh a nejoblíbenější byl sojový jogurt. Jablka si děti mohly vzít kdykoliv měly chuť. Budiček byl v 7 ráno, pak následovala rozcvička. Pokud byly děti unavené a většina ráno v 7 hodin spala, prodloužili jsme budiček na půl 8. Polední klid byl hodinu až hodinu a půl.

Dopolední program byl zaměřen na poznávání přírody a tábornické dovednosti. Každý vedoucí měl na starosti 7 dětí, se kterými měl dopolední program a na kratší výlety chodily družiny samostatně. Na celodenní výlet byly děti rozděleny na dvě části - na větší a zdatnější a na menší a méně zdatné. Skupiny šly odděleně a podle schopností. Večerní program byl nepovinný, když bylo dítě unavené, mohlo jít po večeři a po umytí spát. Samozřejmě se souhlasem svého vedoucího. Klasické večerky s troubením nebo pískáním nebyly. Ačkoliv večerka byla oficiálně ve 22 hodin, většinou děti do půl desáté spaly, i když byl táborák a žadonily o prodloužení večerky.

Absolvovali jsme několik pěkných výletů do okolí. Navštívil nás i Vítek Odstrčil, brněnský učitel hry na flétnu pro astmatické děti se svými kamarádkami z Holandska a jejich společným koncertním programem pro děti. Na konci tábora byl kareval, masky si děti vyráběly samy.

Pro ilustraci běžných problémů, které jsme zpočátku tábora řešili i několikrát denně, uvádím tuto příhodu: Cvičení dětí probíhalo ve dvou skupinách, rozdělených podle věku. V mladší skupině byla velmi temperamentní osmiletá holčička romského původu, kterou ostatní děti mezi sebe moc nepřijímaly. Problém nebyla jen její odlišnost, ale i její výbušná povaha a jakási ochranná ulita. Její chování k dětem i vedoucím bylo cíleně provokativní. Děti i při skupinovém cvičení zachovávaly značnou odtažitosť a když se s ní v kruhu nechtěly vzít za ruce, dívka si sedla do rohu louky a odmítla komunikovat. Po několika marných pokusech jsme ji ponechali v její náladě. Asi po pěti minutách se ji vedoucí snažila vysvětlit příčinu nesnázi. Po chvíli se ji zablesklo v očích, prudce vyskočila a odběhla do stanu. Vzápětí se vrátila s balíčkem bonbonů a všechny děti podělila. Později vedoucí promluvil s dětmi o tom, proč dívka měla pocit, že si tímto způsobem musí koupit jejich přízeň a bylo nám všem z toho smutno. Děvče po této příhodě změnilo do značné míry své chování a začalo velmi pěkně pečovat o mladší děti. Zkrátka si "našla své místo" a děti ji přijaly mezi sebe. Můžeme říct, že každé dítě mělo své specifika. Divenka s DMO byla z pěstounské rodiny a děti ji mezi sebe přijaly zpočátku velmi dobře a každý ji pomáhal. Měla jako spolubydlící ve stanu dceru jedné z vedoucích, která se o ni velmi dobře starala. Jenže jak ubíhaly dny, dívka byla čím dál tím víc agresivní a vyžadovala stále víc pozornosti dospělých. Měla pocit, že ji děti chtějí neustále ubližovat. Dospěli jsme k názoru, že doma má svůj režim a rodinu, na kterou je už zvyklá a nezvyklý táborový život ji už unavuje a nadměrně zatěžuje. Poslední týden se nemusela zúčastňovat dopoledního programu a čas trávila v táboře pod dohledem dospělých. Většinou si sedla na jedno místo, kde si zpívala a pobrukovala třeba dvě hodiny. Jinak krásně malovala a byla za to vyhodnocena jako nejlepší. Každé dítě bylo v něčem nejlepší.

Na dobré zkušenosti bychom rádi navázali v letošním roce. Mimo jiné akce chystáme 14ti denní ozdravný pobyt v Chorvatsku na ostrově Raab koncem května a začátkem června a opět v srpnu tábor na Vranově. Vše s hraním a cvičením.

Mirka Pelikánová, Brno

Loni začátkem července se mi dostal na redakční stůl výstřižek s názvem "Přijel k nám kostel", kde se psalo o misijním autobuse Milosrdenství. Za několik dnů nato jsem měla jet na návštěvu tábora do zapadlého kouta jižních Čech. Před odjezdem se mi zdál sen - nedaleko tábořiště stál autobus z obrázku. Sen je sen. Jaké však bylo mé překvapení, když na okraji oné zapadlé visky, u níž tábor stojí, opravdu parkoval zmíněný

TOULAVÝ MISIJNÍ AUTOBUS

Jak vůbec vznikl nápad jezdit s misijním autobusem po táborech?

Chtěli jsme se věnovat především mládeži, a to i té, která toho o víře a náboženství mnoho neví. Máme možnost jezdit hlavně v teplejší měsíce - na jaře a na podzim spolupracujeme hodně se školami, a v létě jsou naším častým cílem tábory.

Proč?

Na tábore najdeme děti pohromadě, vytržené z obvyklého prostředí, kde je stále něco honí - tady se mohou věnovat myšlenkám, na které není jindy čas. Zvlášť, když vedoucí pomohou vytvořit pro takové přemýšlení prostor, prostředí...

Na co se děti (mladí lidé) nejčastěji ptají?

To je velmi různá. Od otázky "Kdo stvořil Boha" po otázku "Jak se správně modlí růženec". Ale nejčastější otázky jsou osobní, jak stran osob misionářů, tak vzhledem k různým problémům dětí doma i ve škole.

Podle čeho vybíráte trasu?

Plánujeme ji zčásti podle toho, jestli nás někde chtějí, a oзов se předem. Jinak jezdíme do obcí, kde nesídlí farář, navazujeme kontakt s lidmi, dětmi. Zůstáváme tak týden, zřídka dva. Dalo by se to nazvat "lidové misie".

S autobusem nás jezdí vždycky několik - dominikánů, sester dominikánek, laiků, a také mladí klerici, bývalí skauti.

A na táborech?

Pokud mají vedoucí zájem, nabízíme krátké programy, povídáme si s dětmi, rádci i vedoucími, vysvětlujeme. Většinou mají zájem mladí vedoucí, roveři. Mohou za námi přijít se zeptat...

Jezdíte i na tábory křesťanských oddílů?

Většinou ne. Jednou se nám ale stalo, že jsme přijeli na tábor, kde byli opravdu všichni věřící. Divili se, proč by se s námi měli setkávat, měli pocit, že oni nás vlastně nepotřebují. Zkusili jsme to tedy s nimi obráceně. "Myslete si, že my jsme tu nevěřící, a zkuste nás přesvědčit".

prázdnin. V případě, že se jedná o blízká místa, není problém popojet nebo postupně zajižďet do sousedních táborů - vždyť jsme na kolečkách.

Takže kam se případní zájemci mohou obrátit?

Pisemně na adresu:
Konvent bratří kazatelů,
Husova 8,
Praha 1 - Misijní autobus POMOC CÍRKVI,
anebo telefonicky na fami úřad na Zličově, tel. 02/534594.

Otce Vojtěcha Soudského O.P.
se ptala Michala Rocmanová-Káča

Najednou poznali, že nejsou připraveni na námitky, neumí své přesvědčení vysvětlit, obhájit, protože se s něčím podobným dosud nesetkali.

Už se vám stalo, že by vás někde odmítli?

Ne, to ne. Tam, kde jsou nevěřící vedoucí, nás obvykle přijímají zpočátku s rozpaky, ale během doby se spřátelí a o svých zmizí.

Jak byste charakterizoval hlavní myšlenky misijního autobusu?

Je zde především možnost šíření víry - překonávání bariér až odporu - jde nám o kontakt s lidmi - a naším úkolem je i připomenout misijní povinnost věřících.

A kam máte namířeno o letošních prázdninách?

Ještě je šance plán trasy pozměnit nebo upřesnit podle zájmu, dokonce i během

PROGRAM PRO SKAUTSKÉ TÁBORY

Cílem pěti- až sedmidenního prázdninového programu pro skautské tábory je zpřístupnit dětem základní informace o křesťanství, odstranit mylné představy a poukázat na přínos křesťanství v oblasti morálky.

Program je koncipován takovým způsobem, aby děti měly možnost aktivně se zapojit (rozhovory s dětmi, kreslení, hry, soutěže, flanelogram, zpívání, společné modlitby apod.).

K dispozici jsou bible pro děti a dětská křesťanská literatura, lze zařadit promítání krátkých videofilmů s náboženskou tematikou (např. biblické příběhy), příp. táborovou mši svatou.

Konečná podoba programu se dotváří po dohodě a ve spolupráci s táborovými vedoucími, aby nebyl narušen jejich vlastní program.

Z letáku misijního autobusu

fotografie Petr Soudek a archiv

HRDOST

Z připravovaného "almanachu vzpomínek" k 50. výročí Junáka v Žamberku.

Dopisem s prosbou, abych napsal své vzpomínky na léta strávená v Junáku, jsem byl trochu zaskočen. Abych se přiznal, dostalo tento úkol nejprve hodně malou prioritu uprostřed těch "veledůležitých" schůzek a obchodních jednání.

Po několika dnech jsem se přistihl, jak stále víc přemýšlím, co bych chtěl říci v tomto článku, aby byl zajímavý pro dnešek, kdy jsme si snad už jednou pro vždy oddechli od jedné diktatury a pokoušíme se, zatím trochu neohrabaně, vládnout sami sobě a naše děti vyrůstají v televizní obrazovky s hrdiny nehodnotných seriálů.

Mohu psát o tom, jak jsme se mazali marmeládou, drželi noční hlídky, plnili stupně skautské zdatnosti, popisovali hrdinské činy při případech táborů "nepřátelských" skautů či partyzánských válečkách s osvědčenou šiškovou municí. To je však naše tajemství a část našeho já; popsat, jak jsme to cítili tenkrát a citíme dnes, může jen geniální spisovatel a spisů vůbec nikdo.

Vidím však jeden obraz, který mi po té době zůstal v mysli: Je prodevočar a ze stožáru klesá vlajka Československa a kolem, po družinách, stojí celý oddíl skautů. Není jim více než třináct, některým o hodně méně. A jak ta vlajka klesá, slétnou se mouchy a komáři z celého okolí na královskou hostinu. Ti malí kluci totiž celou tu dobu, než vlajka zmizí ve stanu vůdce, nehnou ani brvou a stojí v pozoru. Ani jedna ruka se nezvedne, aby odehnala sající mučitele. Bylo by to přece zneuctění vlajky své vlasti.

A to je něco, co stojí za poznámku. Divné propojení doby a osudů. Doby, kdy se mnozí snažili postavit něčemu, co nebylo vidět a přesto to bylo silnější, jak se zdálo, než my všichni dohromady. Byla to léta 1968 - 70, doba tragédie jednoho národa, prostředek éry systematické kulturní a ekonomické degradace.

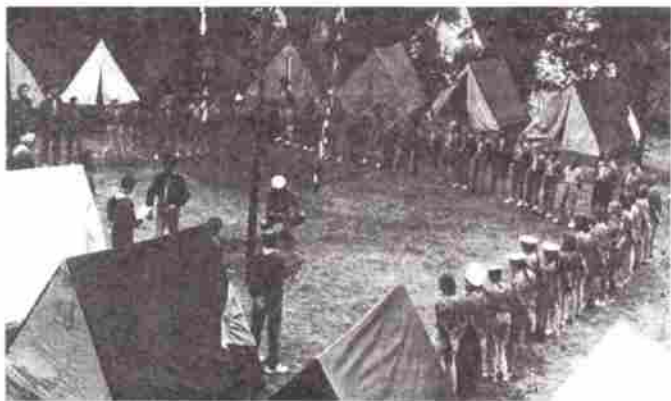
Často si říkám, jak je možné, že ještě tenkrát existovali lidé, kteří spolu dokázali mnoho krásných věcí, na které do konce života nezapomenou. Scházeli se pravidelně a učili se, že pravda je věc, za kterou stojí bojovat. Že kamarád je to samé jako slovo nezradit a důvěra je vzácnější než zlato. Prostě jsme tomu věřili. Ačkoliv jsme byli ještě malí, tušili jsme, že naše vlast prožívá špatnou chvíli. Snad jsme alespoň takhle chtěli pomoci. A když jsme pak s Kimem a Pepikem hráli hry na parašutisty z Anglie nebo si četli o legionářích či spojeneckých letcích, viděli jsme, že někdo vlasti pomohl a že máme být na koho hrdi. Hrdost - to je to, co nám pomáhalo tenkrát dělat věci, o kterých se teď jen velmi těžko píše, když kolem je ji jako šafránu. S těmito hrdiny jsme byli spojeni nejprve tím, že jsme se učili o jejich činech, znali jména těch, kteří položili životy za svou vlast a dokázali, že se jméno Československo vyslovovalo s úctou. Byli jsme s nimi však tak trochu také spojeni osudem. Jako ti, kteří přežili, jsme si všichni odnesli místo pocitu úcty větší či menší Kainova znamení. Oni ta velká, za která šli do vězení a umírali v mučnicích a uranových dolech. My ta malá, tak tro-

chu uměrná našemu věku a našemu "hrdchu"; i ty tresty byly uměrně menší. Můžeme se nyní vrátit k současnosti, kdy už vlastně žádná velká hrdinství nepotřebujeme; najít opět něco, co v nás bylo silně potlačováno - hrdost na to, že jsem příslušníkem tohoto národa a že se k němu budu vždy hlásit. Sounáležitost k této zemi a jejím lidem a k těm, kteří za ni bojovali. Je to věc tradice i současnosti.

A proto symbolicky nevidím teď zase tak velký rozdíl mezi hrdinstvím legionáře a tím skautem, který stojí bez hnutí, obalen komáři a mouchami, když vlajka jeho vlasti stoupá na stožár. Kdo donutil stát desetileté kluky v krátkých kalhotách a košili v chumelenici na stráž u zlatého pokladu republiky. Bylo to jistě i to vědomí sounáležitosti k těm, kteří přinášeli oběti dříve - tady se vlastně propojují osudy. Kdysi někdo řekl, že jenom krev udělá z kusu hlíny vlast. Já jsem jen rád, že tu byl i někdo, kdo dokázal dosáhnout stejného výsledku i jinými prostředky (i když ty muchničky byly velmi nepříjemné). Nám všem přeju, aby myšlenka skautingu nezemřela a znovu rozfoukávala v srdcích našich a hlavně našich dětí pocit hrdosti na svou vlast.

Ing. Milan Faltus - Dan

ilustrační foto František Bobek, tábor Modré floty, Nymburk 94

O kápézetkách

Před více než padesáti lety uveřejnil spisovatel Jaroslav Foglar na stránkách Mladého hlasatele tehdejší svůj vynález - Krabičku Poslední Záchrany neboli "kápézetku". Od té doby zdomácněla tak, že patří k vybavení každého pořádného skauta či skautky. Kápézetka je malá krabička se spoustou věcí, které můžete upotřebit v neočekávaných situacích: kousek křídý, tužka, listek na tramvaj, mince, kus gumy, spinací špendlík, sirky atd. Nápadům ohledně kápézetky se meze nekladou: časem získáte zkušenosti, co je zbytečné a co je naopak užitečné. Já jsem členem svého vodáckého oddílu přes devět let a tak se chci s vámi o některé zkušenosti s kápézetkami podělit.

Příběh první:

O "rumové" kápézetce

Když jsem vstoupil do oddílu, bylo mi deset let. Už na první schůzce na mne naléhali: "Všechno bude dobré, ale hlavně, abys měl tu kápézetku!" Mamě jsem tehdy přemýšlel, jak by vlastně taková správná vodácká KPZ měla vypadat. Vy-

řešil jsme to nakonec po svém, a tak jsem na první svou vodáckou akci vezl kápézetku účtyhodných rozměrů. Když jsem ji v autobusu vytáhl, vedoucí zírali (a byl jsem okamžitě považován za nadějněho nováčka). Když ji pak Mamon otevřel, zírali všichni ještě víc. Půlku té krabice zabírala totiž plochá láhev s podezřele rezavou tekutinou. "Co v tom, prosím tě, máš?" zeptal se Mamon podezřívavě. "No, co, rum pro zahřátí," odpověděl jsem nebdale (byly totiž velikonoce a pékná "kosa"). Vedoucí se začali hrozně smát. Tím pádem jsem měl hned spoustu kamarádů a na ubytovně chtěl každý ležet vedle mě. To jsem ovšem ještě netušil, že skauting a rum spolu nejdou dohromady.

Příběh druhý:

O čtrnácti kápézetkách

Už jsem byl v oddíle druhý rok, blížily se Vánoce a já si mamě lámal hlavu, co dám svým kamarádům pod stromček. Mamin- ka mi vydatně radila - a s její pomocí jsem pak doma postupně našel 14 kovových krabiček od filmů. A bylo mi jasno, že zahájím sériovou výrobu kápézetek. Do každé z nich jsem dal ty správné ingredience, na

víčko pak maminka nalepila symbol našeho oddílu, já své dílo přepsal gumíčkami - a bylo to. Měl jsem s nimi takový úspěch, že jsem je musel ještě přidělovat.

Příběh třetí:

O kápébedně

Pro naše kormidelníky (tj. rádce) jsme zavědli v oddíle užitečnou věc - takzvanou "kápébednu". (Měla to být sice spíše "bépézetka", čili bedna poslední záchrany, ale tehle nelogický název se u nás vžil.) Kápébedna je vlastně velká kápézetka, spojená se základní lékárníčkou. Do plastické krabice (nejlépe se osvědčila krabice od běžeckého vázání Skol) dáme kromě věcí z normální kápézetky ještě plochou batérii, náhradní žárovku, izolepu, hřebíčky, nůžky, otvůrka, asi 20 Kč, dvě obinadla, trojčipý šátek, náplast, Anopyrin, Endiarin, Infadolon a další důležité věci. Krabice je velmi skladná a již mnohokrát nám v přírodě dobře posloužila. A nezapomenete dovnit vlepít papír s důležitými telefonními čísly, adresou oddílu a také majitele kápébedny. Howgh!

Housenka, Plzeň
převzato z Plzeňského deníku

ROSTLINY PRO PŘEŽÍTÍ

aneb sežrately kytky

Na tomto místě bych ráda poděkovala všem, kteří se svými radami a zkušenostmi podíleli na vzniku tohoto dílka. A zejména Igorovi, který za to nejvíc může.

Je jasné, že tento seznam nebude nikdy úplný a vyčerpávající. Je mnoho témat, o která by mohl být rozšířen (drogy, léčivky, přírodní barviva...). Také receptů by se dalo posbírat nepočítaně. Některé "sežrately kytky" lze s úspěchem zařadit do táborevého či ročního jídelníčku, jiné jsou opravdu pro nouzi nejvyšší. Nevíme, jak daleko se budete chtít vrátit časem, a které přísady už budou přetvářet vaše pravidla hry. Budete-li opravdu přežívat jen z darů přírody "medem a střídm oplývající", kraje, kde roste jen smrk a přeslička přenechte spíš pokročilým.

Aproba na závěr - budete-li mít jakoukoli výhradu, věcnou připomínku, či učiníte-li jakoukoli zkušenost, dejte mi, prosím, vědět na adresu redakce Skautingu. Uděláte mi tím velkou radost, a dáte mi - v duchu Igorovy věštné po neustálém zdokonalování - možnost pokračovat a dál vylepšovat.

Brno, květen 1995

Radka Slatková - Medúza

POUŽITÁ LITERATURA:

Dostál: Klíč k úplné květeně ČSR

Elstner: Zálesácká kuchyně

Endris, Korbelař, Krejča: Naše rostliny v lesích

Hora P.: Péta Varič

Lánská D.: Plané rostliny v kuchyni

Mikula A.: Plody planých a parkových rostlin

Oliva B.: Sám v nepřátelském týlu

Potácel J., Muntág S.: Potraviny z lesa a luk

Přihoda: Houbařův rok

Seton: Dva divoši

Verizilín: Ve stopách Robinzonových

kol.: Zelenina v kuchyni

kol.: Přehled československých hub

+ některé makrobiotické kuchařky

VECHÁZÍ JAKO PŘÍLOHA ČASOPISU SKAUTING č. 9-10, ROČNÍK 33,
KVĚTEN - ČERVEN 1995

Připravila Radka Slatková a Igor Slatkovský

Ten nápad je hodně starý a čas od času se objeví v každém oddíle, který se zabývá tábořením. To někdo, najde skupinu lidí, porádne chůť na vlastní kůži si vyzkoušet, zda je pro dnešního člověka reálné přežít v naší přírodě jen s tím, co nám sama nabízí. Dokud ještě bude nějaká příroda, budou to lidé zkoušet. Masi to jít. Vždyť dávni předkové tak žili a přežili. Museli, proto to uměli.

Je namáhavé, že přísnot "pravdělníky" si přežívají jediní stanov podle svého věku, zdraví, zkušenosti a délky přípravy, ročního období a oblasti vybrané pro přežívání. Nejčastěji se objeví seznam větší povolených a doporučených. Tak třeba se dozvíme, že s sebou smíme vzít:

1. varianta - nic (ta je drsná, obecně nekte nekte dopoučít. ...)
 2. varianta - bytí a spodní prádlo
 3. varianta - pouze to, co jsme si během roku z přírodnin vyrobili vlastním rukama
 4. varianta - zpočátku cokoliv, po určitém dni ale musíme odložit vše, co jsme si z civilizace přinesli
 5. varianta - určitý počet věcí (třeba 15) z předloženého seznamu (zápalky, nůž, kilo mouky, kyta, spáček, kalhoty, ...)
- A samozřejmě kombinace těchto variant.

V souvislosti s přípravou akce "přežít" (neboť podnikal něco takového bez přípravy je značný hazard) se zvidyá člověk seznam s lechtými dárny, dnes již často zapomenutými řemesly a technikami našich předků.

A uvedomí si, že některé z nich se používají dodnes.

Vzpomeňme jen namátkou, co by například mohlo být užitečné jak při přípravě, tak potom v terénu vyzkoušet:

- zpracování kamene na stavební materiál i nástroje
- výroba kamenných či kostěných nástrojů
- práce s hlínou a na hmotěném kruhu, vypalování keramiky v peci
- výroba dřevěného uhlí
- vytváření dřevěných nádob a nástrojů
- výroba keramiky, lžátek a čarací z prout
- stavba primitivního obydlí
- výroba zbraní a paští
- stavování a ohření kůží, výroba kožených nádob, oděvů a obuvi
- tkaní, úprava a barvení látek, výroba rohoží
- šití oděvů
- rozdělování ohně třením a třením a třením, uchovávání ohně
- výroba zdroje světla
- příprava chemikálií - mydla, oleje, jedů, lepidel
- výroba papíru
- konstrukce hodin a astronomických přístrojů
- příprava pokrmů z přírodnin

Tím vším (a nejen tím) se zabývá experimentální archeologie. My se podíváme trochu blíže na poslední z témat - co lze v přírodě v případě potřeby pozít. A omeze se prozatím na oblast hlíny. Stejně už je plno z nás vegetariánů. Návodů pro masožravce zase jindy.

Pokusme se sestavit aspoň stručný a neupřesňující seznam toho, co člověk přežívající v přírodě může bez vážnějších následků pozít. Na chůť jidei připravovaných bez "civilizovaných" přísad (např. sálám, masox, vejce, mouka, ...) a kofení je potřeba si pracně zvykat. Zejména sůl chybí. Ale k přežití přírodní zdroje postačí.

SLADKOSTI

"Jitrocelové křupinky": listy jitrocele po machači, posypat cukrem a nechat 1/2 hod ležet, pak obalit v mletém cukru, osmažit na tuku, poté je ještě obalit v cukru.

"Bezové křupinky": vzniknou stejně jako jitrocelové, když se místo listů jitrocele použijí květy či plody černého bezu.

OLEJ

Získává se z olejnatých semen, která se na jemno rozdrtí a přelijí horkou vodou. Olej vyplave na povrch.

Penízek rolní - semena obsahují až 30 procent oleje podobného inému (noci se spíše pro technické účely).

Kokoška pastuší tobolka - semena obsahují 20 procent oleje, nedobrého, spíše technického.

Horčice rolní, ředkev ohnice - semena obsahují 20 procent oleje, spíše technického.

Borovice (všechny druhy) - semena šišek mají až 20 procent nedobrého oleje.

Líska obecná či turecká - olej lisovaný z jader je jedlý a tvoří až 30 procent hmotnosti semene, může sloužit ke svícení.

Buk lesní - lisováním jader z bukvic lze získat jedlý olej.

Mák seý - lisováním semenek se získá jedlý olej.

Bez hroznatý - rozdrčením semenek a jejich vařením ve vodě se získá olej vhodný ke smažení.

"PASTA NA ZUBY, ÚSTNÍ VODA"

Zubní pastu nahradí čištení zubů listím šalvěje lékařské.

Ústní vodu lze připravit vyrobemí odvaru z dubové kůry či listů šalvěje lékařské.

NÁHRAŽKY KÁVY

- pražené a drcené kořeny - čekanky obecné ("ciklonka"), smetánky lékařské, lopuchů (všechny druhy)

- pražená a drcená semena - žito setého ("melta"), slupka žitného, (případně v parčík pěstovaných exotů dřezovce trojtrného a nahroželce).

- pražené a drcené oděny - rýkosu obecného a oroblnce (všechny druhy)

CUKRY

Břiza (všechny druhy) - brzy zraje je potřeba udělat křínu až do bělí díru, do díry dát trubku, pod ní nádobu. V nádobě se usadí šťáva, ze které je možno odparováním vyrobít sladký sirup, (otvor v kůře se na závěr zalopí smůlou). Procento cukru je všem mžke.

Jalovec obecný - dokonale zralé jalovčiny se rozdrtí a odpaňují při 40 stupních, výsledek bude až 60 si procentní cukerný roztok.

Javor cukrový - americký druh využíván k získávání cukru stejnou metodou jako u břízy, obsah cukru je vyšší, pravděpodobnost, že na něj narazíte v naší přírodě, je prakticky nulová.

MYCÍ PROSTŘEDKY

Kovové nádobí si nepoškrábeme zbytečně pískem, raději je dříve lemt lodčnou přesličku rolní (tuky rozpouští lysalinná křemíčitá).

K odmaštění je možno s úspěchem využít bozinek, "logru" z kávy, čajových listeků po dopití čaje.

Máto mydla může sloužit koan mydlice lékařské (pozor, jedovatá !), silenky, prvosenny (nejlépe za květu a pak v září), květ koukolu, (nejlépe il-ho, nechte ho žít, Saponiny v rostlinách obsažené s vodou pěni.

"Jarní polévka" : jarní bylinky jemně nasekat, povařit ve vývaru z kostí (popřípadě jen ve vodě), zahustit vejčkem.

"Ššř" (z kopřivy) : vývar z hovězích kostí, 3/4 kg kopřivy, 1/4 kg šavale, škvíru či špenátu, 1 mrkev, zelená cibulka, lžice másla, lžice hladké mouky, 2 vejce, bobkový list, pepř, sůl, bylinky spařit, nadrobno nasekat (popřípadě namlet) a dusit na masle s osmaženou cibulí a mrkví, poté zředít vývarem a zahustit jíškou, polévku nalít na natvrdo uvařená vejčka.

"Kopřivový špenát" : 1/2 kg spařených a nadrobno nakrájených, případně umletých kopřiv, 2 lžice mouky, 15 dkg špeku, sůl, česnek, (popřípadě sýr, kyselé mléko),
a) kopřivy zalit vodou, rozstékat, zahustit jíškou (jemně nakrájený škvářený špek a mouka), přidat sůl, česnek a podávat.
b) ze špeku vyškvařit tuk, přidat cibuli, zasypat moukou, přidat kopřivy, dusit do měkka, dolit vodou, osolit, 15 min povařit, rozšlehat 2 vejce, česnek a pepř v hrnkou kyselého mléka, vlit to tam tak, dovadit.

"Kopřivová pomazánka" : na pánev dát ořech másla a trochu droždí, zalit mlékem, povařit, zasypat: hrsti strouhanky, vmíchat 2 vejce a 1/2 kg spařených sekaných kopřiv.

"Jitrocelová omáčka" : 1/2 kg jitrocelových listů spařit, nasekat, podusit na masle a cibulce, zaprašit moukou, dolit vodou, okořenít natí z mateřidousky, dovadit a podávat.

OMELETY A "ŘÍZKY"

Do omelet možno míchat :

- kopřivy
- jitrocel
- listy pampelišek
- nařezané
- listy škvíru
- květ bezu černého a akátu (na sladko)

V trojbalu (mouka/vejce/strouhanka) nebo v těstíčku se smaží:
- kořen lopuchu
- květní lůžko pupavy

- klobouky jedlých hřibů, holubinek, růžvek, bedel, řez velkých pyčavek
- květenství černého bezu
- květenství akátu
- oddeněk šmele okoličnatého
- jitrocelové listy (ji se s cukrem)

"Kopřivová omeleta" : spařit kopřivy, v 1/2 hrnku horké vody rozšlehat 2 žoutky, přidat kopřivy, sůl, trochu mouky a snít ze 2 bílků, na páni pět 3 minuty.

ŠTÁVY

(recepty pro divlízované)
Štávy se lisují ze šlapaných jedlých plodů.

"Bežolá" : 10 květenství bezu černého, 10 lžic cukru, 1 citron, drobek droždí a 5 litru vody nechat 3 dny stát na slunci a přikrýt sklenicí.

"Bezový sirup" : 25 květenství bezu černého, 1,5 litru vody, 1 citron, 1 kg cukru. Květy lžicí cukru, 1 citron, drobek droždí a 5 litru vody nechat 3 dny stát na slunci a přikrýt sklenicí.

"Pampeliškový sirup" : 200 květenství pampelišky, 2 citrony, 1,5 kg cukru, 1,5 litru vody, další postup stejný jako u sirupu bezového.

"Sedmikráskový sirup" : míksa květů sedmikráska, přidat neolupaný pokrájený citron, nechat přes noc louhovat, pak vyluh zcedit (dobře květy vymačkat), přidat 0,5 kg medu, zahrát do varu, uzavřít do sklenic.

"Mátový sirup" : 1,5 litru vody, špetka kyseliny citronové, troška zeleného potravinského barviva, 4 rostlinné máty, cukr rozpuštěný ve vodě zahrát k varu a vařit 6 minut, pak přidat kyselinu, barvivo a mátu a v uzavřených sklenicích skladovat v chladu a temnu.

"Jalovčinkový sirup" : hrst jalovčinek jalovce obecného (ostatní jsou vesměs jedovaté!) rozmáchat s cukrem a zahrát do rozpuštění cukru, pak zcedit.

A konečně není rozhodně nezajímavé naší běžnou stravu tou "přírodní" když ne nahradit, tak aspoň doplnit. A to už nemusí být jen záležitost jediné akce, ale celého roku.

Vynechme z našeho seznamu veškeré kulturní plodiny. Byl by to návod k polnímu pýchu. I když mnohé z nich lze úspěšně sklízet například na vesnických skládkách nebo paběrkovat po oficiální sklizni. Zůstaťme přesto u rostlin nešlechtěných, divoce rostoucích v naší již méně divoké přírodě.

Je dobré se vyznát u rostlinám, které by mohly být kontaminované hnojiv, tedy ze skládky či spadem. Pokud nejde o rozšířené plevelný druh, je lépe sbírat tam, kde roste větší množství rostlin žádaného druhu a nikdy jich nevybírat převážnou část. Sbírejte šetrně, jen ty části, které potřebujeme.

Značkou š jsou označeny rostliny u nás chráněné, mnohé již téměř na vymření. Poděkujeme jim za nabízené služby a s úctou je obcházíme. Není třeba mlt od všeho.

Zelené rostliny jsou, řekneme-li to takto jednoduše a ošklivě, malé továrny na přeměnu vody, vzdušného CO₂ a slunečního záření na organické látky. Samozřejmě takové, které potřebují pro vlastní růst a reprodukci.

Zelené části rostlin obsahují vitamíny, enzymy, minerální látky, silice a další látky, pro nás zajímavé spíše jako pochutiny, nikoli jako potraviny.

Energeticky bohaté látky, pro kterých se při snaze o přežití budeme nejvíce shánět (cukry, tuky, bílkoviny), jsou ukládány v semenech, plodech a podzemních zásobních orgánech (v oddenčích, hlízách, cibulkách, kořenech...), popřípadě v dužnatých stoncích a listech. Nutno ještě připomenout existenci množství látek chemicky velmi různorodých, zato s velmi podobnými účinky na člověka, totiž množství jedů. Společ s rostlinu vhodnou k výrobě chutného salátu s velmi podobnou jedovatou rostlinou by mohlo být osudné. O houbách nemluví. Proto předpokládáme, že každý dodrží základní pravidlo: sním jen to, co sám bezpečně poznám. A chci-li v přírodě pořídit rozmanitou stravu, musím být slušný botanik. Pojdme se tedy pást. A zhubnout, což přijde samo s sebou.

PLODY

Bez chlebdí - není polokřem jako předešlé dva druhy, nýbrž velkou bylinou. Je jedovatý, pozor na záměnu s bezem černým!

Brašen evropský - plody ve čtyřhranných tobolkách jedovaté.

Brunice borůvka - roste na kyselých půdách ve světlých lesích, je závislá na čistém ovzduší, zraje v červenci až srpnu. Za syrová ve větším množství mírně projímá, naopak sušené jsou její modré plody účinné proti průjmům.

Brunice brusinka - borové lesy vysocin a vyšších položí, chudé půdy, rašelinisté, připadá suché, velmi kyselé plody. Červené kyselé plody zraje od července do září.

Brunice vložky - dost podobná borůvce, je vázaná na rašelinisté. Od borůvky se liší tím, že nemá dužninu modrou, ale bílou,

- obsahují převážně cukry a vitamíny
- mnohé lze dlouho uchovávat sušené na prudkém slunci

Aronie - "černý jeřáb" - zdomácnělý cizinec, vysazovaný v alejích podél cest. Má chutné černé plody zrající od srpna.

Bez černý - zraje v září až říjnu, občas však vydrží vysušené bezinky na větvích až do ledna. Obsahuje hodně vitamínu A a C. Ušlechťené vydrží skladování rok i víc, za syrova mohou u někoho vyvolávat zvracení, tato vlastnost se ztrácí stejně jako nepřijemný pach povařením. Z plodů se připravuje džem, sirup, přidáme-li do koflíku hrst krupice, získáme lidovou bezinkovou kaši.

Bez hřeznatý - "červený" - plody jsou v nouzi jedlé, zásadně převařovat.

nená plovce listy, ale má je celokrajné, po kvetu zůstává na plodu krátké, nikoli kolečko. Ve většině množství je mírně jedovatá, může způsobit bolesti hlavy a zvracení.

Drín obecný (š) - krásný keř vápencových teplých oblastí, rostle ve světlých lesích a na slunných stránkách. Plodem je soudečkovitá peckovnice velikosti třešně, v plně zralosti téměř rudá, šňavata, měkká a bujle chutí. Dozrává v září až říjnu.

Dršťál obecný - vyšší keř světlejších lesů z teplejších oblastí naší země. Kvete na jaře žlutými stápečky květů hned po jvách a lise, dozrává v srpnu až září, plody jsou válečkovité červené bobule v prozračné, jako v rýbzu. Chut bobulí je kyselavá, obsahují hodně vitamínu C, používají se též ke snižování hořčičky, u někoho mohou vyvolávat lehkou otravu nedozrálé plody. Dřeno a kůra se užívají k barvení vlny a kůže na žluté. Jako mezhlostiel trž by takřka vyhuben. Podobné vlastnosti plodů mají parkové druhy, např. nejrozšířenější dršťál Trunbergův.)

Hloh obecný, jednoblázný (a křizenci) - červené malvicky natpřle chutí zrají přibližně v říjnu. Dají se jíst syrové či rozvařené.

Hlošina úzkolistá - parková dřevina, celá šedivá. Plody jsou šedivé soudečkovité peckovnice, mouchnaté a neškodné.

Hrušen (pláň) - ve světlých lesích a podél cest od středních poloh. Plody jsou většinou třešně, sládnou až když "hrníkovat". Hrušky jsou jediné alkalické ovoce. Sušené a rozdrcené plody slouží jako přírodní sladidlo.

Jablň (pláň) - na stinných místech jako hrušň. Třešně plody sládnou až s prvním mrazem, na stromech často vydrží až do ledna.

Jahodník obecný, truskavec, trávence - na suchých stránkách a lesních pasekách od středních poloh výše. Plody dozrávají od června do srpna, vhodné i k sušení.

Jmel bílý - dvoudomá rostlina cizopasíci na stromech, v listopadu až prosinci dozrá-

vají špinavě bílé plody, dužnatá část je lepivá a neškodná.

Jeláb obecný (břek, muk, ...) - ve světlých lesích, podél cest a mezí, od středních poloh po pásmo kosodřeviny. Jelábny zrají v srpnu až září. Červené plody je nutno ochutnat, někdy bývají pořádně trpké.

Trpká chuť se nespřaví ani dlouhým vařením v cukru, pomůže až první mraz. Zcela zralé plody je možno namočit na 24 hodin do slané či octové vody, pomůže to stejně jako mraz. Při nadměrném požívání čerstvých plodů jelábu ptáčního může hrozit slabá otrava. I plody ostnatých (teploplných) druhů jsou jedlé.

Kalina obecná - červené peckovky vypa-dají jedle, ale není tomu tak.

Kdoule podlouhá - v parcích vysázená dřevina. Plody podobné zeleným jablkům dozrávají koncem října. Jsou nedobré, jedlé, je třeba je nechat odležet. Je z nich dobrá zavařovina, sušené se užívají proti průjmům a krvácení.

Klikva žeravina - výskytem vázána na rašeliniště a vlhko. Od brusinky se liší tvarem květu (koruna je čtyřlaločná, nikoli kulovitá) a poléhavostí keřů. K jídlu je však stejně dobrá.

Krušina olšová - menší keř světlých lesů, bystřých suchých půd. Jeho plody stejně jako kůra a mladé výhonky nás prozradou, ale nenasýtí.

Kustovnice cizí - plody jedovaté.

Loubinec pětistý ("psí vino") - plody jsou kyselé, níjak chutné, jsou ale zdravotně nezávadné.

Maliník - světlé suché paseky, zraje v červenci až srpnu. Červené plody jsou výborně sladké chutí.

Medvědice lékařská - vzhled i biotop podobný brusince, má však mouchnaté plody nevýrazné chutí.

- bezhlavý černého bezu (několik chodů i) - šípky

PROTI ZÁCPĚ :

- **odvar z kůry řešetláku** - odvar z předem sušené kůry krušiny olšové - nálev ze sušené natě slyšce rolního (losi drastičtě projiňadno)

PROTI PRŮJMU :

- **plody brusinky, sušené borůvky** - odvar ze semínků šťovíku kadeřavého - odvar ze slupčák stážených těsně po uzrání z jader vláských ořechů.

SALÁTY

Na výrobu salátů lze použít:

- **mladonky listy** česnečku lékařského česneku medvědlího jitrocele kopinatého kožičku polníčku lebedy leské merlíku všedobru mochny husí penzku rolního (voní česnekem) počice zelinného (jako zelenina se i pěstuje) podobě jamho pupalce dvoulisté řeřichce polčichu a lucini růže šípkové sedmířásky chudobry smetlnky lékařské (palmepelky) (když se na podzim pár kořenů zalhrabe hlouběji, ne jate budou listy vybělené a křenké) šťovíku kyselého, obecného a menšího vesnovky obecné

- **nat** popance brečtanolistého šňavele kyselého (jen k dochucení i) rdesna pláčino (=truskavce) pláčince záblnce

- **konopínele** (křevňokoliv druhu) - **mladé výhonky** čekanky obecné či šňerbáku (pěstuje se jako zelenina) chmele otáčového mochny husí

- **květní lužko** pupavy bezlodyžné (v červenci) - **trápký a listy** bršlice kozi nohy (natrací zeil)

- **oddenky a listy** plicníku lékařského bratnaku lékařského (chutná po okurkách, je zeleninou teplých oblastí, zplavňuje, sbírá se od června)

"Pampeliškový salát" : 0,5 kg listů omý a nechat okapat, 5 dkg špeků na drobno nakrájet a rozkrájet, přidat 3 lžice octa a špetku soli, přivést do varu, poté odstav a vmíchat do pampelišek.

"Pampelišky s majonézou" : v míse smířit 0,5 kg jemně nasekaných listů pampelišek, šťavu z 1 citronu, 2 lžice cukru a 5 lžic majonézy.

"Salát z kopřiv" : stejný postup jako u pampelišek s majonézou, jen místo pampelišek použijí 0,5 kg mladých, jemně sekaných spařených kopřiv.

POLÉVKY, ŠPENÁTÝ, OMÁČKY

- **jamí polévky** - z mladých výhonků chmele otáčového

- z listů volky vonné jitrocele kopinatého sedmířásky chudobry

- **šťovíku kyselého** - **jabodniku obecného** - **kopřivy dvoudomé**

- **trápký lékařského** - z **nat** popance brečtanolistého pláčince záblnce

- **konopínele** - **kuklíku městského** - z **kořene lopuchu**

- **špenát** - z mladých listů lebedy leské - z mladých listů merlíku všedobru

- z mladých listů kopřivy dvoudomé či žahavky (v dubnu jsou rostlinky 5-10cm velké a je možno použít je celé, za květu mají už i listy noční tuhnou vláten (za valky natřezovaly kopřivy jen a konopí) - z mladých listů česneku medvědlího

- **omáčky** - z jitrocele (všech druhů) - z listů smetlnky lékařské

Svazek číslo 34

OPRAVA DISCIPLINÁRNÍ ŘÁD

Ve smyslu rozhodnutí ústřední rady Junáka opravte výše uvedený řád, který byl zveřejněn jako příloha Skautingu č. 9, (ročník 32, květen 1994):

- odstavec č. 2 bude znít takto:
- 2) Úkolem disciplinárního orgánu není jen vyhlášovat důkazy viny, ale rovnocenně respektovat i důkazy nevin. Provinilemu členu Junáka musí být dána možnost zúčastnit se projednávání jeho provinění a vyjádřit se ke všem skutečnostem, které jsou podkladem k jednání a rozhodování disciplinární komise (dále jen DK). Možnost vyjádřit se ke všem skutečnostem, které jsou podkladem k jednání a rozhodování disciplinární komise, musí být dána i stěžovateli (navrhovateli).
- odstavec č. 3 bude znít takto:
- 3) provinilec je třeba na jednání a rozhodování DK pozvat, nebo mu dát průkazným způsobem vědět, že se bude jeho provinění projednávat. Stejně tak musí být k jednání a rozhodování přizván i stěžovatel (navrhovatel). Pokud se provinilec k jednání nedostaví a ani se rádně včas neomluví, přesto, že mu byla průkazným způsobem dána možnost zúčastnit se, může DK rozhodnout bez něho.
- oddíl II., odstavec 3 bude znít takto:
- 3) Člen, kterému má být uděleno disciplinární opatření, musí být o jednání uvědoměn nejméně 14 dní předem písemně k jednání přizván. Stejným způsobem musí být uvědoměn i stěžovatel (navrhovatel).
- oddíl III., odstavec 5 bude znít takto:
- 5) Provinilec má právo, pokud o to požádá, zúčastnit se projednávání svého případu před odvolacím orgánem. Totéž právo má i stěžovatel (navrhovatel).
- odstavec č. 6 bude znít takto:
- 6) Odvolací orgán může pozvat provinilece na jednání, i když ten o to nepožádá, pokud považuje jeho účast za důležitou pro objektivní posouzení případu. Ze stejných důvodů může pozvat stěžovatele (navrhovatele).

Zpracovatel: Zdeněk Šandera - Shark

Doporučujeme tuto stránku okopírovat a vložit do původního Disciplinárního řádu.

UPOZORNĚNÍ

V minulém JH jsme uvedli novou adresu náčelnictva a sekretariátu Slovenského skautingu. Chybělo však telefonní spojení, takže opakujeme:

Slovenský skauting
náčelnictvo a sekretariát
budova Mestského úradu
Predmestská 1
010 01 Žilina
tel. i fax: 089/623389

Zaměstnanec sekretariátu je br. Igor Belička. Na původní adrese již sekretariát Slovenského skautingu nesídlí!

Z NDK KONANÉHO

1. DUBNA 1995 VYBÍRÁME:

Ses. náčelní J. Peškova přebírala "Zprávu o činnosti NDK od V. řádného sněmu Junáka v r. 1992" určenou jako sněmovní materiál pro delegáty VIII. sněmu. Po diskusi a upřesněních byla "Zpráva NDK" jednomyslně schválena.

Ses. D. Vystřelová přebírala NDK sněmovnou zprávu ekologické skupiny, která bude rovněž uvedena samostatně ve sněmovních materiálech.

Lesní kursy a lesní školy DK

Ses. inženýrka A. Tománková informovala NDK, že oblastní zpravodajky oznámily v řádném termínu konání LK:

- Svojskovská oblast - vůdkyně VI. Hůlková
- Valašská oblast - "E. Fišerová
- obl. Elbého Orle - "D. Procházková
- 2x Jiraskova obl. - "R. Valášková
- "Zd. Šipková

- NDK - Gold 95 - "H. Bouzková

Ses. A. Tománková seznámila členy NDK se zprávou o činnosti odboru DLS, kterou připravila jednak pro zasedání Ústřední LS a jednak jako součást "Zpráv o činnosti NDK" pro delegáty VIII. sněmu. NDK tento materiál schválila.

Životní jubilea

NDK gratuluje ses. J. Kubiškové k 75. narozeninám. Tajemnice NDK jí odveze dárek a kytičku. NDK gratuluje ses. V. Pálenkové k 79. narozeninám.

NDK připomíná, že 5. května oslaví 75. narozeniny sestra čestná náčelní Vlasta Macková a že 10. května společně oslavíme 100. narozeniny sestry Vlasty Kosové.

Poděkování za přání k 22. únoru

Ačkoliv jsem přesvědčena, že hrůz se tvoří a upevňuje osobními vztahy, nemohu při nejlepší vůli odpovědět všem, kdo jste mi napsali. Děkuji vám za pozdravy i zprávy o slavnostních schůzkách a srazích. Ve většině míst jste oslavu 22. února spojili s oslavou 80. výročí našeho dlouhého skautingu.

Přejme si, aby ani v dalším desetiletí skautky nezapomínaly, na jaké tradice navazují.

Vlasta Macková

Z 28. ZASEDÁNÍ NCHK VYBÍRÁME:

Svojskům závod

Bratr Švehla informoval náčelnictvo, že krajská kola jsou zajištěna ve všech krajích mimo jižní Moravu, středních Čech a Prahy.

Poradní skála

Bratr Šmajdl oznámil náčelnictvu, že je zatím přihlášen 80 účastníků. Hlavním tématem této poradní skály bude duchovní dimenze skautů.

Harcerstvo Polskie w R.C.

Bratr Ženay informoval o II. sjezdu Harcerstwa Polskiego w Republice Czeskiej, jehož se zúčastní. O této akci napíše zprávu do Skautingu.

Návrhy NCHK

na kandidáty pro volby do nové ÚR

Bratr Ženay přečetl svoji odpověď adresovanou NDK, NCHK, středisku Město Příbram a OŘ Hodonín, ve které děkuje za zaslání návrhy. Bratr náčelník poté stručně přečetl dopis sestry Navrátilové, která takéž podkládala za navrzení, které ale nemohla přijmout.

Program VIII. sněmu

Bratr náčelník přednesl plánovaný program VIII. sněmu, ve kterém byly zapracovány připomínky z 27. zasedání náčelnictva. O tomto programu současně jednala i ustřední rada na svém plenárním zasedání.

Letní táboř

Bratr tajemník předložil náčelnictvu návrh hlášeníků táborů pro rok 1995, se kterým náčelnictvo souhlasilo.

ZE SPOLEČNÉHO

ZASEDÁNÍ NDK A NCHK DNE 1. DUBNA 1995

VYBÍRÁME:

80. výročí divčích

skautingu

Sestra náčelní navrhla, aby obě náčelnictva doporučila VIII. sněmu převzít záštitu nad těmito oslavami, aby nedošlo k přerušení

jejich příprav započatých již před sněmem. Náčelnictva doporučí přijmout i usnesení VIII. sněmu větu, že VIII. sněm přebírá záštitu nad těmito oslavami.

Soutěž "Šestý bod zákona"

Sestra Vysrčilová informovala náčelnictva o literární soutěži pořádané ekologickou skupinou ve spolupráci s předsednictvem Ustřední rady Junáka, Ministerstvem životního prostředí ČR a nadací FONS.

Volební řád

Bratr Šmajdl informoval náčelnictva o rozhodnutí ÚR ponechat volební řád v podobě, v jaké byl přijat na plenárním zasedání ÚR dne 28. 1. 1995 (ÚR odmítla připomínky náčelnictva). Náčelnictva podají povodní text volebního řádu jako volný návrh.

Po vzájemné dohodě náčelní a náčelníka se obě náčelnictva zúčastní 20. května vpolední 100. výročí narození sestry Koseové na Vyšehradském hřbitově.

2. SNĚM KMEŇE OS

probíhal v Havlíčkově Brodě dne 29. dubna 1995.

Sněm byl svolán náčelnictvem kmene OS podle volebního řádu Junáka. Program probíhal podle dispozic rozestlaných všem delegátům ve dvou Metodických listech náčelnictva kmene OS a sněmových materiálech.

Sněm projednal návrh nového "Statutu kmene OS", závěry z tohoto jednání jsou formulovány v usnesení sněmu.

Sněm zvolil nové náčelnictvo kmene OS podle nového Statutu Kmene OS v tomto složení:

náčelník kmene OS - br. Ivo Slavíček (Karlov Vary)
místnáčelník kmene OS - neobsazeno (viz "usnesení")
místnáčelníčka kmene OS - br. Luboš Pavlín (Ústí n. L.)

- Cilem akce je seznámit co nejširší veřejnost s touto problematikou.

- Co možná udělat TV pro zachranu České-
ho krasu?

Můžes vyjádřit svůj nesouhlas s ničím tohoto území a vystavbu nové cementárny, podpisem petice, účastí na "Báhu přátelů" a hlavně šířením informací o situaci v Českém krasu. Petice určená vláde, členům parlamentu a prezidentovi je vyvěšena mimo jiné i na ústředí Junáka na Senovážném náměstí. Kde si můžete vyzvednout i archy pro další sběr podpisů.

"Báhu přátelů" se konají každý pátek od 15 hodin až do konce května. Sraz je vždy na Staroměstském nám. u sochy mistra Jana Husa. Doporučuje se vzít si sebou dětský nakladáček na provázku. Celá akce trvá asi 1 hodinu.

- Podrobnější informace získáte na adresě:
Deč Zámě,
Podbabská 14,
Praha 6, 160 00,
tel. 311 70 75

Zelený telefon,
Bentáská 2,
Praha 2, 128 01,
tel. 24915834
Očcarská iniciativa Suchbátství,
Suchbátství 38, 267 22,
tel. 0311 - 92875.

Středisko Holešov vás zve na VI. ročník pochodu k učení paměť RNDr. Rudolfa Paljnera

JUNÁK HLÁŠÍ - věstník Ustřední rady Junáka - svazu skautů a skautek v ČR.
Pravidelná příloha měsíčníku Skauting.
Vydává SIC - skautské informační centrum
Za redakci zpráv odpovídá Václav Nosek, tel. 241 022 48

Texty věstníku neprocházejí jazykovou úpravou

náčelníka Junáka a zasloužilého občana města Holešova. Start je na Tesáku 27. května 1995 v 9.00.

Po příjezdu autobusu na Tesák, odchod z Tesáku v 9.00 na trasu Tesák - Hostýn (8 km) po turistických značkách přes Kyčetu, Hojův vrch, Klápnov a Skápně. Na Hostýně bude R. Paljner vzpomínat v kruhu pamětníků věrných jeho odkazu. Odchod domů podle individuální volby. Indisponovaní mohou použít autobusovou linku Bystřice p. Hostýnem - Hostýn tam i zpět.

Středisko Blаницe v Protiříně slaví 50. výročí.

3. června budou oslavy zahájeny county balem (odpoledne pro děti a večer pro dospělá). Hlavní oslavý pak vypukne 10. června v 10.00 hod ve skautském areálu "Na ostrově". Na programu bude, mimo slavnostního ceremoniálu, prohlídka Kluboven, výstava, hry a soutěže pro jednotlivce a živody skautských hudek, promítání diapozitivů a večer samostatně slavnostní táborový oheň. Středisko připravilo příležitostně pohlednice, odznak a také altanach o historii místního skautingu. Hosté z blízka i dale jsou srdečně zváni. Zájemci o sčítatelské materiály si mohou napsat na adresu: br. Josef Cimbura, Jiráskova 222, 398 11 Protiřín.

OKRESNÍ SUMÁŘ LETNÍCH TÁBORŮ

ČÍSLO A NÁZEV ORJ

KONTAKTNÍ ADRESA

Počet táborů	Chlapeckých	Divčích	Smišených
Stálých			
Putovních			
Celkem			
Z toho:			
Vodáckých			
Integrovaných			
Zahraničních			

Počet účastníků

CELKEM

Dospělých

Celkem do 18 let

V tom: chlapci

divky

Děti pobírající SVP

Celkem

SVP - dědodny

Tábory byly projednány okresní radou Junáka dne:

podpis, razítko

VŠEM ORJ

Milé sestry, vážení bratři,
zasíláme vám "Pokyn náčelnictv č. 1", "Hlášení táborů" a "Okresní (obvodní) sumář letních táborů".
Prosíme vás, abyste tyto přílohy zaslali včas, aby byly včas k dispozici pro všechny účastníky.
Ohledně příj. dotací pro letošní rok vám doporučujeme, abyste se obrátili na místní úřady, které jsou v kompetenci Ministerstva, blíží informace (stanovení "dědodny", SVP atd. požaduje MŠMT).

Vysvětlení pro "hlášení":
Integrované tábory jsou tábory, kterých se se zdravotně postiženými dětmi z dětských domovů, těžce zdravotně postižené děti a děti z problémových skupin. Integrace = postižené nebo naopak zdravé děti tvoří alespoň 10% účastníků tábora.
V případě dětí učenců (z humanitárních středisk NV ČR) se nejedná o integrovaný tábor, protože tyto děti nemají českou státní příslušnost.
"Nejbližší autobusová / vlaková zastávka" (část 3. a 8. na "hlášení") zde uveďte tu zastávku, od které je kreslen situací náčes v části 8.

Vysvětlení pro "okresní sumář"
Dědodny se vypočítají tak, že se pro každý tábor vynásobí mezi sebou počet dětí a délka tábora vyláčená ve dnech. ORJ pak dědodny za jednotlivé tábory sečtou a tento součet uvedou na "okresním sumáři".
Zkratka SVP znamená státní vyrovnávací příspěvek. SVP - dědodny se počítají stejně jako normální dědodny, pouze s tím rozdílem, že se místo počtu všech dětí počítá s počtem dětí pobírajících SVP.

Se skautským pozdravem
Jan Korteš,
tajemník NCHK

Tábory 1995

Pokyn náčelnictv č.1 okresním radám Junáka.
Milé sestry a vážení bratři
vzhledem k blížící se letním táborům Vám zasíláme několik informací, pokynů a vzory hlášení. Věříme, že letošní, v pořadí již šestý tábor od znovuzrovnění činnosti Junáka, budou mít opět vyšší úroveň. K té jistě přispěje také jejich včasné a správné nahlášení náčelnictvům.

V příloze naleznete vzor tiskopisu pro hlášení tábora. Současný formulář se od loňského liší zejména v části "Místo tábora".
Žádáme Vás, vyplňte všechny údaje, zejména situací náčes na tábořišti.
Dále Vás žádáme, používejte pouze formuláře podle příloženého vzoru a v uvedeném rozměru. Tiskopisy předejte v střediskách, která na střediskových radách:

- zkontrolují nutná povolení tábora, doklady a případně smlouvy,
- budou konzultovat s hospodářem tábora rozpočet,
- budou konzultovat s vůdcem tábora program včetně variant při nepřiznivém počasí a zapracování prvků skautského výchovného programu do táborové činnosti,
- zkontrolují úplnost a věcnou správnost vyplněných hlášení, hlášenky potvrdí, 1x hlášení vrátí vůdci tábora a 2 (3)x hlášení předají ORJ. (Dvakrát bude hlášení odevzdána v případě konání tábora na území vlastního okresu, třikrát v případě konání na území cizího okresu).

Termín předání hlášení středisk okresním radám: 19.5.1995

Okresní (obvodní) rady:

- zkontrolují obsah, správnost a úplnost hlášení, 1x si ji ponechají a 1 (2)x odešlou na ústředí Junáka,
- vypracují 3x okresní sumář letních táborů do příloženého tiskopisu, 1x jej společně se všemi hlášenkami odešlou na ústředí Junáka, 1x jej odešlou oblastnímu výchovnému zpravodajovi pro CHK a DK.
(Hlášenky pro ústředí Junáka zašlete na adresu: Junák, Senovážné náměstí 24, 116 47 Praha 1. Na obálku napište heslo "TÁBORY").
- Termín odeslání hlášení okresy na ústředí Junáka: 2.6.1995.

Náčelnictva:

- rozešlou všem ORJ pokyny k návštěvám táborů,
- rozešlou hostitelským okresům kopie hlášení.

Termín: 16.6.1995

Upozorňujeme, že nedodržení termínů může mít za důsledek nevyplacení případných dotací. Děkujeme za Vaši spolupráci

Jaroslava Pešková, náčelní DK

Zdeněk Hájek, náčelník CHK

HLÁŠENÍ TÁBORA

1. Oddíl(y) číslo(a): _____															
2. Středisko číslo, název: _____ Adresa: _____ _____															
3. Místo tábora _____															
Okres: _____ Katastr obce: _____ Obecní úřad: _____ Poštovní úřad: _____ Tábor lze najít na mapě: _____ číslo _____ ve čtvrti _____ Nejbližší vlakové/autobusové zastávka: _____	Typ tábora <table><tr><td>☐</td><td>Chlapčeský</td></tr><tr><td>☐</td><td>Dievč</td></tr><tr><td>☐</td><td>Smíšený</td></tr><tr><td>☐</td><td>Přelovný</td></tr><tr><td>☐</td><td>Vodácký</td></tr><tr><td>☐</td><td>Integrovaný</td></tr><tr><td>☐</td><td>Zahraniční</td></tr></table>	☐	Chlapčeský	☐	Dievč	☐	Smíšený	☐	Přelovný	☐	Vodácký	☐	Integrovaný	☐	Zahraniční
☐	Chlapčeský														
☐	Dievč														
☐	Smíšený														
☐	Přelovný														
☐	Vodácký														
☐	Integrovaný														
☐	Zahraniční														
4. Doba trvání tábora: od _____ do _____ , celkem _____ dní															
5. Počet tábořících _____ Vítat _____ Světlušek _____ Děti: _____ Skautů _____ Skautek _____ Dospělých: _____ Roverů _____ Rangers _____ Celkem: _____ Chlapců _____ Děvčat _____															
6. _____ skautská kvalifikace / rok Vedoucí tábora: _____ / _____ Zástupce: _____ / _____ Zdravotník: _____ / _____															
7. Tábor byl povolen ORJ dne _____ Razítko ORJ _____ podpis vůdce/vůdkyně tábora _____ Podpis předsedy/předsedkyně ORJ _____															

HLÁŠENÍ TÁBORA

8. Situační náčrtek cesty od nejbližší vlakové/autobusové zastávky	

HRÝ NA TÁBOR

Přeleme vám bezvadný tábor!

Prameny:

Ringo - (Mravenec - Rádce 2.)
Zónovka - z "Boys Life" - přeložil Lobin, převzato z Činu
Baggataway, Skautball - 1. chlapecký oddíl Oglala Frýdek
Než začnete střílet... - Jiří Prokopec (Mravenec - Rádce 1.)
Hry ve vodě a u vody - Doc. ing. Ota Gartner - Lesní stopou (Komise pro táboření a pobyt
v přírodě - Brno)

Kresby Pierre Joubert a Jaroslav Pisářík-Brácha

**VYCHÁZÍ JAKO PŘÍLOHA ČASOPISU SKAUTING č. 9-10, ROČNÍK 33,
KVĚTEN - ČERVEN 1995**

Tato příloha svým rozsahem ani náplní nechce suplovat žádnou encyklopedii her - ostatně každý vůdce jistě má některé z herních příruček ve své knihovničce. Chci-li jsme vám jen nabídnout několik méně známých her a činností, kterými se můžete na táboře bavit.

SPORTOVNÍ HRY

Ringo

Ringo je hra, která rozvíjí snad všechny vlastnosti potřebné člověku v dnešním životě - postřeh, rychlost reakce, prostorovou orientaci, obratnost, fyzickou kondici, vůli. Hraje se gumovým kroužkem, uvnitř dutým, na hrsti střílejších rozmrštěn, jako je hrstě pro odbíjenou. Účelem hry je umístit kroužek do hrsti soupeře.

Svými vlastnostmi se jví Ringo jako výborný doplněk sportu, a to především pro děti a mládež. Technika hry je málo náročná. Chytat a odhazovat kroužek se každý rychle naučí, takže je schopen téměř ihned hrát, soustředěti. Také materiální nároky jsou minimální - stačí pouze zmrštiný kroužek a kousek rovné plochy, nejlepší travnaté, na ní vytyčíme přenosné hrsti, které lze poměrně snadno vyrobit. Samozřejmě je také možné hrát na hrsti pro odbíjení, ač už vlnku nebo v tělocvičně. Pro všechny hry nmpo prostředkem ke zvýšení všeobecné tělesné přípravy, fyzické kondice a postřehu.

Raketační pravidla ringa

Cíl hry - účelem hry je umístit kroužek do hrsti soupeře

Kategorie - jednotlivci (jedna proti jedné) - jedním kroužkem, dvojice a trojice - dvěma kroužky současně

Rozměry hrsti - dvojice a trojice 9x18 m, síť ve výšce 243 cm (stejně rozměry hrsti

jako pro odbíjenou), jednotlivci 8x18 m, síť ve výšce 243 cm; začato do 12 let 6x12 m, síť ve výšce 200 cm. Začato a dorost do 16 let 8x16 m, síť ve výšce 243 cm.

Zahájení hry - postavení hráčů na hrsti je libovolné; hra začíná podáním jednoho z hráčů, podávat lze z libovolného místa ze zadní čáry vlastní poloviny hrsti; v dvojici a trojce podávají obě strany současně na signál k zahájení hry (blesknutí, písknutí, slovní povel "hra" apod.) hráči se na podání střídají, každý z hráčů podává 3x po sobě libovolné podání se nepočítá; jestliže někteří z kroužků při podání tečují síť, podání se opakuje.

Počítání bodů: body se získávají či ztrácejí za každý chybu (neakutující ztráty); body se započítávají za každý kroužek, tzv., že jedna strana může získat nanejvýš dva body nebo každá strana jeden bod; zápas se hraje do 15 bodů, k vítězství stačí rozdíl jednoho bodu (15:14), strana (hráči), která hodila kroužek do sítě či do sítě (pod síť), či jinak se povinná proti pravidlům, ztrácí bod; smazí-li se dva kroužky hroze z protilehlých stran hrsti, body se nepřipočítávají a podání se opakuje

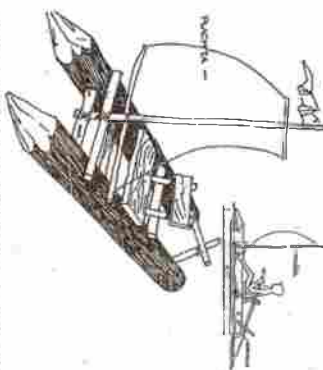
Chytání a zpracování kroužků - kroužek lze chytit libovolnou rukou, odchodí se však musí tou rukou, kterou byl chyten (nesmí se přendávat z ruky do ruky); spolupráci si nesmějí hráči kroužek mezi sebou přitahovat; vypadne-li hráči kroužek z ruky, může jej znovu chytnout rukou sám nebo jej může libovolnou rukou chytnit spolupráce; není dovoleno se kroužkem dotknout jakékoliv části svého těla, těla spolupráce, hrsti nebo sítě; kroužek se při chytání nesmí navléci na ruku.

Odhazování kroužku - hráč s kroužkem smí udeřet jeden krok a vykročit, ale před dosápnutím na zem musí kroužek odhodit; kroužek se nesmí odhazovat ve výšce; chytat a odhazovat kroužek se může i mimo hrsti, avšak hrozí kroužek se může ležet nad sítí mezi stoly; pohyb ruky držící kroužek musí být plynulý, není dovoleno mást; krou-

Útok žabích mužů
Přepad nepřátelského loďstva žabími muži. Námořnická střelba do vody vypadají ze hry. Hraje se ve vymezeném území.

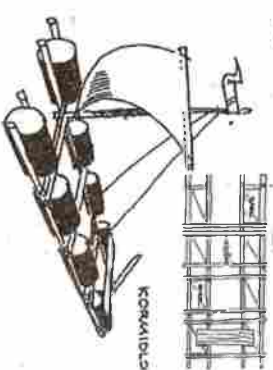
Boj o místo na slunci
Zápas posádek jednotlivých lodí. Námořnická střelba do vody vypadají ze hry.

PLAVIDLA BUKANÝR

ze dvou kmenů dlouhých 3 m o průměru 25 - 30 cm, které mají oběma konce do špičky. Podle náčrtku navěšuje do kmenů otvory a spoje silnými větrnými kmeny jsou 1,2 - 1,5 m od sebe.

Vor

Jednoduché plavidlo - oplachtěný vor se sestavuje z prázdných barelů, které dobře utěsníme a svažeme do rámu podle náčrtu. V zadní části umístíme sedačku a kor-

midlo. Stožár ukotvime janky. Podle velikosti barelu volíme jejich počet. Barely před spuštěním vyčistíme teplou vodou a dáme pozor, abychom neopravili živočišný zbytky chemikálii, které v nich byly.

Plavák

Malý kluzák vyvoříme podle náčrtu. Plachtíme tak, že ležme ve vodě - splyváme a tělem řídíme kluzák. Dbejme, aby konec plachty nebyl těsně nad hladinou. Velikost trojúhelníkové plachty asi 1,5 m². Plachtu připevňujeme pomocí lanůka přivázaného k rámu a držáku. Plachta může mít také tvar trojúhelníku posazeného na špičce a ráhno nahore.

Mini - plavidla

Snopky - svažejí rákosu dlouhých 2 m o síle 20 cm kládem na zem a na 3 šňury 4 m dlouhé až vlnitým elastickým provazem. Na kraje připevníme tyče a svažeme na koncích drátem. Pro větší stabilitu přivážíme na kraje břeina nebo špalvy.

Vor pro jednoho člena. Na stánky šlivercový dílec naneseme suché větve nebo rýkos, do kraje dáme tyče a celou zapnem. Při naplňování větvením dáváme pozor, abychom neprotřhli plachtu. Vor přenášeme za krajní tyče.

Dále pak vhodí nohy nad vodu a ponožují se stále ve vzpažení ke dnu. Obdobně se polápáme i v hloubce.

Honička v kruhu

Hráči v kruhu si přihrávají míč, honič je ve středu a snaží se míč zachytit. Honičů může být více, příp. i vně kruhu. V obměně mají hráči přidělena čísla a honič určuje výměnu míče (např. 8-3).

Při další variantě stojí v kruhu vyatřidané sudí a líši. Líši si vzájemně přihrávají míč, sudí se ho pak naopak snaží zmocnit. Pak následuje výměna rolí. Přitom mohou též sudí určovat výměnu míče (např. 7-3).

Míčová štafeta s metou

Družstva v zástupu ve vodě po pás. Všichni hráči postupně běží s míčem k metě a zpět (normálně, pozpátku, po jedné noze ap.) a předávají jej následujícímu hráči. Dráhu můžeme též znesnadnit svíslými a vodorovnými překážkami (vytvorí dvojice hráčů. Míč se buď nese v ruce nebo se k metě polání po vodě rukou (hlavou, rohou).

V obměně doprovází hráč míč pouze k metě a odtud jej hází dalším spoluhráčem. Způsob házení a chytání je možno různě obměňovat.

SPORTOVNÍ HRY VE VODĚ

Jsou obměnou míčových her na hřišti - např. zaháněná, přehazovaná, vybíjená, košíková, rugby, vodní pólo.

PLAVÁNÍ ZA ZTÍŽENÝCH PODMÍNEK

Jak dlouho vydržíš šlapat vodu
V obměně hráči ještě vynoří obě ruce nad hladinu.

Svlákání (oblékání) ve vodě

Plavání raněného
Plave se buď pouze pomocí rukou nebo nohou, a to v poloze na prsa nebo na znak.

Jak dlouho se udržíš na hladině bez pohybu

Katamaran

Závodní dvojice, která se v poloze na prsa spojí vzájemným položením jedné ruky na ramena druhého hráče a takto plave k metě.

Výlov ryb

Vedoucí naháže na hladinu určitě množství ryb (kolíky, míčky), které pak družiny o závod loví. V obměně můžeme výlov ještě ztížit - např. vyfázemím jedné ruky z činnosti.

Transport výstroje

Preplav např. tekou a přitom přenes současně např. boty, anž se namočíš.

Štafeta se svíčkou

Současně se přenáší i sirky (počítají se vyškrtané zápalky).

Štafeta s papírovými čepicemi

Kdo čepici "utopí", musí se vrátit na břeh, zhotovit čepici novou a pak teprve znova nastupuje do soutěže.

Proplav nepřátelskými vodami

Družstvo útočníků má proplavat nepřátelským pásmem. Předeem je nutno vymezit úchopy a způsob vyřazování ze hry. Časové omezení.

Boj o výlovek

Do vody se rozhodně určité množství "ryb" (kolíky, míčky), které hldají obránci. Obránci se však ryb nesmí dotýkat (přemísťovat je). Vyřazování útočníků (např. na dobu 1 min.). Při děje úderem na libovolnou část těla. Při vyřazení ztrácí útočník samozřejmě veškerou kořist. Vymezte předeem délku hry (např. 5 minut).

HRY S NAFUKOVACÍMI MATRACEMI NEBO JEDNODUCHÝMI PLAVIDLY

Štafetový závod s metou

Závod družstev. Mimo prostého dosazení mety je možno závod ještě ztížit dalšími úkoly - např. poháněním míče, převážením svíčky ap.

Boj lodstev

Lodě se vzájemně zalámají např. vhozením šišky na palubu. Každá loď má omezený počet munice.

žák nesmí být hozan svíse směrem lehu a nesmí se otáčet přes vodorovnou osu (dělat kotrmelce).

Skleněná zed' - není dovoleno hrátům přehodit jakoukoli částí těla středovou čáru hřiště, ani se jí dotknout.

Zónovka (Zoneball)

(nová hra a nová legrace)
Kruhová, zónová hra - nebo jednoduše "Zónovka" je nová hra, v níž se utíká, přihrává míč, která je velmi napínavá a vzrušující. Zónovka spočívá více na skupinovout souhru než na atletické dovednosti a sílu.

Zónovku se můžete naučit během několika minut.

Jelím vynálezcem je David King z Marstons Mills, Massachusetts. Ten o Zónovce tvrdí, že je to první týmová hra zavedená ve Spojených státech od volebalu, který tam přišel v roce 1935. Pan King vymyslel Zónovku, hru při které hráči nepřecházejí do tělesného styku, když se dval na šokující televizní program o rugbyových zraněních.

Riká o tom: "Uvědomil jsem si, že mnoho dětí nesportuje proto, že nejsou gladiátor-ského typu, a dostatečně obratné k tomu, aby se dostaly do basbalového mužstva. Zónovku však může hrát kdokoli. Máli jsme případy, že celodivčí družstva porazila chlapčské týmy."

Zónovku hrají dvě družstva po 12 hráčích na kruhovém hřišti o průměru 54 metrů, které je rozděleno na čtvrtiny a šest sousedních kruhů. Každý hráč stojí v jedné ze 24 zón. Nemůže ji opustit, může v ní však běhat, snažit se chytit míč a přihrávat ho spoluhráčům. Hraje se volebalovým míčem. (Ve Spojených státech mají pro tuto hru již speciální míče s důlky na povrchu. Vypadá trochu jako měsíční krajina - je to proto, aby se dalo lépe uchopit.)

Ve středu hřiště stojí 4 "špičky", po dvou z každého mužstva. Každý jeden z nich chytí míč, započítá si jeho dovednost bod - body. "Špička" stojí naproti "špičkám" druhého mužstva a snaží se chytit přehazovaný a přihrávaný míč. "Špička" však nemohou získávat body. To mohou jen "vnitřní a střední útočníci", "obránci" a "záložky".

Mužstvo získá buď 2, 3 nebo 4 body, podle toho, který hráč míč "špičce" hodil. Cím je hráč vzdálenější od "špičky", tím větší počet bodů svému mužstvu přinese (např. za přihrávku "obránce" jsou 3 body a od "záložníka" 4 body).

Přesnost a pozornost v Zónovce je velmi důležitá. Ve snaze nehrát přímý hod "špičce" může "záložka" hodit míč "strážák", ten ho podá "střednímu útočníkovi", který ho hodí "záložníkovi" na druhém konci hřiště. Mezi tím se druhé družstvo zoufale snaží, aby se zmocnil míče. Hráč tedy musí být stále ve střehu, neboť ve zlomku vteřiny může přijít míč k němu. Umění v podávání míče má zde značný význam. Tady je důkaz: když "špička" mužstva B chytí míč špatně hozený mužstvem A, družstvo B dostane bod, nebo body, opět podle výše popsaných pravidel.

Zónovka se hraje na tři kola po 20 minutách. Mužstvo, které má nejvíce bodů, vyhrává. První "výhroz" je mezi družstvy vylosován. Další jsou určovány průběhem zápasu. Vhazuje se vždy od nejzářší zóny hřiště - tedy od "záloh". Vhazuje družstvo, které nezískalo body. Problém zónovky je najít tak velké hřiště, které je pro její průběh nezbytné. (pozn. red. - nikterž z nás Zónovku hráli na hřišti jehož průměr byl 48 metrů a sousedně kruhy 4 metry od sebe)

Dať se to na nevyužitých venkovských fotbalových hřištích. Příprava herního prostoru Zónovky je poněkud pracnější, ale jsem přesvědčen, že odměnou za to vám bude neobyčejný zážitek, který budete chtít stále opakovat.

Skautball

Hraje se na hřišti o rozloze 60x30 m, bran-koviště je o velikosti 7x4 m. Na každé straně stojí proti sobě 9 hráčů, kteří musí mít šátky. Šátky si zasunou za pas tak, aby jejich délka byla aspoň po kolena. Hraje se s volebalovým míčem. Úkolem družstva je položit míč do bran-koviště. Prothráci jim mohou míč vzít stihnutím šátku. Jestliže prothráč stáhne šátek, když už ten druhý nemá míč v ruce, vrátí mu šátek a bez přerušení se hraje dál. Ale když má míč v ruce,

hra se zastavuje a rozehrává druhá strana. Hraje se určitý čas.

Baggataway

Baggataway je jeden z původních názvů pro starou indianskou hru zvanou taky nesprávně Lacrosse. U nás v oddíle říkáme Baggataway hře, kterou hrávaly indianské ženy. V Encyklopedii her od Miloše Zapletala jsou popsány její dvě různé verze:

1. Divčí Lacrosse

Ujistěte se, že každé dva kožené asi 15 cm dlouhé věčky a naplněné je pískem nebo hodně upéčovaným semenem. Spojte je 20 cm dlouhou koženou šňůrou, dobře ji přišijte! Každá hráčka potřebuje dobrou ochrannou 1 m dlouhou prut, nesmí být ostrý - konec musí být zakulacený! Na obědňákovém hřišti či jen lezení ložce vztyčte dvě branky a věčky pomocí hole dopravte do soupeřovy branky. Další pravidla dovoďte dle libosti.

II. Hra indianských squaw

Hrály ji kmeny na východním pobřeží Severní Ameriky a přibližně Indci.

Hřiště bylo dlouhé asi 100 m. Na obou koncích loupy byly zasazeny v zemi sloup, který představoval branku. Ke hře nastupovala dvě družstva. Každá hráčka měla v rukou dlouhou tenkou hole a snažila se jimi dopravit ke klu soupeřek dvojici míček.

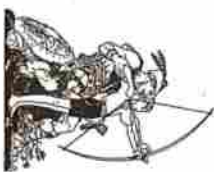
Každé družstvo mělo svou kapitánku. Jedna z kapitánek vyhodila na začátku míček do výšky uprostřed hřiště. Ostatní za ním hned vyrazili, snažili se míček zachytit na své holce, dobehli s ním ke klu soupeřek a tam jej hodit tak, aby oba míčky zůstaly kul. U některých kmenů platila branka tehdy, když dvojici míček zůstal viset na velké brankové šňůře.

Družstvo, které dalo branku, mělo právo zahájit hru, jeho kapitánka vyhodila míček uprostřed hřiště do vzduchu.

Doporučujeme ještě vyzkoušet si: *Sorbáči (Stežka zdatnosti - Skautské prameny).*

Lakros (Velká encyklopedie her - Hry v přirodě),
Lesní kuzelky
a Krokety (Skautský oddíl II. - Skautské prameny),
Přihrávaná (Velká encyklopedie her - Hry na hřišti a v tělocvičně),
a další.

LUKOSTŘELBA

Než začnete střílet...

(pro začínající lukostřelce v oddílech a na táboře)

Luk a šípy jsou dožadistá nejstarší střelnou zbraň, kterou lidstvo používalo k lovu i k boji od pradávna. Snad právě proto se baz luku neobejde žádný klu, ba mnohé divce, až se nám to líbí nebo ne. Nejedná se o takový dres, mohl dosáhnout, jak horečně zbrojený zvěřádo v řadách statečných bojovníků po slávnosti Vítězství - ohradník na luk a místo hroty rezavý hřebek. Samozřejmě bez vědomí nebo dozoru dospělých. Přesto mnozí z nás dodnes netuší, jak se z luku správně a bezpečně střílí.

Mějme na paměť, že nejlepší prevencí proti malérům je zájem poučených dospělých. Snadno si zapamatujeme tři základní bezpečnostní pravidla, která jsou platná pro střelbu obecně:

- Nikdy nestřílíme, jestliže někdo stojí v zorném poli. U luku máme jako střelec nabito, v zorném poli. U luku máme jako střelec nabito, v zorném poli.
- Nikdy nestřílíme ve směru, kde je někdo hledí, třeba, například, vysoká tráva, ale i okna... Vystřelíme-li naše šíp, jak dale-

Vodní trakař
Jako závod krokodýlů, trakař však tvoří několik hráčů, kteří se vzájemně opírají o chodidla o ramena.

Rači závod
Ve vodě po kolena, hráči lezou vzad za pomoci vzepřených rukou, nohy jsou v klidu.

Hříbek
Ve vodě po prsa, hráči se nadechnou, provedou podřep a rukama se uchopí za náty. Vzátek vody je vynešen na hladinu (žada představují kloubouček hříbku).

Medvíka
Hraje se ve vodě po prsa. Hráči se radě chnou a pak se uvolněně položí na hladinu. Přitom končetiny volně splývají ke dnu. Medvík se může ještě otočit, ponořovat ji a vynořovat.

Kolotoč
Hráči v kruhu (ve vodě po ramena) se uchopí za lokty. Zatímco liší jdou po dnu po kruhu, vozí se (vznáš) sudi se skříčením nohama na "kolotoči".

HRÝ PRO NÁCVIK SPLÝVÁNÍ

Vyskakování rybek
Trojice hráčů (ve vodě po pás) se v kruhu drží za ruce. První z trojice se odrazí ode dna a předhoupí. Přitom jej druhý dva přesnou přes své spojené paže. Rybky se při vyskakování postupně vystřídají.

Vlečný parník (Koník)
Jeden hráč (ve vodě po pás) představuje vlečný parník a táhne za sebou "člun". Člun představuje splývající hráč na prsa, hráč se drží předního buď za pás nebo je tážen na provaze. Vlečných člunů může být popřípadě i více. Ve vodě vyvíkavě táží napomáhá člun pohybem kmitáním nohama.

Šípka
Ve vodě po prsa, hráči se odrazí ode dna a v poloze na prsa míří k cíli (obvykle vedoucí). Hraje se jako soutěž, kdo dále dospívá. U stěny bazénu je možno se ještě důkladněji

odrazit. V první fázi nácviku je možno využít nadlehčovací pomůcky - plaveckou desku. Děti nabírají vodu do spojených dlaní (talíř s horkou polevkou), položí do nich ústa a vodu vytlačují.

Sířena
Hráči se nadechnou, přiloží ústa k hladině a foukáním napodobují zvuk sířeny.

Drůbeží farma
Provádí se jako Sířena, ale napodobuje se kvokání slepic nebo hudební krocanů.

Foukání větříčku
Soutěž dvojic ve foukání ping-pongových míčků po hladině k metě.

Horté vítrko
Hráči seskupení v seřazeném hloučku se nadechnou, pak se současně ponoří pod hladinu a zde vytvářejí vzduch (vznik bítblin vítrko).

Lovení předmětů
Hraje se nejvíce v bazénu, voda po ramena. Přitom je nutno se naučit čtevit ok očí pod vodu.

Kolik prstu vidíš?
Hraje se v bazénu, voda po ramena. Dvojice dětí se současně ponořuje pod hladinu a zde si vzájemně ukazují na ruku libovolný počet prstů. Po vynoření děti své poznatky vzájemně kontrolují.

Kotouly napřed a nazad
Při nácviku se provádějí s dopomocí.

Stoj na rukou
Při nácviku se provádí s dopomocí.

Podplouvání překážek
Ve vodě po ramena. Lze podplout i rozkročené spoluháče.

Kační potápění
Hraje se ve vodě po pás. Hráči vzpaží a odrazem ode dna vyskočí do výšky. V mířném bodě skloní hlavu a skopí tělo v pase.

Mědvěd v pasti

Družstvo v kruhu (voda po pás) se drží za ruce. Medvěd uvnitř kruhu se snaží dostat z pasti ven. Časové omezení.

Na zajatce

Jedno družstvo (ve vodě po pás) vytváří kruh (vězení) okolo druhého, stejně početněho družstva. Na povel se snaží zajatci dostat z zajetí ven. Boduje se čas úniku všech zajatců.

NAPODOBOVÁNÍ - HODÍ SE PRO NEJMENŠÍ

Pasní a kreslení ve vodě

Vhodné pro rozpoznávání odporu vody. Hráči píší ve vodě rukou, paží, nohou písmena nebo číslice a kreslí různé geometrické obrazce.

ZOO

Hráči napodobují v malé vodě pohyby různých živočichů, pro zpestření zabavují muzeum přidat příslušné zvuky. Např. chůze čápa, skákání žaby, plavání psa, potápění kachny, kývavý pohyb husy, pohyb raka, mávání křídla racka, slon se polévá vodou, jezek v kloubku, poskoky a klískování zajíce ap.

Veslování

Dvojice hráčů sedí proti sobě po ramena ve vodě a drží se za ruce. Veslování znázorní ve střídavém předklánění a naklánění.

Řezání dřeva

Dvojice hráčů sedí proti sobě po ramena ve vodě a vzájemně se uchopí za zkrácené ruce. Řezání dřeva se napodobuje střídavým pohybem paží.

Lokomotiva

Trojice hráčů ve vodě po pás. Střední ve stojící rozkročené upaží a podá nuce krajníkům. Pohyb pístu vykonávají krajníci střídavým předkláněním a zakláněním.

HRÝ KE ZBAVENÍ STRACHU ZE SMOČE-NÍ NEBO PONORENÍ OBLICEJE

Honička bez hrady

Honič předává babu ponořením honěného (např. po ústě), příp. postříkáním obličej.

Honička s hradou

Před babou se může honěný zachránit ponořením hlavy pod vodu. Honič v tom případě musí ihned obrátit pozornost na ostatní.

Zaháněná střikáním

Dvě družstva proti sobě se snaží střikáním buď vzájemně zahnat za určitou čáru nebo vyřadit soupeře z boje (každý, kdo se obrátí k soupeři zády - v tomto případě se hraje na čas. V obměně muzeum určit větší počet útočníků než obránců (časové omezení).

Proběhnutí přibojem

Všichni členové družstva probíhají postupně "přibojem" (vytvorí ho ulička druhého družstva střikáním). Měří se čas proběhnutí celého družstva. Pak si obě družstva role vymění.

Lovec perel

Ve vodě po pás jsou roztroušeny "perly" (před měty bez ostrých hran), které hráči za pomoci hmatu vytahují. Budto se máš čas potřebný k vytažení všech perel, nebo dvě družstva současně soupeří o nejvyšší počet úlůvků.

Vodní gejzír

Družstvo v kruhu (ve vodě po pás) se vzájemně zaklesne v loktech a ponoří se až po krk. Pak hráči v rytmu střídavě povstávají a pokrčují se - vznik gejzíru.

Vodní pumpa

Dvojice hráčů proti sobě (ve vodě po pás) se drží za ruce. Hráči se střídavě vztyčují a ponořují - znázorňují pumpování vody.

Škádlení vodníka

Hráči v kruhu (ve vodě po prsa), vodník ve středu kruhu se ponoří a vystrčí nad hladinu ruku.

Poté ho některý z hráčů lehce udeří do dlaně a vodník se pak snaží "pokusitele" odhalit. Hraje se v menších skupinkách, aby došlo k rychléjšímu střídání.

Závod krokodýlů

Ve vodě po kolena. Hráči lezou vpřed za pomoci vzepřených rukou, nohy přitom bezvládně leží.

ko doletí, určité doletí mnohem dál, než si myslíme.

c) Vyvážíme se střelby kolmo vzhůru. Vra-cející se šíp nasbírá právě tolik energie, kolik ji potřeboval k tomu, aby se dostal nahoru.

Znalost těchto pravidel je nutná, nikoli však dostačující. Technika střelby lukem je právě tak důležitá, protože dítě, které se nedokáže střelit do terče, přestože má velmi brzy zájem o soutěžení, začne vymýšlet nezdobu a problémy na sebe nenechají dlouho čekat. Úspěch při střelbě z luku spočívá především na správném uchopení a dodržení správného postoje. Luk totiž nemá mušku a hledí jako puška, a proto je míření mnohem víc závislé na geometrii postoje, který musí být při každém výstřelu stejný.

1. Není důležité, je-li střelec pravák nebo le-vák. Záleží na tom, které oko je dominantní. Opačná ruka pak drží luk. Je několik způsobů, jak to zjistit, ale nejjednodušší je používat stejné oko, jako při střelbě ze vzduchovky.

2. K terči stojíme bokem. Špičky nohou spočí-vají na spojnici mezi námi a terčem. Nohy jsou mírně rozkročené a chodidla téměř rovnoběžná. Tak se nám podaří mít rovné kyčle a také ramena.

3. Šíp zakládáme do luku z té strany, kde luk držíme tak, aby s tělovou svíral pravý úhel. Je dobré udat si na tělovou značku. Profesionálové umísťují značku několik milimetrů nad kol-mí. Křídélko by přitom nemělo "řezat" luk.

4. Tělovu napínáme zaháknutou za poslední články ukazováčku, prostředníčku a prste-níčku, šíp je mírně sevřen mezi prvními dvě-ma prsty a palec směřuje volně do dlaně. V žádném případě nesmíme držet šíp mezi palcem a ukazovákem!

5. Při míření je ruka držící luk rovně upažena a loket druhé ruky směřuje přímo dozadu jakoby byl prodloužením šípu. Prsty se šípem opírně o spodní část obličej, v pod-statě pod bradu, vždy však na stejné místo. Hrot šípu pak směřujeme na bod míření - zpravidla to nebývá střed terče.

6. K výstřelu dojde narovnááním všech tří prstů držících tělovu tak, jako bychom chtěli v po-stoji ještě okamžitě setrvat. Přitom sleduje-me dráhu letu...

Je dobré vyzkoušet si celý postup bez šípu, ale pozor - nikdy ne s profesionálním lukem. Vypuštěním tělovu naprázdno by se mohl poškodit.

Tato pravidla nejsou zdaleka tak složitá, jak by se zdálo na první pohled a dokonce i předkoláci mohou při jejich dodržení úspěšně zasáhnout terč. Mají k tomu často více talentu než dospělí. Postoj, držení i mí-ření jsou totiž takto fyziologicky úplně přiro-zené a snadno se zažijí. Samotný výstřel je šlukem mnoha v podstatě náhodných jevů a správné radiovany postoj a držení eliminují některé z nich.

Sportovní lukostřelci dokáží zasáhnout střed terče o průměru 90 cm na vzdálenost 90 metrů. My se však spokojíme pro začá-tok se vzdáleností 10 - 15 metrů, kterou mů-žeme zvyšovat podle zdatnosti střelců. Terč vyrobíme snadno z kartónové krabice, na-plněné starým textílem. Šíp se do kartonu snadno zabodne, ale textílem neproletí, tak-že křídélka šípu zůstanou uchráněna. Na karton namalujeme tři soustředné kružnice a označíme je od nejmenší pěti, dvěma a jedním bodem, což pro naše účely dosta-čuje. Takovýto terč umísťujeme nejlépe při-mo na zem, aby šípy, které jej minou, nelé-taly příliš daleko. Nestříháme šípů zdl, vra-tům apod., protože bychom šípy nárazem na tvrdou plochu snadno zničili. Jejich ži-votnost prodloužíme rovněž opatrným vyta-hováním z terče či ze země, vždy rovnoobě-žným tahem tak, že je uchopíme ne na konci, ale u místa vpichu.

Soutěžíme tak, že každý střelec vystřelí na terč sadu čtyř až šesti šípů, zapíšeme součet bodů v sadě a jednotlivá kola opakujeme li-bovolně dlouho podle chuti. Věkové katego-rie pro takto organizované soutěže nejsou nikterak rozhodující, protože skutečně záleží na šikovnosti, soustředění a dodržení sprá-vného postoje bez ohledu na věk.

S amatérským lukem skončí naše soutěžení ambice přiblíží na čtyřicetí metrech. Po-čít budeme přeci jen věnovat lukostřelbě trochu více času, je dobré opatřit si chránič

předložit, který snadno vyrobíme ze staré kozačky, nebo zakoupíme sportovní čtrnácti ve specializované prodejně. Chrástíme se tak proti modřinám po občasem šlehnutí tělovu. Také prsty napínající tělovu můžeme podložit kouskem staré kůže, vystižené do tvaru, který bude tomuto účelu vyhovovat. I tato pomůcka je k dostání. Přes úspěchy, které nás jistě neminou, nikdy nezapomínejme, že luk byl i stále je zbraň.

Pokud byste se chtěli pustit do výroby vlastní luku a šípu, najdete návod i další podrobnosti v kapitole Lukostřelba ve Sterce zdravotní (Škarské Prameny).

HRY U VODY A VE VODĚ

a) Zdravotní a hygienická pravidla při koupání

U vody strdame chvíle koupání s pohybovou činností na břehu (pokud možno na slunci) a s odpočinkem (ve stínu). Děti se nejlépe opatří za pohybů na slunci a odpočinku si v chládku.

Délka pobytu ve vodě se řídí teplotou vody a vzduchu, rovněž rozkládá i řez počasi slunečno, pod mrahem, větrem ap. Teplota vody pro koupání by měla být přibližně 18°C, pro koupání dětí (6 - 12 let) o něco více. Všeobecně je lépe se koupat vícekrát po kratší dobu.

Do vody nevstupujeme zásadně uhlíat, bezprostředně po jídle nebo naopak hladově, jakž i značné unaveni. Rovněž do vody poprvé neokupujeme. Koupání se nesmí nikdo s otevřenou ránou, vyrážkami se závažným spojkem, středního ucha, hromák cest dycharciach a rýmou. Samozřejmě ne též s hro-

tečnatým onemocněním nebo se závažným močovým měchýřem.

Program ve vodě musí mít spád, přitom však nutno střídát živější leje s méně náročnou činností. Zpozorujeme-li, že dětem je již zima ("hustí kůže"), vyběháme vyhle z vody, převlékneme se a zahřejeme se úžnými úplý nebo hrami. Při podléháním pocyu u vody nezapomínejme i na přisun plné vody. **Bezpečnostní a organizační pravidla při koupání**

U vody je nutno bezpodmínečně vyžadovat kázání a nepřet jej porušování. V první řadě je to společný příchod a odchod spolu s dospělými. Dále nesmí nikdo bez ochrany opustit místo koupání (nutno hlásit i opětný příchod), nesmí se koupat samostatně mimo vyčleněný prostor (různý pro plavce a neplavce) a v libovolné době.

Na koupališti neupravujeme nadměrný hluk. Rovněž zamezujeme různým silacým kouskům (vzájemné střikání a topení, přecelování sil a plaveckých schopností, skákání do neznámé vody apod.). Koněčně zásadně ani neupravujeme o pomoc ze žertu.

Dohléd nad koupajícími provádíme buď z břehu nebo z vody, přič. z lody (max. 10 dětí na jednu dospělou osobu). Je-li dítě více a pouze jedna dospělá osoba, rozdělíme děti do dvojic. V tomto případě se jedna skupina s vedoucím koupá a dvojici na břehu pomáhají hlídat. Podléhání a plavání pod vodou organizujeme směrem ke břehu.

b) **Hry a zábavy ve vodě**
Musíme rozdělit do několika skupin. Jsou to zejména:

- 1) **Hry a zábavy jako průprava pro seznamování s vodou** (různé typy honiček, štatetové a jiné závodové hry a dále cviky pohotovosti a napodobování).
- 2) **Zábavy jako průprava k získání plaveckých dovedností** (navykalí na účelny pohyb ve vodě - vznašení, splyvání, zdokonalování plaveckých dovedností).
- 3) **Zábavy jako průprava ke skokům do vody** (okružovad úderu a pády na hladinu, cvičení pro zlepšení orientace ve vodě i nad ní a konečně i jednoduché skoky).
- 4) **Přípravné prvky pro dopomoc a záchranu tonoucích** (ponorování a plavání pod vodou, vynášení různých předmětů, plavání za

ztižených podmínek, úplové prvky - zejména na vypořádování).

5) **Míčové hry ve vodě** (pomáhají nenásilným způsobem zdokonalovat plavecké dovednosti a zvyšovat odolnost organismu proti unavě. Předpokladem je zvládnutí techniky mokrého míče. Přípravné cviky - házání a chytání, zasahování pevných a pohyblivých cílů, různé štatetové a bojové hry).

6) **Hry a zábavy s natukovacími matracemi** (závodové, štatetové a bojové hry).

Metodika plaveckého výcviku

Oddílový vůdce či vůdkyně by měl dlat na to, aby všichni uměli plavat. Plavecký výcvik provádíme východně v družstvu. Přitom je možno si pro zpestření zahrát různé hry, děti se mohou při výcviku vzájemně kontrolovat a pomáhat si, rovněž se tím podporuje vzájemná soudržnost.

Metodická řada plaveckého výcviku se člení takto:

- seznámení s vodou
 - nácvik splyvání a dýchání, získávání obratnosti a orientace ve vodě
 - nácvik pohybu končetin
 - soutěha (pohyb končetin spolu s dýcháním)
 - Vyplování
- Přesný popis metodiky plaveckého výcviku nemůžeme být obsažen v tomto krátkém výčtu.

HRY

HONČICKY (bez hrahy, s hradou, s přehášením)

Hončický bez hrahy

Hraje se ve vymezeném prostoru buď pouze ve vodě (melitina), nebo na suchu i ve vodě. Hončik (přp.) je jich více (předává babu úderem na určitou část těla. Při obměně je možno zkrátit pohyb hráči omezit - např. pouze poskytkou jednohož nebo smozno, po čtyřech ap.

Hončický s hradou (způsob záchranu)

Hrajeme opět ve vymezeném prostoru pouze ve vodě nebo na suchu i ve vodě. Hradu můžeme vytvořit např. - spřávaním, (přp. vytvořením trojice)

- ponořením se (po pás, po ramena)
- doknutím se dna rukou
- lehnutím si na hladinu
- vyběhnutím na břeh (v případě, že se hraje jen ve vodě).

Obličáři mety

Při hře závodí postupně buď jednotlivci, nebo dvojice (přp. trojice). Něky může závodit zároveň i celé družstvo. Při závodě jednotlivců můžeme úkol ještě ztížit např. během poskákání, stranou, po jedné noze, po čtyřech ap.

Při závodě dvojic (trojic) můžeme opět obměňovat způsob vzájemného spojení (třže - ní za ruce, za pás, za ramena). Rovněž je možno zavést i další úkony, např. přenašení živých břemen (na zádech, v trojicích).

Kdo je rychlejší a obratnější

- Úkolová hra dvojic. Závodí se např. - kdo se rychleji dostane k určité metě
- kdo rychleji vběhne do vody
- kdo si rychleji sedne, klekne, lehne (poloha na prsou, na zádech), provede podpor ležmo
- kdo hlásí její úder dlaní o vodní hladinu
- kdo dříve udeří o hladinu rukou, paží, nohou
- komu po úderu dlaní o hladinu vystřikne výše voda

Soutěži se ve dvou družstvech.

Kohoutí zápasy

Zápas dvojic. Základní postoj na jedné noze. Stojnou nohu není možno v průběhu zápasu měnit.

Žabi zápasy

Podobně jako Kohoutí zápasy, ale základní postoj je dřep.

Boj o šátky

Soutěž dvojic. Oba soupeři mají za pasem zavazý připevnen šátek, který si vzájemně snaží uzmout. V obměně se soupeři mohou pohybovat pouze např. poskytky smozno, po jedné noze ap.

Rovněž můžeme obratit i útok omezit pouze o jednu ruku. Konečně je možno bojovat pouze o jeden šátek (obrátně a útočnick) a nebo volit i boj trojic.

představují mrtvý kapitál tolik potřebný na vydávání dalších časopisů. Nabízíme Vám proto tyto věci s další slevou:

1. Kompletní ročník **Magazínu Skaut-Junák** 1993 (vč. nultého čísla) za 50,- Kč. Původní cena byla 184,50.
2. Jednotlivá čísla téhož ročníku (mimo č. 4-5) za 5,- Kč (původně 18,80). Všechna čísla obsahují zajímavé přílohy, jejichž cena sama o sobě představuje částku vyšší, než nyní požadujeme.
3. Příručku **Zd. Kratochvíla: Čtení o noži**, mačetě za 40,- Kč (původně za 57,- Kč). Zajímavé je, že podobná a mnohem útešijí Gigova příručka **Čtení o seceře**, která vyšla před 25ti lety se dnes těžko shání a několikrátšobně přepíáči.
4. **Zásady úrazové zábrany** patřící jako svazek 18 do edice **Sořky** skautských předpisů a řádů za 3,- Kč. Především každý vůdce by tento řád měl znát. Bezpodmínečně nutné musí být na každém středisku.
5. Řada dobrých nápadů v příručce **Tábory 1991** je nadčasových a to datum v názvu snad trochu máte. Můžete ji mít za pouhé 3,- Kč.
6. Neše skautky slaví letos 80. výročí divého skautingu u nás. Jistě tomuto výročí bude věnováno dostatek místa v našich časopisech. Na skládě však stále leží několik set sborníků vydaného před pěti lety. Domníváte se, že již patří do sběry? Já rozhodně ne. Pokud ji skautky neměly ve svých oddílových knihovničkách je to chyba kterou můžete napravit - sborníček 75. výročí založení divého skautingu 1911-1990 vám nyní nabízíme za 5,- Kč.
7. Křojování je svízelná věc našeho současného skautingu. Kde kdo kritizuje to, či ono. Jsem však přesvědčen, že naprosta většina z nás však buď z neznalosti, nebo úmyslně křojový předpis ignoruje. Je to vidět na všech možných akcích, všech kolech SZ, ale i na samotných sněmech. Zatvzvelece asi žádný předpis nedotmou ke kázi, ke které se jinak hlásí coby část činnického hesla, ale ti, kteří předpis nedodržují z neznalosti mají možnost, **Křojový předpis** (sešitek a plátek) stojí nyní 5,- Kč (původně 23,- Kč).

8. Po řadě změn na ústředí Junáka zůstalo téměř v zapomnění, že i SIC měl svoji vlastní ediční činnost. Znovuobjevena nyní byla příručka Valena Zdrovického: **Táborové epistoly**, kterou podle exilového vydání připravil SIC v roce 1991. Pokud vám tehdy unikla a nemáte ji v knihovničce, máte možnost ji nyní koupit za 12,- Kč.

Tyto věci vám může nabídnout současný SIC - lenza ...

Jenže současný SIC má pouze jednoho zaměstnance a to ještě jen z poloviny, protože ta druhá jeho polovina by měla vykonávat svědomitě funkci archiváře. V SICu získáte výše uvedené materiály bez problémů pokud si pro ně přijdete osobně. Pokud je objednáte a budete je chtít poslat poštou, počítejte za a./s vysokým poštovním a za b./s tím, že budete čekat, až na expedici prostě bude čas. Zásadně nebudou materiály posílány na dobírku (to byste se dnes nedoplatili), pouze s příloženou složenkou (ale i za tu vlastně stoupne vaše reze), natož vám dluvíme. Nebude-li jiná možnost než výše uvedené materiály objednat poštou, snažte se alespoň je kumulovat za celé středisko.

Za SIC (Senovážné nám. 24, 116 47 Praha 1)

Windy

50 DNÍ PRO ČESKÝ KRAS

Je název akce, která začala 14. dubna 1995 "Během prázdnů" a vyvrcholí 3. června happeningem na Karlově mostě. Akci pořádá Občanská iniciativa Suchomasty. Děti Zámě a časopis Českého svazu ochránců přírody Nika.

- O co vlastně jde?

Český kras je chráněná krajinná oblast vysoké přírodovědné hodnoty. Poskytuje domnoho ohroženým druhům rostlin a živočichů, ale i lidem, kteří zde po tisíciletí žijí. Je cílem mnoha turistů a rekreantů. Český kras je i symbolem českých dějin. V posledních letech je však ohrožen nadměrnou nešetnou těžbou nerostů (zejména vápenců) a na ni navazujícím zpracovatelským průmyslem.

zástupci kmene OS v ÚR Junáka - ses. Jana Pfeifferová (Praha) a br. Vratislav Řehák (Praha) organizační zpravodaj - br. Jím Valek (Praha) zahraniční zpravodaj - ses. Jana Skácelová (Hradec Králové) zpravodaj pro vzdělávání - br. Otakar Veselý (Třebíč)

zpravodaj pro zájmovou činnost - br. Vladimír Sýkora (Praha) zpravodaj o osmi žup (regionů): Praha a síť Čechy - br. Václav Hunyč (Praha 2)

jižní Čechy - br. Ladislav Václavík (Strakonice)

západní Čechy - bude zveřejněno dodatečně

severní Čechy - " " " " " "

východní Čechy - " " " " " "

jižní Morava a Brno - br. Vladimír Obrátil (Brno)

střední Morava - bude zveřejněno dodatečně

severní Morava a Slezsko - br. Josef Votoupal (Ostrava)

Sněm přijal toto usnesení:

1. Sněm rozhodl, aby volba místnostní kmene OS za odstouplých kandidátů sestru Miluši Wiedemannovou byla provedena na pracovním setkání okresních a oblastních zpravodajů OS, které pro tuto volbu bude prohlášeno za mimořádný kmenový sněm OS. Termín tohoto pracovního setkání stanoví a včas vyhlásí náčelník kmene OS spolu s termínem pro podávání návrhů kandidátů na funkci místnostní.
2. Sněm přijal návrh předložený Řádu OS a pověřil náčelníka OS jeho upravení včetně vysvětlení vztahu k mezinárodnímu ústředí dospělých skautů a skautek IFOFASG.
3. Sněm přijal návrh, aby základní dokument o organizaci a poslání kmene OS zněl "Statut kmene OS" místo dosavadního názvu "Řád OS".
4. Sněm ukládá náčelníku OS, aby se zabývalo návrhem kroje OS včetně použití emblemu (znaku) IFOFASG na modrém šátku, případně návrhem vhodného oblečení OS.
5. Sněm vyzývá členy OS a kluby OS k maximální podpoře současných skautských

periodik, případně k pomoci při jejich distribuci.

6. Sněm doporčuje věnovat mimořádnou pozornost životu máloletních klubů OS, zejména v menších střediscích.

7. Sněm rozhodl, aby volba župních zpravodajů a jejich zástupců byla provedena delegátů 2. sněmu OS.

8. Sněm ukládá náčelníku OS, aby zpracoval návrh na úpravu volebního řádu Junáka v zastoupení kmene OS zvolenými členy náčelníka OS jako delegáty na valném sněmu Junáka a aby tento návrh předložil VIII. valnému sněmu Junáka jako volný návrh.

9. Sněm ukládá náčelníku OS navrhnout úpravu v § 78 Hlavy X Volebního řádu Junáka (v boudě) místo slova "a" nahradit slovem "nebo" a tuto úpravu předložit VIII. valnému sněmu Junáka jako volný návrh.

Vladimír Kopriva - Vík

V ústředí bylo **průběžně ekonomicko-organizačním servisem** Prahy 5

"Posouzení vedení účetnictví a účetních vztahů v občanském sdružení Junák, za rok 1994"

ze kterého vyplývá:

- organizace účtuje v podvojném účetnictví, účtová osnova pro společenské sdružení, na všechny účetní doklady jsou provedeny předkontace, účetnictví je vedeno velmi pečlivým způsobem a je naprosto průkazné. Při kontrole bylo namítáno, že jsou prováděny práce nad rámec povinností při jednotlivých účetních případech,
- daňové přiznání za rok 1994 včetně uzávěrky zpracováno, odpovídá platným předpisům. Současně byly přiznání i podklad s příloha k daňovému přiznání v souladu s Finančním zpravodajem 12-94/1,2,
- veškeré materiály předány občanskému sdružení v originále i kopii,
- výkaz zisků a ztrát zpracován, rozvaha aktiv a pasív souhlasí,
- operativní evidence: byly předány materiály týkající se účtovacích vztahů pro rok 1995 a dále provedeno poradenství v účtování pro rok 1995.

- kniha faktur vedena, karty na majetek vedeny včetně odpisovych planů v souladu s platnými předpisy.

INFORMACE

ZAHRANIČNÍ RADY

The Viking Trail - Isladské národní jamboree - 21. až 28. 7. 1996. Cena 150 GBP za osobu + doprava. Místo konání cca 50 km od Reykjavíku.

Acce pro chlapce i děvčata s aktivitami zaměřenými na život Vikingů. Zájemci napište na adresu ústředí nejpozději do konce listopadu 1995.

Trappers Camp Vught - Ardeny, Lucembursko - 22. až 18. 10. 1995. Cena: 275,- Dfl pro účastníka, 205 Dfl pro vůdce + doprava. Tradici akcí pro RAR pořádají holanďští skauti a zvou na tuto akci 18 RAR a 3 vůdce. Skupina 18 účastníků by měla být ve dvojicích (výjimečně v trojicích).

Požadavky na účastníky:

- věk: min. 14 let (do 1. 10. 1995) a max. 20 let - velmi dobrá znalost angličtiny nebo holanďštiny

- zkušený plavec, schopnost překonávat silozité překážky a řešit vyplatě situace, ovládat práci s mapou a buzojou, zkušenost s tábořením v pramitních podmínkách a s pobýváním v horách

- Vůdce: věk 21 - 35 let, dobré znalosti první pomoci, zkušený s tábořením v extrémních podmínkách

Dvojice (výjimečně trojice) a vůdcové, kteří mají zájem píše na adresu ústředí nejpozději do 30. května 1995. Vážní zájemci pak obdrží podrobnější informace.

Prugna 1996 - Mezinárodní rakouské jamboree

Termín: 6. až 15. srpna 1996

Město se hlásí skupiny, jednotlivci budou mít možnost zapojit se do organizačního štábu. Akce je pro RAR se znalostí němčiny či angličtiny.

18. světové jamboree v Holandsku

Podle informace Davida Janena z Organizaceního týmu 18. světového jamboree, je možné si koupit představení vstupenky do vlastního areálu jamboree BEZ REGISTRACIHO PO-

PLATKU (3 guidenty) v síti holandských směnarem GWM (zastřím nevykoupeno).

- v oficiálním kontingentu je ještě 13 volných míst pro děti a jedno místo pro vedoucí dívek. Pokud více ve svém okolí o někom, kdo by měl zájem se zúčastnit WJ, ať pošle přihlášku nejpozději do 31. května 1995!

- díky grantům od světové kanceláře a od holandských skautů je cena za jednoho účastníka snížena na 8 300 Kč. Peníze (pro potvrzení zářezání zájemce) je možné poslat na toto konto:

Komunitní banka Cheb
Sředsisko Junáka Cheb
číslo účtu 23236-331/0100 VS 18

Adresa správce účtu a hospodáře výpravy:
bratr Václav Šatřík - Rada
Karlova 2
350 02 Cheb

Za Zahraniční radu MK

Něco pro filatelisty

Slovenský skauting vydává příležitostnou známku se skautským námětem. Ke známosti se vydává i FDC (obálka prvního dne) s razítkem. Tato emise propaguje slovenský skauting a letosní světové jamboree. Výtěžkem z jejího prodeje chce přispět na účast své delegace na 18. světovém jamboree v Holandsku. Zájemci o známku a FDC piší na adresu: Slovenská pošta s.p.; Pošta Bratislava; P O Box 1, Matinašova 16; 850 05 Bratislava 55; fax: 42 07 819 344 - výtěžky parů J. Horváthova.

LESNÍ ŠKOLY CHK

Odbor LŠ žádá všechny vůdce LŠ, aby do konce června potvrdili tajemníku odboru, místo a termín konání jejich LŠ. V případě nekonání LŠ do které své zájemce převedli, nebo se kterou se spojí.

Přehled termínů LŠ chlapeckého křmene: LŠ: 5. 8. - 13. 8. 95;

vůdce Přemysl Hauser
Praha LŠ: 25. 8. - 3. 9. 95;
vůdce Kamil Budera

Jiraskova LŠ: 17. 8. - 27. 8. 95;
vůdce Egon Sucharda

Jihocesá LŠ: 17. 8. - 27. 8. 95;
vůdce Mojmir Prokop

Břensko-Vaalská LŠ: 18. 8. - 27. 8. 95;
vůdce Jiri London

Severočeská LŠ: 18. 8. - 27. 8. 95;
vůdce Vlad Volek

Jesnická LŠ: 18. 8. - 27. 8. 95;
vůdce Pavel Králíček

Ekumenická LŠ: 18. 8. - 27. 8. 95;
vůdce Miloš Blažek

Vodácká LŠ: 11. 8. - 20. 8. 95;
vůdce Alí Pucalík

Pavel Holý, tajemník odboru LŠ

UPOZORNĚNÍ VŠEM ORJ BÝVALÉHO JIHOMORAVSKÉHO KRAJE

Výsledky okresního kola Svojskova zřívodu 95 zasláje na adresu: br. Stanislav Fránek, Fuchkova 422; Rajec - Jestrabi; PSČ 679 02.

SLOVENSKÝ SCOUT-HOBBY-CLUB TRENDČIN, okr. rada Slovenského skautingu Trendčin a Klub filatelistů 52-10 Trendčin zvou na výstavu "80. výročí skautingu v Trendčíně". Výstava se koná ve dnech 28. 6. - 2. 7. 1995 v kulturním středisku Dlhé Hory (u nemocnice). K této akci se připravuje poštovní příležitostné razítko.

Upozornění pro oddily a střediskai

Prostřednictvím ORJ byla v rámci dotací rozšířena na jaře 1994 kniha W. Hansena - Vlk jenž nikdy nespí v počtu 2 ks na středisko. První kniha byly distribuovány osobním kontaktem na vodácké akci Newgung 94. Vzhledem k tomu, že je některé oddily a střediska se dozovávali proč se k nim tato kniha nedostala, podáváme Vám tuto informaci. Hledaje ji na vašem ORJ nebo středisku.

Uvádíme zde původní dopis hospodářské rady, který byl s knihami rozslán na každé středisko:

Milé sestry, milý bratři
dostáváte do rukou překlad životopisu zakladatele skautingu Jorda Baden-Powella do

střediskových knihovnic. Dopracujte svým oddílům i dětem, aby tuto knihu pročetly a rozšířily své znalosti o základech našeho hnutí. K tomu ještě několik poznámek vydávatele této knihy:

Informace o publikaci činnosti pro oddily: Předkládáme Vám 2. knihu nakladatelství Scoutarch (1. kniha byla přiruška pro rovery 1. Makánska - Služba, která je rovněž ještě k dostání) a nabízejí podíl na distribuci: při odboru 2 - 10 kniž dostanete 10% slevu, nad 11 kusů 15% slevu.

Upozorňujeme na editaci plán na poslední straně publikace. Předpokládá, k tomu aby další knihu Scoutarch mohly vyjít, jsou dva - aby se vztahy investice vložené do prvních dvou knih (a neležely mrtvé v neprodaných zásobách), a pak poslat nezavaznou objednávku s orientacím počtem objednaných svazků (subskeptce). Objednávku na obě již vyšle kniha i předložku na další směřuje do konce roku 1995 na adresu: Scoutarch;

Ing. Roman Havránek;
Elisky Premyslovny 394;
156 00 Praha 5 - Zbraslav

Zájemcům o Historii woodcraftu

Připravená Historie woodcraftu (viz Junák hlás č. 6/95) je již zpracovaná a nyní prochází druhou korekturou. Její rozsah bude přibližně 180 stran. Předpokládaná cena je 80 - 90 Kč. Kniha bude vytištěna o prázdninách a všem, ti kteří si ji objednali v sílu (cca 60 výtisků) si ji budou moci po prázdninách vyzvednout, nebo jim bude zaslána. Vyrozmění budou korespondenčním listem.

Další sleva publikací Junácké edice

Některé materiály JE, které jsme se slevou koncem loňského roku (prosincový JH 4/94) nabízejí jsou již uplné, nebo téměř vyprodány, jako např. Zdravověda a Stezka skautek. Jiné však stále zabírají místo a

ale v nadměrném množství dráždí ledviny. Semena se užívají podobně jako hořčičná.

Puškovec obecný - rostlina z bahniňtých břehů rybníků, jejíž oddenek nahradí bobkový list, skořici či zázvor.

Rdešno pepřník - nař nahradí pepř.

Řebříček obecný - mladé listy nadrobno nasekané se hodí do omáček a polévek místo maggi, k masu, na chleba. Pozor - při nadměrném užívání se po něm blbne, u těhotných může velká dávka vyvolat potrat.

Smrk (všechny druhy) - mladé větvičky se hodí k okoření masa, je-li jich moc, maso hořne.

Šalvěj lékařská - má stejné využití jako mateřidouška.

Šťavel kyselý ("zaječí zelí") - roste v stinných vlhkých lesích, listy podobné jetelovým se jedí syrové, mají příjemnou kyselou chuť, ve větším množství hrozí lehké otravy, lidé s onemocněním ledvin by se mu měli vyhnout. Lze jim dochutit salát.

Šťovík kyselý - nař místo octa do salátů.

Třešňak plachý - drcená usušená jádra jsou kořením do omáček.

HOUBY

Hlíva ústřední - usušená a rozdrcená nahradí v polévce maggi.

Pestřec obecný - nahradí pepř, ale ve větším množství je jedovatý. Na jedno vaření může být nebezpečně použit více než tři plátky. Je vhodné vybírat mladé plodnice, které ještě nejsou uvnitř hnědé ani černé.

Ryzec hnědý - usušený a rozdrcený nahradí v polévce maggi.

Ryzec kravský - nahradí pepř.

Ryzec pepřný - nahradí pepř.

Strmělka anýzová - voní po anýzu.

Stroček trubkový - služí k ochucení polévek a omáček, voní po česneku.

Špička česnekové - nahradí česnek.

SŮL

Sůl se žádnou bylinou nahradit nedá. Maso pečené přímo v popelí bude slané dost, ale ani popelem nelze nahradit sůl. Mírně pomůže trochamajonky.

ČAJE

Lépe "čaje" - to znamená odvar, nálevy či maceráty. Dají se připravit z léčebných, ale mnoho osvědčených bylinek je třeba nejdříve usušit. Jen z některých za syrova natrhávaných surovin bude chuťný čaj.

V ZIMĚ :

- mladé větvičky smrku a borovic (je to i lék proti nachlazení, ale pozor, borovice zatěžuje ledviny !)

- listy ostružníků, to většinou vydrží zelené až do jara pod sněhem

- větší jahodník nalezený pod sněhem

- zmrazí zbytky trnek, šípky a jetřabin

- ze skořápek vlašských ořechů. Skořápky se musí povařit asi dvě minuty, vodu pak sít a dát vařit do druhé vody - to už vznikne docela dobrý čaj (celý postup je možno ještě několikrát opakovat)

NA JARĚ :
- květ podobě a květenství plícníku, prvosienky jarní a vyšší

V LÉTĚ :

- květ bezu černého

- nař maliniku, ostružníku, jahodníku a borůvky. Lze navíc provonět špetkou mladoun-
kého jehličí (lesní čaj)

- kvetoucí máta, třezalka, dobromysl, meduňka, mateřidouška (luční čaj)

- mateřidouška, světlík lékařský, borůvčí, brusinková nař (horský čaj)

- odvar z majonky (čaj pro nachlazené, je hodně sladký, při tvrdějším nadměrném konzumu může škodit)

NA PODZIM :

- většina toho, co v létě

Marabellky ("špendlíky") - patří k silvonním, dozrávají podél polních cest v srpnu až říjnu. Jsou výborné nebo aspoň ledé.

Mlápule německá - teplomilný strom vlnarých oblastí, vzácně i u nás zplavňelý. Plody jsou podobné jablkům, dozrávají v říjnu. Jedí se zmouchatěle.

Mochyně židovská třešeň - domovem v teplých karpatských lesích, u nás pěstovaná na zahrádkách, často zplavňující. Ve zvěšeném červeném kalichu jsou ledé plody. Plody mochi, peruánské se dovážejí jako ovoce, sušené se používají jako náhražka rozinek.

Moruše bílá a černá - stromy vysazované dříve ve vinicích, teplomilné. Chutné plody zrají od srpna.

Ochmet evropský - polocizopasi v korunách dubů. Má oplodí lepkavé, nedobré, ale neškodné.

Oskeruše - přesněji jeřáb oskeruše - v teplých oblastech dříve hojně pěstovaný ovocný strom s jedlými plody většinou, než mají ostatní jeřáby. (Původní rozšíření sahalo až na Slovensko.)

Ostružník (všechny druhy) - suché příkopy a náspý, slunečné polohy. Dozrává v srpnu až říjnu, modré (u některých druhů červené) plody lze dobře sušit.

Pámelník pořiční - křehké bílé bobule dozrávají od září. Dužnina chutná nasládlá a je neškodná.

Rakytík řešetlakový - keř šířící se z výsadbu do volné přírody. Původně domorodý na krásných teplých stráních a chudých půdách. Soudečkové oranžové plody zrají v srpnu, mají vysoký obsah vitamínů A, B, C. Plody je možno zpracovat na sirup či džem.

Růže alpská - z pásma kosodřeviny, krásná, ale není k jídlu.

Růže galská - plavizy keř křovinatých stránek, plody nejsou k jídlu.

Růže svraskalá - bývá vysazovaná podél cest a rozšířená plaky. Od šípkové růže se liší tmavým květem, hustými trny a masitéjšími plody. Chuťově jsou výborné.

Růže šípková - šípky zrají v září až říjnu, tehdy se také sbírají na sušení. Jíst se dají buď syrové po vycištění od semenek s chloupy, nebo po povaření, či po prvním mrazu, kdy se dírkou po stopce vymačká ze šípku zrníčka dužnina opatrně tak, aby semínka obalená nepříjemnými chloupy zůstala uvnitř. Při pozdějším většinou množství chloupek hrozí zánehy sliznice.

Rybíz (lesní, černý, červený, ...) - plané i pěstované, původní i druhy mají podle druhu různé bohaté plodenství, různé velké a různé chutné plody.

Skalník (všechny druhy) - červené, někdy i modré až černé malvovité jsou ledé.

Srstka obecná - planá či pěstovaná - plody ledé a dobré.

Střemcha (všechny druhy) - celá rostlina je jedovatá, květy vydechují kyanovodík! Černá, výjimečně červená dužnina peckoviček nutno vyplivnout !

Svidla bílá a krvavá - ve světlých lesích a na mezích ve středních polohách velmi častý keř. Plody jsou nedobré, ale ledé. Je lépe jíst je s cukrem, nebo z nich vyrobit marmeládu.

Šicha černá - poloplavizy keř připomínající vřes, roste dokonce na podobných stanovištích. Černé kulovité peckovité velikosti hrachu a nakyslé chuti dozrávají v srpnu až září.

Tis červený (š) - v přírodě chráněný jehličnatý keř. Celý je silně jedovatý (kořeny, větve, jehličky, semena), jen červený míšek je ledý, má příjemnou nakyslou chuť.

Trnka obecná - znaje už v říjnu, ale tpkou chuť ztrácí až po prvním mrazu. Trpkosti ji lze zbavit i vařením.

Lípa (všechny druhy) - k jídlu za syrova jsou výborné zhruba v dubnu správně napuštěné pupeny (asi jako fazolka velké) či mladé listy. Později (v červnu) se dají jíst poupata před rozkvetem.

Lopuch (všechny druhy) - mají výhonky se hodi na salát a do polévek.

Mochna husí - mladé listky jsou vhodné do salátů, mladé výhonky je možno vařit ve slané vodě.

Merlík všedobrá - plevel na návších a nemiřích, mladé výhonky a listy se jedí jako salát, nebo se z nich připravuje výborný špenát.

Netřesk střešní - važené dužnaté růžice chutnají jako kapusta. Dají se připravovat i smažené.

Orobinec (všechny druhy) - mladé výhonky je možno jíst syrové, pečené, nebo vařené jako chřest.

Ovslík vyvýšený - lze okusovat měkké části stébel pod listem, těsně nad kolénkem a to do doby květu.

Penízek rolní - listky se hodi do jamich salátů, mají česnekovou vůni.

Poháč zelinný - mladou nať z rostliny lze sníst celou. Býval pěstován na severu jako odolná zelenina, nejlépe na salát.

Podběl léčivý - mladé listky se používají do salátů.

Popenec břechtanolistý - nať se hodi k dochucení salátů a polévek.

Paárka (všechny druhy) - lze okusovat měkké části stébel pod listem, těsně nad kolénkem.

Práclínek žabinec - jeho pupeny jsou výborné za syrova, nať se používá na salát. K nalezání je po celý rok na stinných místech a dostatkem vláhy nebo na polích pod sněhem.

Puklíčka islandská - potravina nouze nejvyšší, neboť za syrova obsahuje zdraví

škodlivé látky. Líšeňník je potřeba dvakrát přelit vařící vodou a pak dva dny máčet v louhové vodě (ropel ze dřeva ve vodě). K nalezání ode jara do zimy.

Pupava bezodrážná - dužnatá lůžko úboru chutná jako kedlubna. Sbírat lze v srpnu až září, je výborné za syrova i vařené.

Rákos obecný - mladé výhonky je možno jíst syrové, pečené, nebo vařené jako chřest.

Rozchodník bílý - má stejná vlastnosti jako netřesk, je však trochu nekyslý. Ostatní druhy rozchodníků nelze doporučit, jsou jedovaté.

Sedmikráska chudobka - mladé listy i květy poslouží v jamím období jako zelenina buď přímo nebo do salátu. Mají nevýrazné kyselou chuť.

Silenka (všechny druhy) - mladé výhonky je možno jíst syrové, pečené, nebo vařené jako chřest.

Sléz přehližený (nitýzky, lesní) - po celém létu postupně vytváří malé bochánkovité plody. Jsou za syrova jedlé a dobré. Stejně jako mladé listky.

Smetánka lékařská ("pampeliška") - mladé listy mají příjemnou, mírně nahořklou chuť. Velmi dobré jsou mladé listky rašící ve tmě, jsou bílé a křehčí než zelené listy. Jedlá jsou i poupata a květy, z těch se dala s cukrem pampeliškový sirup.

Smrk (všechny druhy) - mladé výhonky je možno z hladu jíst, obsahují ale hodně pryskyřice.

Šťovík (kyselák, kyselka) - roste na světlých loukách, hcdí se místo octa do salátů, dá se jíst i přímo, hrálivě listy mají příjemnou kyselou chuť. (Ne většinou atdš je nejdele pod názy šťovík kyselý, menší, obecný, podle Dostála jde o rody kyselák a kyselka.)

Trmovník akát - je celý jedovatý, s výjimkou stádkých bílých květů, které se jedí (bez slopek) za syrova. Pozor na záměnu s po-

obsahují tolik, že vyzařá semena navlečená na klacik dokáží nahradit svíčku s knotem.

Obilniny (všechny druhy) - nezralé obilky se dají jíst přímo, ze zralých se vyrobí mouka (stačí trhanková) a pečou placky nebo vaří kaše.

Pinie - roste ve Středomoří, "pinolny" - tvrdé plátky velikosti fazole obsahují chutná semena. Rozbijet se musí kamenem.

Smrk (všechny druhy) - semínka šíšek jedlá, mírně pryskyřičná. Dozrávají v prosinci až lednu. Supiny šíšek jsou měkké než u borovice, lze je snadno odlupovat i bez sušení.

Sveřep stoklasa - drcením semen vznikne trhanková mouka vhodná na pečeni placek i vaření kaši.

Zblouchan vzplývavý - drcením semen vznikne trhanková mouka, z ní je možno péct placky nebo vařit kaše. Rozvařením obiltek vznikne kaše už dokonce sladká.

HLÍZY, ODDENKY, CIBULE, KOŘENY

-u rostlin dvou a víceletých obsahují na podzim a brzy jara množství zásobních látek - mnohdy obsahují navíc i látky aromatické a jedovaté alkaloidy - cibulky tulipánů, bledulí, sněženek, lilii... jsou vesměs jedovaté

Blatouch bahenní (š) - starší rostliny jsou jedovaté, jedovatá je také čerstvá šáva. Z kořenů mladších rostlin se pekt dříve v severní Evropě chléb. Malá poupata květů je možno nakládat jako "kapriata".

Čekanka obecná - z kořene se pražením vytváří náhrada kávy, sbírá se na podzim, lze jej také uvařit a jíst.

Česnek medvědí - na jaře se sbírají mladé listy, na podzim cibule. Oboje je jedlé a chutná podobně jako česnek. Z mladých listů je skvělý špenát.

Devětisil lékařský - kořen se sbírá jako léčivka, v nouzi se dá jíst.

Hadí mord španělský - příbuzný pěstované zelenině nazývané černý kořen. Kořen se jí za syrova, má příchut po oříchách. Je vhodný i pro diabetiky (zасobní látkou je inulin).

Hrachor hlízatý - vytváří na kořenech hlízbou v zemi jedlé hlízky. Ty je možno jíst syrové i vařené. Jsou mírně nasládlé.

Kosatce (všechny druhy) (š) - má jedlé oddenky, možno ho syrový žvýkat, je ale dosti aromatický. Šáva z listů po požití vyvolává zvracení.

Kostival lékařský ("černý kořen") - kaše z rozdrčeného kořene se používá na obklady pohmoždělin. V případě nouze je možno jej i jíst, je ovšem velmi aromatický.

Kozlík lékařský - oddenky je bohatý na zásobní látky, je však značně aromatický. Sbírá se jako léčivka, v největší nouzi se dá jíst.

Kuklík městský - jeho oddenky jsou jedlé, ale nepříjemně aromatické, jako kořeny můžou nahradit skořici.

Leknín bílý (š) - vodní rostlina, jejíž oddenky obsahuje hlavně žláza, ale i v pozdním podzimu mnoho škrobu a cukru. Dá se z něj vyrobit náhrada mouky. Oddenek se nakrájí na proučky a vysuší či upraží. Pak se nemele až rozdrčí a vzniklá hmota se třikrát na 3 hodiny zaleje vodou. "akto vylouhovaná se suší. Velké množství posyzených oddenků může působit na centrální nervovou soustavu.

Lékořice lysá - tuhý kořen sice není k jídlu, ale obsahuje hodně cukru. Výborné ochuti rozvařená planá jablka. Žvýká se místo pen-dreku, (ten se z něj vytváří), je užitečný při nemocích průdušek. Pozor na záměnu s kořenem akátu - ten je jedovatý!

Lopuch (všechny druhy) - používá se jako kořenová zelenina (obdobně jako mrkev či pastinák). Syrový je sice méně chutný, ale v

polévce nahradí jinou kořenovou zeleninou velmi dobře. Dobry je i pečený či smažený v těstíčku. Po rozdrobení nahradí mouku, po upravení kávu. Používá se proti kožním chorobám. Sbírat na pozdním či časně zjara.

Mochna husí - Z tenkých kořenů je možné sušením a drcením připravit mouku. Mladé listy lze jíst syrové.

Mochna nástržná - oddenek je bohatý na zásobní látky, je však zřetelně aromatický. Starý kořen světlé žlutě.

Mrkvev obecná - roste podél cest, na mezích a loukách. Sbírají se kořeny nekvetoucích rostlin na pozdním či zjara. Kořen se jí syrový, i když není tak sladký, jako karotka. *Pozor na záměnu s jedovatými rostlinami téže čeledi (boolehlaví)!*

Orobinec (všechny druhy) - velmi mladé oddenky (dětky až 50 cm) je možno usušit, rozdrobit a používat místo mouky. Sušený orobinec obsahuje až padesát procent škrobu. Prázdné oddenky mohou nahradit kávu.

Osladič obecný - drobná kapradina, rostoucí nejčastěji ve vlhkých lesích a skalních stěních. Má jedy, poměrně sladký, avšak poněkud tuhy oddenek.

Pastinák pravý a setý - dvouletá bylina, jejíž kořen po 1. roce vegetace obsahuje množství zásobních látek. Je chutný syrový, ve tomné salátu i jako polévková zelenina.

Pivoňka (všechny druhy) - oddenky jsou jedle a bohaté na zásobní látky, ale díky vysokému obsahu tříslovin a hořčin mají zvlášť odporně ostrou chuť.

Proskurník lékařský - zplínel u nás v teplejších oblastech, má rád vlhké louky. Sbírají se kořeny silnější než centimetr, nejlépe v říjnu. Kořeny obsahují škrob, asi deset procent cukru, silný a tršlivost.

Psíkovec obecný - vodní rostlina, má v oddenku mnoho zásobních látek, oddenek je však poněkud více hořký a aromatický než u orobince. K jídlu se však připraví štepěně. Roz-

krájené oddenky lze vařit v cukru a získat tak sladkou pochoutku. Syrové oddenky nahradí bozkový list, zázvor či skořici.

Pyr plavý - pleveť mlíčoví nakyřenou půdu. Oddenky jsou síce tenké, leč velmi výživné. Sbírají se nejlépe v září až říjnu. Je možno je upravovat stejně jako orobincové, případně jíst za syrova.

Rakos obecný - využívá se stejně jako orobinec. Nejlépe je v době, kdy nekvete.

Rdešno hadí kořen (š) - jeho oddenky obsahují brzy zjara značné množství škrobu. Chuť je však silně svrčavá. Používá se k léčení průjmů a střevních zánežů.

Reven rebarbora - jedlý oddenek je bohatý na zásobní látky. Kyselou chuť lze zmírnit vařením či pečením.

Rozchodník bílý - vytváří na kořenech malé mouchnaté hlíčky, jedl se vařeně. (Ostatní rozchodníky jsou dle čichu chřtáně, dlema nejedle.)

Ředkev černá - zplánuje na naruštěných, má vysoký obsah zásobních látek. Ostře štipulavá chuť zmizí po přejit mrazem.

Slunečnice topinambur - není u nás původní, myslivci ji někdy vysazují na pasekách, rozšiřuje se rychle do příkopů, kde je vláha a dost humusu. Hlízy se jedl syrové i vařené. Jsou vhodné pro diabetiky místo brambor. Jsou mrazuvzdorné. Lze je ze země vybirat až na konci zimy nebo na jaře.

Smetánka lékařská ("pampeliška") - kořen je vhodné rozkrájet na proužky, usušit, upravit a rozdrobený používat místo mouky. Je hořký.

Stuik zluý (š) - vodní rostlina (na rozdíl od lekninu žluté květy), oddenky se využívají stejně jako u lekninu. I on obsahuje malé množství alkaloidů, které ve větším množství působí na nervovou soustavu. Červená semena po upravení mohou nahradit kávu.

Šípátka stielolista (š) - vodní rostlina, roste ze dna na mělčinách při břehu. Na koře-

nech se tvoří hlíčky, které chutnají za syrova jako brambory, uvařené jako brambory.

Šmel okoličnatý - jeho oddenky lze usušit a mlít na mouku.

Toten menší a krmavec - oddenek je jedlý, má mnoho zásobních látek, ale je silně aromatický díky obsahu tříslovin a hořčin.

Vibovka úzkolistá - vřikomliná květina s obdymnými listy podobnými vřikovým a řalovým, mléky ve špicatém hrozu. Z jejích oddenků lze připravit mouku, mladé výhonky a odnože jsou jedle syrové či vařené jako chřest.

LÝKO, LISTÍ, VÝHONKY, PUPENY, KVĚTY

Bez černý - jeho květy jsou jedle i za syrova, lepší jsou obojovane a smažené. Z květů a cukru se vyrábí bezový sirup.

Bojonek (všechny druhy) - lze okusovat mléčné části stébel pod listem, těsně nad kolénkem.

Borovce (všechny druhy) - její lýko je možné žvýkat syrové i vařené, případně ze syrového drtit mouku. Mladé, ještě světlé výhonky je možno z hladu jíst, obsahují ale hodně pryskyřice.

Bršlice kozí noha - řapíky mohou nahradit zeil.

Břiza (všechny druhy) - její lýko je možné žvýkat syrové i vařené, případně ze syrového drtit mouku.

Čekanka obecná - mladé výhonky se jedl přímo, vařené nebo jako salát.

Česnáček lékařský - listy voní po česneku a hočí se na salát.

Hlučavka (všechny druhy) - sladké květy se jedl za syrova, obsahují nektar, mladé listy se používají do polévek a salátů po celý rok.

Chmel octavý - mladé výhonky se jedl za syrova i vařené ve slané vodě, nahrazují zeleninu.

Chřest lékařský - vřikostřehách a keřnatých střílnách. Byvť pěstován jako zelenina. Jedl se mladé výhonky, a to jak syrové, tak vařené nebo pečené. Jsou velmi chutné.

Javor (všechny druhy) - jeho lýko je možné žvýkat syrové i vařené, případně ze syrového drtit mouku.

Jetel bílý a luční - sladké květy se jedl za syrova, obsahují nektar. Mladé jarní výhonky se hočí do polévek do zeleninových salátů.

Jitrocel kopinatý (případně i ostatní druhy) - z listů se vaří omáčka či šáva proti kašli, syrové nejsou příliš chutné.

Kaprad' samec - mladé výhonky zhravené většinou povrchu se povat šest minut, potom se v nové vodě dovaří do měkka. Lze jíst i syrové, ale vařené jsou lepší. Sbírají se od dubna.

Kontřhel (všechny druhy) - květenství i mladé listy se jedl přímo. Jsou trochu nahořklé. Lze z nich připravit vitamínový čaj (vitamin C), přidat je jako koření do polévek, omáček a salátů.

Kopřiva dvouletá - z mladých listů se připravuje salát či špenát, hočí se sekané do nádivky (žvý se musí spát).

Kozlíček polní - jedl se mladé listové růžice, mají mírně ořikovou chuť. Sbírají se brzy z jara, pokud ještě nevyrostly květonosně stonky. Upravují se nejčastěji jako salát.

Kyčelnice cibulonosná - v pažít listů vytvářejí tmavé "obulky", totiž pupeny. Jsou mírně palivé, ale dobré.

Lebeda leská (i další druhy) - mladé listy mají chuť podobnou zelenému hrášku. Jsou vhodné na salát nebo na špenát, ale i do polévek a omáček.

Kousek tartanu (kostkovaná látka rodu MacLaren, který věnoval skautům pozemek v Gilwellu) v cípu Gilwellského šátku.

GILWELLSKÉ KURSY V ZAHRANIČÍ

3. část

V dalším pokračování seriálu o wood badge kurzech (zahranických lesních školách) se zaměříme na jejich náplň a formu:

a) jaký je cíl a zaměření wood badge kursů?

b) kolik času je kursu věnováno?

c) je kurs rozdělen do několika fází?

d) existují na těchto kurzech nějaká speciální zaměstnání a jejich formy?

Boy Scouts of America - BSA - USA:

a) frekvenci kursů si prohlubují znalosti tradičních skautských dovedností a vědomostí o vedení, příp. specializaci (vláčetví apod.)

b) jeden týden nebo série vikendů. Účastníci na táboře kompletují soubor přednášek a svých projektů. Na dokončení projektu je vyhrazen čas od půl roku do dvou let po skončení kursu.

Associazione guide e scouts cattolici italiani - AGESCI - Itálie:

a) získat mezinárodně uznávaný kvalifikační dekret a přijmout za své teoretické a praktické metody skautingu

b) jeden týden

d) obsah kursů je rozdílný pro věkové kategorie: vývojová psychologie, hry, praxe, spolupráce ve střediscích, rozbor výchovné činnosti, příroda. Zaměstnání jsou uskutečňována prostřednictvím přednášek, prací ve skupinách nebo mezi skupinami, praktickým cvičením, velkým výletem do neznámá

Girl Guides of Canada - Kanada:

a) získat zkušenosti, větší znalost a porozumění cílům, zaměření, programu, filosofii a metodám divího skautingu

b) kurs je rozdělen do 3 etap:

1. 2-3 tříhodinová odpoledne

2. 5-7 dní vcelku

3. praktické uplatňování poznatků během přibližně šestiměsíčního období

c) ano: teorie a pobytový výcvik, obsahující základní praktické aplikace předcházejících znalostí

Guides and Scouts Finland - Finsko:

a) vychovat výběrného oddílového vedoucího, který bude schopen koordinovat svou činnost s dalšími středisky uplatňovat a umět obhajovat skautské myšlenky v současné společnosti

b) 2 roky

c) jarní seminář, letní devítidenní tábor a domácí část osobního projektu ve spolupráci se svým osobním poradcem. Po závěrečném pohovoru s poradcem je odeslán protokol "zpravodaj pro výcvik" na ústředí.

d) kurs obsahuje 5 okruhů - vůdcovské schopnosti, komunikaci, chování ve skupině, organizaci a základy skautingu. Problémy řeší frekvenci na modelových příkladech, podobných problémům v jejich vlastních oddílech.

Scout Association of Ireland - Irsko:

a) - mezilidské vztahy a dovednosti - vůdcovské dovednosti a schopnost týmové práce

- skauting a program pro mladé

b) vlastní kurs trvá 2 vikendy. Během následujících 6 měsíců je kompletován osobní projekt

d) účastníci jsou motivováni používat styl vedení, akceptovaní mladými lidmi

Federatie Open Scoutisme - FOS - Belgie:

a) ovlivnit nás samotné, skauting a společnost

b) týdenní tábor a jeden následující vikend, následuje šestiměsíční teoretická část.

d) program je částečně tvořen podle požadavků účastníků.

Boy Scout of Cyprus - Kypr:

c) písemná část kursu; praktické táboření; třetí část v trvání tří měsíců garantuje vedoucí okresu.

Letzeburger Scouten - Lucembursko:

a) - nabídnout účastníkům osobní zkušenosti a zážitky z pobytu venku, přátelství a prohloubení víry

- naučit účastníky fandit skautingu a uplatňovat metody jednotlivých věkových skupin

b) tábor trvá 7 dní, zbývající podmínky musí být splněny do 1 roku

c) po táboře následuje písemná nebo jinak uskutečněná část osobního projektu. Praktická činnost je hodnocena vedoucím střediska.

Bund der Pfadfinderinnen und Pfadfinder - BdP - Spolková republika Německo:

a) - zdokonalení pedagogických metod, program, osobní růst

Kenia Boy Scouts - Keňa:

a) zlepšovat kvalitu oddílů

b) 10 dnů

c) korespondenční kurs a desetidenní tábor v národním výcvikovém centru. Kurs je zakončen půl roku po absolvování tábora hodnocením dosud odvedené práce v oddíle.

Boy Scouts of Nippon - Japonsko:

a) zvýšit a ovlivnit znalosti, dovednosti a postoje účastníků

b) 6 - 7 dnů

c) teorie, praktická část a aplikace poznatků

Pfadfinder und Pfadfinderinnen Oesterreichs - Rakousko:

a) rozvoj osobnosti, vůdcovských dovedností, větší porozumění výchovným cílům skautingu

b) 1 týden

c) týdenní tábor, písemná práce, praxe v oddíle hodnocená okresem

Boy Scouts - Švýcarsko:

a) Panorama kurs: diskutovat s účastníky o skautingu, podpořit jejich osobní růst a vůdcovské dovednosti,

- Topcourse: zvyšovat úroveň výcviku

b) Panorama 6 dnů, Topcourse 10 dnů

Verband Christlicher Pfadfinderinnen und Pfadfinder - VCP - Německo:

a) umět zhodnotit svou vlastní práci v oddíle a zkusit vylepšit její úroveň

b) 9 dnů

V příštím čísle se seznámíme s obsahy kursů.

Ondřej Vanke
zpravodaj NChK

Trochu gramatiky pro skauty

Libá řeč mateřská má pro svůj ústní i písemný projev určitá pravidla, která by měli všichni - zvláště pak skauti - dodržovat. Velké písmeno v písemné formě rozlišuje člena hnutí /junák/ od názu organizace /Junák/. Podobně se píše i sokol a Sokol. Podstatná jména vlče, světluška, skaut, skautka, rover, rangers, oldskaut se tedy píše zásadně s malým písmenem. Pouze ze smyslu věty poznáme, zda se jedná o svitici hmyz či malou skautku, vlčí mládě či příštího skauta. Občas někdo z nezásvěcené veřejnosti mamě hledá rozdíl mezi "junákem" a "skautem". Mohli jsme se tedy dočíst, že někde byli přítomni junáci a skauti nebo že tam přišli nejen junáci, ale dokonce i skauti. Každý skaut samozřejmě ví, že rozdíl mezi skautem a junákem je stejný jako mezi kouřem a dýmem a... - slova stejného významu.

Občas se některý pilník jazyka českého pokouší použít pro skautku počestný výraz "junáčka". Tato příměšť tahá za uši, svědčí o naprostém nedostatku jazykové citu. Skauti tento paskvil jistě nepoužívají a ve svém okolí používat nepřipouštějí /nejenom pro jeho podobnost se slovenskou "hnačkou"/.

Časopis Skaut-Junák je vlastní jméno, zde snad ani nejsou pochybnosti. Divčí kmen si pro roverskou věkovou kategorii zvolil název "rangers". Není to zrovna šťastná volba, vždyť toho slova se užívalo a užívá pro zabíjky, kteří brali zákon dr vlastních rukou, vojenské úderní oddíly, také pro sportovní kluby a hudební skupiny - ale mají, co chtěli! Toto slovo "rangers" se však v češtině nesklouje!

Stejně tak je nesklonné i jamboree, podstatné jméno středního rodu.

S rádci a vůdci jsou potíže i v gramatice. Běžné oslovení těchto skautských funkcí bývá totiž "bratře rádče", "bratře vůdče"! A teď vám prozradím, že

tyto tvary jsou nesprávné! Pravidla připouštějí pro 5. pád těchto slov pouze tvar bez háčků - tedy "bratře rádce", "bratře vůdce"!

Při vypisování diplomů obvykle užíváme 3. pádu. Koncovka podstatných jmen rodu mužského životního je buď -u nebo -ovi. Ovšem z diplomu "bratru Janu Nováku" či "bratru Janovi Novákovi" by obdarovaný skaut asi radost neměl. Kombinace obou koncovek tuto nelibozvучnost změní - "bratru Janu Novákovi" už zní docela jinak.

A ještě jeden návrh: Nejsite-li si jisti s gramatickou kvalitou vaší písemnosti, poraďte se s modrou knihou pravidel nebo s někým, kdo je s gramatikou kamarád. Nezabere to moc času a je to poctivější a odpovědnější než v poslední době rozšířený nešvar: připojovány dovětek v některých tiskovinách "Bez jazykové úpravy", který by měl způsobit shovívavost nad jazykovými nedostatky...

VÝHRADNÍ PRODEJCI

FAST FOOD	pí. Charousková	Bratislavská 14,602 00	tel/fax 05-45214273
EXVER	p. Šeps	kanc. Pouchovská 787, H. K. sklad Staré Ždánice 174	tel. 040-6983005
GURMÁN FOOD	p. Šimek, Majer	kanc. P. Holého 817/4, Liberec sklad Baarova, Liberec	tel. 048-20410 fax. 048-22495
ROMANUTTI	p. Kratochvíl	Purkyňova 224,261 01 Příbram III.	tel. 0306-28885
MAJA FOOD	p. Heřman pí. Škapová	kanc. Učňovská 8/917, Haviřov sklad Mlýn Šenov, Šenov	tel/fax 069-6831281 tel/fax 0306-26428
SPEZIA TRADE	pí. Havrdová	kanc. A. Dvořáka 1371 Hradec Králové, sklad Opatovice nad Labem	tel/fax kanc. 049-45884 tel. sklad 040-94261 I.257-8
ZÁRUBA M+K	pí. Štumpfová	Vrbenská 27,České Budějovice	tel. 038-7311276 fax. 038-36 557
TYRUS	p. Špirek	V Zápolí 1249,Praha 4	tel/fax 426625

VAŘENÍ NA TÁBOŘE jinak

"Co si milý synku,
co si uvaříš?
My jsme milá máti
všichni kuchaři..."

Tento verš známé skautské písničky, mě napadl při psaní tohoto článku o vaření na táboře. Vůdce, který s oddílem vaří na každé výpravě a připravuje tak své mužstvo na vyvrcholení celoroční činnosti, má vyhráno. Kluci i děvčata jsou trénováni ve vaření pro ostatní v polních podmínkách. Jak ale dopadne tábor, kde vůdce na tuto praxi během roku zapomněl? Má několik možností: buď na tábor vezme profíka na vaření anebo zjistí, že mnoho firem vyrábí různé polotovary, které umožní zkrácení technologického postupu a přípravu pokrmů zvládne i nováček.

Před rokem se sešlo něco přes sto vůdců a vůdkyň z Prahy na ochutnávce firmy Nestlé a mělo možnost tyto výrobky použít na svých tábořích. Při návštěvách táborů jsem se zajímal, zda tyto výrobky jsou přínosem pro táborové stravování. Na všech tábořích je hodnotili velmi kladně.

Musím zdůraznit, než o těchto výrobcích začnu psát, že není účelem, aby se táborové stravování skládalo pouze z konzerv a polotovarů. Nesmíme zapomenout, že chceme své svěřence něco naučit.

Přesto však je dobré mít po ruce něco, z čeho během pár minut můžeme připravit teplé jídlo pro hladové krky, třeba při nepředvídaných událostech.

Velmi oblíbené a pro naši kapsu ne drahé, jsou tyto polévky:

Sedlácká polévka - je jemně zahuštěná, připomínající chuť českou bramboračku. Vložku tvoří krupky, zelenina, masové nočky a sušené houby. Vyrábí se ve dvoukilovém balení, které stojí Kč 150,- a z tohoto množství uděláte 111 porcí. Když si vše spočítáte, tak vám jedna porce vyjde na Kč 1, 40.

Další vhodnou polévkou je **Francouzská**. Ta měla na tábořích prvenství. Je to jemný hovězí vývar s příchutí póru a cibule. Vložku tvoří mušičky a masové nočky. Dvoukilové balení stojí Kč 147, 80. Vyrobit 115 porcí a cena je Kč 1, 30 za kus. Do třetice mohu doporučit **Bramborovou polévku s koprem**. Je to bílá zahuštěná polévka s chutí brambor a kopru. Když do ní táborová služba přidá trochu kysané smetany, jedlých hub a vaječ, tak máme vynikající "českou kulajdu". Vyrobit 154 porcí a cena je 1, 40 Kč za kus.

Dalším vyzkoušeným výrobkem této firmy jsou různé směsi na přípravu specialit. Směsi obsahují veškeré orientální koření, zeleninu, popřípadě houby. Přidáte pouze maso a nebo extrudovanou sojovou bílkovinu Bontree a výsledek se po krátké době dostaví. Velmi oblíbené na táboře jsou špagety. **Omáčka** na ně, která je v 3 kg balení, nás přijde na Kč 118,-. To znamená při 30 členech na táboře, jedna porce stojí necelé 4 Kč.

Dalším pomocníkem je výrobek **Bramborová kaše**. Ta měla největší úspěch. Za prvé nemusíme škrabat brambory (stejně z nových brambor se kaše dělá špatně). Je to snadná a rychlá příprava a při otevření plechovky nerozhoduje, zda vyrobíte jednu nebo 50 porcí. Kaše je vždy pohotově k dispozici.

Bramborová kaše v balení 5 kg je určena k přípravě 32 kg kaše prostým smícháním s vodou a mlékem (poměr 2:1). Plechovka nás stojí Kč 353,-, 20 dkg porce nás přijde na 2, 71 Kč. Bramborová kaše - komplet v balení 2, 5 kg slouží k přípravě 15 kg kaše při použití pouze vody. Při tomto balení se ztenčí oddílový měšec o 224,- Kč. Jelikož zde nepoužíváme mléka, ale pouze teplou vodu, 20 dkg porce nás přijde na 2, 95 Kč. Nekupte to, když letos brambory stojí "astronomické" částky.

Myslím si, že pro potřeby tábora jsem vyčerpal z nabídky této firmy maximum. Nakonec chci říct, že nejsem žádný obchodník této firmy, že nepobírám nějaké provize za uskutečnění prodeje. Pouze se chci s vámi podělit o dobrý tip výrobku, který byl vyzkoušen na loňských tábořích.

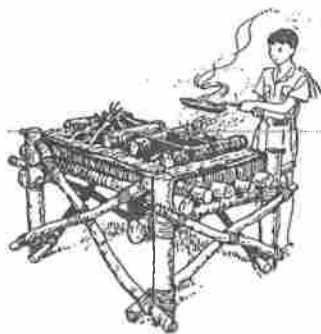
V inzerci na sousední straně je adresář firem, které tyto výrobky mají. Jsem i ochoten, pokud bude zájem, udělat ochutnávku.

Pavel Döllinger - Minewakan
instruktor ELŠ

Jak uchovat bramborovou kaši?

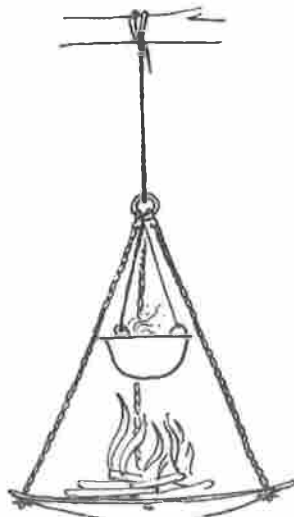
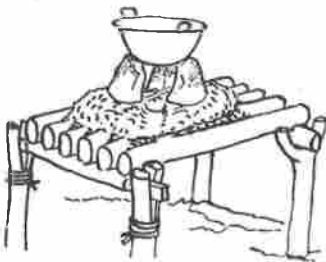
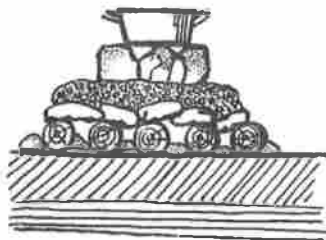
Bramborová kaše je skvělá věc nejen na výpravě - i při nečekaných situacích máme doma stále v zásobě hotové jídlo. Jedinou nevýhodou na táboře by mohl být obal - všechna kaše se nespotřebuje naráz a v otevřené plechovce prášek vlhne. Proto jsme prášek nasypali trychtýřem do čistých a suchých PET lahví - ty jej pevně uzavřeny uchováni od veškeré vlhkosti.

M. K.

EKOLOGICKÁ OHNIŠTĚ

jsou taková, která co nejméně svým zářem naruší život kolem sebe - i ten, o který nám obvykle příliš nejde - mravenec, drobný hmyz, žížaly... Proto jsou umístěny na kůlech, kamenech, zavěšeny - fantazii se meze nekladou... red.

Kresby převzaty ze Skautské praxe II.,
Skautské prameny

Miroslav Sedláček
Skelná 19
466 02 Jablonec n. N.
tel.: 0428/260 80

Vaňč VAR 2 na propan - butan pro rekreační a vysokohorskou turistiku díky svým parametrům stanul v roce 1994 na vrcholu Čho - Oyu - nejlehčí vařič světa ve své kategorii. Hmotnost pouhých 110 g, tedy mikro ve sku-

tečnosti, nikoli jen v názvu. Výkon (nikoli příkon) 1 050 W = litr vody ve varu za 4, 6 min. Spotřeba 105 g plynu za hodinu. Určen pro použití na bombách Primus 205 g a 425 g o průměru 10 cm, případně Epigas i dalších. V ceně je též redukce, umožňující připojení vařiče VAR 2 na bomby Meva 2 kg.

Výrobek se stal vítězným exponátem v soutěži výstavy Sport Prag jaro 95.

Uvedené zboží je běžně k dostání v prodejnách se sportovním zaměřením nebo přímo na adrese - telefonu výrobce včetně podrobných informací.

Rozhovor s Vaškem Šebkem, správcem Národního skautského centra - Prknovka

PRKNOVKA

Jak vlastně vznikla myšlenka na vybudování Národního skautského centra? Jednak to byla léta vedení skautského oddílu, jednak kontakty, které jsme měli se zahraničím. Ale největší vliv na to měly tři skautské akce. Jednak to bylo školení pro naše vůdce, které ve svém školícím centru v Německu pořádali Scout l'Europe, jednak společný tábor Majáku s francouzskými skauty a také pobyt jednoho našeho vůdce v národním centru Německých skautů svatého Jiří, tedy spíše prospekty, které nám přivezlo.

Na fotografických centrech byl les, louky, voda a perfektní zázemí - stálý tábor, kaple, školící centrum pro vůdce, vše samozřejmě bezbariérové, aby se akce v centru mohly účastnit i hendikepovaní. Asi znáš také ty skautské sny a touhy jako je například dožít se jamboree u nás.

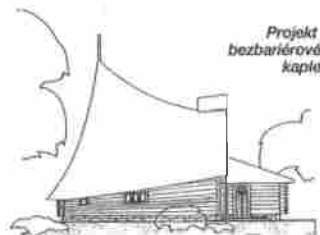
Mým snem je dožít se toho, až bude centrum, které teď budujeme v Kolovratech, vizitkou českých skautů. Až budeme moci také vydat prospekty, na kterých budou šťastné děti v centru stavět táborové stavby.

Když se řekne "Národní skautské centrum", tak si lidé často spíš představí něco podobného skautskému ústředí - kanceláře, úředníky, formuláře, dotazníky. Co by mělo Národní skautské centrum tvořit?

Především by měl být základem centra programový projekt "Skautské srdce" a myšlenka "příjeď se podívat, jak to děláme a odvez si to k sobě do oddílu". Měly by se tu konat lesní školy a kursy lesních škol. Kursy pro instruktory odborek, školení pro činovníky. Podle jednotlivých ročních období by centrem mělo zvláštní programy. Ve spolupráci s odborem LŠ neustále rozvíjet a hledat nové cesty pro skautskou výchovu v Junáku.

Skautské oddíly budou mít možnost víkendového táboření pro samotné družiny, to si myslím, že v současné době je velmi důležité. Během týdne v odpoledních hodinách tu bude k dispozici hřiště a klubovna s počítači.

Samozřejmě, že počítáme i s účastí dětí, které jsou nějakým způsobem postižené. Proto jsme při zadávání projektu

kladli důraz na bezbariérovost a spolupracujeme s odborníky z Jedličkova ústavu. V současné době v centru stojí deset stanových chatek, které jsou stavěny tak, aby v nich mohli bydlet vozíčkáři spolu s dětmi bez postižení.

Aby centrum mohlo bez problémů plnit své poslání, budeme muset získat pro externí spolupráci odborníky. O samotný chod centra se budou starat stálí instruktoři a zvláštní roverský kmen, který bude vlastně tvořit servistým centra.

V obytné budově - ve vile - bude hostinský pokoj pro význačné delegace ze zahraničí, aby Ústředí nemuselo pro ně složitě shánět ubytování.

"To je krásné," řekne si jistě každý, "ale v našich podmínkách neuskutečnitelné." Co se vám z těchto snů už podařilo uskutečnit?

Zatím pracujeme na vybavení centra. Z dotací, které jsme získali od Ministerstva školství jsme zaplatili oplotení areálu a částečně stavební materiál. Začali jsme s opravou vily a máme dohodu se stavební firmou, že vše, co můžeme dělat my - bourací a různé pomocné práce - si zajistíme sami a tak vlastně ušetříme. Na stavbu stanových chatek a bezbariérových komunikací nám významnou měrou přispěli Němečtí skauti svatého Jiří. Uspořádali na podporu vzniku Národního skautského centra u nás sbírku a vybrali v přepočtu na naši měnu 370.000,- Kč.

V žádném případě však nesmím zapomenout na skautky a skauty, kteří nám pomohli prací svých rukou.

Zbývá nám dokončit stálý tábor, to znamená postavit ještě šest stanových cha-

tek. Nyní bychom měli začít s úpravou ohniště a táborového kruhu. A potom? Je toho ještě více než dost. Dokončit rekonstrukci obytné budovy, která bude sloužit spíše k reprezentativním účelům a kde se budou pořádat zejména víkendové kursy a přednášky. Také musíme začít s rekonstrukcí stodol, kde bude sociální zařízení pro stálý tábor, jídelna s kapacitou 100 strážníků, klubovna a zimní ubytovna. Součástí areálu bude i srubová kaple pro 40 lidí. Samozřejmě nezůstává stranou ani ekologie, takže pro celý areál bude postavena i čistírna odpadních vod.

Nejasnosti ohledně majetkových poměrů, které již byly vyřešeny, nám bohužel odradily možné sponzory. Částečně nám pomohla firma Corfin, zapojili jsme se do projektu nadace Fons "Skautské domovy" a sháníme sponzory a dárcy.

Národní skautské centrum - to by mělo znamenat, že patří všem našim skautům, ale areál centra získalo středisko Maják. Jak to jde dohromady?

Jsem rád, že jsi mi tuto otázku položil. Byl bych rád, aby všichni věděli, že sice areál "Prknovka" pro vybudování centra získalo středisko Maják, ale zároveň, že to je služba střediska Maják celému našemu skautskému hnutí. Centrum patří našim skautům, středisko Maják je pouze investorem, správcem objektu centra a garantem programového projektu "Skautské srdce". Nic víc, nic méně.

Když jsem viděl, co se vám podařilo v Kolovratech vybudovat a co vás ještě čeká, musím říci, že to není služba nijak lehká. Jak vám můžeme pomoci?

Skauti nám mohou pomoci při práci v terénu - kácení stromů, čištění lesa, který je součástí areálu, pálení kletí, úklidové práce, je toho více než dost. Středisko Maják vypsal celorepublikovou soutěž, která je zaměřena právě na pomoc při výstavbě centra. Pro léto 1995 se na pracovní pomoc hlásí opět řada skautů a skauktek ze zahraničí. Je to velká příležitost i pro naše skauty. Pomocí při výstavbě a poznat přátele ze zahraničí. Stačí přijet třeba jen na týden - po loňském roce mohu říci, že je to zážitek na celý život. Všichni, kdo se budou chtít zúčastnit a pomoci tak při výstavbě centra a zároveň získat možnost ubytování v blízkosti Prahy přes sobotu a neděli, si mohou o podrobné informace napsat na adresu:

Václav Šebek,
Finská 5, 101 00 Praha 10
Finanční pomoc je možné posílat na účet č. 386 859 - 028/0800, který je zřízen u České spořitelny a.s., Praha 2, Jugoslávská 19.

Děkuji za rozhovor.

Ptal se Marek Bárta

Na redakci našeho časopisu se obrátil Sportpropag s prosbou o uveřejnění informace o "vrstevnických" programech. Prim. Nešpor se touto problematikou dlouho zabývá a možná, že jste ho někdy viděli v televizi, kde aktivně vystupuje v pořadech varujících před drogovým nebezpečím.

Myšlenka vrstevnických programů je nám zcela vlastní. Skautská výchovná metodika je odedávna užívá v družinovém systému a výchova dětí dětmi je jedním ze základních sloupů naší činnosti. Objev vrstevnických programů dnešní pedagogikou nás jen utvrzuje v poznání, že zakladatelé skautingu předběhli dnešní pedagogické uvažování o řadu desetiletí. K zamyšlení však může být námět podnitit schopné rádce, rádkyně či starší děti v oddílech, aby se zajímali o aktivní účast na podobných programech, pokud se v jejich školách objeví. Víme též o tom, že myšlenka výchovy dětí dětmi se začíná uplatňovat i v ekologické výchově a možná i v jiných tématech.

Václav Bricháček

Co jsou to PEER programy?

(Programy řízené vrstevníky)

Prevence škod působených drogami, alkoholem a tabákem - programy za aktivní účasti připravených vrstevníků

S panem Turney jsme se sešli na půdě prestižní Rutgers University v USA. Byl to člověk fyzicky ve věku jistě přes 60 let, ale mladý nadšenectvím. Peer programy, tedy programy za aktivní účasti předem připravených vrstevníků používá na jedné škole ve státě New Jersey od roku 1978.

Tyto programy nejčastěji slouží k prevenci problémů způsobených návyko-

vými látkami. Principem je poznatek, že chování dětí a dospívajících nejlépe ovlivní osoby, s nimiž se děti a dospívající mohou ztotožnit. Stejný princip využívá reklama (prášek na prani určený hospodynám propaguje hospodyňka). A bohužel stejný trik využívají i drogové mafie. Nejprve dají drogu dospívajícímu zdarma. Až se vytvoří návyk, snadno ho přinutí si ji kupovat tím, že ji sám prodává mezi vrstevníky.

Účinnost prevence se dá zkoumat stejně, jako např. účinek léků. Jedna skupina dospívajících projde určitým programem, jiná nikoliv. Po čase se pak porovná, jak program ovlivnil chování experimentální skupiny oproti skupině kontrolní, s níž se nepracovalo. Výsledky výzkumů v oblasti prevence jsou jednoznačné. Peer programy jsou u normálních dětí a dospívajících neúčinnější. U dětí se zvýšeným rizikem (selhávající ve škole nebo v učení, s duševními, rodinnými, sociálními problémy apod.) to ovšem nestáčí. Takovým dětem je třeba nabídnout konkrétní pomoc podle jejich individuálních potřeb.

Zajímavý výzkum probíhal pod záštitou Světové zdravotnické organizace ve čtyřech zemích světa: v Norsku, Kanadě, Svazjsku, a Švýcarsku. Tentýž preventivní program tam použili za pomoci předem připravených vrstevníků a bez jejich pomoci. Jestliže se vrstevníci programu účastnili, byly výsledky lepší, nežli u kontrolní skupiny, která žádný program neprodělávala. Pokud program vedli pouze dospělí, byly výsledky stejné nebo v některých zemích i horší nežli u kontrolní skupiny, která žádný program neprodělávala. Užitečnost vrstevnických programů se potvrdila i na mezinárodním kongresu konaném letos v Čechách u příležitosti Evropského týdne drogové prevence.

Ale zpět k panu Turney. Nespokojil se s jednoduchým základním programem, ale vytvořil na své školy systém hodný obdivu. Zavedl pokračovací trénink aktivistů z řad žáků a studentů. Aktivisté

s vyšší kvalifikací mu pak pomáhali připravovat aktivisty s nižší kvalifikací. Na jeho škole už pracuje učitelka, která začínala jako dětská účastnice programu. Aktivisty nevyužívají pouze v prevenci a drogami. Pan Turney mi ukazoval graf, zachycující počet násilných incidentů na škole. Tento počet stoupal, což je v zemi, kde jsou velmi rozšířené střelné zbraně, zvláště znepokojivé. Proto se rozhodli použít aktivisty jako vrstevnické zprostředkovatele nebo smířovatele. Předem připravení studenti dostali k tomuto účelu vyhrazenou jednu místnost, kde se na ně rozvádění spolužáci mohli obracet s žádostí o radu, pomoc či alespoň vyslechnutí. Počet násilností ve škole se tak snížil.

Vím, že také na českých školách by se našli nadšenci typu pana Turney. Jenže program, který má mít široké uplatnění, není možné postavit pouze na mimořádně schopných lidech pracujících v dobrých podmínkách. V rámci projektu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy jsme tedy zpracovali minimální program zahrnující asi čtyřhodinovou přípravu aktivistů, na niž pak navazovaly čtyři hodiny práce s jejich o málo mladšími spolužáky. Na té se samozřejmě podíleli i dospělí, nedělali však to, co zvládli aktivisté sami. Program jsme vykoušeli a dopracovali spolu s učiteli na čtyřech pražských školách. Koncem listopadu 1994 byl tento program příznivě komentován v Učitelských novinách, kde také vyšel jeho popis (č. 23 a 24/1994). O programu jsme referovali i na mezinárodním kongresu ICAA v Praze.

Laskavostí Besipu jsme vydali "Příručku pro mladé spolupracovníky programu FIT 2001", určenou peer aktivistům. Je zatím k dispozici na adrese Sportpropag, Arménská 10, 110 00 Praha 10 (při osobní návštěvě zdarma, jinak za cenu poštovního). Kniha o prevenci pro pedagogy vyjde letos v červnu a bude k dostání na téže adrese.

Prim. Mudr. Karel Nešpor, CSc.
Preventivní program FIT IN

Úzkost

Nebezpečí upadnout do stavu úzkosti si přinese hoch nebo děvče s sebou. Hlavně na táboře se může úzkost projevit a je důležité ji co nejdříve rozpoznat. Mladý skaut se nedokáže napojit na nové prostředí a to se mu stává nesnesitelným. Snaží se psychicky uniknout, vytváří si svůj soukromý vnitřní svět a uzavře se do něho. Sám nikoho neoslouží, těžko nachází kontakt s okolím. Vše provádí trpně, bezduše, nezúčastněně. Má strach z vedoucích a touží po návratu k rodině.

Skautský kolektiv a dobrý vůdce může pomoci více než rodina, dokonce může být úspěšnější než lékař. Úspěchem je nalézt nějakou jeho vzpomínku, která ho trápí a hovořit o ní, zbavit se jí. Zájem upoutá nějaká jeho záliba, dovednost, na ní lze budovat kontakt s okolím, postupně i spolupráci. Obzvláště přísně dodržujeme nepoužití nátlaku, křiku, rozkazů, kritiky. Vyslechneme, spíše trpělivě vypáčíme jeho názory a chválíme za každý úspěch. Dodáme-li mladému

skautovi pocit vlastní důležitosti, máme zpola vyhráno. Je nutno překročit práh z jednoho pocitového prostředí do druhého. Ostatní dokáže dobrá družina.

Sekula
Ilustrační foto Ondřej Vanke (vlevo)
a Milada Pajerová (vpravo)

Od VESMÍRU k hlubinám lidské duše

Člověk - spotřebitel

Dnes se zastavme u člověka, živého tvora a jeho potřeb k existenci. Není myšleno jen holé přežití, ale podmínky pro život plný a bohatý, kdy má člověk možnost maximálně rozvinout své hříbny, své schopnosti, nadání. Je toho hodně, co potřebuje, je toho čím dál tím víc. Nebezpečně lehká a rychle si zvyká na větší pohodlí v dopravě, bydlení, na dokonalejší informatiku. Civilizační standard hnaný průmyslem, obchodem, reklamou a lidskou chytrostí a vynalézatelstvem vzrůstá. Zadržitelné? Nezachytitelné? S jakými následky? Je příjemné mít možnost křižovat a poznávat svět v rychlých a pohodlných autech, rychlicích, letadlech. Obdivujeme se lidskému umu v oblasti elektroniky, planetárního výzkumu, láká nás mít se lépe. Ale přicházejí otázky k zamyslení. Jak malé procento z obyvatel světa má všeho dostatek. Statistiky vypovídají o milionech

umírajících hladu nebo nedostatkem léků. Víme, že standart tzv. západního světa nemůže být poskytnut všem. Země by na to neměla. I když připustíme a smíříme se s nerovností v možnostech uspokojování potřeb, že není možné spravedlivě zatím nashromážděné i dosud neexploitované bohatství přerozdělit, můžeme si spočítat, že ten malíčký kousek světa, který se má dobře, se nechce ničeho vzdát. Chce stále využívat svých schopností mít se lépe. Je tedy vzrůst zadržitelný, nezadržitelný? Jsou limity dané bohatstvím naší planety. Teď mohou přijít na řadu všechna ta až moc dobře známá a často citovaná civilizační strašidla - přelidnění, konec surovin, znečištění. Toto dnes již rozšířené povědomí dohání lidstvo k chytřejším a šetřejším technologiím, které leccos vyřeší, ale neobrací mysl lidí k otázce - co vlastně potřebujeme k radostnému a plnému životu?

Projďme náš každodenní život. Co potřebujeme k oblékání, jídlu, dopravě, bydlení. Asi nebudeme kupovat kočičky ze zvířátek, když umíme vyrobit teplé vlákno aniž bychom jim brali život. Nebudeme chodit v modráčích jako v totalitních režimech, nechceme přece potlačit radost z toho dobrého a krásného se obléknout. Dobře neznamená nákladné a pamatujeme i na to, co s tím, co již nepotřebujeme. Náš jídelníček je dnes pod tlakem nejrůznějších přístupů k výživě. Snad se z extrémů vykrystalizují rozumné a zdravé návyky a jistě se rozšíří i vegetariánství. Každý citlivý, vnímavý člo-

věk pocítuje rozpaky nad zabíjením zvířat pro naše uživení. Byla by to řada významných jmen těch, kteří se rozhodli nekompromisně. Hrozivé je stále množství potravin končících v kontejnerech. Zamořování naší planety přepravou osob i zboží snad nejvíce souvisí s růstem výroby. Ale i my sami často můžeme volit dopravu šetřejší. A jak je tomu v našich domácnostech? Zde se projeví naše postoje nejvíc, bez předstírání, tam se sčítají a odečítají naše dobré úmysly, naše snahy, naše vůle. Každé ráno pod teplou sprchu sama se sebou zapásím. Nechceme být askety, to je rozhodnutí jen zanedbatelné části lidstva. V skromnosti, odkikání si všeho pohodlí až za samu mezu únosnosti je nám příkladem sv. František z Assisi. Jeho následování není řešením pro svět dneška. Snad si ale někdy vyzkoušíte, jaké myšlenky přicházejí při pústu, jaká františkánská radost na nás sestoupí při nejjednodušším přespání v přírodě, při probuzení ptáčím zpěvem.

A to je to poznaní. Ne omezit naše radosti ze života, ale hledat je jinde. Z množství věcí přichází i únava z nich, přesytení, které snadno ústí do extrémů, do vystupňování pozitivů drogami, sexem i násilím. Mohu mít ale radost z toho, že mi něco vydrží, že se o něco postarám, že něco ochráním. Mohu mít radost z toho, že si něco odřeknu, něco překonám. Pokusme se zamyslet, jak najít správnou mez svých potřeb, jak nepřekročit hranici, kdy skromnost se stane múrou či dokonce terorem.

J. Pfeifferová

MÍSTO ČLOVĚKA V PŘÍRODĚ 9-10

Trvale udržitelný rozvoj

Trvale udržitelné využívání, nebo trvale udržitelný rozvoj - to jsou dnes velmi často užívaná slova, ale nejen slova: významné ekologicky zaměřené mezinárodní organizace se jimi zabývají a věnují mnoho času, energie a papíru, aby své ekonomicky zaměřené partnery či protivníky přesvědčily o jejich oprávněnosti. Občas je jejich úsilí úspěšné: po světě už chodí mnoho ekonomů, politiků, právníků, kteří pochopili oč jde a zanášejí myšlenky o trvale udržitelném rozvoji do svých oborů, pracují pro ekology, i když sami ekology nejsou. Vědí, že je to rozumná alternativa vývoje světové civilizace. Současný americký viceprezident, profesorní politik Al Gore je toho příkladem. Ale občas to jde těžko - ačkoliv se nejedná o nic nového. V lesnictví je princip trvale udržitelného využívání zdrojů přijímaný a uplatňovaný v kulturně vyspělých zemích (přinejmenším ve střední Evropě) již od 18. století. Nebýt toho, už bychom asi žádné lesy neměli. Není nic jednoduššího, než vykácet a odvézt dřevo z lesa, když ho potřebujeme. Ale co potom? Proto bylo kdysi vymyšleno lesní hospodářské plánování, proto existuje obor, zvaný "hospodářská úprava lesů", který zajišťuje odborný dohled nad využíváním lesního bohatství a dbá na to, aby nedocházelo k přetěžování lesů, aby byla zajištěna jejich trvalá existence a tím i možnost využívat je

ke svému prospěchu v budoucnosti. Naštěstí v mnoha zemích na světě - a to i v zemích kulturně velmi vyspělých - nic takového jako lesní hospodářské plánování neexistuje; tam mají s udržením a rozvojem lesního bohatství velké problémy. To, co jde v lesnictví, mělo by jít i jinde - ve všech oborech, které využívají přírodních zdrojů. Alespoň těch, které jsou přírodními silami obnovitelné. Nepoškodíme-li jejich podstatu, dopřejeme-li jim regeneraci, případně jim k ní pomůžeme. Lesníci říkají, že dřevo roste zase jen na dřevě - to je zásada, která se dá aplikovat i na jiné lidské činnosti.

Grafika Ladislav Rusek

Zvykli jsme si příliš snadno měřit své úspěchy v životě jen ekonomickými ukazateli: je to snadné a každému srozumitelné. Ekonomové jsou tu od toho, aby nám radili, jak zvyšovat svou materiální úroveň, jak předcházet krizím z nedostatku i nadvýroby, jak co nejlépe organizovat obchod, jak zajistit blahobyt co největšímu množství za co nejmenších nákladů. Ale dobří ekonomové - hospodáři berou při

tom v potaz i okolnosti zdánlivě neekonomické: společenské, etické, ekologické. Takové bychom měli podporovat, takovým bychom měli dávat svou důvěru. Ekonomická činnost nemusí jít nezbytně proti přírodě, jestliže se naučíme přírodu respektovat. "Dávejte co je císařovo císaři, však co je božího Bohu." Rád bych k tomu dodal "a co je přírody přírodě".

Tak jsme se dostali k politice. K onomu rozsáhlému a veledůležitému oboru lidské činnosti, jehož úspěchy často nedokážeme ocenit ba ani rozpoznat, ale jehož neúspěchy dokážou ničit majetek, životy i celý svět. K oboru, bez něhož nemůže lidská společnost existovat, ale který tak často proklíná. Ať se nám to líbí nebo ne, ochrana přírody je také věcí politickou a dobrý politik současného světa by to měl vědět. Zabezpečení přírody proti zvláštnímu neplánovitému a bezohlednému kořističnictví musí být garantováno v právním řádu. Zákony musí vymezovat prostor, který přírodě patří. Nedělejte si však iluze: každý, i ten nejlepší zákon je lidským dílem a lidmi je uplatňován. Nebudou-li k němu ti, kteří ho používají, přistupovat s rozumem, vnitřní poctivostí a také citem, zůstane mrtvým předpisem, který nic nedokáže.

O vědeckém významu ochrany přírody snad nemusíme dlouho přemýšlet. Je zřejmé už jen tehdy, když si uvědomíme, jak málo dosud o přírodě víme, co všechno zbývá objevit. K plnějšímu porozumění přírodě můžeme dospět pomocí vědy - avšak nikoliv pouze s pomocí vědy. Ani věda nám nedá odpověď na všechny otázky. Díky alespoň za ty, které dát může.

František Urban

ZÁKLADNÍ ŽIVOTNÍ POTŘEBY ČLOVĚKA

My lidé druhu *Homo sapiens* žijeme na planetě Zemi asi 100. 000 let. Je to velmi krátký okamžik ve srovnání s dobou, po kterou existuje planeta Země, to znamená 4,6 miliardy let. Je to rovněž velice krátká doba, když víme, že život v dnešní podobě se rozvíjí už více než 500 milionů let.

Po většinu času žili lidé jako lovci a sběrači v období zvaném starší doba kamenná. Žili v početné omezených skupinách, které byly součástí přírodních ekosystémů, a byly plně zapojeny do všech přírodních koloběhů. Cykly látek a energie v ekosystému mají uzavřený charakter, nevznikají žádné odpady, vše se znovu a znovu zužitkuje. Lidé byli v plném slova smyslu součástí přírody. Před přibližně 12. 000 lety se však udála zásadní změna celé podoby civilizace a kultury: uskutečnila se zemědělská revoluce. Lidé objevili, že nemusí čekat na dary přírody, ale že si je mohou sami vypěstovat. Člověk se do velké míry z přírodních ekosystémů vydělil.

Podstatnou součástí zemědělské činnosti je vytváření polí, na kterých se pěstuje obilí. Na rozdíl od přírodních ekosystémů se trvale udržují ve stádiu růstu, ve stádiu nezralosti a periodicky se z nich odebírá úroda. Kruhový cyklický metabolismus, typický pro přírodní ekosystémy, jejichž součástí byli lovci a sběrači, je nahrazen jiným metabolismem. Z polních ekosystémů se systematicky odnímá biomasa.

Takovýto ekosystém ovšem nemůže fungovat bez materiálových a energetických vstupů, které jsou reprezentovány lidskou a později zvířecí prací a vstupem živin ve formě hnojení. Vytváří se širší umělý agroekosystém, jehož jsou zemědělská pole součástí, a tento širší celek postupně začíná fungovat jako přírodní ekosystém, to znamená uvnitř něho se rozvíjí uzavřený cyklický metabolismus. Do agroekosystému patří vesnice a probíhá v něm recyklace živin a ostatních látek. Koloběh látek a energie uvnitř systému je intenzivní, zatímco látkové a energetické toky přes hranice tohoto systému jsou omezené. Mimo tento systém existovala města, sídla vládců, vedly se války, tvořily kulturní statky. To všechno bylo závislé na poměrně malém přísunu různých zdrojů, především potravin, z vesnických agroekosystémů. V učebnicích dějepisu se dozvídáme v podstatě jenom o těchto mimovesnických strukturách, ačkoliv z ekonomického hlediska byly relativně nevýznamné, protože v nich žilo nanejvýš 10 % obyvatel.

Druhou velkou civilizační změnou byla průmyslová revoluce, která začala v Anglii na začátku 17. století, brzy se rozšířila do dalších částí světa a zrodila industriální společnost, která charakterizuje dnešní globální civilizaci. Prosařily se nové zdroje energie, nastal neobyčejný rozvoj technologií.

Přímým impulsem pro nástup průmyslové revoluce byl kritický nedostatek dřeva jako paliva a konstrukčního materiálu. Lidé proto hledali jiný zdroj energie a objevili užitečnost uhlí, které se vyskytovalo přímo na povrchu země nebo v malých hloubkách pod povrchem. Brzy se ukáza-

lo, že uhlí je podstatně účinnějším zdrojem než dřevo, a jeho energie pohání z velké části průmyslovou civilizaci dosud.

Industriální revoluce základně změnila kruhový metabolismus, typický jak pro přírodní ekosystémy, tak pro agroekosystémy. Změnil se na metabolismus jednosměrného proudu: látky putují od přírodních surovin, ze kterých se vyrábějí užitečná zařízení, přes výrobky k odpadům. Odpady vznikají při všech fázích výroby a využívání jednotlivých výrobků, postupně se v ně změní na prostá většina využitých surovin.

Je zřejmé, že takovýto metabolismus jednosměrného proudu nemá trvale udržitelný charakter. Na jedné straně neustále hrozí vyčerpání surovin, na druhé straně zahlcení přírodních ekosystémů odpady nejružnějšího druhu. Průmyslová civilizace přinesla neobyčejné rozšíření lidských možností. Počet lidí, kteří se dokáží na zemi uživit, nesmírně vzrostl a většina z nich má relativně slušnou životní úroveň. Zároveň však roste celková zátěž prostředí, škodlivé emise do ovzduší, produkce odpadních vod a tuhých odpadů všeho druhu. Situaci by měl vyřešit trvale udržitelný rozvoj. Rozvoj hospodářství totiž nelze zastavit a ani jej zastavit nechceme, protože by to znamenalo odsouzení stovek milionů obyvatel v rozvojových zemích k trvalé chudobě. Podoba hospodářského rozvoje se však musí změnit. Jednotlivé výrobní postupy i způsobů spotřeby se musí postupně transformovat tak, aby současný metabolismus jednosměrného proudu se po vzoru přírodních ekosystémů stal metabolismem cyklickým.

Bedřich Moldan

Slovníček

metabolismus - nepřetržitá přeměna látek a energie, která probíhá ve všech živých organismech. V přeneseném významu lze použít tento termín i pro přeměny látek a energie v ekosystému.

biomasa - hmota živých nebo odumlělých organismů v daném prostoru (ekosystému). Biomasa může být zkonsumována, rozložena nebo odtransportována z ekosystému.

živiny - látky potřebné pro život a růst organismů

agroekosystém - člověkem vytvořený nebo pozmeněný ekosystém, jehož hlavním účelem je produkce zemědělských plodin.

genofond - soubor genetických vlastností všech jedinců druhu

Hana Librová: Pěstří a zelení

Hlavním tématem knihy brněnské socioložky je výzkum života v dobrovolné skromnosti. Autorka shromáždila a zpracovala informace o alternativním životním stylu 44 domácností v Čechách a na Moravě. Cenné na této studii je zejména to, že ukazuje reálné zkušenosti skromného a k přírodě šetrného života v našich podmínkách.

Další kapitoly knihy se zabývají lidskými hodnotami, úlohou židovství a křesťanství ve formování evropské tradice vztahů k přírodě, antropocentrickou a nean-

tropocentrickou ekologickou etikou a příklady ekologicky příznivějšího způsobu života v západních zemích.

Kniha je doplněna fotografickou přílohou a obsahuje četné odkazy na další literaturu. Lze ji doporučit všem, kteří chtějí osobně přispět k řešení současných naléhavých problémů a mají pocit, že sami nic nedokážou a nezmění.

Vít Růžička

Al Gore: Země na misce vah.

"Tato kniha je součástí mé osobní cesty, která začala více než před čtvrt stoletím - cesty ke skutečnému pochopení globální ekologické krize a k jejímu řešení. Přivedla mě na místa, kde se odehrály některé z nejhorších ekologických katastrof naší planety, a k setkání s řadou pozoruhodných lidí, kteří na různých místech světa zasvětili svůj život silicím boji o záchranu životního prostředí na Zemi. Také mě však vedla k tomu, abych

se začal hlouběji zamýšlet nad samotnou podstatou této civilizace a jejího vztahu k životnímu prostředí naší planety".

Kniha současného amerického viceprezidenta Al Gora hodnotí dnešní ekologickou krizi světa, uvažuje nad jejími příčinami a projevy a hledá možnosti jejího řešení. Je rozdělena do tří hlavních částí.

První, "Ohrožená rovnováha", popisuje nejdůležitější ekologické problémy planety. Hlavní důraz klade na nebezpečí globálních změn klimatu, zabývá se též problémy nedostatku a znehoždění vod, odpady, znečištěním ovzduší, úbytkem ozónu, ohrožením živé přírody a genofundu a růstem lidské populace.

V druhé kapitole, "Hledání rovnováhy", se autor pokouší o rozbor příčin a příznaků současného stavu z ekonomického, politického, sociálního a psychologického hlediska. Zamýšlí se nad charakterem soudobé civilizace, hledá duchovní a náboženské zdroje současných postojů lidstva k přírodě i předpoklady pro změnu těchto postojů.

Třetí kapitola, "Nastolení rovnováhy", je konkrétním programem světové politiky v otázkách životního prostředí. Záchranu životního prostředí se podle Al Gora musí stát ústředním organizačním principem a cílem civilizace. Navrhuje přijmout systém opatření, který nazývá Globálním Marshallovým plánem. Definuje jeho základní strategické cíle:

1. Stabilizace světové populace, charakterizovaná nízkou porodností a úmrtností.
2. Rychlé vytváření a rozvoj ekologicky šetrných technologií.
3. Změna ekonomických norem, používaných pro hodnocení ekologických dopadů našich rozhodnutí.
4. Uzavření nové generace mezinárodních dohod a smluv, které budou respektovat odlišnou situaci různých států a zajistí rovnoměrné zatížení průmyslových a rozvojových zemí.
5. Vytvoření společného plánu na vzdělávání občanů světa o životním prostředí planety.

V závěru knihy pomoci přirovnání o kupce pisku ukazuje významnou roli každého jednotlivce v ovlivňování celku, v našem případě celé planety. Každého z nás vyzývá k osobní aktivitě a k převzetí odpovědnosti.

Vit Růžička

Stav ekologického myšlení

Brmění roveň uspořádali v únoru besedu se známým aktivistou v ochraně přírody Mojmiřem Vlašinem. Po besedě jsme položili ještě několik otázek:

1. Jaké byly výsledky světového summitu o životním prostředí v roce 1993 v Riu de Janieru, jehož se zúčastnily významné osobnosti i hlavy předních států světa, jak se tyto výsledky promítly do života naší planety a co konkrétně se děje nebo bude dít u nás?

Výsledkem tohoto summitu bylo přijetí několika konvencí - to jest mezinárodních právních norem - z nichž bych zmínil především Konvenci o Biodiverzitě. Tato konvence, podepsaná ještě představiteli federace, přijatá ovšem i reprezentací České republiky stanovuje priority a závazky smluvních stran v ochraně přírodní rozmanitosti. Poprvé v historii se reprezentativní forum téměř všech států světa shodlo, že biologická rozmanitost je největším bohatstvím naší planety. Co se konkrétně bude dít, závisí na jednotlivých signatářích, t. j. vládách států, které konvence podepsaly. Naše pragmaticky laděná vláda bude ale preferovat spíše to, co zajímá běžného voliče. Tedy na každém záleží, zda a jakým způsobem dá najevo, jestli je mu milejší nové auto anebo zpěv drozda brávnika. Sociologové vypovídají o nástupu takzvané postindustriální nebolí po - průmyslové vlny, která je charakterizována hledáním rovnováhy mezi člověkem a přírodou, úctou k životu ve všech jeho formách. Právě summitem v Riu přestala být tato vlna utopií.

A co se bude dít u nás? Stát se zavázal, že závěry summitu zapracovává do konvence promítné do své legislativy. Zatím se tak nestalo, a kdy se to stane je třeba pát se ministru a parlamentu.

2. Jak se u nás v posledních letech vyvíjí povědomí řadových občanů a jejich přístup k otázkám ochrany přírody a ekologie, jaké nastaly změny vzhledem k období "totality" a co soudíte o postoji představitelů našeho státu a orgánů státní a veřejné správy, případně o míře odpovědnosti?

POZOR! SOUTĚŽ!

"Šestý bod zákona - jak ono to jenom je... Přet prstů jedné ruky připomíná les, šestý palec druhé ruky: kaplička. Už vim!"

Skaut je ochráncem přírody a cenných výtvarů lidských."

Jsem opravdu skaut? Jsem opravdu ochránce přírody? Znáš dobře její tajemství, dokáže se k ní chovat šetrně a pomáhá jí? To jsou dobré otázky, zvlášť letos, kdy se slaví

EVROPSKÝ ROK OCHRANY PŘÍRODY 1995

a proto ekologická skupina Junáka ve spolupráci s předsednictvem Ústřední rady Junáka a Ministerstvem životního prostředí ČR vyhlašuje s o u t ě ž

" ŠESTÝ BOD ZÁKONA "

Vezměte proto nebezpečné ostrou tužku, pero či jiný psací nástroj, odložte na chvíli skromnost, neváhejte a pište:

jak sami, se svou družinou či oddílem poznáváte přírodu, jak ji pomáháte, jakých konkrétních ekologických akcí jste se zúčastnili, jak se ekologicky chováte doma v přírodě, na skautském táboře. Napište nám zkrátka vše, co jste udělali a děláte pro přírodu a život na Zemi

Na vaše příspěvky se moc těší soutěžní porota ve složení:

Ivan Makásek, Jiří Navrátil, Vit Růžička, František Urban, Mirko Vosátka, Jana Soběslavská

Soutěžit mohou jednotlivci, družiny či oddíly, a to ve třech věkových kategoriích:

- 1) světlušky, včata do 11 let
- 2) skautky a skauti do 15 let
- 3) roveři a rangers do 26 let

(Rozhoduje věk nejstaršího autora.)

Příspěvky budou hodnoceny dle těchto kritérií:

přínos životnímu prostředí
výchovná hodnota (získávání nových poznatků, soustavná práce)
literární a výtvarná hodnota

Doplňkové kritérium (hodnoceno nižším počtem bodů):

nápaditost a originalita

Nejzajímavější příspěvky otišlou ČASOPISY SKAUT-JUNÁK, SKAUTING a NIKA.

Náhodně vylosovaným účastníkům pošleme pěkné knížky o přírodě.

A konečně: vítězové všech kategorií se sjedou k slavnostnímu předání cen

2. prosince 1995. Překvapení je nemine!

Nakonec ještě pár slov o tom, jak příspěvek napsat:

Text nesmí přesáhnout čtyři strany rukopisu. Ilustrace a fotografie jsou vítány!

V záhlaví nezapomeňte uvést jména autorů - jednotlivců, družiny či oddílu, věk autorů (nebo alespoň nejstaršího z nich), adresu skautského střediska a okres.

Příspěvky posílejte v zalepených obálkách na adresu:

Junák - svaz skautů a skautek

Ekologická skupina,

Senovážné nám. 24, 110 00 Praha 1

Obálku výrazně označte heslem "6. bod".

UZÁVĚRKA soutěže je 30. září 1995.

Částečně jsem odpověděl už při první otázce. Na konci "reálného socialismu" došlo k vlně zvýšeného zájmu o životní prostředí. Bylo to dáno také tím, že ekologové a ekologičtí aktivisté v širším slova smyslu šli v prvních řadách odporu proti totalitnímu režimu a měli sympatie veřejnosti. Tato vlna zájmu se přelila i do porevolučního období, zakončeného v naší republice volbami a odchodem ing. Dejmal z funkce ministra životního prostředí. Od roku 1993 trvale klesá zájem veřejnosti o životní prostředí i iniciativa lidí v této oblasti. Lidé se stále více soustřeďují na své soukromé zájmy. Tento příliv a odliv zájmu jsem považoval napřed za specifiku našeho státu. Jaké však bylo moje překvapení, když jsem zjistil, že podobný průběh má i krávká zájmu v sousedním Rakousku.

Postoj vlády ČR k problematice životního prostředí a speciálně k ochraně přírody a tedy i biodiverzity je chladný a přezíravý. Premiér, který prohlásil, že vyčerpání přírodních zdrojů a trvale udržitelný rozvoj je nesmysl, který si vymyslelo pár chytrých lidí, by se v kultuřím a ekologicky osvědčeném státě neohrál víc než týden.

3. Co mohou roveři a rangers, tedy mladí lidé, dělat pro zlepšení současného stavu a co může dělat každý občan? Na besedě se dost mluvilo o problematice odpadů v souvislosti s přístupem každého jednotlivce a smyslu či marnosti jeho snah. Můžeš to nějak shrnout?

Po letech, kdy se něco jiného oficiálně tvrdilo a něco jiného dělalo, lidé u nás nevěří nebo jen málo věnuj tomu, co se říká. Uvěří však tomu, co vidí, tomu, co se dělá - byť by to byla jen drobnost. Je tisíc způsobů, jak se každý sám může začít chovat ekologicky a přesvědčovat tak bez slova lidí kolem sebe, že to jde. Odpady - to je jeden z nich, řekl bych jeden z těch nejlépe viditelných příkladů. Průměrný občan ve své domácnosti vyprodukuje ročně 365 kg odpadů. Pokud se vám podaří ve vlastní domácnosti separaci a recyklaci se dostat pod toto číslo - začínáte být úspěšní. Takovéto ekologické chování se však musí stát denní samozřejmostí a člověk nesmí být veden pocity spásitele, který zachraňuje planetu. Spíš by měl vědět, že dělá to, co je jeho kulturní a ekologickou povinností. Tak, jako když pouští staršího člověka

sednout v tramvaji anebo pozdraví sou-
seda. Normálně.

4. Co soudíš o působení různých ekolo-
gických organizací a aktivit u nás i ve
světě, jak se daří působit na příslušná
místa, která mohou zlepšení ovlivnit
a jak na občany? Co soudíš třeba o hnu-
tí Duha (ekologické hnutí, vzniklé v Brně
- pozn. red.) a o smyslu a způsobech
protestů?

Jsem tolerantní ke všem způsobům pro-
jevování názorů na věc kromě násilí na
lidech. Obhajobu přírody všemi různými
způsoby však přímo podporuji. Dle mé-
ho soudu násilí proti technice (rozbíjení
buldozerů, spání pisku do motorových
pil) není odsouzenhodným násilím a mi-
nimálně je na roveň násilí, které je po-
užito při kácení pralesů, regulaci řek
a stavbě přehrad. Takové "násilí" tole-
ruji a podporuji, byť ho sám nejsem scho-
pen. Nepřijatelné násilí pro mne je ale
terrorizování lidí, diktatura, korupce, lou-
pež, vražda a lež.

Jsem rád, že u nás je široké spektrum
organizací bojujících za přírodu a že po-
užívají různých aktivit. Chyba je, že je
jich málo. Hnutí Duha patří k těm, kteří
to umí dělat (i když se občas nevyhnují
i dost hrubým chybám). Rozhodně si mys-
lím, že jejich vliv, i vliv ostatních podob-
ných organizací na veřejné mínění je
kladný, a to paradoxně zejména u těch,
kteří nevyznávají jejich myšlenky a ne-
souhlasí s jejich způsobem projevu.

Děkuji za odpovědi. ptal se Chechtal
převzat z časopisu OBR&R

VOSY

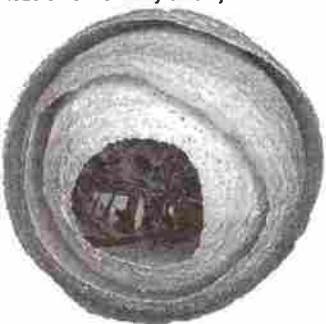
Píchla vás někdy vosy? Určitě ano. Jistě
to nebylo příjemné, ale za několik hodin
jste většinou o ničem nevěděli. Přesto
tato drobná nepříjemnost způsobila, že
se na vosy díváme jako na protivné a-
gresory, kteří nemají nic jiného na práci,
než ujídat naše ovoce a cukroví a občas
nás pro radost bodnout.

Všimněte si, jakou může jedna vosy způ-
sobil paniku. Oddíl si tak obědvá v ji-
delně na tábore, nejednou začínou stolují
mávat rukama jako větrné mlýny, kroutit
nesmyslně hlavou, šermovat lžičkami či
jinými předměty. Příčinou je jediné. Vo-
sa ucitila něco k snědku a letí to pro-
zkoumat. Jak zabzučí nad hlavami, vy-
volá směsici strachu a loveckých vášní
a hon je zahájí. Vosy se nestačí divit,
co se to děje a pro jistotu se připraví na
obranu. V případě, že se musí bránit,
použije zbraň velmi účinnou a palčivě
světlouška či nadávající skautik jsou
transportování na marodku a ošetřová-
ní záračnými mastičkami a vodíčkami.
Všichni se znovu přesvědčují, jak zákeř-
ná a zlá zvěř jsou vosy.

Vosy a sršni, podobné jako včely, mr-
avenci nebo čmeláci patří mezi sociální
hmyzy. Tvoří nejdokonalejší společenství
živočichů, tzv. hmyzí státy. Na jaře po
přezimování vylézá vosi královna z úkrytu
a začne hledat místo pro založení budou-
cího hnízda. Hnízdo staví nejčastěji v ze-
mi, např. v opuštěných myších dírách,
jindy v dutých stromech, na púčcích nebo
v senicích. Většinou vyhledává suchá,
tmavá místa. Vosy si budují svá hnízda
z papírovité hmoty, kterou připravují ze
strouchnivělého dřeva a vlastních slin.

Hnízdo začíná stavět osamělá královna.
Přilepi stopku na strop dutiny a vytvoří

první vrstvu - pláštěv s komůrkami. Tam
naklade vajíčka, která musí přilepit, pro-
tože otvor komůrky směřuje dolů.

Po čase se z vajíček vylíhnou larvy a mat-
ka - královna je krmí. Larvy se za nějakou
dobu zakuklí. Z vyvinutých kukel vyléza-
jí dospělé samičky, na rozdíl od královny
nejdou však schopné klást vajíčka. Tyto
samičky mají funkci dělnic a zastávají
všechnu práci ve vosím hnízdě. Stavi
další patra hnízda, opravují poškozené
části, odnášejí odpad, hlídají u vcho-
du, zajišťují klimatizaci (v horkých dnech
víří křídly a tím ochlazuje vzduch), krmí
nově vylíhlé larvy a královnu. Té zbývá
na práci jen jediné - klást vajíčka. Hnízdo
vypadá jako jakési miniaturní město.
Hemží se tu stovky jedinců, každý z nich
však ví, co má dělat, nikdo jinému ne-
překáží, "služby" se střídají, to vše v na-
prosté tmě na nepatrném prostoru.

Koncem léta se z některých vajíček lih-
nou mladí samečci (trubci) a královny. Po
svatebním letu mladé královny opouštějí
hnízdo a hledají si úkryt k přezimování.
Trubci a dělnice v průběhu podzimu hy-
nou a hnízdo zaniká.

Vosí hnízdo je dokonale architektonicky
výtvar. Má tvar koule nebo hrůsky a je
složeno z několika pater pláští obsahuj-
ících stovky komůrek. Je pozoruhodné,
co vosy dokážou ve tmě a ve stísněném
prostoru postavit. Všechny komůrky mají
přesně stejný tvar (můžou se lišit velikos-
tí), základní půdorys tvoří pravidelné šes-
tiúhelníky, které dokonale vyplňují celou
plochu pláště bez jediné mezery.

Sršní a vosy i jejich larvy se žijí pře-
devším hmyzem, hlavně mouchami, komáry
a housenkami. Některé druhy si doplňují
potravu sladkými šťávami, proto je často
najdeme na ovoci nebo mameládě.

Ani vosy, ani sršní nejsou sami o sobě
agresivní. Svě žihadlo používají jen při
lovu kořisti anebo k obraně, cítili se
napadeni. Nechá-li je člověk na pokoji,
většinou si ho ani nevšimnou. V přírodě
mají jednoznačně kladný význam a je
škoda, že tito krásní tvorové jsou často
zabíjeni jen proto, že je lidé špatně znají.

Vit Růžička

Ilustrace převzaty z encyklopedie
Živý svět a Náš hmyz

Recyklovat lze skoro všechno

Minule jsem psala o dvou prvních vla-
stovkách - kontejnerech na plasty v Pra-
ze.

Než se měsíc překulil, trochu jsem ces-
tovala - a viděla: krásné nové žluté kon-
tejnery na plasty stojí v ulicích Litomyš-
le. Skvělé! Kdo bude další?

Káča

Ekologické drobnosti

*Je možné, že zlo je nutné a že nako-
nec zvítězí, ale jedné věci, aby neví-
těžilo skrze tebe a s tvou pomocí.*

A. Solženicyn

Koule

Asi jste již slyšeli o akci, při které se děti
ve školách snažily vytvořit co největší
kouli z alobalu. Tato na první pohled
spíše soutěž má krom ekologického hle-
dání v sobě ještě jeden důležitý pod-
text.

Sběr hliníkové fólie by měl patřit mezi
základní návyky domácí ekologie. Lec-
kde tomu tak je, ale bohužel s drobnou
chybou, která v konečném důsledku na-
ší snahu částečně znehodnocuje. Ne-
mám tím na mysli to, že alobal není před
odevzdáním očištěn od jídla či různých
nálepek, ale věc, která souvisí s jeho
následným zpracováním. Sebraný alobal
se totiž roztavuje za vysokých teplot.

Netvoří-li však celistvější hmotu, dochá-
zí místo k roztavení ke spálení malých,
lehkých a tím pádem poletujících kous-
ků. Chceme-li, aby naše úsilí opravdu
pomohlo, pak je nezbytné s tím počítat.
A právě v tom vidím ohromné plus alo-
balové koule, která to umožňuje.

Tábory, které se kvapem blíží, přímo
vybízí ke sběru alobalu. U nás v oddíle
jízdy od minulého tábora trvá stav, který
bych přirovnal k alobalové úchylce. Ne-
boť nejenom, že se alobal sbírá z čoko-
lád, jogurtů a podobných výrobků, ale
pečlivě se odděluje od papíru na oba-
lech od polévek či žvýkaček. Možná
drobnost, možná úchylka. Ale z drobnos-
ti je tvořen svět a každý jsme přece
nějak vyvinutý.

Bobo

*"Když uvažujeme o tak obrovském
problému, jakým je devastace ži-
votního prostředí, můžeme si snad-
no připadat zdcení a naprosto bez-
mocní. Musíme však odolat a nepo-
lehnot takové reakci, neboť krizi
můžeme vyřešit jen tehdy, když za
ni jednotlivci převzou určitou
odpovědnost. Na každém z nás zá-
leží: zda bude vzdělávat sebe i ty
druhé, zda sníží alespoň svou vlast-
ní spotřebu a přestane plynout, zda
zvyší svou politickou aktivitu a bu-
de požadovat změnu. Snad nejdů-
ležitější je, aby každý z nás zho-
dnotil svůj vlastní vztah k přírodě
a v hloubi své osobní integrity ob-
novil zpřetrhanou vazbu k přiro-
zenému světu. A k tomu může dojít jen
tehdy, jestliže obnovíme to, co je
v každé stránce našeho života au-
tentické a pravdivé".*

Al Gore - Země na misce vah

Sme chlapci z jedného z mnohých bratislavských oddielov, keď pripíšeme petržalského, každému bude známa naša túžba, čo najčastejšie odchádzať z tohto betónového sídliska. Ak máte záujem, nazrite do našej kroniky "Dažďoviek".

VÝPRAVA NA RYSY

Každý rok v čase, keď sa vo Vysokých Tatrách "zatvárajú" doliny, sadáme do vlaku a našou cieľovou stanicou je Štrba, odkiaľ je už len kúsok k týmto horám. Všetci sme netrpezlivo hľadeli smerom k Tatrám a tešili sa na ďalšiu noc, priamo uprostred štítov, vo výške 2250 m n.m., v chate, v ktorej nocľah nachádzajú horolezci.

Po večeri nastala vhodná chvíľa pre súťaž medzi družinami, otázky sa týkali Tatier. A tak teraz už vieme, že vo Vysokých Tatrách je 85 plies, že štítov s nadmorskou výškou väčšou ako 2500 m je 25 a mnoho iných zaujímavostí o najmenších veľhorách sveta.

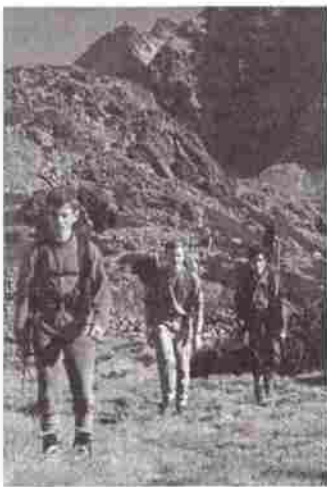
Ešte za šera sme sa zobudili a vydali sa na stanicu zubačky. Tatranské štíty, ku ktorým sme sa viezli, boli zaliatie slnkom, na oblohe ani mráčika, viditeľnosť taká, že by ju nám mohli všetci závidieť. To sa nám totiž na výprave do Tatier ešte nestalo.

Naše kroky sa nechali viesť červenou značkou smerom na Popradské pleso.

batožinou to bolo miestami, kde už bol ľad, nebezpečné. Vydýchli sme si, keď už všetci boli na relatívne rovnom chodníku. Mali sme obavy z Tapinovho štvornohého spolulezca Benyho, ale ako sa ukázalo neskôr, zbytočné. Popri zamrznutom vodopáde sme sa blížili k vytúženému cieľu. Hurá, dosiahli sme kótu 2250 m. n.m., kde je postavená najvyššie položená chata na Slovensku.

Ľudi, čo sme tu hore stretli, spájala láska k horám a samozrejme i k ľuďom. Najlepším príkladom bol Viktor, chatár, svojim úsmevom, milým slovom dával najavo lásku k človeku, k človeku, ktorý

pesničky, ktoré spievali. Dúfam, že nezaбудnú. Unavení, ale šťastní, v prítni petrolejových lúč, spevom a hrou na gitare sme si získali Viktora i jeho kamarátov. Na druhý deň sme zostúpili k Hincovmu plesu, najväčšiemu vo Vysokých Tatrách. Chlapci pomohli Rysovi, každý si z jeho rucksaku nejakú drobnosť premiestnil do svojho, takže ten o chvíľu napredoval oveľa ľahšie a mali sme s Tapinom spoločnú problémy držať s ním krok. Ale i nám sa kráčalo ľahšie s vedomím, že chlapci mysleli na menšieho kamaráta. Pri Hincovom plesu sme mali chvíľu oddych, najedli sme sa, posedeli. Dokonca

Od Popradského plesa sme pokračovali po modrej značke a pri lávke cez Žabi potok sme sa najedli, chvíľu posedeli na slnku, nabrali sil. Prechádzali sme okolo obrovskej Hincovej skaly, mňame skalu nazývanú Wachterka a dostávame sa do kotliny Žabích plies. Pri pohľade na ne sme radi, pretože dosiahnutie plies znamená oddych a ten veru potrebujeme. Rys, ktorý je tu medzi nami najmladší, celou cestou ani slovíčkom nedal znať, žeby nevládal.

Serpentinami v suťovisku sme sa blížili k najnáročnejšiemu úseku cesty. Pohľad spod skalnej steny smerom pod sedlo Váhy, kde sme len tušili chatu, bol veľmi neprijemný. Boli tu sice železné reťaze, ktoré uľahčili výstup, no s našou

príšiel do týchto výšok vzdať úctu prírode, horám, skalám. Všetko, čo nás obklopovalo od chvíle, čo sme prekročili prah tohto zvláštneho sveta, bolo pre mnohých z nás magické a ťažko opisateľné. Ešte v ten deň, keď sme si zložili batohy, sme sa vydali vyššie, aby sme dosiahli vrchol Rysov vo výške 2499 m n.m. Rys a Sokolík výstupom na chatu boli vyčerpaní, takže zostali i s Benym dole. No i tak podali chlapský výkon, majú náš obdiv. Nad sedlom Váhy, vo výške asi 2337 m n.m. sebakriticky zhodnotili svoje sily Hvezdár a Široko. Páčilo sa nám, že si dokázali priznať, že ďalej už nemôžu, a je lepšie sa vrátiť, ako zbytočne riskovať.

Okolo pol štvrtej dosiahli vrchol Rysov : Miki, Paťo, Pelé, Ivan, Mravec, Pepino, Palec, Tapin a ja. A stálo to za to! Nie nadarmo sa výhľad z tohto štítu pokladá za jeden z najkrajších a najrozľahlejších. Za súmraku sme sa vrátili do chaty. Nad priestannou jedálňou s veľkými murovanými kachľami bolo prístavené nízke podlažie, kde boli posteľe. Bolo veľmi príjemné si ľahnúť do mäkkej deky a cez malé okno hľadiť do mrazivého podvečera na tatranské štíty. Takéto niečo sme všetci prežívali prvýkrát. A keď ktosi povedal, žeby sa rád umyl, Viktor mu odporučal Žabie plesá, najbližšie miesto, kde bola voda. Málokto z nás mal chuť v ten večer si splniť túto hygienickú povinnosť. Pohľad na tatranské štíty v neskorú večernú hodinu bol odtiaľto až gyčový. Bol spln mesiaca a tak skalné steny vyzerali akoby boli osvietené reflektormi.

Východ mesiaca spoza štítu Vysokoj bol úchvatný, niekoľkokrát sme si ho zopakovali.

Zoznámili sme sa i s dievčatami z Čiech, ktoré nám sľúbili poslať veľmi pekne

sme mali šťastie, pretože sme videli dve čnedy kamzíkov. Pohľad, ktorý sa mnohým z nás naskytl prvýkrát. Ďalšia radosť, ktorú sme si uložili do pamäte. Počas celého zostupu slnko neúnavne svietilo, rýchlo sme sa dostali k lávke cez Žabi potok, tam sme už zostúpili do pásma lesov a pokračovali k Popradskému plesu. Ešte aspoň na chvíľu malé obzretie späť. Ešte raz sa pozrieť, kde sme pred chvíľou boli. Spokojne sme hľadeli smerom k Rysom, teraz sme už vedeli, že tam v ich blízkosti je Vysoká, Český štít, že tamto nľavo je Žabi kôň. Konečne po toľkých rokoch nás Vysoké Tatry pekne prijali. Celé tri dni na nás nepadla ani kvapka vody, myslím vodu dažďovú. A to je pre náš oddiel skutočne zážitok, pretože vďaka počasiu na mnohých našich výpravách vznikol príľahavý názov nášho oddielu.

Za 3. oddiel skautov z Bratislavy: Pierko

Brněnský sněm

Bmo - město je nejpočetnějším skautským okresem. Kumulace většího počtu lidí znamená i větší množství práce a problémů, které musí Brněnská rada Junáka (BRJ) řešit, často dříve než ostatní okresy.

Významnou událostí pro vývoj brněnského skautingu se stal poslední brněnský sněm. Působení předchozí BRJ bylo provázeno nemalými obtížemi, které postupně přerostly v opoziční postoj některých středisek. Již před olomouckým sněmem byl podán návrh na hlasování o důvěře BRJ. Přestože neprosel, byl signálem pro formování předvolebních koalic, pomyslnou dělicí rovinnou se stal postoj k "Deklaraci ideové obrody Junáka" - dokumentu, který od začátku loňského roku čelil hladině brněnského skautingu.

Obě koalice se soustředily na nalezení vhodných kandidátů a přesvědčování nerozhodnutých. Obsazení kandidátky nebylo snadné a většinou se tušilo, kdo bude zvolen a kdo bude nahrazen. S napětím se očekával výsledek pouze u předsedy a výchovného zpravodaje ChK. Celá čtveřice kandidovala na tyto funkce poprvé. Důležité bylo, kdo kandidáta navrhne.

Těsnou nadpoloviční většinou byl předsedou BRJ zvolen nejmladší střediskový vůdce. Ve svých 27 letech zaostává za průměrným věkem volených členů téměř o 4 roky. Je představitelem generace, která poznala v dobách normalizace spíše metody než cíle skautingu. Některé oddíly, ze kterých tato generace vzešla, nesou dodnes stopy vlivu svoji předlistopadové existence. Vyplavou-li pozůstatky doby v čekatelských či dokonce vůdcovských zkouškách, jsou oprávněně kritizovány. Pokud však kritika není podepřena jednoznačným osobním příkladem, může vést ke vzduchu, který je prezentován jako odmítnutí skautských ideálů.

Čas se nedá zastavit a obdobná situace se přitě opakuje v dalších okresech. Mladším je zapotřebí ukazovat cestu především osobním příkladem bez většího direktiv. Vděk za tuto pomoc se zračí u dalších generací. Ještěř

Volba Velkého Vonta

Pod kamennou klenbou Emauzského kláštera skutečně chyběly jen žluté špendlíky a atmosféra Záhadý hlavola-mu by byla úplná. To však jen do okamžiku, než byl sněm Pražské rady zahájen.

"Budme svorní!", zahajuje řeč stávající Velký Vont...

Škoda, že tato slova nezazněla i nyní.

"Zahájení sněmu bylo odloženo o 30 minut pro malý počet účastníků v době zahájení", píše se v zápisu sněmu. Sněm zahajuje br. Seifert a předává slovo pracovnímu předsedovi br. Záchkovi. Začíná se hodnotit rok minulý. Jenže ve zprávě hospodáře je číselná chyba, a tak než jsme ji spočítali, uklízečka již nervózně přeshlapovala za dveřmi. Na ostatní zprávy se jaks nedostalo. Nevadí, máme je písemně. Jsou však většinou plné košatých frází, není tedy jednoduché najít v množství textu těch několik slov, která skutečně popisují, co bylo uděláno.

Není pak divu, že byl sněmu předložen volný návrh podaný 11. stř. pplk. Valy. Navrhoval zrušení Pražské rady a ponechání pouze jediného pracovníka. O návrhu se však vůbec nejednalo, neboť poměrem hlasů 58:37 bylo toto jednání zamítnuto. Otázkou však zůstává: Má někdo právo dát hlasovat, zda bude projednáván volný návrh, který podle volebního řádu být projednán musí, když ani nepřečte jeho plné znění a podá jen svoji interpretaci?

Ať je to tak či onak, ukázalo se, že PRJ se jeví jako potřebná. Kandidáti z řad kritiků se neobjevili, byla tedy zvolena staronová PRJ, a to bez diskusí demokracicky.

Zřejmě lépe než podávat destruktivní návrhy bude vstít na sebe zodpovědnost a kandidovat do některé z funkcí, jako se stalo např. v Brně. Na to má právo každý pražský činovník. Ono se nám to kritizuje, když sami "nemáme čas".

Zatím tedy více než "Budme svorní", řídíme se heslem "Mlčenlivost chrání nás", i když si to kompenzujeme útočnou kritikou. Jenže ta mívá účinek spíše opačný. Dan Kučera, Praha 5

Skautské zpívání

Čtvrtého února odpoledne se sjeli do Plzně na již třetí ročník tradičních skautských zpívánek změnit své síly skautky, světlušky, skauti a rangers z plzeňského 1. střediska Jožky Knappa, 3. střediska 5. květen, pořádjícího 5. střediska Štřela, 9. přístavu Omaha a dokonce i hosté ze spřáteleného 13. pražského oddílu.

Nejdříve vystoupili sólisté - 1. místo si vyzpívala (jako loni) světluška Holubinka z 58. oddílu Sluneční údolí.

V duetech zazářil opět Králík z Prahy - tentokrát si k sobě přibral jedno malíčkové, ale moc dobře zpívající vlče Honzu. Ve sborech byla konkurence nejsilnější - letos konečně zvítězili vodní skautky z 58. oddílu Kotva.

Když se po závěrečné skautské hymně všichni spokojeni rozcházel, bylo to s vědomím, že se přitě pravidla "přitvrdí". Ida

z Plzeňského deníku, kráceno

Kresba Vladimír Stárka-Wabi

Tradice budiž ctěna

Českolipské skautování

Skauti z Doks tradičně připravují pro veřejnost večer pověstí Máchova kraje. Městský úřad podporuje tuto akci, které se loni zúčastnilo na 500 dětí.

Další tradici v Doksech je první máj na hradech Bezdězu, kde skauti vzpomínají na K. H. Máchu - básníka tohoto kraje. K tradicím českolipských roverů patří i zimní táboření v Lužických horách. První se ho zúčastnili v roce 1967. Z dřívějších roverů jsou dnes zralí muži, otcové rodin, ale tady nastoupil nový roverský dorost. Bývá to většinou jen pánská jízda, tuto zimu i s účastí libereckých vodních skautů. Divky do zimy a nepohody se tu nějak nedivkytují. - Snad proto to byli především roveři, kteří se zúčastnili ve skautském domově besedy s polárním Pavlíčkem. Pravda, mezi zimním tábořením v Čechách a dlouhým pobytem v polárních krajích jsou přece jen určité rozdíly, ale i mnohé společné. Pro "nominaci" do polárního družstva byla zvažována různá kritéria. Jednou se dávala přednost sportovcům se špičkovými výkony, ti však ve svízelných podmínkách zklamali. Polářík Pavlíček potěšil besedníky, když prozradil, že skauti za polárním kruhem se plně osvědčili a prokázali schopnost přežít i za tvrdých okolností.

K další roverské tradici patří i zvyk rozloučit se po skautsku u táborového ohně s členem, který kolektiv oddílu na delší dobu opouští. Platí to především při nástupu vojenské služby. A vojenská přísaha není pro skauta nic neobvyklého, vždyť u ohně před svými druhy už věrnost republice dobrovolně slibil. V únoru se českolipské roveři vypravili do pošumavských Klatov. Tamní skauti jim poskytl střechu nad hlavou. Druhý den se přesunuli do Janovic nad Úhlavou a byli při tom, když jejich oddílový bratr vyslovil své "Tak přísahám!"

A než propukne jaro, naplňuje se tu ještě jedna tradice českolipských oldskautů - totiž skautský ples, který už si získal své místo ve společenských událostech města. Sir

Zámecké setkání OS

V sobotu 1. 4. 1995 proběhlo v zámku ve Žďáře nad Sázavou oblastní setkání aktivních členů OS klubů a zpravodajů. V programu bratr Vladimír Obrátil z Brna nastínil problematiku OS klubů. Poté podal informace o práci ve svých OS klubech i ostatní účastníci. Živá a neformální debata pokračovala u šálka kávy. Po společném obědě si účastníci prohlédli kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené Hoře nad zdejším zámkem. Tento barokní kostel vystavěný v roce 1719 - 1722 stavitelem Janem Blázejem Santinim Aichlem pod záštitou tehdejšího opata Václava Vejmluvy je zařazen do světového dědictví Unesco. Program pokračoval až do podvečerních hodin.

Na závěr chceme poděkovat všem pořadatelům, kteří přispěli k pěknému a zajímavému průběhu této akce, zvláště Společnosti Cisterciána Sárénska a středisku 614, 01 ve Žďaru n. Sázavou. Vladimír Slovák - Jehlička

Telefonát II.

D: Haló, nazdar Riki, tady Dan. Skauting.

R: Ahoj Dane. Co potřebuješ?

D: Naznačil jsi možnost popovídat si o kandidátní komisi a kandidátech. Plati to ještě?

R: Jo,... co chceš vědět?

D: Nějak jsi se zarazil. Copak ? Jaká je situace?

R: Jen jsem se zamyslel, co ti smím říci a co zatím ne.

D: Ale toto číslo je poslední před sněmem a mělo by se v něm objevit maximum, nemyslíš?

R: Vždyť víš, že jsem pro maximální informovanost. Tak se ptej.

D: Kolik je kandidátů?

R: Napřed bych rád jednu poznámku. Na prvním sezení komise jsme se nejprve sjednotili na výkladu pravidel hry a teprve potom jsme se věnovali kandidátkám. A k počtu kandidátů ti můžu říct, že co do počtu to není slavné. Ústřední revizní rada a smírčí rada se nenaplnily. Je nanejvýš důležité do těchto orgánů najít další kandidáty a na sněmu je schválit jako pilné návrhy. Konkurence je solidní pouze u členů ústřední rady za chlapecký kmen, u dívčího kmene je jakžtakž. A vůbec, než vyjde tento Skauting, doufám, že delegáti budou mít seznamy kandidátů včetně charakteristik v ruce, takže otočte list.

D: Počkej, ještě mi řekni, jak to vypadá s jmenovitými funkcemi?

R: Na tyto funkce kandidáti jsou. I když já bych byl raději, kdyby jich bylo víc. Osobně zvednu ruku pro každý trochu rozumný pilný návrh. Ať je větší možnost výběru pro delegáty, ale víc to teď pítvat je asi předčasné.

D: Jak LŠ a schválení okresními sněmy?

R: Jsou podstatnější věci, ale přesto ti krátce odpovím. Otázku LŠ bude rozhodovat sněm. S tím už nikdo nic nenadělá. Můj názor znáš. Mezi kandidáty jsou někteří bez LŠ, o kterých si myslím, že by pro práci ÚR byli přínosem. Otázka schválení kandidáta okresními sněmy je spíše technická. Navrhovatelé vycházeli z toho, co měli v dané chvíli k dispozici, tj. volební řád včetně jeho dodatků č. 1, 2. Podle nich mohlo být navrhovatelem i středisko, HKVS apod. Já bych to osobně nechal v této pozici, protože už není časově ani technicky možné chtít doplnění. I když je možné, že by někteří kandidáti v "primárkách" svého okresu neprošli.

D: Co je tedy podstatnější?

R: Možná, že jsem se špatně vyjádřil, ale chtěl bych, aby si všichni uvědomili jednu věc. Pokud se má něco změnit, a já věm, že se změní, a k lepšímu, bude práce v ústředních orgánech dřina, dřina a zase dřina. A k tomu absolutní zodpovědnost každého jednotlivce i celku. To by si měli uvědomit nejen delegáti, protože i oni ponесou svůj díl odpovědnosti za volbu, ale především kandidáti. Mám totiž z některých návrhů na kandidátní dojem, že si to plně neuvědomují. Že někteří nevědí, do čeho jdou. Nevím, zda si myslí, že se budou jen k něčemu vyjadřovat. Opak by měl být pravdou. Oni budou ti, kdo by měli tvořit. Každý za svůj "resort", včetně toho, že po schválení "resortní" koncepce ústřední radou a jejím začlenění do celku ji bude realizovat. Za což bude zodpovědný, a to i ve vztahu k materiálnímu (finančnímu) zabezpečení. Na to, aby to dokázal, si bude muset vybudovat zázemí spolupracovníků a konzultantů. Prostě do nových ústředních orgánů je třeba zvolit kandidáty skautsky i profesně fundované, navíc pracantny, ochotné se rozdat.

D: Prosím tě, zkus nějak lip vysvětlit ty "resorty".

R: Dobře. Představ si, že jsem zpravodaj pro vlčata. První co by mělo přijít, je stanovení priorit (toho, co je pro výchovu vlčat nejdůležitější, např. růst kvality vůdců) na celé volební období. Totéž pro rok 1995/96 - včetně návrhu prostředků jejich naplnění, např. vydání příruček, uspořádání seminářů pro vůdce. Vše včetně zpracování finančních potřeb. Po předložení ústřední radě, schválení včetně rozpočtu, by měla následovat realizace. Vše zveřejněno tak, aby všichni znali cíl a věděli, kam a proč jdeme a co chceme. Aby se mohli podílet a přítom měli kontrolu. Předpokládám, že tak by měly pracovat nejen "resorty", ale i celá ÚR.

D: Není to příliš idealistická představa?

R: Podívej, tohle je na dlouhou diskusi. Každý máme svůj pohled. Já prostě neuznávám dělení na věci výchovné (ty důležité) a "servisní" (ty nedůležité). Život to také nedělí. My přece chceme děti na život připravovat po všech stránkách, viz třeba 9. bod zákona. Nemyslíš, že třeba precizně vykonávaný servis vychovává víc než deset přednášek o výchově? Nevidím žádná nebezpečí, jestliže mnozí z nás do hnutí přinesou i své profesní znalosti a dovednosti, třeba z podnikání, právníkové praxe, vydava-

telství apod. Ba naopak, měli bychom se jich snažit víc využívat.

D: Slyšel jsem obavy, že nová ústřední rada svou úlohu nezládne.

R: Že mladí nejsou dostatečně připraveni na převzetí zodpovědnosti.

R: Já vim. Slyšel jsem podobné úvahy. Každý člověk občas váhá, zda to, co dělá, je správné - alespoň si to myslím. Signalizují mimo jiné zájem o dění. No, a můj názor. Viděl jsem kandidátku a jsem optimista. Kdyby bylo na mně, vybral bych si. A myslím si, že i sněm si vybere, a že si vybere dobře. Soudit je předčasné, neboť na výsledky práce nové ÚR si budeme muset nějaký čas počkat. Jak jsou mladí připraveni na převzetí vedení a zodpovědnosti? To je jednoduché. Tak, jak k tomu byli systematicky vychováváni a připravováni.

D: Jak vidíš generační problém?

R: Podívej, je a není. Je tam, kde není tolerance a hledání optimální společné cesty. V případě necitlivého přístupu se starší většinou sami připraví o možnost do toho dlouhého a vývoj usměrňovat. Budoucnost patří vždy novým a novým generacím a doufám, že vy, dnešní roveři, nás za tři roky převálčujete. Musíte se ale na převzetí toho štafetového kolíku začít připravovat už dnes.

D: Co bys pro volbu poradil delegátům?

R: Vim, že je těžké volit někoho, koho neznám. Já jsem v jiné pozici, já většinu kandidátů znám osobně. Při volbě je pro mne rozhodující skautské srdce, slovo a duch. Když to řeknu jinak, každý by měl říkat to, co si myslí, a jak to cítí, a podle toho co říká, jednat. To je moje první kritérium. Ti, co budou zvoleni, budou pod drobnohledem a tudíž musí být opravdoví, ne "jako". A druhé kritérium - výsledky práce a ochota jít na hranice svých možností.

D: Počkej, hezky se to poslouchá, ale co když nebudu opravdu nikoho znát?

R: Pokud máš zájem, máš prostudovaný volební řád a informace o kandidátech si budeš shánět, ptát se. Doufám, že ne pouze u jednoho zdroje. Jinak už dávno běží předvolební kampaň. Nechme stranou, jaká. Prostě běží a poběží. Je to přirozené. Zvolení budou ti, kteří v dané chvíli budou mít největší důvěru a tudíž největší podporu. Věřím, že Brno stejně jako Olomouc bude krokem dopředu.

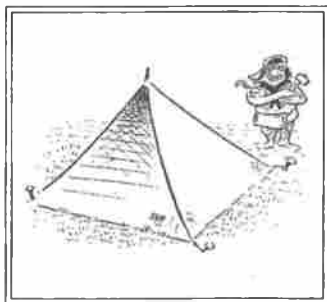
D: Díky za rozhovor a ahoj.

R: Nemáš za co. Ahoj.

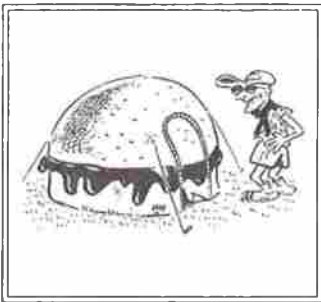
Rikiho Šmajcla se ptal Dan Kučera
25. 4. 1995

Jiný kraj - jiný stan

Ze zahraničního humoru

Egypt

USA

Holandsko

Ad: uvažujte a počítejte se mnou ...

V úvodu článku "Uvažujte a počítejte se mnou ..." místostarosta br. Jiří Zajíc píše, že "bez znalosti všech důležitých údajů nelze dobře celé situaci porozumět, natož o ní rozhodovat". Škoda, že se jim sám neřídil důsledně.

Velice často při nejružnějších setkáních je slyšet nářek nad "ústředím". Co tím sestry a bratři vlastně myslí - činnost ústřední rady, jejich rad, komisi a skupin, tří náčelnictv a jejich odborů, nebo zaměstnanců? Pouhým nahlédnutím do popisů jejich práce lze zjistit, že nemají žádnou rozhodovací pravomoc, mohou vykonávat to, co jim uloží ústřední orgány a až se zvolení činovníci ústředních orgánů dohodnou. Pochopitelně, že jsou to v první řadě právě zaměstnanci, kteří pocítí na vlastní kůži, že o některých věcech se ústřední orgány dohadují jen klopotně a velice strastiplně nebo že svá rozhodnutí mění. Někteří zvolení činovníci nadto svou funkci vykonávají poněkud "svátečně" nebo téměř vůbec - ze zdravotních, rodinných, mateřských či osobních důvodů, kvůli přetížení ve svém povolání atd. Pak právě zaměstnanci musejí za ně "zaskočit", a to často bez úplných informací a materiálů, natož se zmocněním přijmout rozhodnutí. To pochopitelně vede často k zbytečným časovým průtahům.

Dnes je v kanceláři zaměstnáno devět pracovníků, z toho dva na zkrácený úvazek a pouze jeden v důchodovém věku. V období 1968-70 pracovalo na skautském ústředí na 22 placených zaměstnanců.

Pět z devíti zaměstnanců se věnuje stále vedení oddílů či službě ve střediscích, ORJ a náčelnictvu, (tajemnice NDK, v současné době navíc zastupuje tajemníka ÚR).

Není pravda, že v kanceláři ústředí nevydržel nikdo déle jak rok. To se vztahuje pouze na dva poslední tajemníky ÚR. Všichni mají odpovídající VŠ či SŠ vzdělání i délku praxe na místa, která zastávají.

Ten, kdo skutečně zná denodenní život kanceláře ústředí, ví, že ho nelze srovnávat ani s kancelářskou prací podniku či firmy, ani dokonce s činností vlády. Škoda, že autor článku zaměstnance dosud nikdy osobně nenavštívil a neseznámil se s průběhem jejich obvyklého pracovního dne.

Zaměstnanci Junáka jsou zprostředkovateli kontaktů mezi lidmi, kteří vykonávají své skautské funkce jako dobrovolníci. A to nejen s činovníky ústředních orgánů, ale i s činovníky ORJ, středisek i oddílů. V naprosté většině své funkce naplňují obětavě a odpovědně. Vyskytují se však i případy opacné - např. pouze dvacetina hlášenek táborů je vyplněna a potvrzena tak, aby mohly sloužit jako jeden z podkladů pro vyúčtování a pro informovanost MSMT. Na výzvy náčelnictv ke spolupráci např. při novele stezek nebo zkušebního řádu reagovala jen slabá pětina oslovených činovníků z terénu. O obtížích při vyúčtování dotací ani nemluvě.

Ve všech namátkou vybraných příkladech to pro zaměstnance znamená dotyčné činovníky i opakovaně písemně, telefonicky i osobně kontaktovat, prosit je o nápravu a nakonec za ně chybné materiály doplnit nebo i kompletně přerpracovat. Jde jim totiž o to, aby neodpovědnost činovníků neodnesly oddíly,

roje a smečky, tím, že nedostanou dotace.

Br. Edy Zajíc klade otázku, zda bude naděje, "že budeme mít konečně fungující kancelář ústředí?"

Odpověď zní: "teprve tehdy, bude-li nejen každý! ze zvolených ústředních činovníků, ale činovníků vůbec po celé volební období svou funkcí naplňovat odpovědně a kvalifikovaně a vytvoří-li se zaměstnanci jeden sehraný kolektiv". Na kvalitě práce kanceláře ústředí se vede zaměstnanců podílejí nejméně stejnou měrou i zvolení činovníci a činovnice.

Na závěr nám dovolte, abychom poděkovali svým "přímým šéfům", kterým končí jejich volební období, za jejich obětavost, pracovitost, za krásnou atmosféru porozumění a dělnosti při každodenní, často i noční, spolupráci a pomoci. Děkujeme jim, že v nás nevidí kancelář ústředí, ale skauty a obvyklé lidi. Děkujeme tedy sestřím a bratrům J. Peškové, Zd. Hájkovi, K. Lebedové, H. Bouzkové a L. Seifertovi, kteří nás a naše problémy skutečně znají a kteří s námi prodiskutovali i naši reakci na Edyho článek. Současně děkujeme i br. starostovi J. Navrátilovi, že v době, kdy opakovane není obsazena funkce tajemníka ÚR, se s námi podílí na strastech i slastech práce zaměstnanců Junáka.

J. Baštová (nastoupila X/92)

I. Brambaški (nastoupil II/95)

H. Končícká (nastoupila VII/92)

J. Kotek (nastoupil II/94)

I. Macková (nastoupila VI/90)

V. Nosek (nastoupil IV/94)

Zd. Padrlík (nastoupil IX/92)

B. Svobodová (nastoupila IX/92)

H. Žížková (nastoupila I/95)

Znění nového slovenského sľubu

V článku Duchovné hry a cvičenia v 6.7/1995 je zmínka, o tom, že vloni Slovenský skauting prijal nové znění sľubu. Tady je:

Sľuby:

a/ Skauti a skautky skladajú nasledovný sľub:

Sľubujem na svoju česť, že sa vynosnažím zo všetkých síl - plniť si povinnosť voči Bohu a svojej vlasti - pomáhať v každom čase svojim bližným - dodržiavať Skautský zákon.

b/ Vľčatá a včielky skladajú nasledovný sľub:

Sľubujem, že sa s pomocou Božou vynosnažím zo všetkých síl - pomáhať svojim bližným - urobiť každý deň dobrý skutok - dodržiavať Zákon vľčat/včielok.

Zákony:

a/ Zákon skautov a skautiek (pre skautky v ženskom rode):

1. Na skautovu česť sa dá spolaľnúť.
2. Skaut je verný a oddaný.
3. Skaut je osožný a pomáha iným.
4. Skaut je priateľom všetkých ľudí dobrej vôle a bratom každého skauta.
5. Skaut je zdvorilý.
6. Skaut je ochrancom prírody a cenných ľudských výtvorov.
7. Skaut je poslušný svojí rodičom, predstaveným a vodcom.

8. Skaut je veselý a rozvážny.

9. Skaut je sporivý a vie hospodáriť.

10. Skaut je čistý v myšlienkach, slovách a v skutkoch.

Zákon vľčat/včielok (pre včielky v ženskom rode)

1. Vľča robí len to najlepšie.

2. Vľča hovorí vždy pravdu.

3. Vľča myslí viac na iných než na seba.

4. Vľča je sporivá.

5. Vľča poslúcha svojich rodičov a vodcu svojho vojaľroja.

Heslá:

a/ Heslo vľčat je: Denne konaj dobro!

b/ Heslo včielok je: Pamätaj!

c/ Heslo skautov a skautiek je: Buď pripravený!

d/ Heslo roverov a roveiek je: Služím!

Ze stanov Slovenského Skautingu

Kolik nás bylo?

/K článku "Kolik nás je -? na straně 35 Skautingu číslo 2 - 3/1994./

V archivu Ministerstva vnitra ČR se mi podařilo najít přesná čísla registrovaného členstva v letech 1946 /k 31. 7./ a 1947 /k 30. 4./.

Tabulku je tedy možné doplnit takto:

Rok	Celkem	Mladší	Dospělí
1946	171 100	155 747	15 353
1947	100 023		

Všechna uvedená čísla jsou podepsána tehdejšími předsedou organizačního od-

boru a Dr. Rudolfem Plajnerem. U údajů z roku 1947 se ve zprávě počítalo, že se celkový stav ještě zvýší vzhledem k dodatečným registracím před táborů. Navíc k uvedenému číslu v roce 1947 hlásil organizační odbor ještě 2 000 oldskautů. V čísle 100 023 jsou počítáni junáci, vľčata, světlušky, skautky, zástupci vedoucích a vedoucí oddílů v počtu 97 998. Činovníků ostatních, to je od zástupců střediskových počínaje až po funkci nejvyšší, bylo tenkrát 2 025. Proti odhadům uvedeným v citovaném článku jde tedy o korekce směrem k nižším číslům. Srovnatelnost údajů je trochu narušena nestejnými kalendářními daty jednotlivých registrací. Za celý rok 1946 jsou k dispozici dokonce podrobná čísla zvlášť pro Čechy, Moravu a Slezsko v členění podle různých druhů vyšších činovníků v obou kmenech. V pátrání bude třeba dále pokračovat.

Lešanovský - Kay

člen Historické komise ÚRJ

Ad LŠ

V 8. čísle Skautingu jsem si přečetl dopis či výzvu br. Hausera absolventům inštruktorské LŠ a bylo mi smutno. Již delší dobu se znepokojením sleduji různé v našem hnutí, které naplno vypukly po VII. mimořádném sněmu v Olomouci a přemýšlím, čím to je.

Boj o funkce? Nepochopení jedné druhé? Nedostatek tolerance? Generační problém - u starých ztráta schopnosti přizpůsobovat se změnám v hnutí a ve společnosti, vedoucí k nesnášenlivosti až ke ztrátě soudnosti, u mladých zbytečná radikalizace, někdy až neúcta ke stár? Jsme tak postižení uplynulými lety? Nevím.

Patřím ke střední skautské generaci. Skautovat jsem začal v 68. roce, v roce 1969 jsem absolvoval víťáckou LŠ v Potštejně. Neměl jsem ještě vůdcovské zkušenosti, ty jsem složil 3 měsíce po absolvování LŠ. A otevřeně říkám, že na VZ jsem se již nemusel nějak zvlášť připravovat, neboť většinou znalosti a dovednosti jsem získal právě na LŠ. Byl jsem a jsem hrdý na to, že můžu nosit šedý šátek, ale...

Ale ... Na okresním sněmu v Olomouci jsme dali požadavek v usnesení, aby ÚRJ projednala změnu podmínek k účasti na LŠ tak, aby pro účast na ní stačila čekatelská zkouška.

V tomto duchu vystoupil i br. Kantor na setkání Ústřední lesní školy začátkem dubna v Motole - pouze tlumocil závěry našeho sněmu. Ovšem br. Hauser s tím nesouhlasil. Prý i učitelé vycházejí a učí až ve 23 letech (pozn. red.: Družina Ma-wadani vznikla z absolventů LŠ v roce 1926. Jejich věk byl vespole 17 - 20 let, a sami začali velmi brzy působit na dalších LŠ. Největší podíl autorství prvního statutu LŠ je připisován Velenu Fanderlikovi, kterému bylo tehdy 22 let.)

Ale myslím si, že učitel se připravuje 4 - 5 let a potom teprve dělá státnice a obhájí diplomovou práci, což je pro mě vůdcovský dekret - a ne naopak, nejsem si však jist, že takový systém je vhodný pro Junáky.

Já prostě chápu LŠ jako přípravu mladých činovníků pro výchovnou práci v hnutí. A proč by měla být absolventka LŠ podmínkou pro odbornou funkci na ÚR? V tom souhlasím s otevřeným dopisem z č. 7 i s názorem sestry Navrátilové v článku z č. 8.

Asi jsem nepochopil nebo jsem se dostal do hnutí omylem. Těm tečkám, které nechce br. Hauser domýšlet, nerozumím.

Nemohu, ani nechci doložit své funkce či "zásluhy" na podporu svých řádků jako br. Hauser, ale v první řadě se považuji za vůdce oddílu a hlavní smysl své práce vidím ve výchově dětí.

Případá mi to tak, že několik starších bratrů vzpomíná na zaslé časy v kruhu LŠ, že z lesů a koláček chtějí vytvořit novodobou skautskou šlechtu. Ale mám strach, aby se z nich nestali blaniti rytíři, kteří spí někde pod povrchem země a nevidí, co se děje na povrchu. Je to vidět i z toho, že zájemců o LŠ ubývá. Zamyslel se z nich někdo nad tím, proč to asi je?

Jako výchovný zpravodaj okresu cítím potřebu svého dalšího skautského vzdělávání. Vloni jsem se chtěl zúčastnit ILŠ, ale pak z toho sešlo. Myslím jsem, že bych to napravil letos. Heslo na mém vůdcovském dekretu *Povinnost - odpovědnost - kázeň* mi něco říká, ale mám obavy, abych nemusel po absolvování ILŠ obhajovat názory, které mi nejsou vlastní. Asi nejsem ve svých 45 letech

ještě pro ILŠ dost zralý, proto se raději této cti vzdávám.

Na závěr bych chtěl všem připomenout, že letošní rok je v rámci UNESCO rokem tolerance. Kde jinde by měla tolerance platit více, než v našem hnutí? Zkusme odhodit takové vlastnosti jako nesnášenlivost, nadřazenost, ukřivěnost či zbytečné emoce a nahradíme je uměním vyslechnout jeden druhého, respektováním jeho názorů, trpělivostí, prostě tolerancí.

"Zkusme se během roku sejít u krbu, u hořícího ohně pod hvězdami, a hledejme bez zaujetí a s ochotou si porozumět cestou k sobě" tak, jak to napsal v 6. čísle letošního Skautingu br. Břicháček. Se stiskem levice

František Žváček - Frank, Olomouc

Pozn. red.: Tento názor není ojedinělý, a lze očekávat, že se problematikou systému vzdělávání vůdců a činovníků bude muset nová ústřední rada zabývat.

foto František Bobek

Ad č. 8, str. 19

"Buď náročný vůči sobě a skromný před ostatními!" To byl jeden z bodů zákona v našem oddílu. Vzpomínám jsem si naň znovu, když jsem si přečetl posledních 21 řádků z příspěvku br. Přemka Hausera na str. 19 v 8. čísle skautingu. Přečtete si znovu i vy.

Vladimír Kopriva - Vlk

Poděkování a vysvětlení

Děkuji všem sestrám a bratrům, kteří mne navrhli jako kandidáta do ústřední rady. Vážím si jejich důvěry a nechťel bych ji zklamat, ale tu nabídku **přijmout nemohu**. Mám k tomu dva důvody.

Prvním je to můj věk. Nedávno mi bylo pětadesát. **Do čela skautské organizace by se měli podle mého soudu dnes dostat lidé mladší nejméně o deset, ale spíš o dvacet let.** Když jsme před pěti lety znovu začínali, říkali jsme, že pomůžeme skautský vlak znovu rozejít a pak předáme jeho řízení mladším. **Kdybych dnes kandidoval, připadalo by mi to jako porušení tohoto slibu.**

A druhý důvod, proč nemohu vaši nabídku přijmout - mám zato, že každý by měl pomáhat tam, kde je to pro skauting nejprospěšnější. Obávám se, že bych nemohl redigovat Skautské prameny, kdybych vysedával na schůzích ústřední rady a plnil úkoly, které by mi ukládala.

Miloš Zapletal v. r.

Hrníček amerických vůdců z oblasti Mount Whitney

V Kalifornii, asi 300 km severovýchodně od Los Angeles, leží město Visalia, sídlo skautské oblasti. Město leží uprostřed asi 600 km dlouhého a 100 km širokého údolí pomeřancových plantáží. Východní stranu údolí lemuje horský masiv Sierra Nevada s nejvyšší horou Whitney (4400 m), podle které nese oblast své jméno. Činovníci této oblasti mají ustálený zvyk - rituál. Po složení vůdcovských zkoušek dostane nový vůdce od vedení oblasti skleněný hrníček. Na jeho jedné straně je vyrytý odznak amerických skautů a na druhé straně je vyryto krédo vůdců této oblasti:

*A hundred years from now
it will not matter what
my bank account was,
the sort of house I lived in,
or the kind of car I drove.
But the world may be different,
because I was important
in the life of a boy.*

**Za sto let nebude důležité
jaké bylo moje bankovní konto,
v jakém domě jsem žil,
či jaké auto jsem řídil.
Ale svět bude možná jiný,
protože já jsem byl důležitý
v životě jednoho chlapce.**

Krédo velice výstižně vyjadřuje způsob a smysl práce skautského vůdce.

Norek

Erazim Kohák - Zlo

Lidé hluboce otřesení, dezorientovaní, nejisti sami sebou prahnou po jistotě, avšak těžko ji nalézají. Člověka nejistého každá odlišnost ohrožuje, jako by zpochybňovala jeho vlastní ohroženou totožnost. Známe to v malém: když objednáváme z neznámého jídelního listku, znervózíme, když ostatní objednájí něco jiného. Člověka sebejistého různorodost obohacuje, člověka otřeseného, nejistého, jen ohrožuje. Musí zničit všechno a každého, kdo se liší. Nejprve se ujisti, že ten odlišný ani není člověk: svévolně odmítá jeho dobrou vůli, aby mohl nenávidět. Věří a opakuje, aby se přesvědčil, že ten odlišný je nenapravitelný a nesnesitelný, že je nutné ho vypudit, zničit. Pak ničí. Upevňuje své nevalné sebevědomí popřením odlišného. A hraje o duše ostatních: nesnese, aby ostatní nesdílili jeho přesvědčení, aby se zpochybňovali i jen svou existenci. Snaží se vyjit zlu vstříc je mamě. Lidé ohrožení nehledají smír, hledají oprávnění k nenávisť a ničení. Je mamě proti nim "bojovat" - to znamená přijmout jejich pravidla hry a nutně prohrát. Jediná možnost je nahradit nejasnou úzkost jasnou diagnózou skutečné hrozby a mytická symbolická řešení účinnou praktickou činností. Dost bylo vágních obvinění a podezření, úzkosti a útočení. Podívejme se, co skutečně je problém, zamysleme se spolu, jak jej řešit - a dejme se do práce.

Erazim Kohák
Post scriptum: Psové
úryvky z kapitoly Zlo

Bratři a sestry!

Nenechme si ničím narušit atmosféru v našich střediscích v ORJ i ve vyšších orgánech Junáka. "My" - starší - "Oni" - mladší, to by nás nemělo opravdu rozdělovat. Skautské hnutí Junák je především "naše" a podle toho se tedy chováme. O koncepci skautské výchovy, věkových limitů a o jiných důležitostech, o tom přeci nemohou rozhodovat lidé, kteří naposledy vedli oddíly - směrky - roje - někdy v roce 1949... to opravdu nelze akceptovat. Rovněž nelze připustit "pionýrské manýry" do skautingu atd. Měli bychom si právě nyní připomenout slova br. Karla Lešanovského - Slíbili jsme něco navíc - ... "Východiska ze současného stavu českého skautingu jsou a budou hledána spolu s hledáním východisek celé naší společnosti. Nesmíme se z ní povýšeně a nebo naopak příkrčeně vylučovat. Nelze ovšem přehlížet, že také skaut a skautka si vedle svých povinností ze zákonů obecně platných uložili ještě zvláštní, slibem a vlastní ctí zaručované závazky další. Chce-li český skauting plnit své poslání v současných podmínkách, nemusi nic nového vymýšlet. Náš zakladatel A. B. Svojsík to už v roce 1926 vyjádřil takto: "Ideálem našeho hnutí je dobrý, dokonalejší a tedy řádný občan, vědomý si nejen svých práv, ale i povinností k sobě, k jiným, k národu, k vlasti, ke státu." Stačí snažit se poctivě o to, co jsme slíbili. Hodnocení nebudeme podle předsevzetí a ideálů, ale podle toho, co jsme schopni pro jejich uskutečňování učinit a někdy i obětovat.

Doufám, že ani nová nebezpečí neohroží podstatu skautského hnutí. Věřím, že nepominula a nepomine u mladých lidí touha a smysl pro dobro, slušnost, pravdu a spravedlnost. Proto, mimo jiné, nepochybují o budoucnosti českého skautingu.

br. Vágnér František - Šerif, Mělník

Taká je moja mienka

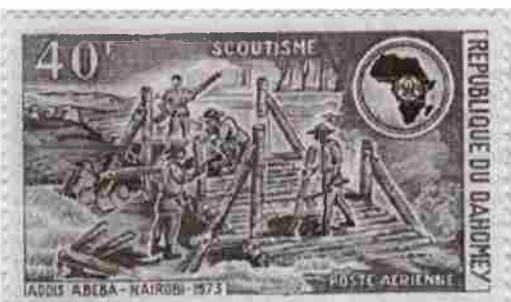
V poslednej dobe akosi prichádzajú "do módy" obrady nazvané jednoducho "obnova sľubu". Ide o akési minislávnosti, kde jednotlivci sice dobrovoľne, ale vždy s určitým pátosom znovu skladá sľub, ktorý už kedysi dávnejšie slávnostne sľožil.

Obnovovanie "krstných sľubov", je vari najrozšírenejšie, ale aj najpochopiteľnejšie. Ten sľub pri krste malého a možno aj vreštiaceho batolaťa, nedával dotýcný sám. Bez jeho chápania a uvedomenia si ho robil niekto iný - krstný rodič. A tak je logické a prirodzené, že v dospelom veku, keď už človek všetko vníma a chápe, sám osobne a dobrovoľne za neho kedysi niekym iným daný sľub verejne a hrdo aklamuje.

Ináč je to ale so skautským sľubom. Skautský sľub som kedysi - jeden z nás dávnejšie, iný možno nedávno - skladal do rúk skautského činovníka sám, osobne a pri tom dobrovoľne. Sľuboval som s nadšením a bol som si plne vedomý toho, čo robím a čo hovorím. Sľuboval som na svoju česť a na svoje svedomie v presvedčení, že čo robím, robím jedine správne. Vážne a uvážene som vyriešal záväzok, že budem dobrovoľne a čestne zachovávať večne platný a v ničom nemenný

skautský zákon - a to nielen teraz, v tejto chvíli, ale po celý môj budúci život. Skautom čestne dané slovo platí pre celý život. Preto aj skauti hrdo nosia na svojich prsiach ten sľubový odznak. Ale nosia ho hrdo nielen na svojich prsiach, to by bolo prímaló, ale aj vo svojich srdciach. I ja tak robím. A keď raz Najvyšší zráta moje dni, keď mňa povolá k sebe a moje bezduché telo vložia do truhly na večný odpočinok, ten sľubový odznak sa bude skvieť, sťa najcenejši drohokam, na mojej chladnej hrudi. Preto teda robíť zbytočné parády a obnovovať raz zložený skautský sľub, ako sa toho niektorí dožadujú. Som totižto tej mienky, že tí zástancovia obnovovania raz daného sľubu nikdy dobre nepochopili, čo to je sľubovať na skautskú česť a svedomie.

Ing. Igor Janota - Iľo
foto Pavel Budský, Praha

MOSTY

Jsem sběratel "všeho skautského" a tak mám i sbírku známek ze skautskými motivy. Neleží ve skříní, občas ji používám při hledání předloh pro obrazovou část seriálu z historie skautingu "Cesta k prameňům" do Skauta-Junáka. Listuji albem a ony zoubkované papírky se stávají okénky do mnoha zemí světa. Objevují se tu tradiční motivy: skautské znaky a symboly, kroje, skautské osobnosti a výjevy ze skautského života - tábory, stavba stanu, vaření, ohně, signalizace, atd. Někdy i stavba mostu. Ano, je to tak, skauti v mnoha zemích se učí stavět mosty. Odložím album a sáhnu po knize o *dobrodružném životě lorda Baden-Powella*. V kapitole popisující Ašantské tažení se dočteme, jak si B.P. s vycvičenými vojenskými skauty a domorodci prosekával cestu džunglí a stavěl mosty přes bažiny a řeky. Někteří domorodci ovlá-

dali celé systémy složitých vazeb. Díky jejich umění se B.P. dostal přes 200 km neschůdným terénem k Premepehovu pralesnímu sídlu nepozorován. V Kumasi B.P. vyřešil bez jediného výstřelu své poslání. Z cesty s mnoha mosty od Zlatého pobřeží do pralesa se pak stala důležitá tepna a město rozkvétalo obchodem. Stalo se to před 100 lety. B.P. na umění stavět mosty nikdy nezapomněl a za nějaký čas z něj udělal součást skautingu pro chlapce.

Stavba lávek přes potůčky až po skutečné mosty patřila vždy k naší oblíbené činnosti. My dospělí se učíme stavět mosty i na lesních školách. Někteří z nás pak učíme chlapce dovednost, zručnosti a také k vyššímu technickému citění. Není snad tábora, kde by nebyla příležitost postavit alespoň malou lávku. Jaký je to pro ty naše kluky dobrý pocit přejít z jednoho břehu na druhý! Není příručka skautské praxe bez plánu lávky či mostíku.

Leč zamysleme se nad spojením slov **skauting a mosty**. Necítíte v tom něco více? Treba výzvu k tomu, že naše výchovné působení na svěřenou mládež nekončí jen v umu vládnout provazy a kulatinou. Nezdá se vám, že skaut by měl umět stavět i jiné mosty? Co takhle se naučit, jak se stavi most třeba mezi generacemi, mezi venkovem a městy, mezi ženským a mužským žívlem, mezi vlastní a cizinou a taky třeba mezi "ixáky" a "ypsilónáky", prostě nad všemi propastmi našeho skautského života. Nezdá se vám, že ty mosty v našem hnutí velmi nutně potřebujeme? Učme se, všichni, stavět mosty z provazů a kulatiny, ale i ty bez nich. Z čeho? Z upřímnosti, dobré vůle, tolerance, snahy slyšet a vidět kolem sebe. A kdo nás to bude učit? Nesnadná odpověď, ale přeci jen - začneme-li každý sám u sebe, pak se budeme snadněji učit jeden od druhého! Nemyslíte?

Windy

PŘEHLED SKAUTSKÝCH ZDROJŮ V SÍTI INTERNET

Tato informace je určena mimě pokročilým uživatelům sítě.

Vzhledem k rozsahu článku se omezují jen na základní informace. Silně doporučuji pečlivě si přečíst helpy a manuály programů i informace které vám přijdou po síti od správců konferencí.

Jednací jazykem pro všechny níže uvedené konference je angličtina.

Upozorňuji, že za dobu, než článek vyjde může dojít k drobným změnám!

nejznámějším příspěvatelem je Ray Saunders (rsaunders@euroscout.knooppunt.be), tajemník evropské kanceláře WOSM, který sem posílá i noviny evropského regionu EUROFAX.

Archiv konference obsahuje zatím jen staré zprávy.

Konference o World Jamboree '95

adresa:

jamboree-request@Freenet.Hut.Fi

Tato konference je určena pro ty, kdo se hlouběji zabývají využitím Internetu ve skautingu.

Kromě toho existuje celá řada národních konferencí a stanic BBS, ale nemám o nich přesnější zprávy.

News REC.Scouting

News group (vice interaktivní konference) s velmi bohatým archivem. Charakteristika je podobná SCOUTS-L.

FTP sites

FTP.PLUTO.UTDALLAS.EDU

(i gopher a WWW, s příslušnou změnou před první tečkou)

bohatý archiv konference SCOUTS-L

FTP.ETHZ.CH (i gopher) a jeho mirror

FTP.IMP.CH

archiv news konference REC.Scouting

FTP.ITC.UNIVIE.AC.AT

malá sbírka skautských lilií

FTP.CTS.COM

archiv konference SCOUT-GIRLS-L

Na těchto místech si můžete "stáhnout" programy pro skauty, obrázky, archivní texty, sbírku skautských slibů atd., to vše ve formátech pro PC i Mac.

World Wide Web

Řada organizací i oddílů má své stránky. Jmenoval bych hlavně Scouting Around the World

<http://www.strw.leidenuniv.nl/~jansen/scout.html>

ilustrace z E-mailového souboru Život B-P

Mezinárodní skautská elektronická konference SCOUTS-L

adresa: LISTSERV@TCUBVM.IS.TCU.EDU
přihlášení: SUBSCRIBE SCOUTS-L
jméno a příjmení

Tato konference má v současnosti asi 1100 příspěvatelem a nadále roste (denně konference vyprodukuje asi 50kB textu!). Je skutečně světová, jsou tu skauti od Austrálie po Island a od Hongkongu po JAR. Nejvíce účastníků (80%) je z USA. Česká republika je zastoupena čtyřmi příspěvateli.

Okruh diskutovaných otázek je široký, v poslední době to byly např. problémy šikanování, koedukace a skautská historie. Převažujícímu počtu Američanů (z BSA) odpovídá i převaha čistě amerických a pro nás nepříliš zajímavých témat.

Konference má velký archiv staré korespondence a především dalších informací - her, receptů na tábornické jídlo, seznamů slavných osobností skautů atd.

Evropská skautská konference SCOUTING-EUROPE

adresa:

LISTPROC@IFIPC01.UNI-MUENSTER.DE

přihlášení: SUBSCRIBE SCOUTING-EUROPE
jméno a příjmení

Konference je poměrně nová a nepříliš živá. Má 200 členů (nejen z Evropy). Asi

Tato konference je moderovaná, tj. je nutné poslat e-mail jejímu vlastníkovi, vyplnit "formulář", který zašle a poté čekat, jestli vás do konference přijme. Jak by se dalo očekávat, projednávají se hlavně aktuální otázky kolem jamboree. Účastníci konference jsou přímo organizátoři jamboree, kteří sem posílají nejčerstvější informace.

Konference SCOUT-GIRLS-L

adresa: SERVER@SLIC.CTS.COM

přihlášení: JOIN SCOUT-GIRLS-L
QUIT

Konference pro skautky, zatím asi 150 účastnic. Opět nová a nepříliš rušná konference.

Konference ARROW-L

adresa: LISTSERV@INDCYMS.IUPUI.EDU

přihlášení: SUBSCRIBE ARROW-L
jméno a příjmení

Tato konference je uzavřená a určená pro "honour campers", tj. americkou obdobu našich nositelů. Tři orlích per, ceremoniáři a vůbec strážci indiánských tradic. S účastí nemám zkušenosti.

Konference E-SCOUTS

adresa: LISTSERV@TCUBVM.IS.TCU.EDU

přihlášení: SUBSCRIBE E-SCOUTS
jméno a příjmení

ilustrace z E-mailového souboru Kresby Pierra Jouberta

V hypertextovém formátu zde najdete řadu informací o skautských organizacích ze šesti zemí světa, o jamboree 95 a hlavně odkazy na snad všechny ostatní skautské zdroje v Internetu.

Závěrem bych chtěl shmout přínos těchto skautských zdrojů. Jejich využitím získáte především přímý kontakt se zahraničními skauty (jistě vás napadá, k čemu všemu se to dá využít). Diskuzi v celosvětové komunitě získáte řadu nových názorů a zkušeností. Budete dostávat nejaktuálnější zprávy ze světa. A o využití textů, obrázků a dalších informací není ani třeba mluvit.

Takže, nashledanou v cyberspace! Yours in scouting (to je nejběžnější anglické skautské rozloučení)

Jiří Danda-Āřci
XDANDA@DINF.FSV.CVUT.CZ

K PĚTASEDMDESÁTINÁM VLASTY MACKOVÉ

Vlasta Macková celý život věnovala divčímu skautingu. Idejím, které přijala za své mravní krédo, principům, které považovala za ideální pro výchovu děvčat a které s maximálním nasazením uváděla do života.

Skauting - přestože perfektně ovládala celou praxi - pro ni nikdy nebyl jen vázáním uzlů, ale prostředkem k formování ni po všech stránkách hodnotného člověka, mladé ženy, která si umí poradit v každé situaci.

S tatínkem, profesorem češtiny a francouzštiny, známým pod přezdívkou Šedý racek, okresním zpravodajem Svazu Junáků - Skautů RCS v jejím rodišti České Třebové, chodila na skautské výlety už od svých čtyř let. Od šesti byla šotkem, jak se tehdy říkalo světlušká, které po absolvování Lesní školy v roce 1927 vedla její maminka. Od této Lesní školy se datovalo upřímné přátelství rodiny Litochlebových se sestrou Milíčovou, tehdejší náčelní, které trvalo až do její smrti.

Po přestěhování do Hradce Králové se opět život rodiny soustřeďoval ke skautské práci. Na Vlastu silně zapůsobil Jamboree slovanských skautů v Praze (1931) a v Polsku (1935) i dva zájezdy do Jugoslávie (1936, 1938), kde pobývala i na skautském táboře. Tehdy si už začínala naplno uvědomovat přitažlivost i důležitost mezinárodního přátelství, pro něž později udělala víc než kdokoli jiný. Byla pro tuto činnost fundována i výbornou znalostí francouzštiny, angličtiny, němčiny i částečnou znalostí některých slovanských jazyků. Vyvrcholením její předválečné skautské aktivity byla její účast na Stříbrném jubileu skautek USA v roce 1937, kterou si jako sedmnáctiletá vybojovala v konkursu. Tehdy se také poprvé setkala s Vlastou Koseovou, zahraniční zpravodajkou, kterou nesmíme obdivovat. Tábora v USA se zúčastnily delegátky z 26 zemí, setkaly se i s paní Eleonor Rooseveltovou a s mnoha skautskými osobnostmi, které jsou dnes už legendou. Vlasta naučila celý tábor zpívat Tancuj, tancuj vykrúčaj a výborne se uplatnila i ve svém národním kroji, jak o tom svědčí zachovaný žumál FOX filmu. Po návratu pak přeložila celou řadu písniček, které se tam naučila a mnohé

se zpívají v oddílech dodnes (Vzhůru ať šlehá, Klid dej mi, ó, řeko aj.) Do dneška si s účastnicemi, které založily fond Kruhu Stříbrného jubilea, dopisuje, mnohé z nich provázela po Praze. (Z tohoto fondu byl hrazen i delší pobyt dvou našich mladých vůdkyň v USA v roce 1991).

V roce 1937 Vlasta stihla ještě absolvovat vůdcovskou zkoušku a mezinárodní Lesní školu ve Zlině a od toho roku také začala pravidelně psát do župního skautského časopisu, do Junáka, ale i do Lipy, časopisu ČSČK. Později psala do Činovníka, Skautingu, její články se objevily i v předválečných Lidových novinách a mnohde jinde - jednou by je měl někdo shromáždit a vydat, jsou v nich důležitá svědectví o cestě našeho skautingu od roku 1937 do dneška.

Do Prahy se Litochlebovi přestěhovali 1. září 1939 a Vlasta se hned přihlásila do skautské práce, ale likvidace Junáka a uzavření všech vysokých škol zhatilo všechny její plány. O to s větší vervou se pustila do práce po válce. Sestra Koseová, tehdy už náčelní, ji získala jako tajemnici divčího kmene a později zahraniční tajemnici čl. Junáka. Mezi oběma Vlastami se vyvinulo krásné a hluboké přátelství na celý život. *Tato léta poválečná byla prostě kouzelná, píše Vlasta Macková. Organizační práce, Lesní školy, styk se zahraničím, to všechno vyplňovalo můj čas. Až se to stydím přiznat, jak šťastná jsem byla v těchto letech, kdy nám opravdu "svět před zrakem v dál se šířil".*

V roce 1946 se zúčastňuje zasedání světové rady v Paříži a Lesní školy v Rochetřejoux ve Vendée i světové konference skautek v Evianu. Já jsem se s ní seznámila v roce 1947, kdy připravovala velkou mezinárodní akci Ostrov klidu na Střeleckém ostrově, tábor, jak má být, byt v centru Prahy, určený pro české, slovenské a francouzské skautky, do kterého přicházeli delegáti Mezinárodního festivalu mládeže z různých konců světa a zajímavě vyprávěli o svých zemích. Vlasta se tehdy stala mým vzorem. Netušila jsem, že budeme jednou úzce spolupracovat. Kromě jiného organizovala i pobyty Juliette Low Girls v Naší chatě

ve švýcarském Adelbodenu, sama se tam však podívala až v roce 1992, kdy chata slavila 60. výročí svého založení. Myslím, že tam byla opravdu šťastná. Pozvala ji tam Yvonne Cuénod zvaná Cigogne, zástupkyně legendami Falk, první ředitelky Naší chaty.

Budíž připomenuto, že v roce 1947 se Vlasta provdala za RNDr. Jana Macka, s ním má čtyři děti, všechny vysokoškolsky vzdělané, a že celá rodina - a hlavně její muž - měla vždy vzácné pochopení pro její skautskou činnost, které obětovala všechnen čas a energii. Nebyť toho, že po únoru 1948 dala výpověď ze své funkce a že byla organizace rozpuštěna, snad by ani neměla čas na svou vlastní rodinu. Ale nebyla by to Vlasta, kdyby žila jen pro ni. I v tom dvacetiletí 1948 - 1968 učila kamarády svých dětí angličtině, navštěvovala staré a nemocné skautky, pomáhala, kde bylo třeba.

"V roce 1968 se nám všem vrátilo mládí", napsala. Sestra Koseová byla jmenována federální náčelní Československého Junáka a na funkci české náčelní už kandidovat nechtěla. Přesvědčila Vlastu, že ji musí vzít na svá bedra. Bylo to krátké období, ale naplněné přímo hektickou aktivitou. Cyklostadly se programy schůzek, pořádaly se Lesní školy, semináře, kurzy, vůdcovské zkoušky, setkání s vůdkyněmi. Krásný byl sraz v Roztokách v roce 1970, kde se slavilo i 55 let divčího skautingu, a kde Vlasta dostala nejvyšší vyznamenání - Stříbrný trojlístek.

Jakkoliv krátce trvalo toto období, bylo nesmírně důležité pro kontinuitu hnutí. Desetitisíce děvčat prožilo nádherné chvíle ve skautských táborech, které mnohé z nich zasáhly natolik, že se v roce 1989 k práci vrátily a v současnosti se naše hnutí opírá hlavně o ně.

Rok 1989 znamenal pro Vlastu nový nástup do práce. Opět byla zvolena náčelní a opět rozjela plnou parou činnost i kontakty se zahraničím. Našla si čas nejen na články do skautských časopisů, ale i pro napsání příruček Mezinárodní asociace skautek WAGGGS, Co skautky dělaly po sedmadesát pět let své existence, přípravu sborníku 75. výročí založení divčího skautingu 1915 - 1990 i několika kapitol do Příručky pro vedoucí světlušek (Karla Lebedová a kolektiv).

14. června 1990 Vlasta prožila nezapomenutelné okamžiky v Singapuru, kdy nám na Světové konferenci WAGGGS za velkého aplausu celého auditoria bylo obnoveno členství v této organizaci.

V roce 1992 už Vlasta nechtěla kandidovat znovu na vyčerpávající funkci náčelní, ale mnoho práce jí neubýlo. Jako čestná náčelní stále jezdí za svými skautkami po vlastech českých, stále vyřizuje hory zahraniční i tuzemské korespondence, stále radí a pomáhá, když je o to požádána. 5. května slaví své pětasedmdesátiny a my všichni ji přejeme hodně zdraví, energie a uspokojení z pohledu zpátky na obrovskou práci, kterou vykonala, i naděje z pohledu kupředu. To, co jsme od nás všech, milá Vlasto, vložila, by se mělo zúčtovat v budoucí práci! Slibujeme Ti, že se o to budeme snažit.

Co to je, když se řekne USA?

Tepřve v loňském roce podařilo se uvolnit nezbytné prostory a začít konečně budovat USA - Ústřední skautský archiv. Mohou se v něm proto již soustřeďovat všechny materiály dosud porůznu uschované. Mnoho cenné dokumentace se v minulých dobách všelijakými způsoby postrácelo nebo bylo dokonce nenávratně zničeno. Podepsala se na tom nepřízeň doby i mnozí nepřátelé skautingu. Bez viny ale není ani nedostatek porozumění pro skautské pozůstatosti v rodinách některých již zemřelých skautských pracovníků. A někdy také lpění náruživých sběratelů na nashromážděném bohatství. Bohužel, svoji roli sehraává i neochota některých pamětníků k předání zkušenosti a k upřímnému vyznání osobních účastí na dobrých i méně dobrých minulých dějích. To se týká zejména období 1968 - 1970 - 1989. O to důsledněji je třeba vytvářet shromažďovat a pečovat o všechno zachráněné.

Historická komise ÚRJ vyslala již neuvěřitelně mnoho výzev, žádostí a proseb. Přehled těch nejzávažnějších je poučný. Najdeme je ve zpravodajích "Junák hlásí" č. 1 /ze 6. 12. 1989/, č. 3 /z 29. 1. 1990/, č. 8 /z 20. 6. 1990/, č. 16 /1992, v usnesení IV. a V. sněmu, v materiálech 1. sněmu OS 28. 3. 1992 a 5. plenárního

zasedání ÚRJ 28. 11. 1992. Dále v projevech předsedy historické komise bratra Macka na sněmech a při jednáních ÚRJ, v písemné Zprávě historické komise z 1. 2. 1992 pro V. sněm a v mnohých číslech Skautingu. Bratr Macek rozeslal 90 osobních listů vedoucím činovníkům z let 1968 - 1970. Odpovědi došly pouze od 18 lidí a jen malá část z nich přinesla konkrétní výsledky. Historická komise si byla vědoma toho, že je nezbytné zabírat plnou šíři událostí v našem hnutí. Rozeslala proto všem ORJ zvláštní dotazník v zájmu doplnění své zprávy podle úkolu, který dostala na V. sněmu. Je třeba poděkovat všem 31 ORJ a 88 střediskům, které této prosbě podle svých možností vyhověly. Patří mezi ně tyto ORJ a jejich střediska: Praha 5, Praha 10, Benešov, Beroun, Kladno, Kutná Hora, Praha - východ, Praha - západ, Příbram, Jindřichův Hradec, Pelhřimov, Písek, Strakonice, Cheb, Klatovy, Tachov, Česká Lipa, Děčín, Litoměřice, Louny, Teplice, Havlíčkův Brod, Jičín, Semily, Svítav, Jihlava, Znojmo, Brno, Nový Jičín, Přerov, Ostrava a část středisek z ORJ Sokolov, Chomutov a Trutnov. Do 15. 2. 1995 naopak zůstaly odpověď dlužny všechny ostatní zde nejménované ORJ. Bude tedy jejich vinou opět zpracována jenom část naší minulosti. Ještě pořád je možné to napravit. Jinak pro nezáměr celých regionů hrozí v dějinách českého skautingu velká bílá místa. Jen v ně-

kterých případech může si historická komise vypomáhat zvláštními studii, almanachy a jinými pomocnými prameny.

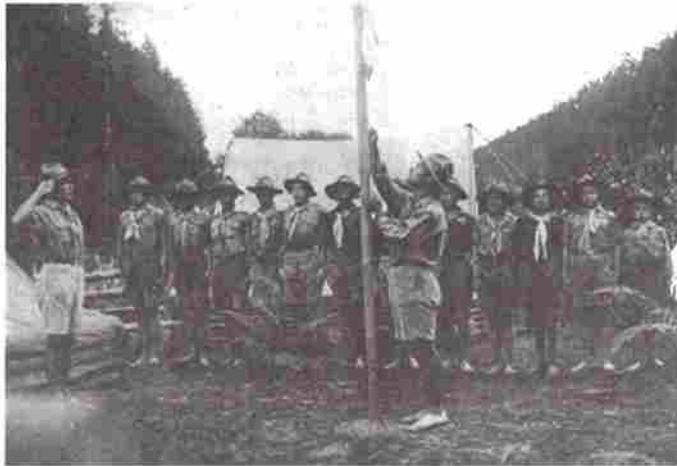
Pro USA a celou archivní činnost ve všech složkách Junáka je již připraven metodický návod "Skautské archivy", který by se měl dostat na všechna ORJ. Odborné třídění a zpracovávání shromažďovaných písemností vyžaduje ovšem nemálo času a ochoty. Pro práci v USA byl na odborné školení Ministerstva vnitra vyslán bratr Nosek. Ten však má v rámci přidělených úkolů v ústředí k dispozici pro archiv jen zlomek svého pracovního času. Historická komise by přivítala pomoc zejména pražských roverů a oldskautů, kteří mají vřelý vztah k historii našeho hnutí a k pečlivé práci s dokumenty. Samotnou historickou komisi bylo by třeba omladit. Začíná být příliš dědečkovská. A sil ji nepřibývá. Jistě by ji prospělo několik vzdělaných mladých historiků. **Pomozte je nalézt, čtenáři Skautingu!**

Stěžejní úkol historické komise - příprava obsáhlých dějin českého skautingu pokračuje jen pomalu postupnými kroky. Neděláme si iluze o vševědouceosti díla, které připravujeme. Nechceme ale opomenout nic podstatného, co se událo kdekoliv v našem hnutí. Bez pomoci bratří a sester z celé naší země zůstaly by naše dějiny nedobrym torsem, vzdáleným celě pravdě více než by bylo přijatelné. Znovu tedy prosíme o pochopení, pomoc a spolupráci celou naší skautskou rodinu. Karel Lešanovský - Kay

Tábory na fotografiích USA

1. šestiplátnový stan, 30 léta
2. oznamovatel IV. slovenská LŠ
3. totem IV. slovenská LŠ, 20-30 léta
4. Poštorenská skauti na táboře Strlíky-Koryčany 1932

PRŮVODCE ČESKOU SKAUTSKOU LITERATUROU

Čas opustit třicátá léta v našem seriálu ještě nenastal. Správně někteří postrádají řadu titulů, které před zákazem skautingu byly vydány, a nebylo jich málo. Konec třicátých let byl tragický. Zemřeli Ant. B. Svojsík a Jan Novák, vzápětí přišel Mnichov se všemi důsledky. Marň Svojsíkův sen sjednotit český skauting na prahu dvacátých let se naplnil až po jeho smrti, pod tlakem zvenčí. Život čtyř skautských organizací sloučených v lednu 1939 do Junáka netrval ani dva roky. Jedním z mála kladů tohoto období však bylo podstatné zvýšení ediční činnosti.

KONEC TŘICÁTÝCH LET

V roce 1937 se rozbíhala Skautská Edice Svazu. Plynule přecházela ze Skautské knihovny (psali jsme o ní v lednovém Skautingu), jejímž posledním svazkem bylo Novákovu **Skautské divadlo** (50 divadelních her, výstupů a recitací). Ještě v témže roce stačila vydat **Skautský kalendář** na rok 1938, vánoční a novoroční pohlednice.

Jar. Novák byl autorem knižčky **Skauting na vodě**, která vyšla v Kapesní knihovně Skautské edice 1938. Další kapesní příručkou byla **Skautská zdravotvěda** MUDr. Josefa Cívina. Druhé rozšířené vydání této aktuální příručky své doby vyšlo o rok později již v Junácké edici. V. Šmídkal: **Škola bruslení** (základy) byla další kapesní publikace Skautské edice.

MUDr. Karel Hora, bývalý vůdce LŠ, napsal další úzce specializovanou práci: **Jízda na kole z lékařského hlediska**. Vyšla rovněž v SE 1938. Karel Hora, lékař a anatom v Brně, byl jeden z prvních piščíků o skautingu z hlediska zdravotnictví (* 1901 - 1942, zastřelen v Mauthausenu).

Brněnský kolektiv za vedení Velena Fanderlika vydal v SE v červnu 1938 příručku **Dívčí tábor a jeho vedení**, sbírka zkušeností s vedením dívčího tábora. Marie Januštková (zemská náčelní pro Moravu) vydala ve Zlíně vlastním nákladem brožuru: **Společenská výchova skautské mládeže**.

Zajímavou, záhadnou, dnes nedostupnou, je tenká knižčka moravského zemského náčelníka Zdeno Štekla: **Skaut - Malý zednář** (eseje o smyslu skautingu). Známe ji prakticky jen z publikace "Golem, metla Čechů" (1941?), což je ostrá kritika skautingu z nacistických pozic.

Po událostech přelomu roku 1938/39, v době, kdy se nová organizace nazvala Junák a přestalo se používat slovo *skaut*, se i edice začala nazývat **Junácká edice**. První publikací JE roku 1939 byl zpěvník sestavený novým náčelníkem Junáka Rud. Plajnerem, R. Kadlecem a J. Dvořákem: **Junácký zpěvník** díl I.- Písne junácké. Díl II. - Písne z od-

dílu vyšel v JE o rok později. **Vaření** (rady, pokyny a recepty) byla další potřebnou kapesní příručkou JE 1939.

Nová éra znamenala i nové prvky ve skautské výchově. Junácká edice vydala první **Junáckou stezku** a také **Poznámky k junáckému kursu** pro rádce a vedoucí. Brzy následovala i **Vičácká stezka**, dále **Stupně vyspělosti** a **odznaky junáckého kmene**. Na pultech byly příručky ještě Svazové (Organizace, Radosti a taje skautingu, Družinová soustava, 555 her, Skautská praxe) a některé teprve rok staré vyšly rychle znovu (Zdravověda, Dívčí tábor). Junácká edice nezapomněla na **Junácký kalendář** 1940. Byl bohužel na řadu let poslední. Dnes nám taková knižka do kapsy chybí.

Junácká edice, ve snaze mít co nejvíce finančních prostředků a také pravidelných odběratelů, založila **KLUB JUNÁCKÉ EDICE**, s ročním členským příspěvkem 30 K (jedna příručka stála 1 až 15 K). Klub vydal pro své členy legitimace. Členové klubu měli samozřejmě určité výhody. Do prázdnin 1940 jich bylo přes tisíc. Členové byli jednotlivci, družiny i oddíly. Členové měli dostat za svých 30 K přednostně všechny novinky v hodnotě 50 K za rok. Junácká edice tehdy sídlila ve Slezské ulici č. 7 v Praze na Vinohradech. Dobře rozjetou akci zastavil zákaz skautingu. Ale ještě se piše rok 1939.

Pokud jste postrádali v minulém Skautingu Foglarův: **Tábor ve Sluneční zátoce**, pak jenom proto, že se nejedná o beletrii, ale divadelní hru. Zdramatizovaný příběh Hochů od Bobří řeky vydala Junácká edice v roce 1940. Ve stejné době se hrála také divadelní hra ze skautského života Dr. Jana O. Martinovského: **Jiskra v popelu**. Vyšla tiskem v Příbrami v Edici Oheň, svazek 1.

Dr. Jan O. Martinovský byl autorem základní příručky pro zakládání a vedení nábožensky orientovaných junáckých oddílů **První kroky**. Obsahovala základní pojmy, metodiku a přípravu nováčků. Vyšla rovněž v Příbrami roku 1940 jako 4. svazek Edice KLŠ. Martinovskému vyšla v tomto roce ještě publikace **Instrukce pro službu odboru duchovního**.

V tuto chvíli musíme rozlišit **Junáckou edici** - nakladatelství a **JUNÁCKOU EDICI** jako název knižní edice. Prvními svazky této nové edice byla již vyhlášená práce lesoškoláků ing. Adolfa Petru a ing. Josefa Štefana o uspořádání, výstavbě a vedení blížících se junáckých táborů: **Táboření**. Vyšla v březnu 1940 ve dvou dílech s bohatým obrazovým doprovodem (po válce vyšla ještě jednou, tentokrát v jedné knize).

Sláva Bursík sestavil **Odborné zkoušky junácké** a vyšly v kapesním formátu jako třetí svazek Klubu Junácké Edice. **Odborné zkoušky dívčího kmene** rovněž stihly závod s časem a vyšly v JE ještě před prázdninami 1940.

Skautské knihovničky obohatila Anna Moravcová příručkou **Výtvarné práce výchovné**, 199 stran s ilustrovanou přílohou. Práce jsou seskupeny podle materiálu a oboru s přihlédnutím k věku a roční době vhodné pro tu či onu práci, dále poučení o materiálu o zacházení s ním, uložení a pod.

Dalšími svazky JE byly: metodická příručka pro vedoucí včít Ivana Brychtu: **Vičata**, a Dr. Karel Průcha: **Tělesná zdatnost junáckého kmene**.

Připomeňme si ještě knihu o rozdílu mezi skautingem a jinými směry výchovy mládeže **Skauting a zálesáctví** Josefa Šimánka. Vyšla u Toužimského a Moravce v roce 1940. Její 1. (obálková) vydání vyšlo již roku 1925 a po válce se objevilo upraveno potřeť pod názvem **Skauting - jeho podstata, význam a etika**. Téhož roku u T&M vyšlo i Vosátkovo **Táboření**.

Nakonec si neodpustím malou vzpomínku. V knihovně staršího bratra jsem kdysi objevil obrázkovou knižku akad. malíře Ant. Brunnera s názvem **Jeden den se skauty v táboře**. Byla vydána roku 1940 v Cerveném Kostelci. Na 26 stranách je vždy na jedné straně celostránkový barevný obrázek ze skautského života a na protější skautské verše nebo próza. Jako malé nerozumné dítě jsem ji uměl jenom počmárat pastelkami - dnes ji marně sháním znovu.

Byl to asi můj první pohled do skautského světa, do kúry mozkové se vryl nesmazatelně. Dnes taková obrázková knižka u nás jaksí chybí, taková, která by padla do oka malého caparta předskautského věku. V šesti letech by si pak asi snadněji našel cestu do vlčácké smečky nebo světluščího roje.

POMÓÓÓÓÓÓC!

Skautské prameny volají S. O. S.! Pošta je torpédovala nehorázným, přímo zločinným zvýšením balíčkových tarifů - za jeden balíček platíme dnes 22 Kč. K poštovním pirátům se přidala i spořitelna a strhává nám za peníze poslané na účet 5 Kč - i když je to třeba 40 Kč za jednu knížku.

PROSÍME, aby se nám ozvali z měst, městeček a větších obcí sestry a bratři, kteří by byli ochotni přijmout balík se Skautskými prameny pro celé město i nejbližší okolí a rozeslat korespondenční listky (ty do balíku přiložíme) se žádostí, aby si adresáti vyzvedli další svazky Skautských pramenů u nich doma. Jinak nejsme schopni zaplatit poštovné za svazky, které se dotíknou. Tentokrát je to 777 stran dohromady!!! Za 130 Kč!!!

Napište nám ihned lístek na adresu **Skauting, Kosmonautů 359, 460 05 Liberec**. Pokud můžete v menších městech poslat s knížkami posly, poznamenejte, že nemusíme přikládat korespondenční listky, i ty dnes stojí přes 3 Kč!

Pište okamžitě, už knížky rozesíláme, ať je máte před táborem! Tentokrát v zásilce najdete:

Skauting (základní příručka), 288 stran, přes 100 ilustrací; **Stežka zdatnosti**, 224 stran (skautský tělocvik, testy, tělocvičné hry v přírodním prostředí); **Zálesácká praxe**, 256 stran, 160 obrazových tabulí. *Miloš Zapletal - Zet*

3x O VÝCHOVĚ

Zdeněk Matějček: Po dobrém nebo po zlém? O výchovných odměnách a trestech

Také se Vám občas stane, že v zápalu hněvu "odměníte" nezbedníka nepřiměřeným trestem? Mně se to stává nejčastěji na tábore.

Náhodou jsem natrefil na knížku, která mi řekla, co všechno bych měl zvážít, než se rozhodnu někoho odměnit nebo potrestat. Knička je velice čtivě napsaná. Nečekejte kuchařku, která vám vyřeší všechny vaše pedagogické problémy, sám autor několikrát upozorňuje, že nedává konkrétní návody jak odměňovat a trestat. Přesto předkládá nemálo konkrétních situací ze své psychologické praxe a hlavně několik zásadních pouček, které bychom při výchově v rodinách i v oddílech neměli opomíjet.

Sám jsem si z celé knížky, kterou pro rodiče a vychovatele vydalo nakladatel-

ství Portál, odnesl 3 základní poučky, které se snažím uplatňovat, abych minimalizoval své "úlety" na poli odměn a trestů. Věřím, že si každý najde v této publikaci ty "své" poučky a třeba si jich uchováte v paměti víc než já. *Miky*

Henri Joyeux - Sexuální výchova

Knih s podobným názvem vychází v současné době poměrně mnoho. Ale soubor čtyř útlých knížek od H. Joyeux, vydaný v edici Portál, se na problém lidské sexuality dívá přece jen z poněkud jiného úhlu. Je to jistě dáno tím, že autor je věční člověk, ale i profesor s řadou zkušeností z této oblasti. Kničky jsou psané formou rozhovorů - otázky dětí a mladých lidí a odpovědi rodičů nebo autora. Jsou rozděleny podle věku, pro který jsou určeny a každý díl poskytuje odpovědi na otázky kladené právě v tomto období lidského života.

I. díl: Mami, jak přijde dítě na svět? (od 4 do 10 let)

Zde je popsáno, jak vzniká dítě, co se s ním děje před narozením a při porodu, jsou tu vysvětleny základní rozdíly mezi chlapcem a dívkou, a také naznačena důležitost lásky jako především duševního vztahu, tak, aby tomuto výkladu porozuměli i úplně malé děti.

II. díl: Přichází puberta (od 10 do 13 let)

Autor odpovídá na otázky týkající se dospívání, a to nejen z pohledu sexuálního rozvoje, ale i rozvoje duševního. Jsou tu popsány a vysvětleny některé z problémů, které mají mládí v tomto věku, i takové, které se týkají antikoncepce, pohlavních chorob nebo třeba i nevhodnosti reklamy.

III. díl: City, sexualita, AIDS (od 13 do 15 let)

Tato knížka je zaměřena nejvíce na citové problémy v tomto věku, na další rozvoj sexuality a s tím související problémy homosexuality apod., a v neposlední řadě je tu také základní informační minimum o chorobě AIDS, které by měl znát každý člověk.

IV. díl: Jsme zamilovaní (od 15 do 20 let)

V posledním dílu se autor zaměřil zejména na problematiku budování partnerských vztahů, na rozdíly v sexuálním citění mezi muži a ženami a na důležitost poznání a akceptování tohoto rozdílu a správného pochopení sexuálního vztahu jako vztahu citového.

Přestože jistě existují knížky s větším množstvím informací, které se týkají sexuality, myslím si, že je dobré přejít si i tyto knížky. Jsou důležité proto, že kladou důraz na to, aby člověk dbal nejen o své tělo, ale i o svou duši.

Upozornění: Protože je autor věční, vyjadřuje se poměrně negativně k otázce antikoncepce, homosexuality apod. O těchto problémech je dobré dozvědět se něco i z druhého pohledu, aby si každý mohl vytvořit svůj názor. *Marka*

Přírůstek do knihovny

Nejednou jsme již uvažovali, jak se vyrovnávat s různými úskaly, která ohrožují zdravý vývoj mladé generace. V těchto dnech se objevuje na knižním trhu publikace M. Elliotové: **Jak chránit své děti (Praha, Portál, 1995)**. Auto-

rka pracuje po řadu let jako psycholožka v anglické Národní společnosti prevence násilí na dětech. Kniha je určena rodičům s cílem předcházet včas mnohá nebezpečí, která ohrožují děti a která jsme před léty neznali. Uvažuje o předcházení takových jevů jako je bití, týrání a zneužívání dětí, šikanování mezi dětmi navzájem, alkoholové a drogové závislosti, sexuální promiskuita, spojená s rizikem šíření pohlavních nemocí a hlavně AIDS, hazardní hry a hráčská vřava, důsledky sledování násilí i pomografie v televizi, na videokazetách a mnohdy i v počítačových hrách, agresivní hry apod. Uvažuje se o rizikových situacích, které ohrožují děti na ulicích, v parcích, v dopravních prostředcích, na nádražích, u výhledů, u sklepů či na veřejných záchodcích, ale i při anonymních telefonátech aj.

Základní úvahy se vedou ve dvou směrech: a) jak děti rozumně a bez zbytečných senzací poučovat, b) jak je učít aktivně se bránit. Elliotová opakovaně zdůrazňuje, že kromě informovanosti a aktivních dovedností je potřebná atmosféra porozumění, jistoty a bezpečí v rodině (a zcela jistě i v našich oddílech). Najdeme zde řadu nápadů, jak dětem odpovídat na všetečné a mnohdy i choulolistivé otázky: s naprostou samozřejmostí, bez senzací a jazykem, který je danému věku srozumitelný. Najdeme dále řadu návodů, jak v různých situacích postupovat, jak se bránit, přivolat pomoc, upozornit na sebe, odradit útočnicka, odmítnout nabídku drogy, alkoholu, ale i doprovodu či svezení v automobilu.

Jsou popsány mnohé situace, kdy ve formě hry se děti učí říkat "ne", odmítnat různé návrhy dospělých i vrstevníků, vhodně telefonovat (např. nedat najevo, že je samo doma), nepouštět neznámé osoby do bytu, nepřibližovat se neznámým osobám v autě apod. V podstatě to jsou náměty na hru typu "Co uděláš, když...". Zkušený vůdce rychle postřehne jejich smysl a sám si dokáže řadu dalších vymyslet - ať pro včíta či pro skautský věk. Najdete tu řadu doporučení, na která jsme nikdy nepomysleli. Tak např. jmenovky na školních taškách - neznámý člověk, který si jmenovku přečte a osloví dítě "Ahoj, Petře" působí mnohem věrohodněji, i když ho dítě nezná. Velký poplach může ohrožené dítě vyvolat tím, že něčím rozbije nejbližší okno či výkladní skříň: vzbudí tím mnohem větší pozornost než pouhým voláním a třesk skla mnohdy útočnicka zcela odradí.

Kniha Elliotové má dvě užitečné přílohy: Ukázky dotazníků pro různé staré děti a modely situací, do kterých se mohou dostat spolu s návodem, jak se chovat. Dále je vydavatel sestaven seznam důležitých institucí v celé ČR (s adresou a telefonem), kam je možno se obracet o radu i o pomoc. Jsou to linky důvěry, pedagogicko - psychologické poradny, dětská krizová centra, psychiatrická zařízení, dobrovolné pomocné organizace aj. Tento seznam bychom měli mít k dispozici v každém středisku!

Knižka Elliotové by neměla chybět v našich knihovnách. Má jistě některé body,

kteří odpovídají anglickým poměrům (třeba: jak nepůčkovat dětem auta...); le-
dacos vypadá u nás jinak, ale to nesnižuje
její hodnotu - a také mnohé dokážeme
domyslet sami! Měli bychom na ni upo-
zorňovat i rodiče. Ale přece jedno varo-
vání: Při čtení může vzniknout chybný až
sugestivní dojem, že kolem nás je vše
zlo. To by byl postoj, který by nám i dětem
zkresloval pohled na svět a navozoval zce-
la chybný a jednostranný dojem. Rizika
znát musíme, ale nepřeceňujeme je a vy-
tváříme mezi dětmi důvěru i jistotu, že se
o ně zajímáme a staráme.

Ještě další upozornění: Bílý kruh bezpe-
čí (Spytihněvova 6, 128 00 Praha 2) vy-
dal bezplatné brožuru: Rodina proti kri-
minalitě - i to stojí za čtení.

Václav Břicháček

PRÁZDNINY NA SMARAGDOVCE

První tučet knih v edici Knihy táborové-
ho ohně v nakladatelství LEPREZ napl-
nila kniha Huberta Janovského: PRÁZD-
NINY NA SMARAGDOVCE

Po recidivách knih vy-
šších většinou již v dáv-
nověku našeho skau-
tingu, nebo z pozůsta-
lostí, je tu KONEČNĚ
nový skautský román!
Kdo si chce prožít zná-
mé táborové situace,
nemusi čekat až na lé-
to, na tábor. Je tu vše

tak, jak důvěrně známe: etapová hra
o poklad, vlajka čistoty, noční přepad,
zkouška tří orlích per, třídení průzkumná
výprava, trampoty s mapou, nechýbí pěk-
ná letní bouře a záplava, noční hra a také
výprava do neznáma. Bohatost děje do-
plňuje záchrana dvou tonoucích dětí,
malý kurs o zmijích, nakonec nechýbí
ani ta trocha melancholie posledních
chvil na táboře. Detektivní zápletka prv-
ních kapitol je vyřešena až v závěru. Je
toho opravdu hodně na 160 stránkách.
Začtete se však sami do příběhu kluka,
který se na přání strýčka přihlásil do ju-
náckého oddílu Stopařů, ale zakrátko si
již neuměl představit život bez oddílu.
Klubovna se stala jeho druhým domo-
vem.

Co myslíš ty - dnešní vůdce, je vaše
činnost v oddíle taková, aby za čas
o tom napsalo knižku některé z tvých
vláčet či skautů?

Boj o první místo

Román pro skauty **Boj o první místo** vy-
cházal před více jak šedesáti lety na pok-
račování v časopise Skaut-Junák (1933/34).
Napsal ho tehdy již úspěšný mladý vůdce
2. pražského oddílu Jaroslav Foglar -
Jestřáb na podkladě svých zážitků z dět-
ství a ze života chlapců v oddíle.

Petr Solnar musí podstoupit boj o první
místo ve třídě s Rudou Lorencem, chytrým,
hezkým, ale pyšným a zlomyslným idolem
jedné části třídy a tyranem té druhé. Nejdří-
ve prohrává, ale nakonec si získá uznání
třídy po tvrdě vydrženém vítězství ve spor-
tovním běhu napříč městem. Dalším zlo-
mem jeho života je vstup do junáckého
oddílu, tolik rozdílného od života ve třídě.
Prožívá zde opravdové kamarádství, zis-
kává sebedůvěru a všeobecný úspěch.
Přes věk románu je mnohé podstatně nad-
časové. Jednoduchý děj působí jednodu-
še a přímocně i na dnešní chlapce ve věku
11 - 14 let. Kvalitu mladého začínajícího
autora dobře rozpoznal i A. B. Svojsík, který
v recenzi na 1. vydání (1936) napsal: "**Br.**
Foglar jest z mála, kteří duší chlapce rozumí
dokonale. Má rád své skauty, sdílí každou
jejich radost i žal, proto chápe každé hnutí
jejich duše - dobře i zlé ...".
Boj o první místo vychází již v 8. vydání,
poprvé v Olympii v edici Sebrané spisy
jako svazek 13.

Celé půlstoletí nás dělí od konce pos-
lední světové války - přesto nesmí být
zapomenuta!

Jsou mezi námi ti, kteří o těch hrůzách
mohou vyprávět z vlastní zkušenosti.
Jedním z nich je vůdce 35. střediska
Junáka v Praze 10 Karel Skála - Atri.
Svoji knihu vzpomínek na účast skautů
v Pražském povstání 1945 v Libni nazval

ŠEST DNÍ pod Červeným křížem

Svědectví sepsané podle vlastního dení-
ku a deníku Jeleny Čmohorské čekalo
mnoho let na vydání. Část vyšla již ten-
krát, dávno, v cyklostylovaném středis-
kovém časopisu LOKALI roku 1946. Po
letech se k námětu vrátil. Několik výňatků
vyšlo v časopisu Čs. voják v roce 1965.
Dlouho ležel rukopis v černých deskách.
Po obnově Junáka v roce 1989 se Atri
znovu pokusil o vydání knihy. Zájem pro-
jevila Junácká edice, jenže i tam zůstal
rukopis ležet v šuplíku. Tak dlouho, až se
JE rozpadla. Po delším hledání se na
poslední chvíli rukopis našel a byl vrácen
autorovi. Atri ji nakonec vydal vlastním
nákladem.

Text je doprovázen třicítkou autentic-
kých fotografií a ilustracemi přispěli L.
Kubic a V. Chochola, navíc v knižce
naleznete několik situačních plánek a
náčrtků dokumentujících děj. Dokumen-
tární kniha vychází právě včas, aby nám
všem podala svědectví o síle skautské
myšlenky v nejtěžších dobách, na prahu
svobody. Přesně po padesáti letech.
Vyšla v poměrně malém nákladu 1000
kusů, proto její cena nemůže být nízká. V
oněch šedesáti korunách, za kterou se
prodává, nejsou žádné honoráře, pouze

technická práce.

Knihu možná ob-
jevíte na pul-
tech knihkupec-
tví (určitě u Arbe-
sa), ale můžete ji
získat i v SIC na
ústředí Junáka.
Zde ji můžete i ob-
jednat - ale počí-
tejte se již vyšším
poštovým.

3x Windy

NOVÉ KNIHY - NOVÉ KNIHY - NOVÉ KNIHY

BEZBARIEROVÉ CESTOVÁNÍ

Pomoc vozíčkářům

Od r. 1992 máme s německými skauty sv. Jiří (DPSG) smlouvu o spolupráci a pomoci v oblasti integrace zdravotně postižených do našich oddílů. V České republice pracují již desítky oddílů, které mají ve svém středisku postižené děti, účastnící se schůzek, výprav, táborů a téměř všech akcí.

Těžší případy postižení, jako jsou pohybová, smyslová a některá zdravotní vyžadují technické úpravy přístupových cest, vchodů, prahů, dveří, sociálních zařízení, na taborech úpravu ubytování a přizpůsobení programu. I to se daň překonávat a mnoho rekonstrukcí i nových staveb se už provádí bezbarierovým způsobem. Na některých táborech máme už bezbarierové posádkové stany, záchody, sprchy a cesty.

Němečtí skauti se rozhodli se svými integrovanými oddíly uspořádat tábory u nás. Neohlásili však, že s sebou vezmou čtyři vozíčkáře. Tím vznikla pro nás i pro ně těžká situace, spojená s překonáváním dopravních, ubytovacích, stravovacích a dalších bariér.

Uvědomili jsme si, že tato situace je v celém našem státě. U nás nejsou zmapována bezbarierová zařízení, publikaci na toto téma je velmi málo: Průvodce bezpečnou Prahou (Galaxie), Neratovice bez bariér. Ing. L. Kipil: Bezbarierová zařízení ve městě Brně. V Pražském sdružení vozíčkářů se dal do práce pro jakéhosi bezbarierového průvodce J. Seichar. Pro tento velkorysý úkol by potřeboval a uvalit pomoc.

To by byl úkol a služba pro skauty všech věků a ze všech kmenů.

Představa je asi taková, že skauti, roveři i OS se zúčastní jednotné připravené sběru informací ve svém obvodu, nebo okrese, v Praze nebo v regionech. Jejich zpracování by se pak předávalo Svazu vozíčkářů, kteří by se postarali o jejich vydání.

Údaje budou tvořit základ pro informační banku a budou publikovány za pomoci Sdružení tělesně postižených. Zabraňte nežádoucím unikům informací a jejich ev. zneužití.

MUDr. Jan Pisko, místostarosta
a předseda zdravotní rady Junáka
MUDr. Rost. Tománek, zpravodaj
zdravotní rady pro postižené

Svoji průzkumnickou zprávu pošlete, prosím, na adresu:

**Zdravotní rada Junáka Č. R.
Senovážné náměstí 24
116 47 Praha 1**

Při posuzování bezbarierovosti odkazují na příručky:

1. Bezbarierový skauting, Junácká edice, Praha 1993, str. 22
2. Maxa M., Mikula M., Skopec J., Zapletalová J. - Stavba bez bariér, Výstavba pro osoby se sníženou schopností pohybu ČSVA, Arch, Praha 1991, str. 103

S ČÍM ZAČÍT?

V první řadě potřebujeme přehled o bezbarierových ubytovacích a cestovních možnostech ve skautských objektech, autokempech, penzionech a turistických ubytovnách. S tím souvisí bezbarierové možnosti stravování a ostatní služby a jejich použití postiženými (vstup, výtah, WC, sprcha, parkoviště, jídelna, bufet). Proto se vypravte nejdříve sem. Hleďte a prozkoumejte nejdříve ta zařízení, která mají bezbarierové úpravy a zhodnoťte je podle hledisek použitelnosti pro osoby na vozíčku a těžce postižené. Dejte o tom co nejpřesnější zprávu. Sledujte kritéria, která jsou dále uvedena. Případně použijte doporučených pictogramů a doplňte je číselnými údaji.

Veřejné budovy a služby. Policie, pošty, zdravotnická zařízení, zastupitelské úřady, banky, obchodní domy, obchody.

Historické a kulturní památky, krajinné a přírodní pozoruhodnosti.

Dále se věnujte bezbarierovým možnostem při používání veřejné dopravy a jejich zařízení a bezbarierovým turistickým památkám.

Vysvětlivky značek:

Parkoviště pro vozíčkáře, vzdálené do 50 m od vchodu

Rampa pro vozíčkáře, umožnění vjezdu do objektu

Průjezd do místnosti bez překážek

Výtah pro vozíčkáře

WC pro vozíčkáře

Telefonní automat, umístěný ve vhodné výšce pro vozíčkáře

Místnost se zákazem kouření - vhodná pro alergiky

Indukční klička pro neslyšící

Zvýrazněné písmo pro slabozraké.

Vyznačení cest vodičů linkou nebo akustickými signály pro nevidomé.

JAK A CO ZJIŠŤOVAT?

Autokempy, penziony, turistické ubytovny: U všech objektů začít s adresou, telefonem a jménem toho, kdo podá podrobnou informaci včetně cen a ev. rezervace, roční dobou provozu. Příjezd k objektu ev. budově. Je bezbarierový, má chodník nájezdu? Obrubník chodníku nesmí být vyšší než 10 cm. Vyšší je pro vozíčkáře nepřekonatelný. Jsou u vchodu schody? Je zde nájezd nebo rampa pro vozíčkáře? Bezbarierový vchod musí být široký alespoň 80 cm! Užíšmi dveřmi vozíček neprojde.

Ja dveřmi a vchodem musí být prostor pro otočení vozíčku; jsou další cesty nebo chodby volné? Cesty nesmí mít měkké, písčité povrchy, kam by se kola vozíčku zabořila. Jsou kanceláře, recepce a další zařízení v těmže poschodí? Není třeba překonávat schody? Je zde výtah? Pozor na vstup do výtahu a šíři jeho dveří.

Je v budově nebo v objektu bezbarierový záchod? Vjezd toiletů má být širší než 80 cm, bez prahů. Toiletní mísa musí být 50 cm od podlahy a vedle ní prostor pro možnost zajeť sem s vozíčkem. Pro to, aby se vozíčkář přesunul, jsou po stranách madla ve výši rukou, pevná nebo sklápň.

Umyvadlo má být výše, asi 75 cm od podlahy, aby se pod něj dalo zapředu zajeť s vozíčkem při mytí rukou. Sprcha má opět široký - alespoň 80 cm, vstup, bez prahů. Vozíčkem se musí dát zajeť pod sprchu a zde se přesunout na sedátko, které je opět ve výši 50 cm.

Občerstvení, jídelna. Zde potřebuji vozíčkářů tylo vyšší, aby se k nim dalo zajeť vozíčkem zepředu a část vozíčku byla při jídle pod stolem. Je k dispozici telefon, není příliš vysoký?

Ložnice - je do nich bezbarierový vstup; je lůžko opět 50 cm nad podlahou? Je k lůžku přístup ze strany, tak aby se vozíčkář mohl na lůžko přesunout? Je v místnosti umyvadlo, sprcha, WC? Počet lůžek s bezbarierovou úpravou. Možnost vaření? Koupaliště, rybník, bazén a bezbarierový přístup? k pokladně, šatnám, ke sprše, k bazénu, k rybníku, k řece, WC. Jsou zde nebo v blízkosti možnosti občerstvení, nákupu potravin?

Veřejná parkoviště Parkoviště u čerpadel a jejich vybavení (na dálnici). Adresa, telefon, kdo podá bližší informace? Jakou má kapacitu? Je na něm pevná dlažba, je povrch pevný? Měkký, hlinitý a nerovný představuje bariéru. Je odtud možné dosáhnout městskou tramvajovou, autobusovou dopravu, metro, taxislužbu?

Veřejné WC jen bezbarierová zařízení viz výše (vchod, výše mísy, prostor, madla) **Bezbarierové ulice** (informace na technicko-stavebním odb. magistrátu): Za bezbarierové považujeme ulice s chodníkem s dobrou, pevnou dlažbou a s nájezdy v obrubnicích, obvykle na rozích. Je na přechodech zvuková signalizace? **Restaurace a kulturní zařízení:** průzkum zařízení Sdružení invalidů **Zdravotnická zařízení:** nemocnice, polikliniky, lékařská pohotovostní služba, dětská, zubní, lékárny

Policie **Pošty** **Obchodní domy a bezbarierové obchody** **Zastupitelské úřady** **Banky a směnárny** **Důležité památky a turistické cíle** uvádějte jen bezbarierové **Doprava:**

Nádraží - jako u všech budov. Adresa a kdo dá informaci o bezbarierových zařízeních a přístupu? Telefonní číslo. (Např. při příjezdu metrem na Hlavní nádraží musí sehnat vozíčkář vedoucího provozu a ten mu otevře klíčem výtah). Příjezd k budově, vchod, nájezd, chodba? Jak se dostane vozíčkář na peron? Je zde přímý nájezd, nebo se musí po schodech do podchodu a pak zase nahoru? Je zde pohyblivý schodiště nebo výtah? Je zvláštní přechod kolejiště pro vozíčkáře s doprovodem? Je v budově bezbarierový záchod, umyvárna, sprcha, občerstvení, restaurace s bezbarierovými zařízeními? Je k dispozici telefon, čekárna?

Nástup do vlaku: Je nástupišť zvýšené, nebo při nástupu musí překonávat vozíčkář schůdky s pomocí dvou silných osob? Jsou na nástupišti zdvižné plošiny? (U nás jsou jen u některých mezinárodních spojů.)

Vozy: V kterých vlnách jsou vagony s oddíly pro vozíčkáře s velkým prostorem, bez úzkých chodbiček? Je zde toaleta? Umyvárny? Jak je možno přestupovat na jiné vlakové spoje? Na metro? Na veřejnou dopravu, tramvaj, autobus, ČSAD, taxislužbu? Po schodech, výtahem, bezbarierově?

Autobusová nádraží: opět podle stejných kritérií jako výše.

Autobusová doprava ČSAD: bezbarierové linky?

Letišť: adresa, telefon, kdo dá informaci o bezbarierových zařízeních? Jak je možné zajistit odvoz vozíčkáře z letadla do odbavovací budovy? Jaké je spojení na městskou dopravu, ev. taxislužbu - bezbarierovou? Občerstvení, čekárna, WC, umyvárna, sprcha, bezbarierový telefon? Jak je možný přestup na vnitrostátní linky?

Městská a pouliční doprava: Kdo dá informaci o tramvajové a autobusové bezbarierové dopravě - telefon?

Taxislužba: Kde lze získat informace o bezbarierové taxislužbě? Mikrobusy? Adresa, telefon?

Lodní doprava: Kdo dá podrobné informace, telefon? Kde jsou bezbarierová přistaviště, nástupy s rampou nebo nájezdem? Je paluba lodi upravena bezbarierově? Pevná podlaha bez prahu a schodů, WC, umyvárna, občerstvení? Je možnost cestovat i za nepříznivého počasí a za větru, pod střechou?

Kresba Lenka Svobodová

SNAD JE AŽ PŘÍLIŠ SAMOZŘEJMÉ VIDĚT A SLYŠET!

K jak veliké naší škodě. Často se díváme nedbale kolem sebe skrze železnou košili zraku. Výmluvy jsou pak soudruzi naší lehkomyšlnosti. S nimi odháníme pro svůj čas čas druhých. Pro své pohodlí jsme ochotni nic nevyslyšet do paměti.

Sami jsme se odsoudili být jen napůl diváci. Oči sice doširoka hledí, ale srdce o tom nic neví. Naše paměť je jako protivná holka, nezaměstnaná vinou přehlížení a neuskvělosti.

Napůl se umíme radovat, protože i jen napůl dokážeme soucítit a třeba se i soužít. Napůl sníme i bdíme. Stále unaveni ze své promyšlené polovičatosti. Hluší při hovoru, plní sebe, necháváme z druhého padat slova jak listy z mrtvého okvěti. Avšak každá bolest chce najít svoji tvář, stejně tak i hlas touží být zvoláním. Neuslyšet ten výkřik o pomoc během hovoru je jako když ztratíš něco podstatného ze svého života.

Jsou ale lidé s dětmi ticha, tmy a samoty, nikoliv z vlastní vůle tak jako my. Dokáží se opravdově podívat a vyslechnout srdcem. Jejich svět jenom zdánlivě končí v konečkách prstů při dotyku. Tu nepřekročitelnou hranici jejich bytí dokáže přemostit nabídnutá ruka z druhého břehu, tak jak umí vyvést přes vše-

možná úskalí malé dítě jeho matka. Je velice obtížné představit si svět hluchoslepého člověka. Krajinu vůni a pocitů dlážděnou doteky. Svět, kde se tolik nepohrádá samozřejmostí.

Bratři a sestry, když se nám někde podívá utrpení zpřema do očí, je to vždy výzva k naší připravenosti pomoci. Rozdělit se o svoji zkušenost při hrách, požitky v přírodě, ve skautské praxi. Domyslet třeba i v nezbytných pomůckách tu naši podanou ruku. Naučit se tlumočit Lormovu dotekovou abecedu. Ujít zase o kousek dál, než je naše povinnost. Vyzkoušet si, jak slepě a těžce se jde popaměti. Pokusit se zase jinak vyslovit činem. Tak samozřejmě a prostě, jak jen se umí moudrý člověk vyslovit vymazleným a vychovaným slovem. Aby to naše slovo rostlo na statku radosti. Bylo pevnější a věrnější, než dokáže být jenom slovo.

Michal Vondráček - Dalí

Pro komunikaci zdravé osoby, neznalé dotekové abecedy, s hluchoslepým lze použít jednoduchou bavlněnou rukavici s označením jednotlivých písmen.

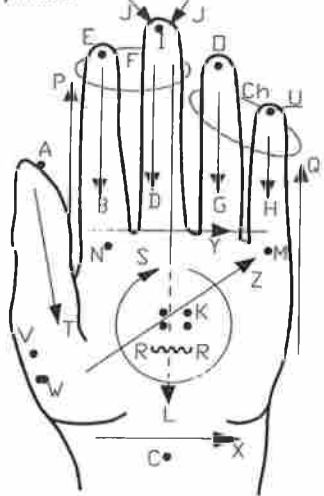
Doporučujeme lidem, trpícím kombinovanou vadou sluchu a zraku, aby ke komunikaci používali dlaňovou stranu nejlevější levé ruky, prsty této ruky drželi poněkud napjaté a mírně roztažené. Podle potřeby je možno používat i dlaň pravé ruky (zrcadlově - viz obr.).

Mezera mezi slovy - plochou ruky přejít jedenkrát po dlaň

Dlouhé samohlásky - uchopení posledního článku prstu příslušné samohlásky a plynulý potáhnutí směrem ke konci prstu

Omyl - lehké klepnutí do dlaně

Konec věty - plochou ruky přejít dvakrát po dlaň

**Lorm - společnost pro hluchoslepy, K vodojemu 29, 150 00 Praha 5
Tel.: 02/551 761**

Kus chleba za pohlednici

"Já nechci chleba s marmeládou!"

"Jémine, co bys tedy chtěl?"

.....!!!

"Tak tedy? Nemáme každý den na šunku."

Připomíná Vám ten rozhovor něco? I mě je povědomý. Snad nám oběma může pomoci tento dopis z misie:

"Děkuji Vám, moji milí, za pěkné pohlednice. Naše čemé děti z nich mají velkou radost. Neposílejte, prosím, dopisy doporučeně, je to velmi drahé a přijdou jako obyčejné. Nejlepší je, když pošlete nové pohlednice s květinovými motivy. V Zaire jsou k dostání jen zřídka a jsou příliš drahé. Pro chudé jsou skoro nedostupné ale děti se jich stále dožadují. Raduji se z nich, těší se s nimi a potom... potom je často vymění za kus chleba. Asi nevíte, že jedna pěkná pohlednice, která u Vás stojí okolo 2,

50 Kč, stojí zde nejméně jeden americký dolar. Osmdesát procent lidí v Zaire nezná chuť chleba - je pro ně příliš drahý. Už víte, proč děti mají tolik rády pohlednice? Není to tu nejružovější. Vypukly a vzámají se etnické (národnostní, národnostní, kmenové) nepokoje. Přistěhovalci začali vyhánět ze země. Ve vagónech čekají na odchod, ale nikdo o ně nemá zájem. Zmírají hladu. Kněz jim jde v neděli sloužit mši svatou, ale s bolavým srdcem. Volají: "Džala!" (Máme hlad).

I my se staráme o skupinu nemocných ubožáků, ale naše možnosti jsou velmi omezené.

Ujistuji Vás, milí dobrodinci, že se za Vás každodenně modlím růženec. Prosím, pamatujte také Vy na nás v modlitbách. S Bohem Vám věčný bratr Štefan Gazdik, salesián"

Rozhodne-li se poslat pohlednice do Zaire, můžete to udělat takto: Sedm nových, nepopsaných a nepoškozených

pohlednic zabal nejprve do tenkého papíru a pak je vlož do letecké obálky. Když pohlednice nejsou takto zabaleny, jejich růžky často proděraví obálku. Na obálku napiš svou adresu a přelép ji lepící páskou. Pravda, poštovné není zrovna nejlevnější - např. když máš dopis 40g, činí 21,- Kč. Ale za těch sedm pohlednic v jedné obálce je možné v Zaire dostat 10,5 až 13,5 kg chleba. A ten má často cenu života.

Obálku s pohlednicemi můžeš poslat na jednu z těchto adres:

Fr. Štefan Gazdik
Miriapolis
B. P. 1121 Kolwezi
Rep. Du Zaire
Africa

O. E. Hancko, S. J.
P. O. BOX M 6
Mabelreign, Harare
Zimbabwe
Africa

Znova Oldřiška

Na základě výzvy skautského střediska "Ostro" z Koutů na Moravě, uveřejněné ve stejném čísle /březen č. 77 časopisu Skauting a ve smyslu statutu "Akélova fondu bratrství" rozhodla správa této nadace poskytnout nadaci "Prolomené ticho" pro potřebu operace a nákupu kochleárního implantátu pro Oldřišku Čechovou ze Svatoslavi částku 25.000,- Kč. Tuto částku jsme z prostředků AFB převedli na účet nadace "Prolomené ticho" u Interbanky Praha.

Věříme, že vzájemným pochopením a spoluprací se nám podaří alespoň částečně ulehčit další život těm, kteří to potřebují.

S mnoha pozdravy
Jan Skácel, hospodář ORJ Kolín

Oldřiška už má po operaci, peníze které zatím na kontě jsou, byly použity jako záloha na operaci. A co naše karnevaly? Vybralo se zde přes 1300,- Kč a necelé 2000,- Kč. Všechny výhry, které vyhráli roveň a vedoucí v tombole jsme darovali malé Oldřišce pro radost, bylo toho hodně.

Monika Krotká

Upřesňujeme adresu konta:
Nadace Prolomené ticho - FN Praha Motol
sídlo peněžního ústavu INTERBANKA a.s.
Václavské nám. 40, 110 00 Praha 1
převodní pošta VAKUS Praha 5
číslo účtu 10 00 01 05 10 / 25 00
Variabilní symbol - 895 923 / 49 33
O. Čechová

Ještě Chris

Poslední zpráva nám přišla E-mailem 4. dubna 95 - Chris byl na kontrole a testy ukazují, že rakovina je pryč. Jeho imunita je ještě slabá. Vypadá to, že vaše dopisy a pohledy opravdu pomohly, ředitelka nemocnice J. Morgan říká, že případ nemá daleko k zázraku. Veliký dík vám všem. Váš čas, starost a peníze nebyly nadarmo.

Rob White
Chrisova adresa je nyní: Chris Hardesty
3214 Radiance Rd.
Louisville, KY 40220
USA

O dlvce Jamie nemáme od té doby, kdy před několika týdny opustila nemocnici, žádné zprávy, předpokládáme tedy, že je již v pořádku.

S.O.S.

BLAHOPŘEJEME:

Pětasedmdesátiny Jožky Kubáčové

Není prý taktní připomínat ženě, kolik jí je. Ale myslím, že Jožka Kubáčová se za svoje jubileum nestydí. S radostí rozslá se svými dopisy absolventkám DLŠ, které vedla, fotografií své pravnučky. Píše ovšem i dnes, kdy už není členkou NDK, dopisy plné obav o další rozvoj hnutí, v kterém viděla především možnost, jak "spojením lásky s odvahou vytvořit nový svět."

Její život, jak jej popsala pro registraci v SO, není žádná idylka. Profesorka rodinné školy a žena nakladatele a knihkupce v Brandýse nad Labem se v padesátých letech octla bez místa a pracovala, kde se dalo, aby pomohla živit rodinu. Snadno se napíše, že ji skautská výchova pomohla zmáhat potíže. Kdyby nešlo právě o Jožku, mohli byste to pokládat za frázi. Ale ona opravdu ukázně neuměla využít svých odborných znalostí, lásky k rodině, obětavosti, vytrvalosti a přesvědčení o správnosti své cesty, že překonala všechno. Pro péči o rodiče opustila předčasně i získané zaměstnání. Teprve nyní jí byly chybějící roky započítány a byl jí vyměřen důchod.

V roce 1968 se znovu zapojila do obnoveného Junáka. Byla přímo předurčena k tomu, aby stála v čele skautek Středočeského kraje. Našli jste ji mezi skautkami v Brandýse na slavnostních setkáních, na schůzích i DLŠ.

Ještě po 1. září 1970 se jí podařilo rozmnožit některé přednášky z DLŠ a rozslat je pod názvem "Skripta pro vůdcovské zkoušky" spolu s "Hrami pro skautky" (přepis překladu "Her amerických skautek"). Neodvázala jsem se až do r. 1990 zeptat, kolik do této akce investovala. Ale věřte nebo nevěřte, všechny výdůvky obratem složenku zaplatily.

V r. 1989 se samozřejmě ihned postavila opět do čela skautek Středočeského kraje. Na sněmu 1990 byla zvolena členkou NDK. Hned v létě vedla DLŠ. V roce 1992 už vedla školy dvě - jedna z nich byla ekumenická.

Škoda, že po sněmu 1992 se musela ze zdravotních důvodů funkce v náčelnictvu DK vzdát. Srazy "jejích" lesoškoláček jsou vždycky události, kde se probírá mnoho otázek, důležitých pro další práci.

Výklad rodinného knihkupectví, které po restituci vede její dcera, byl letos kolem 22. února zaplněn výstavkou k 80. výročí českého divišho skautingu.

Do mozaiky činnosti DK položila Jožka mnoho kamínků. Na jejím instruktorském dekretu z r. 1968, podepsaném Milií Královou, nebyl vyplněn obor její působnosti. Když mě v r. 1990 požádala, abych jej na památku doplnila, napsala jsem: Organizace skautek se zvláštním důrazem na šíření dobré vůle mezi lidmi.

Drahá Jožko, i když bude čist toto blahopřání už v novém roce svého života, přijmi je:

Buď zdráva a sklízej radost z toho, co jsi rozešlala. *Vlasta Macková*

ilustrace Pierre Joubert

Sojka slaví "kulaté narozeniny"

Kdo to je?

Je absolventkou DLŠ v r. 1968 a 69 a IDLŠ v r. 1991. S její činností se můžete setkat všude. V práci ve středisku, na obvodě, při organizování pražských oslav 22. února i ekumenických mší.

Stejně dobře jako ve skautském kroji umí Sojka vystupovat i "v civilu". Její ochota doprovodit zahraniční návštěvu na koncert nebo na výstavu přispěla mnohokrát ke zvýšení prestiže našeho hnutí. Dnes se stala jednou z nejznámějších členek Junáka, protože se ujala vedení prodejny "JUN". Jmenuje se Jitka Duchoňová.

Milá Sojko, máme Tě rádi a přejeme Ti, abys nikdy nemusela litovat, že ses kdý stala skautkou. Ať Ti zdraví dovolí i v dalších letech pracovat pro naši organizaci k radosti Tvé i všech našich členů. A ať starosti obchodní nepohltí Tvůj zájem o výchovu generace žen pro příští tisíciletí.

*Vlasta Macková,
kráceno*

Byl jednou jeden...

všeumělec, který se jmenoval Ota Gavenda. V době poválečné to byl a je vždycky pro nás skauty bratr Harry. Byl prostě pro nás idolem. On na co sáhnul, to dovedl. Je skautem od roku 1934. Po roce 1945 byl až do likvidace Junáka v padesátých letech vůdcem našeho 1. oddílu a střediska Český Těšín. Absolvoval skautskou Lesní školu 1938 v Náměšti na Hané. V roce 1947 byl na světovém Jamboree ve Francii vůdcem 1. oddílu - Slezsko. Tam natočil i 8 mm dokumentární film. Po válce byl zaslouženě vyznamenán bronzovým Junáckým křížem. V padesátých letech a za totality vůbec byl neustále pronásledován státní bezpečností.

Celý svůj život vlastně zasvětil skautům, práci s mládeží a sportu.

Nezapomenutelné jsou vzpomínky na jeho hry a celkové pestrou činnost na

táborech. Mně osobně byl vždy vzorem. Uměl vše dobře organizovat a hodně jsem se od něj naučil. Už jako 17 - letého mě zasvětil na posledním společném táboře, před likvidací skautingu, do tajů hospodaření a tajemnění ve středisku, a to mi zůstalo až do dnešních dnů.

V Junáku nás zasvěcoval také do tajů lehké atletiky, nacvičovali jsme starty z jamek /bez bloků/, běhávali v Českém Těšíně v kaštanové aleji u sokolského hřiště.

Když nám obstaral jednorázové propustky do Polska, tak to byl pro nás svátek, že jsme mohli jít trénovat či závodit přes hranici do sousedního Cieszyna na dráhu stadionku Stalu /Piastu/ Cieszyn. I přes tak těžké podmínky, vychoval z nás řadu dobrých dorostenců - atletů, kteří se řadili mezi přední v tehdejší Ostravské kraji.

V klubovně na Ostravské ulici jsme měli loutkovou scénu "Kašpárkovo království", kde působil jako autor některých her, režisér, loutkovodič i herec. Přeplyněl sál klubovny pravidelně každou zimní sobotu odpoledne nerado opouštělo dětské publikum, které si s loutkoherci zpívalo už jim dobře známou melodii, "Skončili jsme dneska naše divadlo, řekněte nám, jak to s námi dopadlo, doufáme, že v sobotu zas přijdete, spokojeni budete! Kašpárek, král a princezna, Škrhola, Honza, babizna, jdou loutky světem a hrají dětem: Junáci z Českého Těšína!"

V r. 1949 jsme se s klubovnou a celým loutkovým divadlem stěhovali na Střelnici /dnešní Dům dětí a mládeže/. Začínali jsme tam budovat na jevišti velkou otačivou loutkovou scénu, měli jsme už 50 cm vysoké nádherné loutky, osvětlovací rampu s reflektory atd.

Došlo však k tomu nejhoršímu. Přišli jsme o všechno doposud vybudované a dostali sprostý vyhazov. A místo nás se na Střelnici usadili Pionýři a tam vzniknul v pořadí 2. Dům pionýrů v republice.

A tak se stalo, že Ota Gavenda přešel na jinou frontu práce s mládeží. Na jaře 1950 založil lehkootletický oddíl v Trinci, kam nás většinou všechny přetáhnul k definitivnímu pěstování atletiky. Byl tam stadion s lehkootletickou dráhou na Borku, v podmínkách, jaké se nedaly srovnat s kaštanovou alejí v Českém Těšíně.

Ota Gavenda byl v té době rovněž přední moravský sprinter a vůbec patřil k nejlepšímu v kraji. Na podzim 1951 ukončil atletickou závodní činnost, předal mi vedení lehkootletického oddílu v Trinci a dal se s chutí a jemu známou vervou do zakládání nových oddílů v Trinci. Byla to lukostřelba, košíková, horolezectví, kanostika a nakonec orientační běh, který mu prostě "učaroval" a zůstal u něj do dnes. Jako trenér OB vychoval celou řadu vynikajících sportovců a státních reprezentantů.

Dnes už je Ota Gavenda více jak 75 - letý kmet a stále jej můžeme vidět na sportovních či mezi skauty, prostě mezi mládeží. Po zásluze se mu dostalo také ocenění v roce 1990, když byl vyznamenán Cenou Otakara Jandery a vloni /1994/ mu byla udělena Cena Fair play.

S. Vincour

Středisko "Prvních moravských junáků" v Uherském Brodě pořádá na počest 80. výročí svého založení výstavku, která se koná v muzeu J. A. Komenského od 22. 9. do 13. 10. 1995.

Orlový 95

Středisko Junáka ve Světlé nad Sázavou a kutnohorský oldskauti, pořadatelé již 4. ročníku tradičního setkání skautů a skautek všech generací Orlový 95, připomínají letošní termín v sobotu 16. září 1995. Sraz je v 7, 30 hod. na světelském nádraží. Odtud dopravní autobusy účastníky k Orlovské myslivně, místu zrodu českého skautingu. Dalšími již pěšími zastávkami je Wolkertův památník, Lipnice, Svojskův pomníček a klubovna ve Světlé. Odjezd vlakových spojů jsou kolem 17, 00 hodiny.

Skautské středisko "Ostrov" Kouty nabízí k pronajmutí tábořiště "U Svatoslavského mlýna" od 19. 7. do 27. 8. 1995. Přibližná cena za 14 - 16 dní je 5000,- korun.

Tábořiště se nachází v okr. Třebíči, asi 1 km za obcí Svatoslav, pitná voda ze studánky, potok při ruce, k rybníku asi 10 - 15 minut lesem, kapacita 50 - 60 lidí, k dispozici veškeré vybavení, t. j. tee - pee, 24 stanů s podsadou, han-gar, kuchyň s nádobím, nářadí, sport. potřeby, 2x stan Mamajia, sklad. stan, umývárna, spacáky, deky, aj.

Bližší podrobnosti na adrese: Stanislav Molák, Chlum 47, Pošta Kouty, 675 08.

Hledáme tábor včetně stanů, louky a stavené kuchyně pro alespoň 25 - 30 osob, nebo i menší od 1. července do 28. července 95 k pronajmutí /v ČR/. I jiný termín za přiměřenou cenu.

Kdo nám může pomoci a nabídnouti tábořiště včetně stanů a kuchyně, ať sdělí na telefon: 05/771 758 od 9, 00 - 14, 00 hod. všední dny.

Jan Richter

8. ledna letošního roku uplynulo 75 let ode dne, kdy byl ve Dvoře Králové n. L. založen první skautský oddíl. Zakladateli tohoto prvního oddílu byli tehdy osmnáctiletí studenti Bohumil Munzar a Stanislav Veselý. Tito dva pro skautské hnutí v dalších letech vykonali nesmírně množství práce. Obětovali skautingu většinu svého plodného života a v r. 1970 byli přijati do čestného Svojského oddílu.

První skautský oddíl chlapců začal tedy ve Dvoře Králové n. L. svou činnost v r. 1920 a později vznikaly oddíly další, v roce 1921 i první oddíl dívců. Za 20 let svého působení v období předmnichovské republiky - do německé okupace - vykazovalo dvorské středisko bohatou činnost a jeho oddíly prošly stovky chlapců a děvčat. V r. 1933 si také dvorskí skauti vlastními silami postavili Skautský domov.

Ihned po skončení světové války zaznamenalo středisko mohutný rozmach a krátce po obnově činnosti mělo již přes 800 členů.

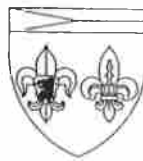
Přes troji násilné dlouhodobé přerušování činnosti Junáka se skautská tradice ve Dvoře Králové n. L. udržela do současné doby. Dnes pracuje 10 oddílů včetně těch nejmenších - světlušek a včítat.

Královédvorské středisko oslavuje tedy letos 75. výročí svého založení. K tomuto výročí vydalo tištěný almanach, v němž je vyložena podrobně historie královédvorského skautingu. Almanach je možno objednat u střediska ve Dvoře Králové n. L. (střediskový vůdce br. Josef Šturma - Mik). Na květen a červen připravují dvorskí skauti výstavu ve Skautském domě v Kotkově ulici.

Karel Malý - Akela

Sestry a bráškové

Prosím všechna střediska, oddíly i jiné skautské složky, které vydávají k různým příležitostem **KOVOVÉ ODZNAKY** se skautskou tematikou, aby na moji adresu zaslali dva exempláře. Zaplatím nebo vyměním za zahraniční nebo exilové skautské odznaky. Miloš Miltner-Jestřáb, Webermühle 32/163 5432 Neuenhof, Schweiz

Nabízíme: Květen až červen: Brněnská přehrada, pobyt a výlety. Červenec: Tábor Těchotín 1. 7. - 14. 7. 1995 chatičky 14 dnů 1.800 Kč Orlické hory. Rodinná rekreace, tamtéž 7 dnů za 980 Kč. Tel.: 05/41 226 996

Právě v těchto dnech vychází čtrnáctiilustrový nástěnný kalendář s linoryty Ladislava Ruska-Šamana na rok 1996.

K dostání bude na VIII. sněmu Junáka v Brně či ve skautských prodejnách. Jeho cena bude kolem 70 Kč.

Součástí nákladu je několik desítek kalendářů podepsaných autorem s jedním originálním linorytem. Cena těchto "bibliofilských" kalendářů je 300 Kč. Výtěžek z jejich prodeje je určen na podporu činnosti nadace FONS.

Veškeré skautské zboží (tj. skautské kroje, turistické potřeby i tiskoviny) jsou k dostání v prodejně **SKAUT, s. r. o., Moravské nám. 2, 601 39 Brno**, tel. a fax: 05/42 41 26 91 Zasláme i na dobírku. Pozor! Nejnižší poštovné od 1. 4. 1995 činí u dobírky (do 5kg a ceny 200 Kč) 36,- Kč, **sdrůžujte laskavě své objednávky.**

koupím knižku - Zdeněk Kratochvíl-Giga - Čtení o seceře vyšlo asi v r. 1969

Adresa: J. Daniš, P. O. Box č. 3, 118 01 Praha 011

Gorkého 5
602 00 BRNO
Tel.: 05/ 742 745

TURISTICKÉ
A TÁBORNICKÉ POTŘEBY
otevřeno Po - Pá 8 - 18 hod.

Z naší nabídky:

spací pytle, karimatky, alumatky, batohy, cely, ponča, opasky, nože, baterky, polní láhve, esusy. Vojenské výstroj naše i zahraniční Junácké potřeby Stany Osada

Zasíláme též zboží na dobírku (možnost zaslání katalogu).

SKAUTSKÉ A TÁBORNICKÉ
PRODEJNY NA CHOMUTOVSKU:

KLÁŠTEREC NAD OHŘÍ,
ul. 17. listopadu 467 (2. patro vlevo)
otevřeno Po - Pá 13. 00 - 18. 00,
tel. 0398 - 936913

ELEKTRÁRNA TUŠIMICE II.
přezimí výcvikového střediska energetiky
otevřeno Po - Pá 8. 00 - 15. 00,
tel. 0398 - 2105

Sortiment obvyklý, ceny mírnější
Výkup zboží do komise, zásilková služba
pro písemné objednávky oddílů nebo středisek
převyšující 2.000,- Kč sleva 2%

Provozuje firma Lines Tušimice s.r.o. pod patronací ORJ Chomutov

SKAUTING

měsíčník pro skautskou výchovu

vydává nadace FONS pro Junák - svaz skautů a skautek České republiky a Slovenský Skauting
šéfredaktor a grafická úprava - Michala Rocmanová
sekretariát redakce - Hana Turecká

redakční rada:	Iva Macková	Tomáš Řehák
Vladimír Barlok	Milan Myška	Vlasta Šebestová
Danka Barliková	Václav Nosek	Ondřej Vanke
Marek Bárta	Eduard Pachmann	Jiří Večeřa
Zdeněk Hájek	Jaroslava Pešková	Anna Velichová
Vladimír Kopřiva	Vít Růžička	Jiří Zajíc

Adresa: redakce Skautingu,
Ústředí Junáka, Senovážné nám. 24, 116 47 Praha 1
Tel. 02/24 102 268 Fax. 02/24 21 48 25

E-mail: boba@junak.anet.cz

Cena výtisku pro předplatitele 10 Kč

Předplatné na celý rok včetně poštovného 110 Kč

Předplatné na celý ročník včetně poštovného 150 Kč

Bankovní spojení: ČSOB, Na přkopě 14, 115 20 Praha 1
č.ú. 4028-0300084963/0300

reg. značka MK ČR 53 31

Podávání novinových zásilek povoleno ředitelstvím pošt Praha
č.j. NP 2571/1994 ze dne 23.11.1994

Podávání novinových zásilek povoleno OZ SsRP Banská
Bystrice č. j. 655/OPČ-95 ze dne 16. 2. 1995 a OZ SsRP Bratisla-
va č. j. 2244/95 OPČ ze dne 19. 5. 1995.

Zaslané rukopisy, kresby a fotografie se archivují

a vracejí se na vyzvání odesílatele.

Uzávěrka čísla 1. ročníku 34 bude 31. 7. 1995

Toto číslo vyšlo v nákladu 5 500 výtisků, uzávěrka byla 24. 3. 1995

SKAUTING 9-10